

KWP
Rotterdams Talent

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2020

J. de Boom

P. van Wensveen

Risbo, Erasmus Universiteit

A. L. Roode

P. A. de Graaf

I. Vogel

OBI, gemeente Rotterdam

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2020

J. de Boom

P. van Wensveen

Risbo, Erasmus Universiteit

A.L. Roode

P.A. de Graaf

I. Vogel

OBI, gemeente Rotterdam

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

Maart 2021

Inhoudsopgave

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2020	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ	7
1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking	9
Hoofdstuk 2 Data en methode	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Gebruikte databestanden	13
Hoofdstuk 3 Basisonderwijs	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Leerlingen in het basisonderwijs	15
3.3 Referentieniveaus in groep 8 als onderwijsresultatenmodel	20
3.4 Definitief advies vervolgonderwijs in het basisonderwijs	24
3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs	28
Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs	31
4.1 Inleiding	31
4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs	31
4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs	32
4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs	35
4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs	37
4.6 Doorstroom van vo-gediplomeerden	43
4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo	46
Hoofdstuk 5 Mbo	49
5.1 Inleiding	49
5.2 Studenten mbo naar leerweg	49
5.3 Studenten mbo naar niveau	49
5.4 Studenten mbo naar sector	52
5.5 Diploma's mbo naar niveau	55
5.6 Doorstroom van mbo-gediplomeerden	56
5.7 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo	58

Hoofdstuk 6 Hoger onderwijs.....	59
6.1 Inleiding	59
6.2 Studenten in het hbo en wo.....	59
6.3 Herkomst van studenten in Rotterdam.....	60
6.4 Studenten naar sector in het hbo en wo	61
6.5 Gediplomeerden in het hoger onderwijs	62
Hoofdstuk 7 Overgang onderwijs naar arbeidsmarkt.....	65
7.1 Inleiding	65
7.2 Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar	65
7.3 Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek.....	68
7.4 Doorstroom van mbo-gediplomeerden per sector naar werk.....	70
7.5 Doorstroom van ho-gediplomeerden per sector naar werk.....	74
Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.....	77
Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1	79
Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3	81
Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4	91
Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5	107
Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6	117
Bijlage 7 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 7	125
Bijlage 8 Regeling Leerlinggewicht	135
Bijlage 9 Sectorindeling in het MBO	137
Bijlage 10 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden	141
Definities en afkortingen	143

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2020

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is een langjarig programma voor de gebieden Feijenoord, Charlois en IJsselmonde (“Rotterdam Zuid”) dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De voorliggende Basismonitor Onderwijs NPRZ beschrijft de ontwikkeling in de pijler ‘onderwijs’, waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. In deze vijfde editie van de monitor wordt de onderwijspositie van de schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren gevolgd. Dit gebeurt met data uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) die via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar is en waarin personen in de tijd gevolgd kunnen worden. De gebieden die in de monitor vergeleken worden, zijn de zeven focuswijken¹, Rotterdam Zuid, overig Rotterdam, Rotterdam, de vier grote steden en Nederland.

In het inleidende hoofdstuk is in het kort de sociaaleconomische positie van de bevolking geschetst. Hieruit blijkt dat in Rotterdam Zuid sprake is van achterstand in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en op de woonmarkt. In verhouding groeien er meer kinderen van Rotterdam Zuid op in een achterstandssituatie vergeleken met het gemiddelde van de vier grote steden. De sociaaleconomische positie in de focuswijken is zelfs minder dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

De ontwikkeling op deze indicatoren wordt beschreven in het document Voortgangsrapportage van NPRZ.²

Basisonderwijs

- In het schooljaar 2018/2019 zitten er 17.951 kinderen uit Rotterdam Zuid in het basisonderwijs, 468 in het speciaal basisonderwijs en 657 in het speciaal onderwijs.
- Het aandeel leerlingen in speciaal (basis-)onderwijs is onder de kinderen wonend in Rotterdam Zuid en in de focuswijken groter dan in de vier grote steden.
- In Rotterdam Zuid daalde het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs tot 2015/2016 en daarna is er sprake van een stijging. Het aandeel is in

---

¹ De zeven focuswijken zijn de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. Dit wordt ook wel de Children’s zone genoemd.

² De voortgangsrapportage is te vinden op de website van NPRZ: <https://www.nprz.nl/over-nprz/onze-documenten/voortgangsrapportage>.

2018/2019 hoger dan in 2010/2011. In de vier grote steden stijgt het aandeel sinds 2017/2018.

- Het opleidingsniveau van de ouders van de leerlingen in het basisonderwijs is in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden.
- In groep 8 van het basisonderwijs worden leerlingen op drie referentieniveaus beoordeeld, rekenen, taal en lezen. Het aandeel leerlingen dat onder het referentieniveau rekenen en lezen (<1F) scoort is in Rotterdam Zuid groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Voor het referentieniveau taal is het aandeel dat te laag scoort vergelijkbaar met de vier grote steden. In de vier grote steden scoren de leerlingen (iets) vaker hoger dan het referentieniveau voor rekenen, lezen en taal.
- De drie referentieniveaus tezamen opgeteld op fundamenteel niveau in de periode 2016/2017 t/m 2018/2019 is in Rotterdam Zuid gedaald van 94,1 naar 91,6 procent. Gemiddeld in de vier grote steden is er sprake van een bescheiden stijging. Het aandeel leerlingen in Rotterdam Zuid dat het streefniveau haalt, is de laatste drie schooljaren gestegen. In de vier grote steden haalt een groter deel van de leerlingen het streefniveau, en daarbij stijgt dit percentage sterker dan in Rotterdam Zuid.
- De drie referentieniveaus tezamen op fundamenteel en op streefniveau in 2018/2019 is in aandeel leerlingen met laagopgeleide ouders dat dit haalt in Rotterdam Zuid ongeveer gelijk aan het gemiddelde in de vier grote steden. Voor leerlingen met hoogopgeleide ouders blijft het aandeel in Rotterdam Zuid achter bij de vier grote steden.
- De schooladviezen aan groep 8 kinderen zijn bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken lager dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het opleidingsniveau van de ouders van de leerlingen hangt samen met het niveau van het schooladvies van de leerlingen. Hoe lager het opleidingsniveau van de ouders hoe lager het advies. Bij alle drie de opleidingsniveaus “maximaal mbo-1”, “mbo-2,3,4/havo/vwo” en “hbo/wo” krijgen de leerlingen wonend in Rotterdam Zuid een lager schooladvies dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het aandeel herziene schooladviezen op het totaal aantal definitieve adviezen is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het schoolverzuim onder basisschoolleerlingen uit Rotterdam Zuid is twee keer zo hoog als onder leerlingen in overig Rotterdam.

Voortgezet onderwijs

- In het schooljaar 2019/2020 zitten er 9.961 jongeren uit Rotterdam Zuid in het voortgezet onderwijs en 560 in het voortgezet speciaal onderwijs.

- Het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is de afgelopen jaren in Rotterdam Zuid op een vergelijkbaar niveau gebleven. In de focuswijken is er de laatste twee jaar een lichte daling. Onder mannen is het aandeel dat speciaal onderwijs volgt duidelijk groter dan onder vrouwen.
- In het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs zit 32 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid op de havo of het vwo; in de vier grote steden is dit 51 procent. In de afgelopen acht jaar is het verschil tussen Rotterdam Zuid en de vier grote steden even groot gebleven. In de focuswijken is het aandeel derdejaars op de havo of het vwo kleiner dan een jaar eerder.
- In het derde leerjaar van het vmbo volgt in Rotterdam Zuid 15-20 procent een technisch profiel, een veel groter deel volgt het zorg en welzijn profiel, in vergelijking met de vier groter steden kiest in Rotterdam Zuid een groter deel voor een zorg en welzijn profiel.
- De afstroom in het derde leerjaar van het vo nam sinds 2014/2015 steeds af, was in 2018/2019 vergelijkbaar met het gemiddeld in de vier grote steden. In 2019/2020 is de afstroom in Rotterdam Zuid weer iets groter dan in het jaar ervoor. De afstroom is het deel van de leerlingen dat in derde leerjaar van het voortgezet onderwijs een lagere opleiding volgt dan hen geadviseerd werd door de basisschool. Het aandeel kinderen van Rotterdam Zuid dat in het derde leerjaar een hogere positie heeft dan het advies in groep 8, de opstroom is nu vergelijkbaar met het gemiddeld in de vier grote steden.
- Het overall percentage geslaagde leerlingen die wonen in Rotterdam Zuid in 2017/2018 is 85 procent. Dit wijkt nauwelijks af van het gemiddelde in de vier grote steden (87 procent). In Rotterdam Zuid en vooral in de focuswijken is percentage geslaagden op het vwo wel beduidend lager dan in de vier grote steden.
- Het aandeel geslaagden met een Natuur-profiel in Rotterdam Zuid is op de havo en het vwo groter dan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Van de leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het schoolverzuim in het 3e en 4e leerjaar van het voortgezet onderwijs ligt in Rotterdam Zuid op 6,7 procent en is daarmee hoger dan in overig Rotterdam. In vergelijking met de voorgaande jaren liggen de cijfers duidelijk lager. Mogelijk komt dit door de Coronacrisis en het daaruit volgende thuisonderwijs waardoor er minder verzuim is geregistreerd

Mbo

- In het schooljaar 2019/2020 zitten er 6.829 studenten uit Rotterdam Zuid op een Beroeps Opleidende Leerweg (BOL), 1.445 studenten op een Beroeps Begeleidende Leerweg en zijn er 170 studenten extraneï.
- Het aandeel mbo-studenten uit Rotterdam Zuid dat een opleiding op niveau 4 volgt, wordt elk jaar groter. Nu volgt de bijna helft van de mbo'ers niveau 4 opleiding, ook in de vier grote steden stijgt het aandeel mbo-studenten op niveau 4.
- In Rotterdam Zuid stijgt het aandeel van de mbo-studenten dat een studie volgt in de zorgsector. Eén op de zes mbo'ers volgt nu een opleiding in de zorgsector, dat is iets hoger dan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Onder mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de sector techniek is het afgelopen jaar wederom iets gestegen en is bijna op hetzelfde niveau als in de vier grote steden. Het aandeel dat een opleiding in de sector vervoer, transport en logistiek volgt, neemt vanaf 2016/2017 iets af, maar ligt nog duidelijk hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.
- In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is de doorstroom van mbo'ers met een diploma op niveau 1 groter dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Sinds 2012/2013 is tussen 8 en 10 procent van de mbo-studenten in Rotterdam Zuid een nieuw voortijdig schoolverlater (vsv'er). In de laatste twee jaren neemt het aandeel nieuwe vsv'ers, net als in de vier grote steden iets toe.

Hbo en wo

- In Rotterdam Zuid wonen in 2019/2020 ruim 5.800 studenten die in het hoger beroepsonderwijs (hbo) studeren. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen, relatief veel studenten zijn ouder dan 27 jaar.
- Driekwart van de ho studenten uit Rotterdam Zuid woonde voordat ze gingen studeren al in Rotterdam Zuid.
- De verdeling van hbo-studenten over de verschillende onderwijssectoren komt overeen met de verdeling in de vier grote steden.
- In Rotterdam Zuid stijgt het aantal bachelor gediplomeerden in het hbo van 2012/2013 tot en met 2017/2018 in het laatste jaar daalt het aantal studenten met een hbo bachelordiploma.
- In het schooljaar 2019/2020 volgen er 2.481 studenten uit Rotterdam Zuid wetenschappelijk onderwijs (wo). In het wo neemt het aantal master gediplomeerden in Rotterdam Zuid elk jaar toe. Dit beeld is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de vier grote steden.

Arbeidsmarkt

- De uitstroom van de mbo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid naar de arbeidsmarkt, het onderwijs of overig verschilt relatief gezien niet van het gemiddelde in de vier grote steden.
- Ook bij de uitstroom naar arbeidsmarkt, onderwijs en overig zijn er geen grote verschillen tussen de gediplomeerden van het hoger onderwijs uit Rotterdam Zuid en het gemiddelde in de vier grote steden.
- Van de jongeren uit Rotterdam Zuid die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, volgt een vijfde deel een jaar later weer onderwijs. Na een jaar volgt 34 procent geen opleiding en heeft ook geen werk. De aandelen werkend, onderwijsvolgend en geen werk én onderwijs zijn gelijk aan de gemiddelden in de vier grote steden.
- Mbo-geslaagden met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'zorg' uit de focuswijken zijn na een jaar iets minder vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' als de mbo-geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit Rotterdam Zuid en de vier grote steden.
- Mbo'ers met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'techniek' uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar even vaak aan het werk in een 'technische bedrijfssector' als de geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden.
- Voor de mbo-gediplomeerden is gekeken naar het aandeel dat het jaar erop 12 uur of meer per week werkt zonder dat zij nog onderwijs volgen. Ook is gekeken of zij economisch zelfstandig zijn. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar niveau en sector. Op mbo-2 niveau hebben degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' vaker werk dan degenen met een andere richting.
- Op mbo niveau 3 en 4 hebben de gediplomeerden in de richtingen 'zorg', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' uit Rotterdam Zuid vaker werk dan de gediplomeerden met een andere richting. Ook zijn zij vaker economisch zelfstandig.
- Hbo-gediplomeerden in de richting 'taal en cultuur' uit Rotterdam Zuid hebben minder vaak werk dan studenten met een diploma in een andere richting. Ook is een kleiner deel van hen economisch zelfstandig. De verschillen met de vier grote steden zijn klein.
- Van de wo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid heeft 82 procent of meer het jaar erop werk met een werkweek van tenminste 12 uur. De verschillen met de gemiddelden in de vier grote steden zijn klein. Onder degenen uit Rotterdam Zuid met een wo-diploma is 68 procent of meer na een jaar

economisch zelfstandig. Van degenen met een diploma in de richtingen 'gezondheidszorg' (84 procent) en 'economie' (83 procent) is dit het hoogst.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ

Rotterdam Zuid kent een stapeling van achterstanden op het gebied van scholing, werk en wonen. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) heeft als doel deze achterstanden in de komende decennia weg te werken zodat Rotterdam Zuid in 2030 op het niveau komt van de vier grote Nederlandse steden. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De Basismonitor Onderwijs NPRZ richt zich op de ontwikkeling in de pijler 'scholing' waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. Het verbeteren van de onderwijssituatie heeft naar verwachting ook een positief effect op de andere pijlers. Daarom wordt in de Basismonitor ook aandacht besteed aan de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Dit is de zesde editie van de monitor.

Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringsplan is het creëren van gebieden waarin kinderen en leerlingen beter en meer onderwijs krijgen: Children's Zone in de zeven zogeheten focuswijken. Scholen zijn 'het kloppend hart' in deze gebieden. Kinderen gaan op jongere leeftijd naar school, de scholen zijn langer open en bieden extra leertijd. Dit wordt aangevuld met praktische zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen door wijkteams en studenten, die werken volgens de frontlijnaanpak. Met deze praktische hulp voor gezinnen, een extra inzet op Nederlandse taal en algemene ontwikkeling, krijgen de kinderen een aanzet in de goede richting en vergroten zij daarmee naar verwachting hun kansen in het vervolgonderwijs en later op de arbeidsmarkt.

Om een indicatie te krijgen of de beleidsinterventies het gewenste effect sorteren, is het wenselijk om de resultaten van deze maatregelen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Deze monitor biedt brede informatie over de doelgroep waarop de interventies zijn gericht: de (schoolgaande) jongeren. Dat kan door de schoolloopbaan van deze schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren te monitoren. Dat is het doel van deze monitor. De monitor baseert zich voornamelijk op data van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

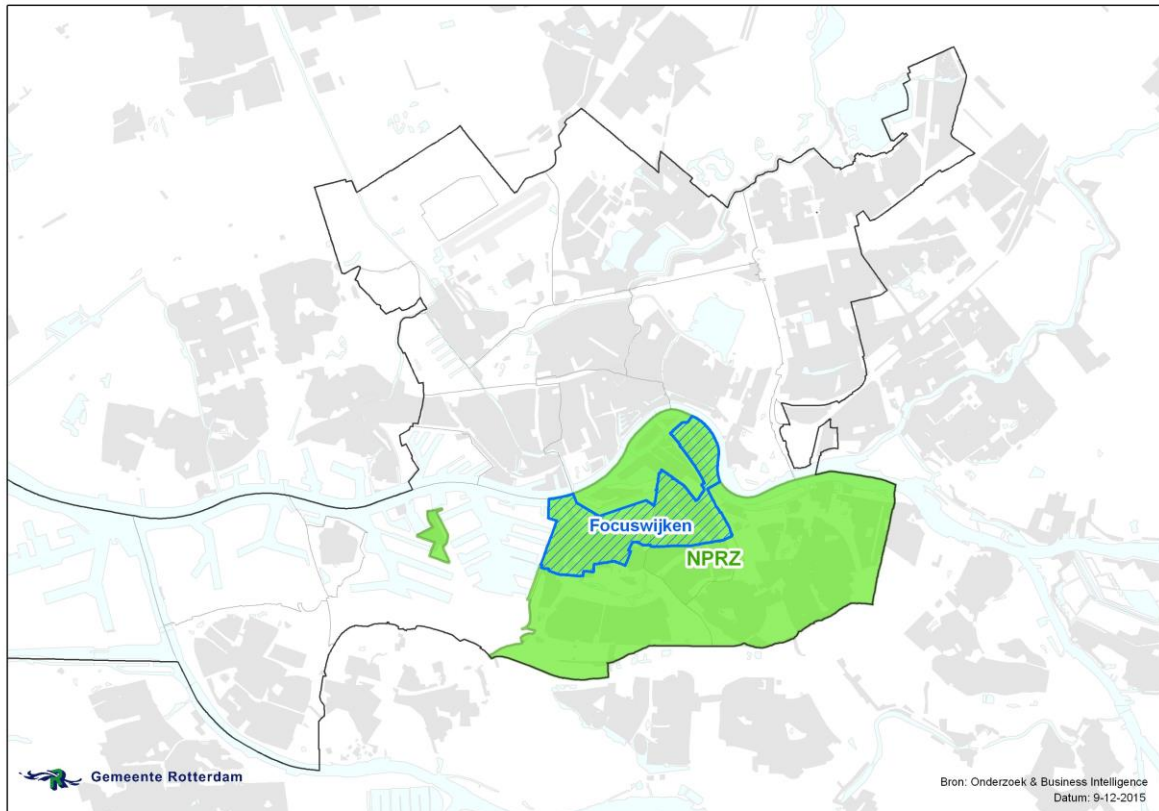
Na dit inleidende hoofdstuk gaan we in hoofdstuk 2 kort in op de onderzoeksmethoden, de gehanteerde definities en de beperkingen van het onderzoek. In de hoofdstukken 3 tot en met 6 staat de onderwijsloopbaan van kinderen op Zuid en in de focuswijken centraal. Hierbij worden vergelijkingen gemaakt met de onderwijsloopbanen van kinderen in de rest van Rotterdam, met de vier grote steden en Nederland. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op aantallen

leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Hoofdstuk 4 gaat in op het voortgezet onderwijs, in hoofdstuk 5 staat de onderwijsloopbaan in het mbo centraal en in hoofdstuk 6 in het hbo en wo. Het uiteindelijke streven is om de gehele onderwijsloopbaan (de voor- en vroegschoolse educatie, het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroeps- en hoger onderwijs) in kaart te brengen. Op dit moment is dat echter nog niet mogelijk. Zo beschikken we nog niet over gegevens over de deelname aan voor- en vroegschoolse voorzieningen. Ook kunnen we nog geen uitspraken doen over eventuele achterstanden aan het begin en gedurende de loopbaan in het basisonderwijs omdat we niet beschikken over gegevens uit het Leerlingvolgsysteem naar woongebied. Hoofdstuk 7 van het rapport gaat ten slotte in op de overgang van onderwijs naar werk.

De geografische aanduidingen in deze rapportage hebben betrekking op het woongebied. Dat wil zeggen dat waar in de tabellen of figuren wordt gesproken over bijvoorbeeld de focuswijken of Rotterdam Zuid de analyses betrekking hebben op kinderen en/of jongeren die wonen in het betreffende gebied.

De resultaten worden gepresenteerd voor alle kinderen en/of jongeren in het onderwijs woonachtig in de betreffende gebieden. Daarnaast worden de resultaten ook uitgesplitst naar geslacht en etnische herkomst. Waar relevant wordt ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijdsgroepen. Deze uitsplitsingen zijn in het algemeen opgenomen in een bijlage bij de betreffende hoofdstukken.

De zeven focuswijken zijn Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. In deze wijken zijn de achterstanden nog groter dan in de andere wijken van Rotterdam Zuid ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden. De focus van het NPRZ ligt daarom op deze zeven wijken. Dit betekent niet dat de andere wijken in Rotterdam Zuid geen aandacht krijgen. Voor deze wijken geldt ook dat achterstand onder de bewoners moet worden verkleind en dat moet worden voorkomen dat deze wijken een focuswijk worden. Zie figuur 1.1 voor een kaart van Rotterdam Zuid en de focuswijken.

Figuur 1.1 Het NPRZ gebied en de focuswijken

1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking

Voordat we uitgebreider ingaan op de stand van zaken in het onderwijs schetsen we aan de hand van enkele kernindicatoren uit diverse bronnen, de sociaaleconomische context van de diverse gebieden (tabel 1.1)³.

---

³ De tabel is overgenomen uit de voortgangsrapportage van NPRZ.

Tabel 1.1 Sociaaleconomische indicatoren bevolking

	focuswijken	Rotterdam Zuid	Rotterdam	vier grote steden	Nederland
Stand bevolking 1 januari (2020)	80.361	207.256	650.597	2.427.349	17.407.585
Percentage inwoners tot 27 jaar van totale bevolking (2020)	37,2%	34,0%	32,9%	32,7%	30,6%
Percentage één-ouder huishouden met tenminste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar op alle huishoudens met ten minste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar (1 jan. 2020)	39,1%	39,1%	32,8%	27,1%	19,2%
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2018)	€ 21.500	€ 24.000	€ 27.000	€ 29.500	€ 30.100
% huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering (2018)	20,4%	17,5%	14,3%	12,5%	8,4%
% huishoudens met een WWB of WW-uitkering (2018)	14,8%	13,0%	10,5%	8,5%	4,9%
% huishoudens met een AO-uitkering (2018)	5,6%	4,6%	3,8%	3,9%	3,5%
% huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (2019)**	25,0%	22,4%	18,8%	16,6%	10,4%
Werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15 t/m 74 jaar (2019)***	13,8%	13,2%	10,6%	9,1%	5,8%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2019)**	24,7%	23,2%	17,7%	14,6%	8,2%
% jongeren met startkwalificatie, 18 t/m 22 jaar (1 okt. 2019)**	58%	58%	66%	68%	68%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2019)**	50%	35%	23%	x	x
Gemiddelde WOZ-waarde van de woningen (2020)**	€ 139.500	€ 169.500	€ 224.000	€ 321.000	€ 270.000

Bronnen: CBS, OBI, UWV en DUO, * bron SSB, CBS, wijkt af van voorgaande berekening met Rotterdamse registraties, ** voorlopig

In Rotterdam Zuid wonen op 1 januari 2020 ruim tweehonderdduizend personen; bijna een derde deel van het inwonersaantal van geheel Rotterdam. Van deze bewoners uit Rotterdam Zuid wonen er tachtigduizend in de zeven focuswijken. De laatste jaren is er een groei van de bevolking in de focuswijken en op Zuid, net als in geheel Rotterdam.

Het aandeel kinderen en jongeren onder de 27 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan in Rotterdam, in de vier grote steden en Nederland. In de focuswijken is dit aandeel nog hoger. Het percentage één-oudergezinnen met een kind onder de 18 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

De indicatoren die de sociaaleconomische positie van huishoudens in kaart brengen, laten zien dat het gemiddelde huishoudinkomen in Rotterdam Zuid lager is dan in Rotterdam en nog lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel huishoudens met een uitkering is hoger en het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden. De focuswijken laten op deze indicatoren meer achterstand zien dan geheel Rotterdam Zuid. Ook het percentage niet-werkende werkzoekenden is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in Rotterdam. In Rotterdam is dit hoger dan in de vier grote steden.

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat woont in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is in Rotterdam Zuid beduidend hoger dan gemiddeld in Rotterdam en hoger dan in de vier grote steden. In de focuswijken is dit

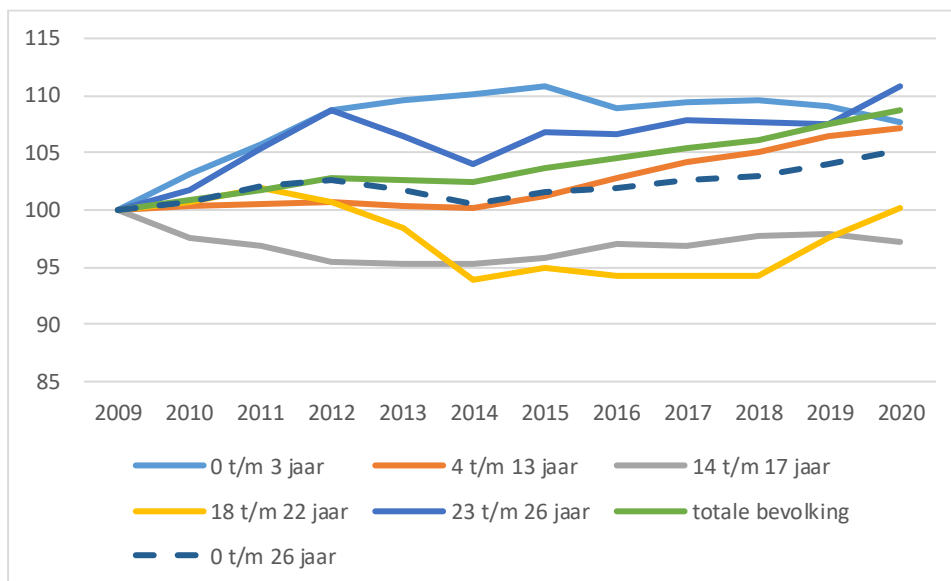
percentage nóg hoger. Het percentage jongeren dat een startkwalificatie heeft, is lager in Rotterdam Zuid en in de focuswijken dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

Kijkend naar de woningvoorraad in Rotterdam Zuid zien we een hoger percentage kwetsbare meergezinswoningen in Rotterdam Zuid dan gemiddeld in Rotterdam. In de focuswijken is zelfs de helft van de woningen kwetsbaar te noemen. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in de focuswijken is lager dan in geheel Rotterdam Zuid, en in Rotterdam Zuid is deze lager dan gemiddeld in Rotterdam. De gemiddelde WOZ-waarde is landelijk hoger dan in Rotterdam.

De ontwikkeling op deze indicatoren wordt beschreven in het document Voortgangsrapportage van NPRZ.⁴

1.3 Omvang jeugdigen in Rotterdam Zuid

In Rotterdam Zuid wonen er op 1 januari 2020 ruim 70 duizend jeugdigen tot 27 jaar, een derde deel van het totaal aantal inwoners van Rotterdam Zuid. In de volgende figuur is de ontwikkeling van het aantal jeugdigen naar leeftijdsgroep weergegeven.

Figuur 1.2 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam Zuid, index 2009=100

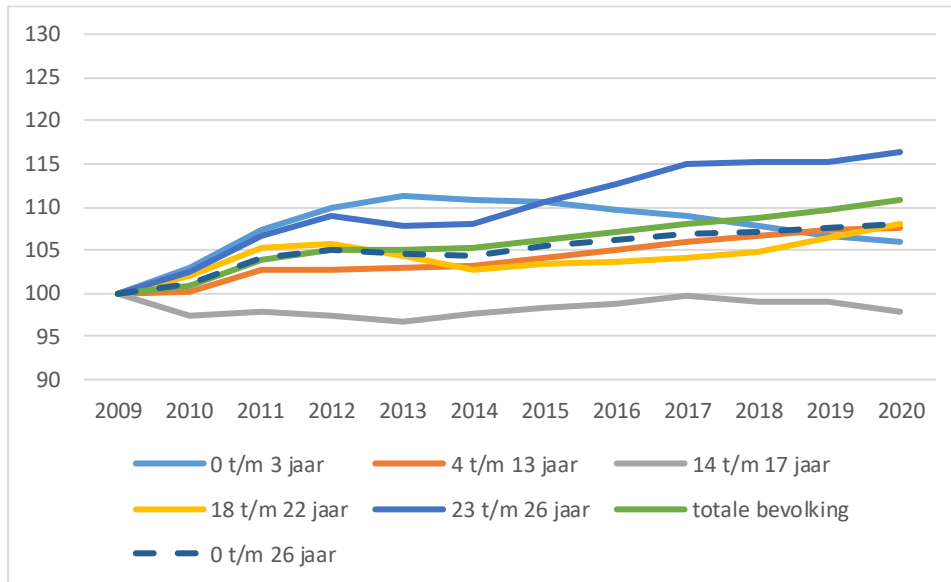
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De ontwikkeling wordt met een index weergegeven waarbij 2009 op 100 is gesteld. De totale bevolking, ongeacht de leeftijd, is tot 1 januari 2012 toegenomen, tot 2014 vrijwel stabiel gebleven en daarna weer gestegen. De gehele groep jeugdigen neemt na begin 2012 af in omvang af en groeit weer vanaf 2014. De leeftijdsgroepen 14 tot en met 17 jaar en 18 tot en met 22 jaar nemen na een daling tot 2014 weer in

⁴ De voortgangsrapportage is te vinden op de website van NPRZ: <https://www.nprz.nl/over-nprz/onze-documenten/voortgangsrapportage>.

omvang toe. De andere leeftijdsgroepen stijgen, echter de jongste leeftijdsgroep neemt in de laatste twee jaar licht af. Opmerkelijk is de daling van het aantal 18- tot en met 22-jarigen tussen 2011 en 2015.

In het volgende figuur is de ontwikkeling van de bevolking van geheel Rotterdam weergegeven.

Figuur 1.3 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam, index 2009=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In geheel Rotterdam groeit de bevolking en ook de leeftijdsgroep tot 27 jaar. In figuur 1.3 is te zien dat de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar is in omvang licht afgenomen. De grootste toename is er van de oudste leeftijdsgroep, 23 tot 27 jaar.

Hoofdstuk 2 Data en methode

2.1 Inleiding

Voor de Basismonitor Onderwijs wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CvB beschikt onder de noemer 'Sociaal Statistisch Bestand' (SSB) over een groot aantal databestanden. Zo is er bijvoorbeeld een registratie van alle personen vanaf 1995 die in het bevolkingsregister (de BRP, voorheen GBA) geregistreerd staan (of hebben gestaan) en zijn bestanden beschikbaar waarin onderwijsgegevens en gegevens over de arbeidsmarktpositie van alle personen staan geregistreerd. Al deze bestanden zijn op persoonsniveau via unieke persoonsgebonden sleutels te koppelen aan het bevolkingsregister. Daarmee is het mogelijk een beeld te schetsen van de onderwijs- en arbeidsmarktpositie van alle in het bevolkingsregister opgenomen personen op een bepaald moment en is het ook mogelijk om deze situatie per persoon in de tijd te volgen. Omdat de gegevens voor alle personen in Nederland beschikbaar zijn kunnen de leerlingen ook als zij uit Rotterdam naar een andere Nederlandse gemeente verhuizen, worden gevolgd. Omgekeerd kan de loopbaan van leerlingen die hun schoolcarrière elders in Nederland zijn begonnen in kaart worden gebracht.

2.2 Gebruikte databestanden

Om de voor deze Basismonitor noodzakelijke analyses te kunnen verrichten, is een omvangrijk aantal databestanden nodig. Enerzijds omdat elk van de bestanden slechts een beperkt aantal variabelen omvat en er dan veel verschillende bestanden nodig zijn. Anderzijds omdat een deel van de bestanden gegevens over één jaar bevatten en voor de monitor gegevens over meerdere jaren nodig zijn. Er zijn bijvoorbeeld bestanden nodig die een beeld geven van de persoonskenmerken en daarnaast bestanden die de onderwijssituatie en de onderwijsloopbaan in beeld brengen. Ten derde zijn er bestanden nodig die inzicht geven in de positie op de arbeidsmarkt na afronding van het onderwijs; het gaat dan om bestanden die betrekking hebben op de arbeids- en uitkeringssituatie. In bijlage 10 is een overzicht opgenomen van de gebruikte bestanden.

Hoofdstuk 3 Basisonderwijs

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op aantallen leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs en de ontwikkeling die zich hierin in de afgelopen jaren heeft voorgedaan. Vervolgens wordt aandacht besteed aan het niveau van leerlingen aan het eind van de basisschool. Daarvoor wordt gekeken naar de scores van de referentieniveaus taal, lezen en rekenen en het advies voor vervolgonderwijs van de leerkracht. Daarnaast komt de ontwikkeling in de afgelopen jaren aan de orde.

3.2 Leerlingen in het basisonderwijs

In de tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van de verdeling van leerlingen in het primair onderwijs. Er wordt een onderscheid gemaakt in drie groepen, het reguliere basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. Het speciaal onderwijs is bedoeld voor basis- en voortgezet onderwijs aan leerlingen met een functiebeperking. Het gaat hier om kinderen met een visuele, auditieve of lichamelijke handicap. Daarnaast bieden deze scholen plaats aan zeer moeilijk lerende of moeilijk opvoedbare kinderen en langdurig zieken. In bijlage 1 wordt het verschil tussen het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs verder toegelicht.

Tabel 3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs, naar type en woongebied in 2018/2019⁵

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs	7.225	94,1%	17.951	94,1%	34.210	95,8%	52.161	95,2%	189.357	95,7%	1.398.116	95,5%
Speciaal basisonderwijs	186	2,4%	468	2,5%	574	1,6%	1.042	1,9%	4.040	2,0%	34.823	2,4%
Speciaal onderwijs	269	3,5%	657	3,4%	938	2,6%	1.595	2,9%	4.514	2,3%	30.791	2,1%
Mannen												
Basisonderwijs	3.637	91,8%	8.953	91,8%	17.174	94,0%	26.127	93,3%	94.997	94,0%	704.223	93,8%
Speciaal basisonderwijs	123	3,1%	307	3,1%	380	2,1%	687	2,5%	2.714	2,7%	23.643	3,1%
Speciaal onderwijs	202	5,1%	491	5,0%	709	3,9%	1.200	4,3%	3.325	3,3%	22.914	3,1%
Vrouwen												
Basisonderwijs	3.588	96,5%	8.998	96,5%	17.036	97,6%	26.034	97,3%	94.360	97,4%	693.893	97,3%
Speciaal basisonderwijs	63	1,7%	161	1,7%	194	1,1%	355	1,3%	1.326	1,4%	11.180	1,6%
Speciaal onderwijs	67	1,8%	166	1,8%	229	1,3%	359	1,3%	1.189	1,2%	7.877	1,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

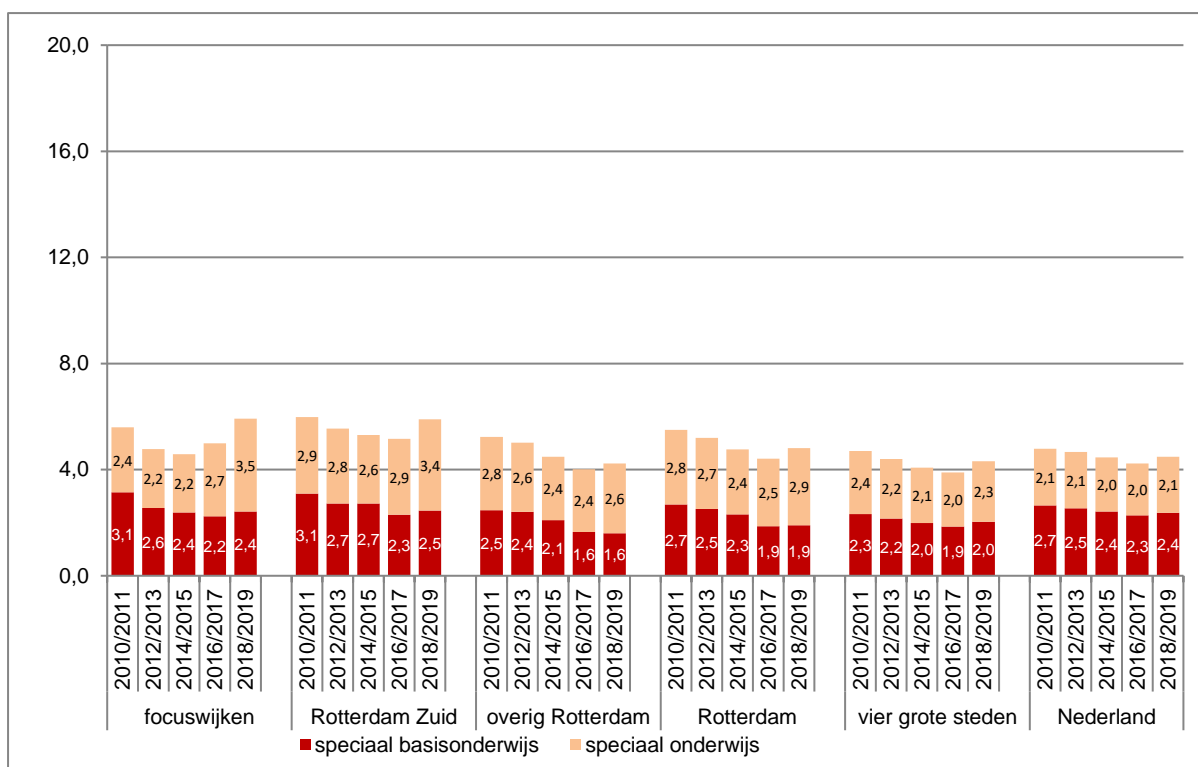
Van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, volgt 2,5 procent speciaal basisonderwijs. Dat is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (2,0 procent) en in geheel Rotterdam (1,9 procent). In de focuswijken is het aandeel

⁵ Voor 2019/2020 zijn wel al tellingen beschikbaar. De gegevens over adviezen en eindtoetsscores zijn nog niet bekend. Voor een eenduidig beeld wordt daarom in alle tabellen en figuren in dit hoofdstuk het schooljaar 2018/2019 als meest recente jaar opgenomen.

leerlingen in het speciaal basisonderwijs 2,4 procent. Het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs ligt voor Rotterdam Zuid op 3,4 procent. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (2,3 procent) en dan gemiddeld in Rotterdam (2,9 procent). In de focuswijken is het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs vergelijkbaar met heel Rotterdam Zuid (3,5 procent).

In tabel 3.1 wordt een onderscheid gemaakt naar geslacht. Te zien is dat het aandeel jongens in het speciaal (basis-)onderwijs hoger is dan onder meisjes. Dat geldt voor alle onderscheiden gebieden. In Rotterdam Zuid is het aandeel jongens in het speciaal basisonderwijs 3,1 procent en in het speciaal onderwijs is dit 5,0 procent. Voor meisjes in Rotterdam Zuid is dat respectievelijk 1,7 procent en 1,8 procent. In de vier grote steden volgt 2,7 procent van de jongens speciaal basisonderwijs en 3,3 procent speciaal onderwijs. Voor meisjes in de vier grote steden is dat respectievelijk 1,4 procent en 1,2 procent.

In figuur 3.1 is de ontwikkeling van de deelname in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs in de afgelopen jaren weergegeven. In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen in speciaal basisonderwijs gedaald van 3,1 procent in 2010/2011 naar 2,5 procent in 2018/2019, waarbij het percentage in het laatste schooljaar weer iets hoger was dan het voorgaande. In de vier grote steden zien we een soortgelijke trend. Daar daalt het aandeel leerlingen in de dezelfde periode van 2,3 naar 2,0 procent. In het speciaal onderwijs is er een iets andere trend. In Rotterdam Zuid daalt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs van 2,9 procent in 2010/2011 tot 2,6 procent in 2014/2015 om vervolgens weer te stijgen naar 3,4 procent in 2018/2019. Ook in de vier grote steden daalde het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs vanaf het schooljaar 2010/2011 (2,4 procent) en ook daar neemt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs toe (2,3 procent in 2018/2019).

Figuur 3.1 Percentage leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar woongebied (geselecteerde jaren)

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in groep 8

Gedurende de basisschoolperiode kunnen kinderen worden overgeplaatst van het basisonderwijs naar het speciaal basisonderwijs en andersom. In tabel 3.2 is de verdeling naar basisonderwijs en speciaal basisonderwijs in groep 8 opgenomen. Het speciaal onderwijs is niet in verdeling in groep 8 opgenomen. Voor de kinderen in het speciaal onderwijs wordt geen onderscheid naar leerjaar gemaakt, daarin is sprake van verblijfsjaren.

Tabel 3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in groep 8 naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
In groep 8, zonder speciaal onderwijs 2018/2019												
basisonderwijs	811	95,0%	1.917	95,0%	3.887	96,3%	5.804	95,9%	21.685	96,4%	172.225	96,1%
speciaal basisonderwijs	43	5,0%	100	5,0%	151	3,7%	251	4,1%	815	3,6%	6.961	3,9%
Aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8												
2010/2011	54	6,1%	132	6,4%	293	7,2%	425	7,0%	1.273	6,0%	10.673	5,3%
2011/2012	63	7,2%	137	6,5%	318	7,5%	455	7,2%	1.311	6,0%	10.846	5,3%
2012/2013	57	6,5%	138	6,7%	324	7,8%	462	7,4%	1.240	5,6%	10.480	5,1%
2013/2014	45	5,5%	135	6,9%	271	6,4%	406	6,6%	1.177	5,3%	9.507	4,7%
2014/2015	54	6,5%	146	7,3%	264	6,3%	410	6,6%	1.148	5,2%	9.291	4,7%
2015/2016	58	6,4%	145	6,8%	221	5,4%	366	5,9%	1.043	4,7%	8.715	4,6%
2016/2017	38	4,5%	101	4,9%	149	3,7%	250	4,1%	791	3,5%	7.157	3,9%
2017/2018	49	5,8%	113	5,6%	152	3,8%	265	4,4%	814	3,7%	7.123	3,9%
2018/2019	43	5,0%	100	5,0%	151	3,7%	251	4,1%	815	3,6%	6.961	3,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Ook in groep 8 is er een verschil in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in Rotterdam Zuid in vergelijking met het gemiddelde in de vier grote steden. In Rotterdam Zuid is de deelname met 5,0 procent aanzienlijk hoger dan gemiddeld in vier grote steden (3,6 procent). De toename van het schooljaar ervoor is echter wel weer tenietgegaan. Het percentage ligt weer op het niveau van twee schooljaren eerder. In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs gelijk aan het gemiddelde in Rotterdam Zuid.

Gewichtleerlingen

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen hanteerde tot het schooljaar 2019/2020 het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen.⁶ Aan leerlingen met ouders met een lage opleiding wordt een gewichtsscore toegekend. De andere leerlingen krijgen het gewicht 0. Het gewicht wordt vastgesteld op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het leerlinggewicht kan de waarde 0, 0.3 of 1.2 hebben. In bijlage 8 is regeling voor het bepalen van de gewichten opgenomen.

Tabel 3.3 Gewichtleerlingen in het basisonderwijs, naar woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Leerlinggewicht												
gewicht 0	5.539	76,7%	14.385	80,1%	29.474	86,2%	43.859	84,1%	164.976	87,1%	1.286.377	92,0%
gewicht 0.3	520	7,2%	1.339	7,5%	1.698	5,0%	3.037	5,8%	7.882	4,2%	56.156	4,0%
gewicht 1.2	1.166	16,1%	2.227	12,4%	3.038	8,9%	5.265	10,1%	16.498	8,7%	55.463	4,0%
Leerlinggewicht in groep 8												
gewicht 0	587	72,4%	1.466	76,5%	3.213	82,7%	4.679	80,6%	18.210	84,0%	157.024	91,2%
gewicht 0.3	58	7,2%	151	7,9%	228	5,9%	379	6,5%	1.037	4,8%	7.681	4,5%
gewicht 1.2	166	20,5%	300	15,6%	446	11,5%	746	12,9%	2.438	11,2%	7.520	4,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gewichtleerlingen, gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders is in Rotterdam Zuid en de focuswijken beduidend hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is te zien in beide aandelen leerlingen met een leerlinggewicht. In de focuswijken is het aandeel met gewicht 1.2 bijna twee keer groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim vier keer zo groot als gemiddeld in Nederland. In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen met een gewicht van 1.2 anderhalf groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim drie keer zo groot als gemiddeld in Nederland.

⁶ Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hanteert het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen. Deze regeling geldt tot het schooljaar 2019/2020. Vanaf dit schooljaar worden de onderwijsachterstandsmiddelen verdeeld op basis van een andere, door het CBS ontwikkelde, achterstandsscore. Deze nieuwe score wordt in deze monitor opgenomen op het moment dat er wordt gerapporteerd over het schooljaar 2019/2020.

Opleidingsniveau van de ouders van de basisschoolleerlingen

Het leerlinggewicht wordt vanaf het schooljaar 2020/2021 niet meer gebruikt in het onderwijs.⁷ Daarom wordt er een overzicht gegeven van het opleidingsniveau van de ouders van de basisschoolleerlingen. Van een groot deel van de ouders is het hoogst afgeronde opleidingsniveau bekend in het Sociaal-Statistische Bestand van het CBS. In de analyses wordt wanneer dit van beide ouders bekend is, het hoogste niveau genomen. Van een deel van de ouders is het opleidingsniveau niet bekend. Voor mensen van een hogere leeftijd is het bestand met hoogste opleiding minder gevuld omdat de diploma's in het verleden niet werden geregistreerd. Hiernaast ontbreken ook over particuliere en buitenlandse opleidingen de registergegevens.

Het opleidingsniveau is verdeeld in:

1. tot en met mbo-1 niveau (laagopgeleid)
2. mbo-2 tot en met -4, havo en vwo (midden opgeleid)
3. hoger onderwijs (hoogopgeleid)
4. onbekend

Het opleidingsniveau van de ouders heeft invloed op de steun die kinderen kunnen krijgen van thuis uit in hun schoolloopbaan. Het opleidingsniveau van ouders hangt samen met zaken zoals opvoedstijl en ouderbetrokkenheid. Ook hangt de hoogte van de eindtoets in groep 8 van het basisonderwijs samen met opleidingsniveau van de ouders. Zie hiervoor de Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid, Verklarende Analyse (J. de Boom, e.a., april 2019, Risbo/OBI).

Tabel 3.4 Hoogst voltooid opleidingsniveau ouders van alle leerlingen en van leerlingen groep 8 in het basisonderwijs, naar woongebied, 1 oktober 2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
t/m mbo-1	2.046	28,3%	4.399	24,5%	5.284	15,4%	9.683	18,6%	31.092	16,4%	137.867	9,9%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	3.027	41,9%	7.612	42,4%	10.672	31,2%	18.284	35,1%	50.652	26,7%	421.649	30,2%
hoger onderwijs	1.424	19,7%	4.241	23,6%	15.396	45,0%	19.637	37,6%	88.025	46,5%	678.182	48,5%
onbekend	728	10,1%	1.699	9,5%	2.858	8,4%	4.557	8,7%	19.588	10,3%	160.418	11,5%
Opleidingsniveau ouders groep 8												
t/m mbo-1	274	33,8%	538	28,1%	717	18,4%	1.255	21,6%	4.258	19,6%	18.728	10,9%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	314	38,7%	778	40,6%	1.158	29,8%	1.936	33,4%	5.538	25,5%	47.233	27,4%
hoger onderwijs	151	18,6%	427	22,3%	1.625	41,8%	2.052	35,4%	9.479	43,7%	79.919	46,4%
onbekend	72	8,9%	174	9,1%	387	10,0%	561	9,7%	2.410	11,1%	26.345	15,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Een kwart van de ouders van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, heeft een opleidingsniveau mbo-1 of lager. In de vier grote steden is dat gemiddeld

⁷ Het leerlinggewicht wordt vervangen door een andere maat, namelijk de onderwijsscore die door het CBS is ontwikkeld. De score is gebaseerd op kenmerken van het huishouden waar een kind opgroeit en de basisschool van het kind. Het betreft kenmerken zoals opleidingsniveau van de ouders, het gemiddelde opleidingsniveau van de moeders van de basisschool, verblijfsduur moeder in Nederland, herkomst en schuldsanering ouders. Deze maat is nog niet beschikbaar op leerlingniveau. In de Basismonitor maken we daarom gebruik van een zelf opgestelde maat, namelijk het opleidingsniveau van de ouders.

16,4 procent. Het aandeel leerlingen met ouders die een opleidingsniveau hoger onderwijs hebben is in Rotterdam Zuid 23,6 procent, in de vier grote steden is dit aandeel bijna twee keer zo groot, 46,5 procent. In de focuswijken is het opleidingsniveau van de ouders lager dan in Rotterdam Zuid.

Van de leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs in Rotterdam Zuid heeft 28,1 procent ouders een opleiding ten hoogste van mbo-1. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (19,6 procent). Van de leerlingen in Rotterdam Zuid heeft 22,3 procent een ouder of ouders met een opleiding op het niveau van hoger onderwijs, in de vier grote steden is dit 43,7 procent. In de focuswijken is het opleidingsniveau van de ouders lager dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

3.3 Referentieniveaus in groep 8 als onderwijsresultatenmodel

In het nieuwe onderwijsresultatenmodel van de Inspectie van het Onderwijs wordt gekeken naar de behaalde referentieniveaus voor taal en rekenen en niet meer naar de gemiddelde eindtoetsscores.⁸ Omdat de Inspectie van het Onderwijs naar de onderwijsresultaten per school kijkt, wordt er rekening gehouden met de schoolpopulatie. Hierbij wordt een nieuwe methode gehanteerd. In plaats van het leerlingengewicht maakt de Inspectie van het Onderwijs gebruik bij de nieuwe schoolweging van de onderwijsscore die het CBS heeft berekend. (zie voetnoot 6). En de Inspectie heeft als derde wijziging dat de resultaten op schoolniveau een gemiddelde van drie jaren wordt. Voor NPRZ worden de referentieniveaus ook belangrijk als indicator voor de onderwijsresultaten in het basisonderwijs van de leerlingen uit groep 8 wonend in Rotterdam Zuid en in de focusbuurten. Anders dan op schoolniveau kunnen we de resultaten per schooljaar nemen omdat de aantallen daar groot genoeg voor zijn.

De referentieniveaus geven aan wat leerlingen in opeenvolgende fasen van het onderwijs aan basisvaardigheden taal en rekenen moeten kennen en kunnen. Het referentieniveau wordt op verschillende momenten in de schoolloopbaan bepaald, waaronder in groep 8 van het basisonderwijs. Voor elk moment is in een doorlopende leerlijn aangegeven aan welk (referentieniveau) leerlingen op dat moment in de schoolloopbaan zouden moeten voldoen. Die niveaus worden de fundamentele niveaus (F) genoemd. Referentieniveau 1F is het niveau dat leerlingen aan het einde van groep 8 moeten beheersen om de overstap naar het voortgezet onderwijs goed te kunnen maken. Het niveau 2F is het algemeen maatschappelijk functioneel niveau, het niveau waaraan elke Nederlander zou moeten voldoen. Bij rekenen zijn ook

---

⁸ Zie <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijsresultaten-primair-onderwijs/naar-een-nieuw-onderwijsresultatenmodel>, Onderwijsresultatenmodel PO, Inspectie van het Onderwijs, januari 2020.

streefniveaus geformuleerd als uitdaging voor leerlingen die meer aan kunnen (S). In tabel 3.5 geeft de verdeling van leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs weer op de drie referentiesniveaus rekenen, lezen en taalverzorging.

Tabel 3.5 Referentieniveaus rekenen, lezen en taalverzorging, naar woongebied, in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.
Referentieniveau rekenen												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	97	12,4%	217	11,8%	367	9,7%	584	10,4%	1.960	9,3%	11.531	6,8%
=1F	401	51,3%	926	50,2%	1.713	45,1%	2.639	46,8%	9.621	45,7%	78.173	46,4%
=1S/2F	283	36,2%	700	38,0%	1.717	45,2%	2.417	42,9%	9.471	45,0%	78.917	46,8%
Referentieniveau lezen												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	61	7,8%	113	6,1%	119	3,1%	232	4,1%	599	2,8%	2.933	1,7%
=1F	257	32,9%	550	29,8%	930	24,5%	1.480	26,2%	5.037	23,9%	35.087	20,8%
=2F	463	59,3%	1.180	64,0%	2.748	72,4%	3.928	69,6%	15.416	73,2%	130.601	77,5%
Referentieniveau taal												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	73	9,3%	132	7,2%	160	4,2%	292	5,2%	854	4,1%	5.372	3,2%
=1F	324	41,5%	757	41,1%	1.356	35,7%	2.113	37,5%	7.803	37,1%	62.278	36,9%
=2F	384	49,2%	954	51,8%	2.281	60,1%	3.235	57,4%	12.395	58,9%	100.971	59,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Voor het onderdeel rekenen heeft 88,2 procent van de leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs uit Rotterdam Zuid het referentieniveau of een hoger niveau (1F of hoger) gehaald. Dit is iets hoger dan in het voorgaande schooljaar (84,5 procent).⁹ Gemiddeld in de vier grote steden is dat 90,7 procent. In de focuswijken is dit 87,6 procent. Het verschil met gemiddelde in de vier grote steden is kleiner geworden. Het aandeel dat onder het niveau zit (<1F) is in de focuswijken en in Rotterdam Zuid nog steeds groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Ook voor het onderdeel lezen heeft een groter aandeel leerlingen uit de focuswijken (7,8 procent) en uit Rotterdam Zuid (6,1 procent) een score onder het functieniveau (<1F) dan gemiddeld in de vier grote steden (2,8 procent). Het verschil is groter geworden dan in het vorig schooljaar. Zowel in Rotterdam Zuid als in het focuswijken is het percentage gestegen en het gemiddelde in de vier grote steden is juist gedaald. Het aandeel op niveau en hoger is in Rotterdam Zuid (93,9 procent) lager dan gemiddeld in de vier grote steden (97,2 procent).

Voor het onderdeel taalverzorging heeft 7,2 procent van de leerlingen van Rotterdam Zuid een score onder het functieniveau (<1F). In de focuswijken is dit 9,3 procent. Dit is hoger dan in het voorgaande schooljaar, 5,2 in Rotterdam Zuid en 5,1 procent in de focuswijken. Het gemiddelde aandeel in de vier grote steden is daarentegen gedaald:

⁹ Zie tabel b3.4 in de bijlagen.

van 5,3 naar 4,1 procent. Het aandeel op niveau 2F is in Rotterdam Zuid (51,8 procent) en in de focuswijken (49,2 procent) lager dan gemiddeld in de vier grote steden (58,9 procent).

In het onderwijsresultatenmodel telt de Inspectie van het Onderwijs de drie referentiesniveaus (rekenen, lezen en taal) bij elkaar op om te komen tot samenvattende indicatoren op schoolniveau. Op schoolniveau wordt gerekend met drie schooljaren. Hieronder worden de samenvattende indicatoren per schooljaar naar woongebied gepresenteerd. Zoals al gezegd zijn de aantallen op woongebied hoog genoeg om dit per schooljaar te kunnen presenteren.

Tabel 3.6 Referentieniveaus: fundamenteel en streefniveau naar woongebied

	focuswijken	Rotterdam Zuid	overig Rotterdam	Rotterdam	vier grote steden	Nederland
	perc.	perc.	perc.	perc.	perc.	perc.
Fundamenteel niveau						
2016/2017	92,8%	94,1%	94,7%	94,5%	94,1%	95,5%
2017/2018	90,4%	91,6%	93,8%	93,1%	93,8%	95,4%
2018/2019	90,1%	91,6%	94,3%	93,5%	94,6%	96,1%
Streefniveau						
2016/2017	45,6%	48,0%	54,5%	52,3%	54,1%	57,2%
2017/2018	48,1%	50,7%	58,6%	56,0%	57,7%	60,6%
2018/2019	48,2%	51,3%	59,2%	56,6%	59,0%	61,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De Inspectie voor het Onderwijs stelt dat scholen wat betreft het fundamenteel niveau boven de 85 procent moeten zitten. Het gemiddelde van de kinderen is in alle woongebieden hoger dan 85 procent.

In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen het fundamenteel niveau voor rekenen, lezen en taal tezamen heeft gehaald in de schooljaren 2017/2018 en 2018/2019 even hoog (91,6 procent). Het schooljaar ervoor was dit hoger 94,1 procent. In de focuswijken is dit in elk van de jaren lager dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

In de vier grote steden is het aandeel leerlingen dat het fundamenteel niveau haalt, afgelopen twee schooljaren groter dan in Rotterdam Zuid. In het schooljaar 2016/2017 lag het aandeel leerlingen dat het fundamentele niveau haalt in Rotterdam Zuid nog gelijk aan het gemiddelde in de vier grote steden.

Het aandeel leerlingen in Rotterdam Zuid dat het streefniveau haalt, is de laatste drie schooljaren gestegen. In de vier grote steden haalt een groter deel van de leerlingen het streefniveau, en daarbij stijgt dit percentage sterker dan in Rotterdam Zuid.

De Inspectie van het Onderwijs toetst het streefniveau op schoolniveau aan de hand van de onderwijsachterstandsscore. De onderwijsscore is de vervanger van de leerlinggewichtsscore, zie ook 3.2. Deze score is nog niet beschikbaar bij het CBS

voor deze analyse. We maken daarom gebruik van het opleidingsniveau van de ouders. Daarbij is er zowel naar het fundamenteel als streefniveau gekeken.

Tabel 3.7 Referentieniveaus: fundamenteel en streefniveau naar opleidingsniveau ouders en woongebied, 2018/2019

	focuswijken perc.	Rotterdam Zuid perc.	overig Rotterdam perc.	Rotterdam perc.	vier grote steden perc.	Nederland perc.
Fundamenteel niveau						
t/m mbo-1	89,6%	89,9%	88,9%	89,3%	90,4%	91,8%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	89,6%	91,1%	93,2%	92,4%	92,6%	94,7%
hoger onderwijs	95,2%	95,8%	98,1%	97,6%	98,0%	98,2%
onbekend	83,6%	89,1%	91,4%	90,7%	92,8%	95,1%
Streefniveau						
t/m mbo-1	41,6%	45,4%	42,3%	43,6%	44,3%	45,6%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	46,3%	47,9%	51,4%	50,0%	49,4%	53,0%
hoger onderwijs	66,9%	66,3%	73,3%	71,8%	72,9%	71,7%
onbekend	42,1%	46,7%	53,5%	51,4%	51,0%	55,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Algemeen geldt dat naarmate ouders hoger opgeleid zijn, een groter deel van de kinderen dat het fundamentele niveau haalt. Dit verschil is nog duidelijker bij het, meer ambitieuze, streefniveau. Deze resultaten van de kinderen met laagopgeleide ouders (die hooguit mbo-1 als opleiding hebben) in Rotterdam Zuid zijn vergelijkbaar met dezelfde groep in de vier grote steden. Ook de scores voor kinderen met middelbaar opgeleide ouders liggen dicht bij het gemiddeld in de vier grote steden. Van de kinderen met hoogopgeleide ouders haalt in vergelijking met de vier grote steden een kleiner deel zowel het fundamentele niveau als het streefniveau.

De Centrale Eindtoets

In de Onderwijstafel is besloten niet meer de Centrale Eindtoets als maat voor het presteren van leerlingen in groep 8 te nemen.¹⁰ Reden hiervoor is de afname van het aantal leerlingen die deze toets heeft gedaan waardoor de toetsscores niet meer van jaar op jaar vergelijkbaar zijn. Tabel 3.8 geeft een overzicht van het aandeel leerlingen die de Centrale Eindtoets heeft gedaan en dat de IEP-toets heeft gedaan. Leerlingen kunnen ook een andere toets hebben afgelegd.

¹⁰ Zie hiervoor het overgenomen advies beschreven in de notitie "Advies aanpassing (prestatie)indicator groep 8 basisonderwijs", april 2020.

Tabel 3.8 Deelname aan de Eindtoets* in groep 8 naar woongebied

	focuswijken %	Rotterdam Zuid %	overig Rotterdam %	Rotterdam %	vier grote steden %	Nederland %
Centrale Eindtoets						
2009/2010	85%	81%	80%	81%	81%	73%
2010/2011	88%	86%	78%	80%	81%	74%
2011/2012	89%	85%	84%	84%	83%	76%
2012/2013	90%	89%	88%	88%	87%	80%
2013/2014	88%	85%	87%	87%	86%	80%
2014/2015	95%	89%	95%	93%	90%	87%
2015/2016	74%	73%	92%	85%	85%	77%
2016/2017	50%	56%	84%	75%	78%	66%
2017/2018	39%	50%	82%	72%	74%	59%
2018/2019	32%	40%	67%	58%	65%	51%
IEP eindtoets						
2014/2015	0%	0%	0%	0%	2%	3%
2015/2016	26%	26%	8%	14%	11%	16%
2016/2017	50%	43%	16%	25%	18%	24%
2017/2018	60%	49%	17%	27%	21%	27%
2018/2019	68%	59%	22%	34%	23%	31%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), * exclusief de deelnames zonder geregistreerde score

In Rotterdam Zuid heeft 59 procent van de leerlingen uit groep 8 van het basisonderwijs de IEP-toets gemaakt in het schooljaar 2018/2019. In de focuswijken is dat ruim twee derde deel. Voor de gemiddelde scores verwijzen we naar bijlage tabel b3.5.

3.4 Definitief advies vervolgonderwijs in het basisonderwijs

In groep 8 van de basisschool krijgen de leerlingen een advies voor het vervolgonderwijs. Dit advies is bindend voor plaatsing in het voortgezet onderwijs en geeft een indicatie van de mogelijkheden van de leerlingen. Als er een gecombineerd advies is gegeven met daarin twee niveaus, dan is de leerling voor deze rapportage ingedeeld bij gemengd advies tot en met het hoogste niveau. Als een leerling bijvoorbeeld een 'vmbo-tl/havo'-advies heeft, dan is deze leerling in tabel 3.9 opgenomen in de categorie 'gemengd advies t/m havo'. Als een leerling een advies krijgt met drie niveaus, dan is deze leerling ingedeeld bij het middelste advies. In sommige gevallen is het advies nog breder en omvat het meer dan drie niveaus; deze adviezen zijn in de tabel niet opgenomen. In tabel 3.9 zijn de definitieve adviezen van de groep 8-leerlingen uit het basisonderwijs van het schooljaar 2018/2019 opgenomen. Het betreft dus de adviezen na eventuele bijstelling naar aanleiding van de Eindtoets.

Tabel 3.9 Definitieve advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs, naar advies en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Advies vervolgonderwijs												
praktijkonderwijs	26	3,3%	55	2,9%	43	1,1%	98	1,7%	322	1,5%	1.492	0,9%
vmbo-bl	94	11,8%	219	11,6%	220	5,7%	439	7,7%	1.323	6,2%	9.438	5,5%
gem. advies t/m vmbo-kl	77	9,6%	144	7,6%	220	5,7%	364	6,4%	998	4,7%	6.237	3,7%
vmbo-kl	64	8,0%	178	9,4%	303	7,9%	481	8,4%	1.769	8,3%	15.687	9,2%
gem. advies t/m vmbo-gl/tl	80	10,0%	158	8,4%	186	4,9%	344	6,0%	782	3,7%	7.599	4,5%
vmbo-gl/tl	139	17,4%	335	17,7%	617	16,1%	952	16,6%	3.187	15,0%	30.114	17,7%
gemengd advies t/m havo	100	12,5%	217	11,5%	407	10,6%	624	10,9%	2.041	9,6%	16.729	9,8%
havo	75	9,4%	188	10,0%	537	14,0%	725	12,7%	3.240	15,2%	30.012	17,6%
gemengd advies t/m vwo	64	8,0%	169	8,9%	492	12,8%	661	11,6%	2.464	11,6%	18.347	10,8%
vwo	79	9,9%	226	12,0%	806	21,0%	1032	18,0%	5.161	24,2%	34.524	20,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

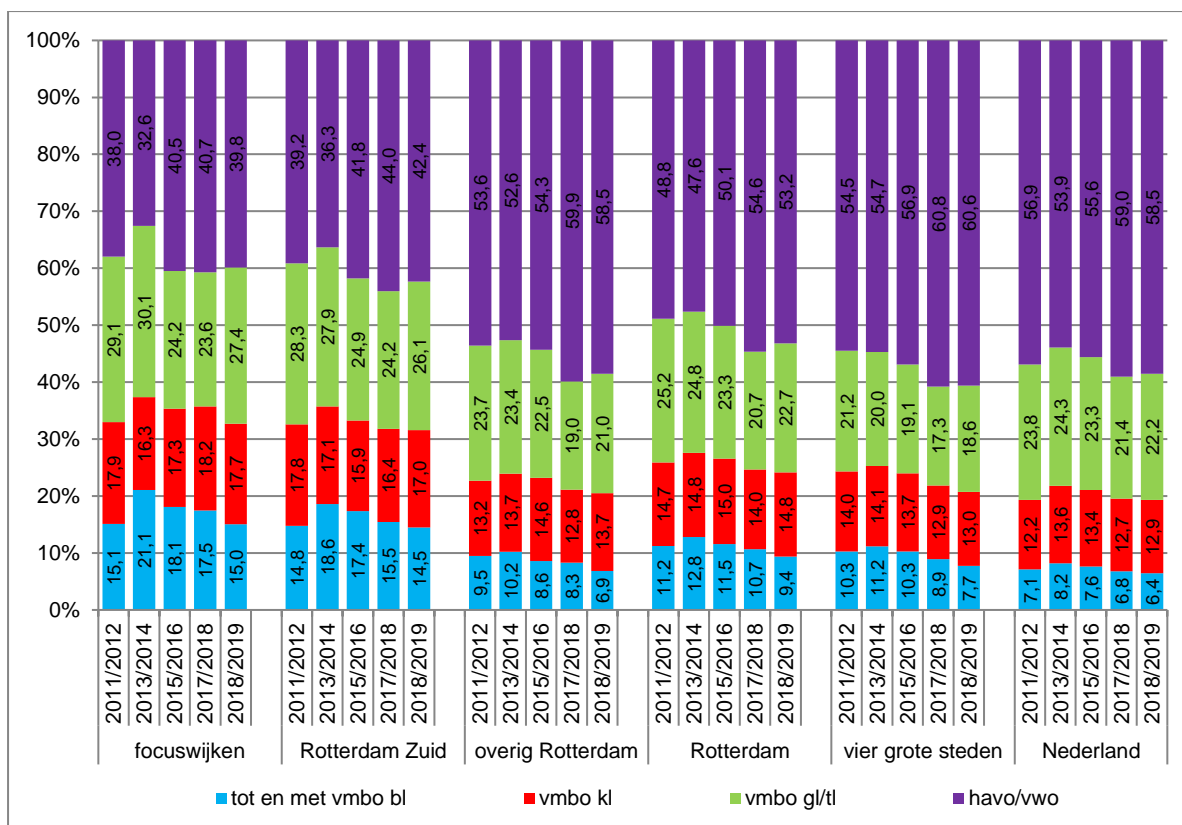
In Rotterdam Zuid en in de focuswijken krijgt een groter deel van de leerlingen een advies op één van de lagere schoolniveaus. Van de leerlingen krijgt 14,5 procent een advies op praktijkonderwijs of vmbo basis, gemiddeld in de vier grote steden is dit 7,7 procent.

Een advies 'gemengd tot en met havo' tot en met 'vwo' krijgt 39,8 procent van de leerlingen uit de focuswijken en 42,4 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid. In de vier grote steden wordt aan 60,6 procent van de leerlingen dit advies gegeven.

Bij de vergelijking van het advies over de jaren is voor de overzichtelijkheid een indeling gemaakt in vier categorieën van advies, zie figuur 3.2. Hierbij zijn de adviezen verdeeld over de categorieën 'tot en met vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'. Als een advies meer dan één niveau omvat, is het hoogste advies bepalend voor de indeling; iemand met een 'vmbo-tl/havo'-advies is hier ingedeeld bij de categorie 'havo/vwo'.

Het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' was in de schooljaren 2013/2014 en 2014/2015 (zie tabel 3.6 in de bijlage) het hoogst in vergelijking met andere schooljaren in Rotterdam Zuid. Daarna daalde het aandeel. Het aandeel 'havo/vwo'-adviezen stijgt en daalt vervolgens weer: in 2011/2012 was dit 39,2 procent en in 2018/2019 42,4 procent. In de vier grote steden is dit aandeel steeds hoger dan in Rotterdam Zuid. De laatste schooljaren blijft dit aandeel ongeveer 60 procent.

Het niveau van de schooladviezen in Rotterdam Zuid en de focuswijken blijft lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 3.2 Definitieve advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar (geselecteerde jaren)
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de tabel 3.10 zijn de adviezen aan de basisschoolleerlingen, groep 8, naar opleidingsniveau van de ouders weergegeven.

Leerlingen met hoogopgeleide ouders krijgen gemiddeld genomen een veel hoger schooladvies dan leerlingen met laagopgeleide ouders. Van de Rotterdam Zuid leerlingen met ouders die een diploma op maximaal mbo niveau 1 hebben gehaald, heeft 33 procent een advies havo/vwo. In de vier grote steden is dit hoger, namelijk 37 procent. Onder de leerlingen met ouders die als hoogste diploma mbo-2 tot en met -4 of havo of vwo hebben, zijn deze percentages hoger, namelijk 41 procent in Rotterdam Zuid en 48 procent gemiddeld in de vier grote steden. Van de leerlingen met ouders met een hbo- of wo-diploma heeft 71 procent een havo/vwo-advies. In de vier grote steden is dit gemiddeld 83 procent.

In de focuswijken is het aandeel leerlingen met havo/vwo advies iets lager dan in Rotterdam Zuid behalve bij de leerlingen met hoogopgeleide ouders.

Tabel 3.10 Definitieve advies, naar opleidingsniveau ouders en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
totaal	798		1.889		3.831		5.720		21.287		170.179	
tot en met vmbo bl	120	15%	274	15%	263	7%	537	9%	1.645	8%	10.930	6%
vmbo kl	141	18%	322	17%	523	14%	845	15%	2.767	13%	21.924	13%
vmbo gl/tl	219	27%	493	26%	803	21%	1.296	23%	3.969	19%	37.713	22%
havo/vwo	318	40%	800	42%	2.242	59%	3.042	53%	12.906	61%	99.612	59%
maximaal niveau mbo 1	268		530		707		1.237		4.185		18.406	
tot en met vmbo bl	52	19%	101	19%	102	14%	203	16%	644	15%	2.933	16%
vmbo kl	55	21%	110	21%	163	23%	273	22%	935	22%	4.118	22%
vmbo gl/tl	77	29%	142	27%	181	26%	323	26%	1.007	24%	4.893	27%
havo/vwo	84	31%	177	33%	261	37%	438	35%	1.599	38%	6.462	35%
mbo 2- 4 tot en met vwo	313		772		1.141		1.913		5.474		46.803	
tot en met vmbo bl	49	16%	127	16%	99	9%	226	12%	589	11%	4.230	9%
vmbo kl	58	19%	142	18%	214	19%	356	19%	1.025	19%	8.738	19%
vmbo gl/tl	95	30%	216	28%	319	28%	535	28%	1.348	25%	12.763	27%
havo/vwo	111	35%	287	37%	509	45%	796	42%	2.512	46%	21.072	45%
hbo, wo	147		418		1.613		2.031		9.379		79.366	
tot en met vmbo bl	x	x	17	4%	24	1%	41	2%	146	2%	1.549	2%
vmbo kl	x	x	36	9%	94	6%	130	6%	424	5%	4.783	6%
vmbo gl/tl	30	20%	94	22%	210	13%	304	15%	1.126	12%	13.329	17%
havo/vwo	97	66%	271	65%	1.285	80%	1.556	77%	7.683	82%	59.705	75%
onbekend	70		169		370		539		2.249		25.604	
tot en met vmbo bl	x	x	29	17%	38	10%	67	12%	266	12%	2.218	9%
vmbo kl	x	x	34	20%	52	14%	86	16%	383	17%	4.285	17%
vmbo gl/tl	17	24%	41	24%	93	25%	134	25%	488	22%	6.728	26%
havo/vwo	26	37%	65	38%	187	51%	252	47%	1.112	49%	12.373	48%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 3.11 is het aantal herziene adviezen en het aandeel herziene op het totaal aantal schooladviezen naar niveau weergegeven. In Rotterdam Zuid hadden bijvoorbeeld 81 leerlingen oorspronkelijk een advies onder het niveau vmbo kl. Het advies is herzien naar het niveau vmbo kl. Deze 81 is gedeeld op alle adviezen vmbo kl (inclusief de herziene). Dit is 25 procent.

Tabel 3.11 Aantal herziene adviezen en aandeel van het totaal aantal adviezen, naar woongebied, in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
tot en met vmbo bl	x	x	x	x	10	4%	17	3%	50	3%	184	2%
vmbo kl	43	30%	81	25%	121	23%	202	24%	510	18%	2.082	9%
vmbo gl/tl	82	37%	146	30%	174	22%	320	25%	761	19%	4.438	12%
havo/vwo	102	32%	210	26%	368	16%	578	19%	1.847	14%	10.808	11%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid wordt op elk adviesniveau boven vmbo-bl een groter deel herzien dan in de vier grote steden. In de focuswijken worden verhoudingsgewijs nog meer schooladviezen herzien.

3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs

In de bestanden van het SSB zijn geen gegevens over relatief verzuim¹¹ opgenomen. Deze zijn wel beschikbaar via de gemeente. De verzuimgegevens van Rotterdam zijn gekoppeld aan de SSB bestanden. In tabel 3.12 is een overzicht opgenomen van het verzuim in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs en de verschillende jaargroepen in het regulier basisonderwijs. Voor de vier grote steden en Nederland zijn data over relatief schoolverzuim niet beschikbaar.

Tabel 3.12 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs, schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Basisonderwijs	206	2,9%	444	2,5%	411	1,2%	855	1,6%	.	.	.	.
Speciaal basisonderwijs	x	x	15	3,2%	13	2,3%	28	2,7%	.	.	.	.
Basisonderwijs per groep												
groep 1	26	2,8%	50	2,3%	36	0,9%	86	1,4%	.	.	.	.
groep 2	33	3,4%	72	2,9%	69	1,5%	141	2,0%	.	.	.	.
groep 3	29	2,9%	69	2,8%	91	2,0%	160	2,3%	.	.	.	.
groep 4	26	2,8%	54	2,2%	52	1,1%	106	1,5%	.	.	.	.
groep 5	28	3,1%	60	2,7%	57	1,3%	117	1,8%	.	.	.	.
groep 6	24	2,9%	52	2,5%	36	0,8%	88	1,4%	.	.	.	.
groep 7	25	2,9%	53	2,5%	37	0,9%	90	1,4%	.	.	.	.
groep 8	15	1,8%	34	1,8%	33	0,8%	67	1,2%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het relatieve schoolverzuim in het basisonderwijs op Rotterdam Zuid en in de focuswijken is hoger dan in overig Rotterdam. In het speciaal onderwijs is dit ook relatief hoger maar betreft het een kleine groep leerlingen. In tabel 3.13 is de ontwikkeling van het relatieve schoolverzuim opgenomen. Het relatieve schoolverzuim in het basisonderwijs is in 2018/2019 in Rotterdam Zuid licht hoger dan in de voorgaande jaren en in de focuswijken is dit vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

¹¹ Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige redenen les- of praktijktijd verzuimt. Volgens de Leerplichtwet zijn scholen alleen verplicht om de gemeente die gevallen te melden waar het verzuim ten minste drie dagen heeft geduurd, of ten minste 1/8 deel van het aantal uren les- of praktijktijd in vier opeenvolgende weken. Deze gevallen van schoolverzuim worden geacht zo zorgwekkend te zijn dat er verder onderzoek en interventie nodig is. De school zelf blijft verantwoordelijk voor het korter durende verzuim. Bij relatief verzuim wordt in de praktijk nog onderscheid gemaakt in luxe verzuim en signaalverzuim.

a) Luxe verzuim treedt op als een leerling zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie gaat. Ouders nemen hun kinderen tijdens de schooldtijd mee op vakantie om files te vermijden of met goedkopere vliegtickets weg te kunnen.

b) Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school.

De gemeente rapporteert over het aantal meldingen in haar jaarlijkse rapport leerplicht. In dit onderzoek wordt gerapporteerd over daadwerkelijk verzuim. Meldingen verzuim die achteraf geen schoolverzuim bleken te zijn, zijn niet meegeteld.

Tabel 3.13 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	.	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.
2017/2018												
bo	208	2,9%	411	2,3%	369	1,1%	780	1,5%	.	.	.	.
sbo	x	.	21	4,8%	29	5,1%	50	5,0%	.	.	.	.
2018/2019												
bo	206	2,9%	444	2,5%	411	1,2%	855	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,2%	13	2,3%	28	2,7%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent dat er minder dan het gaat om minder dan 10 kinderen, daarover mag vanwege privacy niet gerapporteerd worden.

Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de onderwijspositie van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) beschreven. In de tweede paragraaf komt het aantal leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs en het speciaal voortgezet onderwijs aan bod. De derde paragraaf zoomt in op het derde leerjaar van het reguliere voortgezet onderwijs en beschrijft welke opleidingen de leerlingen volgen. In de vierde paragraaf wordt bekeken of de verwachting die er van de leerling op de basisschool was, overeenkomt met de plek in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Paragraaf 4.5 beschrijft de examenresultaten van de diverse opleidingen in het voortgezet onderwijs en paragraaf 4.6 gaat in op de doorstroom van gediplomeerden naar een eventuele vervolgopleiding. Ten slotte wordt in paragraaf 4.7 ingegaan op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de aantallen leerlingen in het voortgezet onderwijs over de periode 2010/2011 – 2019/2020. Naast het regulier voortgezet onderwijs is ook het voortgezet speciaal onderwijs (vso) opgenomen.

Tabel 4.1 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
voortgezet onderwijs												
2010/2011	4.059	95,4%	9.418	95,0%	19.605	96,6%	29.023	96,1%	96.612	96,2%	933.347	96,4%
2011/2012	4.092	95,2%	9.559	94,8%	19.828	96,2%	29.387	95,8%	98.614	96,1%	941.976	96,3%
2012/2013	4.108	95,6%	9.630	95,0%	20.003	96,2%	29.633	95,8%	100.899	96,2%	954.341	96,3%
2013/2014	4.089	95,4%	9.670	94,6%	20.053	95,8%	29.723	95,4%	103.423	96,0%	967.581	96,1%
2014/2015	4.107	94,8%	9.668	94,2%	20.367	95,8%	30.035	95,3%	105.989	96,1%	978.726	96,1%
2015/2016	4.094	94,8%	9.721	94,6%	20.445	95,8%	30.166	95,4%	108.392	96,2%	987.610	96,3%
2016/2017	4.085	94,6%	9.783	94,6%	20.661	95,9%	30.444	95,5%	110.289	96,3%	987.506	96,3%
2017/2018	4.094	94,6%	10.063	94,8%	20.710	95,9%	30.773	95,5%	112.483	96,3%	978.997	96,3%
2018/2019	4.030	95,1%	9.982	94,7%	20.661	96,2%	30.643	95,7%	113.337	96,5%	961.703	96,3%
2019/2020	3.976	95,2%	9.961	94,7%	20.647	96,3%	30.608	95,8%	114.563	96,4%	944.069	96,2%
voortgezet speciaal onderwijs												
2010/2011	196	4,6%	494	5,0%	690	3,4%	1.184	3,9%	3.791	3,8%	34.424	3,6%
2011/2012	205	4,8%	521	5,2%	777	3,8%	1.298	4,2%	4.018	3,9%	35.721	3,7%
2012/2013	190	4,4%	510	5,0%	794	3,8%	1.304	4,2%	3.964	3,8%	36.850	3,7%
2013/2014	197	4,6%	548	5,4%	874	4,2%	1.422	4,6%	4.296	4,0%	39.210	3,9%
2014/2015	225	5,2%	595	5,8%	885	4,2%	1.480	4,7%	4.337	3,9%	39.700	3,9%
2015/2016	226	5,2%	560	5,4%	898	4,2%	1.458	4,6%	4.263	3,8%	38.397	3,7%
2016/2017	233	5,4%	559	5,4%	883	4,1%	1.442	4,5%	4.267	3,7%	37.764	3,7%
2017/2018	233	5,4%	557	5,2%	884	4,1%	1.441	4,5%	4.266	3,7%	37.770	3,7%
2018/2019	209	4,9%	557	5,3%	810	3,8%	1.367	4,3%	4.168	3,5%	36.899	3,7%
2019/2020	201	4,8%	560	5,3%	784	3,7%	1.344	4,2%	4.217	3,6%	37.011	3,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In het schooljaar 2019/2020 neemt het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs in Rotterdam Zuid iets af, de daling van het aantal leerlingen begon in het schooljaar

2018/2019. Ook in Rotterdam als geheel en landelijk daalt het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs. In de vier grote steden is nog wel een stijging te zien.

Het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken ligt rond de vijf procent, dat is iets hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. Over de jaren is het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs in elk van de gebieden redelijk stabiel. We zien hier geen duidelijke stijgende of dalende trend.

In tabel 4.2 is het aandeel leerlingen in het vso uitgesplitst naar geslacht.

Tabel 4.2 Leerlingen in het vo en voortgezet speciaal onderwijs naar geslacht en woongebied, 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Voortgezet onderwijs	1.936	93,1%	5.000	92,7%	10.346	94,5%	15.346	93,9%	57.554	95,1%	474.171	94,7%
Voortgezet speciaal ond.	144	6,9%	393	7,3%	598	5,5%	991	6,1%	2.984	4,9%	26.275	5,3%
Vrouwen												
Voortgezet onderwijs	2.040	96,9%	4.961	96,8%	10.301	98,0%	15.262	97,6%	57.009	98,0%	469.898	97,8%
Voortgezet speciaal ond.	65	3,1%	164	3,2%	212	2,0%	376	2,4%	1.184	2,0%	10.624	2,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel mannen in het vso is meer dan twee keer zo groot als het aandeel vrouwen. Dit geldt voor alle onderscheiden gebieden.

4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf is de situatie in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs het onderwerp. De keuze voor het derde leerjaar is gemaakt omdat dit een goed beeld geeft van de verdeling van leerlingen over de verschillende niveaus. In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs is dit beeld niet te geven omdat veel leerlingen nog een gemengde brugklas volgen waarin meerdere niveaus samen les krijgen. De leerlingen zijn ingedeeld in vijf categorieën, 'vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl', 'havo' en 'vwo'. In de tabel is ook het aantal leerlingen met drie verblijfsjaren in het 'praktijkonderwijs' opgenomen, deze jongeren zijn niet meegenomen in de berekening van de percentages.¹²

Tabel 4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar niveau en woongebied in 2019/2020

Type voortgezet onderwijs	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
praktijkonderwijs	48		99		166		265		812		5.101	
vmbo-bl	144	17,1%	351	16,6%	380	9,0%	731	11,5%	2.541	10,9%	17.176	8,9%
vmbo-kl	190	22,5%	432	20,5%	633	14,9%	1.065	16,8%	3.119	13,4%	28.336	14,7%
vmbo-gl/tl	266	31,6%	647	30,7%	1.298	30,6%	1.945	30,6%	5.851	25,1%	53.680	27,8%
havo/vwo	243	28,8%	679	32,2%	1.927	45,5%	2.606	41,1%	11.767	50,5%	93.858	48,6%

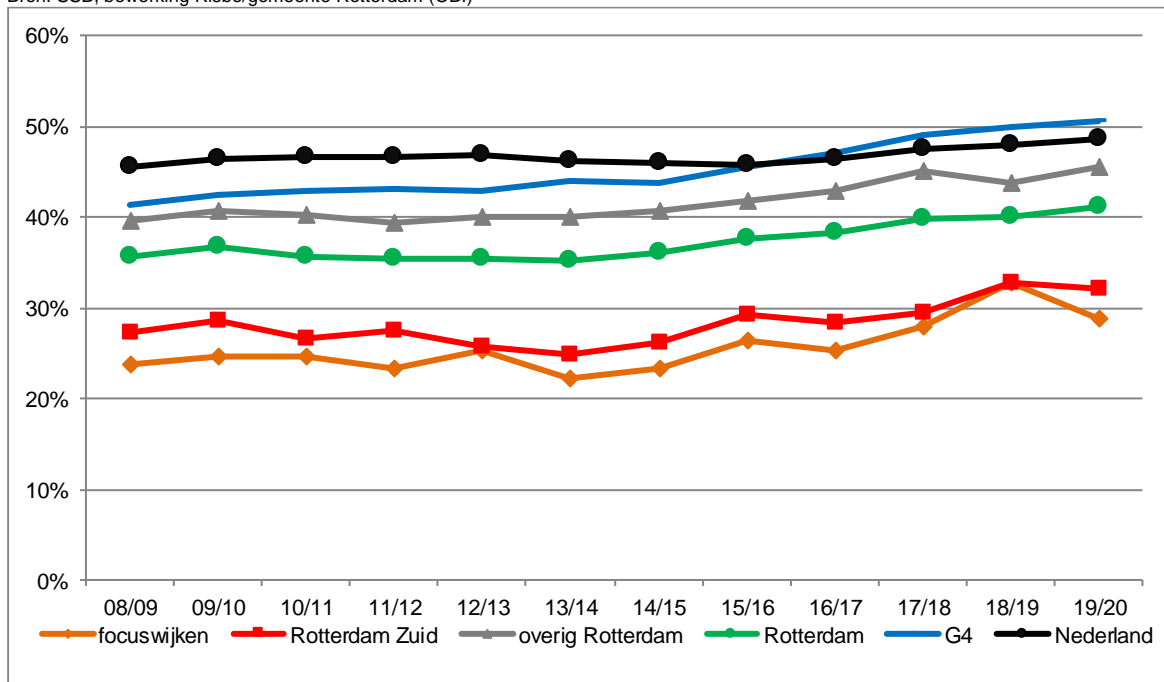
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

¹² In de volgende basismonitor wordt een analyse opgenomen waarin de deelname aan het praktijkonderwijs wordt gerelateerd aan de totale groep vo-leerlingen.

In Rotterdam Zuid volgt een groter deel van de leerlingen een opleiding op een lager niveau dan gemiddeld in de vier grote steden. Dit geldt ook voor de focuswijken. In Rotterdam Zuid zitten 99 leerling in het derde verblijfsjaar van het praktijkonderwijs; dat is lager dan in voorgaande jaren (zie tabel b4.3 in de bijlage). De deelname aan de laagste niveaus van het vmbo is in Rotterdam Zuid groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel havo/vwo-leerlingen is in Rotterdam Zuid veel lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

In figuur 4.1 is de ontwikkeling van het aandeel leerlingen in havo/vwo vanaf het schooljaar 2008/2009 weergegeven. Het verschil in het aandeel leerlingen dat havo/vwo volgt tussen Rotterdam Zuid en de focuswijken enerzijds en de vier grote steden anderzijds is groot. Het verschil wordt vanaf 2013/2014 kleiner, maar in het laatste jaar niet meer. Het aandeel havo/vwo leerlingen in Rotterdam Zuid blijft dan gelijk aan het voorgaande jaar, en in de focuswijken daalt het aandeel zelfs.

Figuur 4.1 Percentage leerlingen havo/vwo in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in het derde leerjaar vmbo naar profiel

Vanaf het schooljaar 2016/2017 zijn in het derde en vierde leerjaar de beroepsgerichte profielen ingevoerd. Dit geldt voor leerlingen in vmbo-basis, vmbo-beroeps en de gemengde leerweg, in de theoretische leerweg worden deze profielen niet gebruikt. Deze opzet vervangt de indeling in sectoren. Leerlingen maken een keuze uit de volgende tien profielen. De profielen op het vmbo te verdelen in technische en algemene profielen.

Technisch profiel	Algemeen profiel
Bouwen, wonen en interieur (BWI)	Zorg en welzijn (Z&W)
Producersen, installeren en energie (PIE)	Economie en ondernemen (E&O)
Mobiliteit en transport (M&T)	Horeca, bakkerij en recreatie (HBR)
Media, vormgeving en ICT (MVI)	Dienstverlening en producten (D&P)
Maritiem en techniek (MT)	Groen

In tabel 4.4 is de verdeling van de leerlingen in het derde leerjaar in het vmbo uitgesplitst naar de beroepsgerichte profielen voor het jaar 2019/2020. Daarbij is onderscheid gemaakt naar leerweg. In de tabel wordt eerst het onderscheid gemaakt tussen technische en algemene profielen, vervolgens zijn de afzonderlijke profielen opgenomen, in de tabel zijn alleen de meest gekozen profielen per niveau vermeld.

Tabel 4.4 Profiel van leerlingen in leerjaar 3 van het vmbo-basis, kader en gemengde leerweg naar woongebied, 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo-basisberoeps												
Techniekprofiel	22	16,8%	50	15,2%	82	21,6%	132	18,6%	439	18,2%	3.842	22,9%
Algemeen profiel	109	83,2%	279	84,8%	297	78,4%	576	81,4%	1.974	81,8%	12.943	77,1%
Producersen, installeren en energie	10	7,6%	21	6,4%	41	10,8%	62	8,8%	199	8,2%	1.685	10,0%
Maritiem en techniek	10	7,6%	20	6,1%	19	5,0%	39	5,5%	40	1,7%	81	0,5%
Zorg en welzijn	69	52,7%	150	45,6%	106	28,0%	256	36,2%	683	28,3%	4.200	25,0%
Economie en ondernemen	26	19,8%	55	16,7%	45	11,9%	100	14,1%	364	15,1%	1.831	10,9%
Dienstverlening en producten	11	8,4%	53	16,1%	106	28,0%	159	22,5%	556	23,0%	3.429	20,4%
Groen	x	!	18	5,5%	11	2,9%	29	4,1%	268	11,1%	2.596	15,5%
vmbo-kaderberoeps												
Techniekprofiel	36	19,5%	85	20,0%	133	21,0%	218	20,6%	537	17,3%	6.160	21,9%
Algemeen profiel	149	80,5%	339	80,0%	500	79,0%	839	79,4%	2.574	82,7%	21.995	78,1%
Producersen, installeren en energie	16	8,6%	31	7,3%	48	7,6%	79	7,5%	189	6,1%	2.533	9,0%
Media, vormgeving en ict	10	5,4%	24	5,7%	38	6,0%	62	5,9%	217	7,0%	906	3,2%
Maritiem en techniek	x		23	5,4%	33	5,2%	56	5,3%	57	1,8%	103	0,4%
Zorg en welzijn	72	38,9%	140	33,0%	161	25,4%	301	28,5%	744	23,9%	7.090	25,2%
Economie en ondernemen	60	32,4%	130	30,7%	135	21,3%	265	25,1%	791	25,4%	3.917	13,9%
Dienstverlening en producten	13	7,0%	56	13,2%	150	23,7%	206	19,5%	689	22,1%	6.413	22,8%
vmbo-gemengde leerweg												
Techniekprofiel	16	15,2%	39	18,1%	57	35,8%	96	25,6%	203	25,0%	1.455	9,4%
Algemeen profiel	89	84,8%	177	81,9%	102	64,2%	279	74,4%	609	75,0%	13.988	90,6%
Media, vormgeving en ict	x	!	13	6,0%	30	18,9%	43	11,5%	122	15,0%	326	2,1%
Maritiem en techniek	x	!	16	7,4%	26	16,4%	42	11,2%	42	5,2%	85	0,6%
Zorg en welzijn	35	33,3%	61	28,2%	21	13,2%	82	21,9%	123	15,1%	1.495	9,7%
Economie en ondernemen	54	51,4%	109	50,5%	27	17,0%	136	36,3%	177	21,8%	1.193	7,7%
Dienstverlening en producten							51	13,6%	208	25,6%	9.004	58,3%
Groen							10	2,7%	91	11,2%	2.087	13,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de leerlingen in het vmbo-bl in Rotterdam Zuid volgt 15,2 procent een technisch profiel, in het vmbo-kader volgt één op de vijf een technisch profiel en in de gemengde leerweg is dit 18,1 procent. In de vier grote steden is het aandeel dat een technisch profiel volgt wat groter op zowel het vmbo-bl als het vmbo-gl, van de leerlingen met een vmbo-kl opleiding volgt in Rotterdam Zuid een iets groter deel een technisch profiel dan gemiddeld in de vier grote steden.

Het profiel zorg en welzijn is in het vmbo-basis en kader het meest gekozen profiel, in Rotterdam Zuid kiest tussen de dertig en de vijftig procent van de leerlingen voor dit profiel. In de vier grote steden is dit veel lager.

4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Om een indicatie te krijgen van de prestaties van de leerlingen in het voortgezet onderwijs is een analyse uitgevoerd waarbij het niveau van een leerling in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gelegd naast het advies voor het vervolgonderwijs dat hij of zij op de basisschool heeft gekregen. Bekeken wordt of het niveau in leerjaar 3 overeenkomt met het advies.

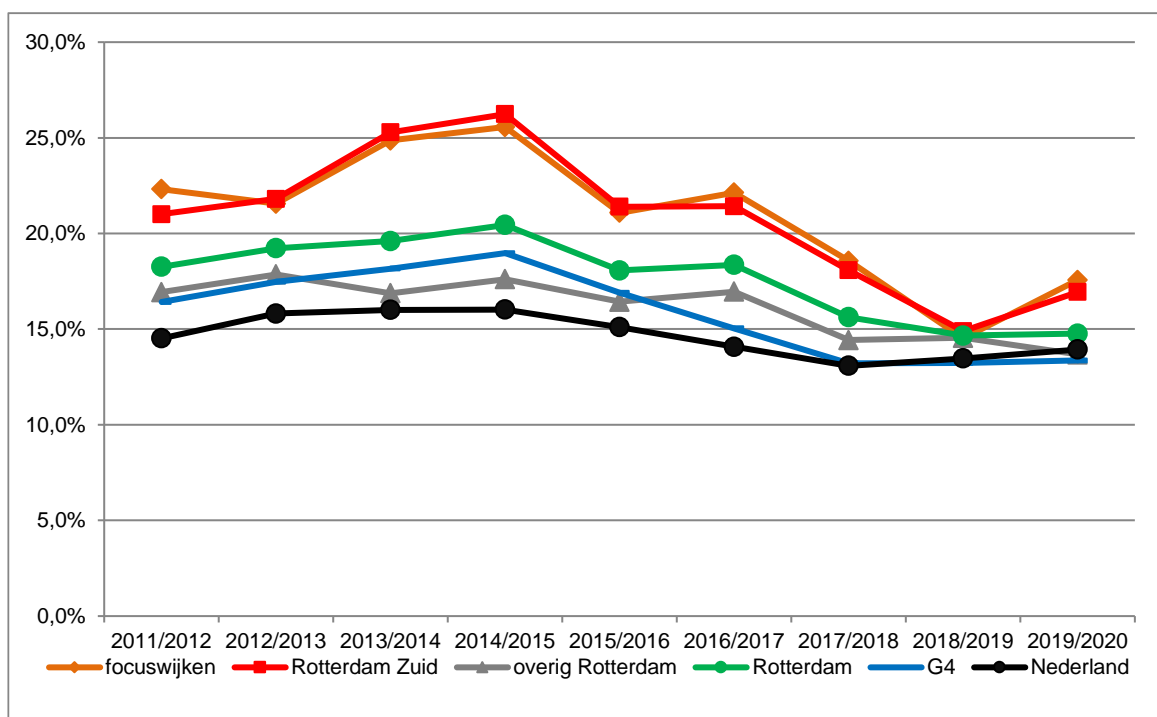
De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Eerder zijn in hoofdstuk 3 de definitieve adviezen van de basisschool opgenomen (zie tabel 3.5). In tabel 4.5 zijn deze adviezen en de posities in leerjaar 3 naast elkaar gelegd. Voor een deel van de leerlingen is er geen koppeling mogelijk met een basisschooladvies; dit is in de bovenste regel van de tabel opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent. Als een leerling op de basisschool een 'gemengd' advies heeft gekregen, is besloten dat het advies voor beide delen passend is. Bijvoorbeeld: als een leerling in het derde leerjaar 'vmbo-gl/tl' volgt en het advies op de basisschool was 'vmbo-gl/tl/havo', dan is het niveau gelijk aan het advies; ook als deze leerling in het derde jaar de havo volgt is het niveau gelijk aan het advies. In sommige gevallen omvat het advies van de school méér dan twee niveaus. Wanneer dit het geval is, is deze leerling niet meegenomen in de analyses. Ook leerlingen die in het derde leerjaar van het vo nog in een brugjaar zitten, zijn in de vergelijking niet opgenomen.

Tabel 4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied, 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
aantal II-en in leerjaar 3	891		2.208		4.404		6.612		24.090		198.151	
Positie niet berekend	117	13,1%	242	11,00%	448	10,20%	690	10,40%	2.540	10,50%	13.029	6,60%
positief berekend	774	100%	1966	100%	3956	100%	5922	100%	21550	100%	185122	100%
Lager dan advies	136	17,6%	333	16,9%	541	13,7%	874	14,8%	2.879	13,4%	25.792	13,9%
Gelijk aan advies	571	73,8%	1.458	74,2%	3.085	78,0%	4.543	76,7%	16.756	77,8%	143.496	77,5%
Hoger dan advies	67	8,7%	175	8,9%	330	8,3%	505	8,5%	1.915	8,9%	15.834	8,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de vier grote steden is voor ongeveer 90 procent van de leerlingen in het derde leerjaar een vergelijking met basisschool-advies mogelijk, dit aandeel is in Rotterdam Zuid vergelijkbaar en in de focuswijken iets lager. Voor het grootste deel van de leerlingen komt de positie in leerjaar 3 overeen met het eerdere advies. In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een iets groter deel dan gemiddeld in de vier grote steden een opleiding op een lager niveau dan was geadviseerd. Het aandeel dat nu een opleiding volgt die hoger is dan het advies, ligt in alle gebieden rond negen procent. In de figuren 4.2 en 4.3 is de ontwikkeling van het percentage leerlingen dat een lagere of een hogere positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de afgelopen jaren weergegeven. De achterliggende cijfers zijn in de bijlage opgenomen in tabel b4.4.

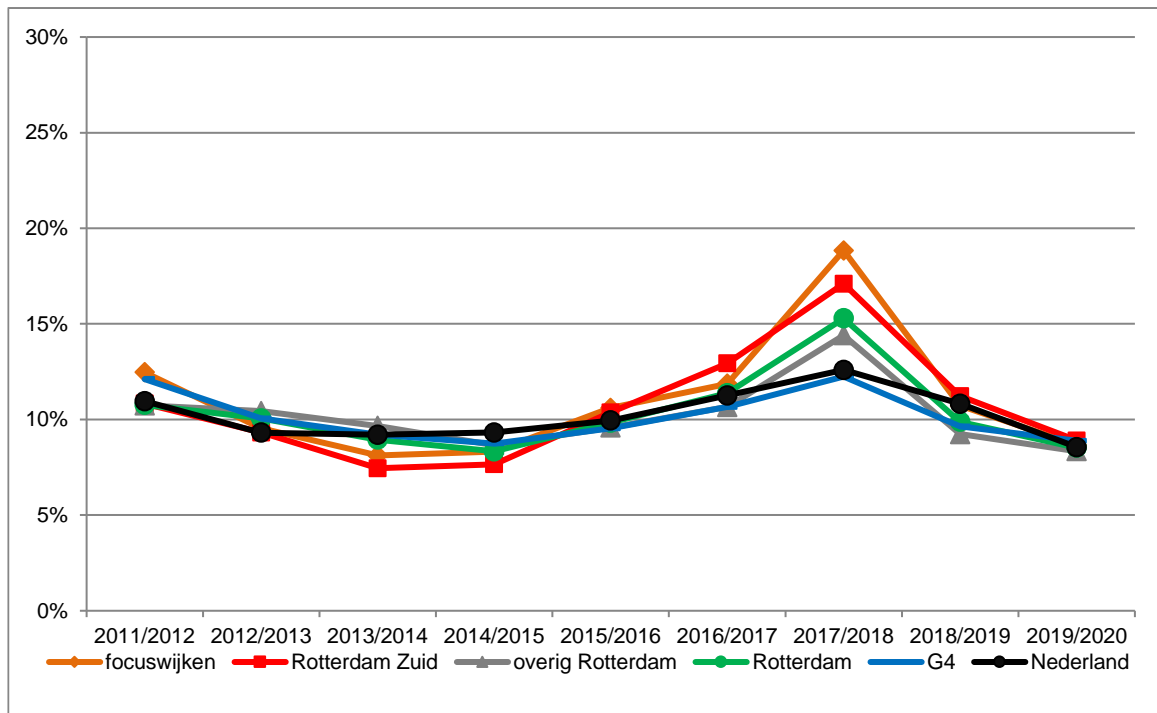
Figuur 4.2 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (afstroom) naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en de focuswijken is vanaf het schooljaar 2014/2015 een daling te zien van het percentage leerlingen dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8 (zie figuur 4.2). In het schooljaar 2018/2019 is er het aandeel afstromers in Rotterdam Zuid vrijwel gelijk aan het percentage in de vier grote steden. In het afgelopen jaar zijn er in Rotterdam Zuid en de focuswijken weer meer afstromers dan in de overige vier grote steden.

Het aandeel leerlingen dat in leerjaar 3 een hogere positie heeft dan het basisschooladvies in groep 8 is in figuur 4.3 opgenomen. Tot 2017/2018 neemt in Rotterdam Zuid het aandeel kinderen met een hogere positie in het derde leerjaar toe. In de laatste twee jaren daalt het aandeel opstomers in alle gebieden. In

Rotterdam Zuid is het aandeel opstomers in het laatste schooljaar vergelijkbaar met het gemiddelde in de vier grote steden.

Figuur 4.3 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (opstroom) naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs zijn in het SSB gegevens bekend over examenstudenten en het deel van de kandidaten dat slaagt voor het examen. In tabel 4.6 is een overzicht gemaakt van de examens in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2018/2019.

Tabel 4.6 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Niveau van de opleiding	747	82,1%	1.877	85,1%	3.892	89,2%	5.769	87,8%	20.641	87,4%	192.588	90,2%
vmbo-bl	168	91,1%	362	92,8%	418	92,6%	780	92,7%	2.362	93,8%	18.465	94,2%
vmbo-kl	161	86,3%	431	90,7%	580	92,1%	1.011	91,5%	2.993	92,0%	29.079	94,1%
vmbo-gl/tl	195	86,7%	474	87,8%	1.093	90,4%	1.567	89,6%	5.165	88,0%	49.961	91,8%
havo	142	66,9%	375	74,9%	992	83,1%	1.367	80,8%	5.461	81,3%	55.854	86,1%
vwo	81	70,4%	235	74,0%	809	91,1%	1.044	87,3%	4.660	87,5%	39.229	89,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Gemiddeld slaagt in 2018/2019 in de vier grote steden iets minder dan 90 procent van de vo-leerlingen. In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het percentage geslaagden lager, dit verschil is het grootst op het vwo.

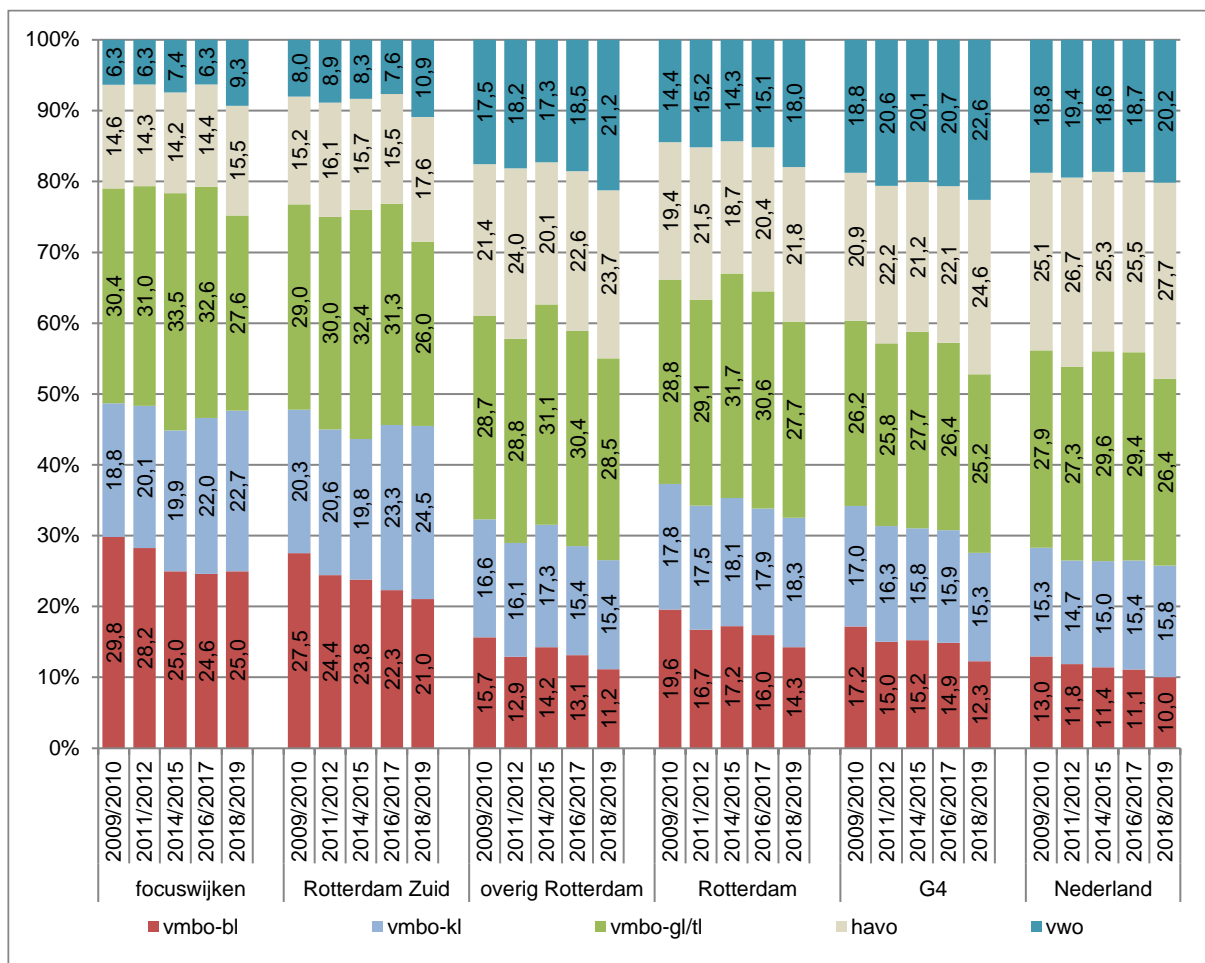
In tabel 4.7 staat welk deel van de geslaagden op welk niveau in het vo een diploma heeft gehaald. Hiermee krijgen we inzicht in de verdeling van de niveaus van de geslaagden.

Tabel 4.7 Aandeel geslaagden naar niveau in het voortgezet onderwijs, woongebied schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2017/2018	647	100%	1.677	100%	3.572	100%	5.249	100%	18.382	100%	180.480	100%
Niveau van de opleiding												
vmbo-bl	153	23,6%	336	20,0%	387	10,8%	723	13,8%	2.216	12,1%	17.395	9,6%
vmbo-kl	139	21,5%	391	23,3%	534	14,9%	925	17,6%	2.755	15,0%	27.365	15,2%
vmbo-gl/tl	203	31,4%	495	29,5%	1.090	30,5%	1.585	30,2%	4.894	26,6%	52.612	29,2%
havo	95	14,7%	281	16,8%	824	23,1%	1.105	21,1%	4.441	24,2%	48.092	26,6%
vwo	57	8,8%	174	10,4%	737	20,6%	911	17,4%	4.076	22,2%	35.016	19,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid haalt tien procent van de vo-geslaagden een vwo-diploma, in de vier grote steden is dit 22 procent. Ook het aandeel havisten is in Rotterdam Zuid kleiner dan in de vier grote steden. Het aandeel geslaagden is voor elk van de vmbo richtingen in Rotterdam Zuid groter dan in de vier grote steden. In figuur 4.4 is de verdeling van de geslaagden over de verschillende niveaus over de jaren weergegeven.

Figuur 4.4 Geslaagden in het voortgezet onderwijs naar niveau, woongebied en schooljaar (geselecteerde jaren)

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het algemene beeld is dat het aandeel geslaagden met een vmbo-bl opleiding over de jaren kleiner wordt.

Geslaagden havo en vwo naar profiel

Op havo en vwo zijn er vier profielen die de leerlingen kunnen kiezen, een deel van deze profielen kan ook gecombineerd worden. In tabel 4.8 is de verdeling van de geslaagden in 2018/2019 over de diverse profielen opgenomen. Voor de focuswijken zijn de aantallen geslaagden beperkt, en is er geen uitsplitsing in de tabel opgenomen.

Tabel 4.8 Geslaagden in havo en vwo naar profiel, woongebied schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
havo	x		280		820		1.100		4.436		48.051	
natuur en techniek	x	.	27	9,6%	57	7,0%	84	7,6%	470	10,6%	4.960	10,3%
natuur en gezondheid	x	.	73	26,1%	185	22,6%	258	23,5%	1.002	22,6%	11.114	23,1%
NT en NG	x	.	28	10,0%	81	9,9%	109	9,9%	359	8,1%	4.085	8,5%
natuurprofiel totaal			128	45,7%	323	39,4%	451	41,0%	1.831	41,3%	20.159	42,0%
economie en maatschappij	x	.	105	37,5%	384	46,8%	489	44,5%	1.964	44,3%	21.292	44,3%
cultuur en maatschappij	x	.	25	8,9%	90	11,0%	115	10,5%	519	11,7%	5.169	10,8%
EM en CM	x	.	22	7,9%	23	2,8%	45	4,1%	120	2,7%	1.423	3,0%
maatschappijprofiel totaal			152	54,3%	497	60,6%	649	59,0%	2.603	58,7%	27.884	58,0%
vwo	x		174		737		911		4.076		35.014	
natuur en techniek	x	.	35	20,1%	214	29,0%	249	27,3%	895	22,0%	6.247	17,8%
natuur en gezondheid	x	.	19	10,9%	91	12,3%	110	12,1%	681	16,7%	6.906	19,7%
NT en NG	x	.	60	34,5%	154	20,9%	214	23,5%	839	20,6%	7.851	22,4%
natuurprofiel totaal			114	65,5%	459	62,3%	573	62,9%	2.415	59,2%	21.004	60,0%
economie en maatschappij	x	.	16	9,2%	146	19,8%	162	17,8%	894	21,9%	8.090	23,1%
cultuur en maatschappij	x	.	10	5,7%	38	5,2%	48	5,3%	364	8,9%	2.753	7,9%
EM en CM	x	.	35	20,1%	93	12,6%	128	14,1%	398	9,8%	3.126	8,9%
maatschappijprofiel totaal			61	35,1%	277	37,6%	338	37,1%	1.656	40,6%	13.969	39,9%

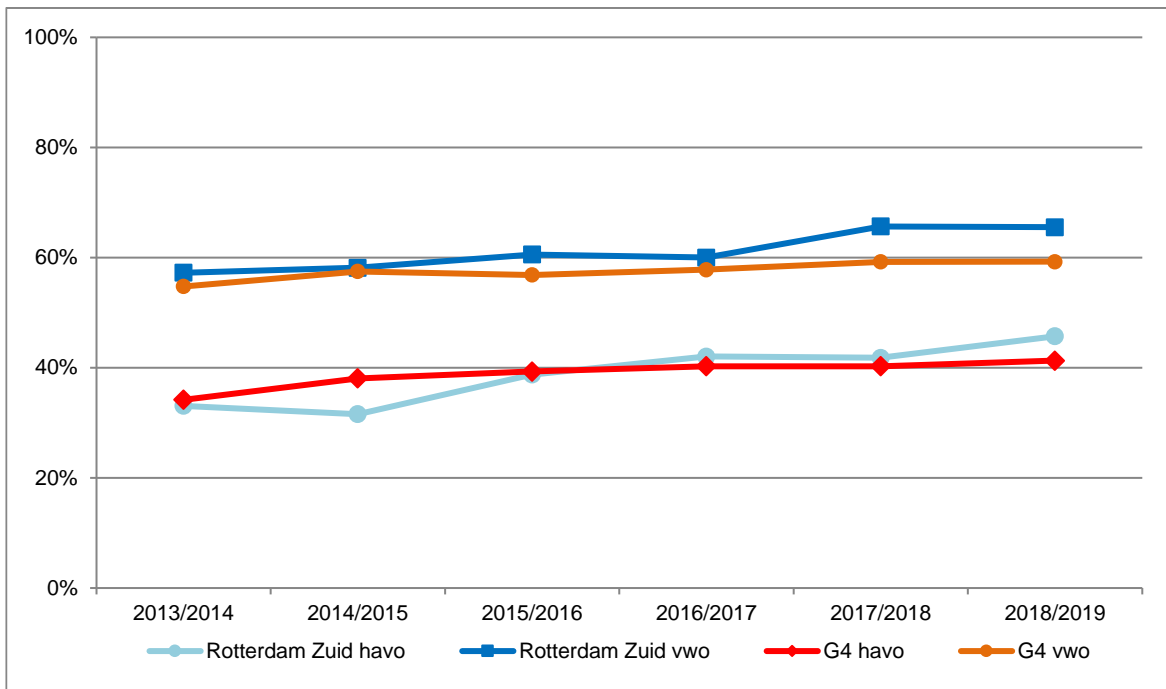
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Op de havo is het aandeel geslaagden met een maatschappij-profiel groter dan op het aandeel met een natuur-profiel. Op het vwo is dit andersom en is het aandeel geslaagden met een natuur-profiel groter. De verdeling van de geslaagden is in Rotterdam Zuid vergelijkbaar met die in de vier grote steden, wel is het aandeel leerlingen dan een combinatie doet van twee profielen iets groter. Op het vwo is het aandeel geslaagden met een natuur profiel groter dan in de vier grote steden gemiddeld.

In het Techniekpact is voor Nederland als ambitie gesteld dat meer van de leerlingen in havo en vwo kiest voor de profielen Natuur en Gezondheid en/of Natuur en Techniek (N-profielen).¹³ In figuur 4.6 is het percentage geslaagden met een N-profiel in Rotterdam Zuid en de vier grote steden over de afgelopen jaren opgenomen. In het

¹³ <https://www.techniekpact.nl/cdi/files/a0c764fda4945d2814f713e0e1c033f9edac9374.pdf>

meest recente jaar is het aandeel geslaagden met een Natuur-profiel in Rotterdam Zuid zowel op de havo als op het vwo groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 4.6 Percentage geslaagden op havo en vwo met een N-profiel in Rotterdam Zuid en de vier grote steden naar jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 4.9 zijn de examencijfers behalen opgenomen.¹⁴ Opgenomen is het gemiddeld eindcijfer op het centraal schriftelijk examen voor de schooljaren 2008/2009 tot en met 2018/2019. Voor het meest recente schooljaar zijn ook de cijfers voor de verschillende niveaus in het vo opgenomen.

¹⁴ Er zijn verschillende variabelen in de SSB bestanden opgenomen. Er zijn geen cijfers over de afzonderlijke vakken in de bestanden opgenomen. In deze rapportage is gekozen voor het uiteindelijke gemiddelde cijfer op het centraal schriftelijk examen.

Tabel 4.9 Gemiddeld cijfer op het centraal examen van de geslaagden naar niveau en woongebied 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	gem.	n	gem	n	gem	n	gem	n	gem	n	gem
Totaal												
2008/2009	615	6,1	1.560	6,2	3.301	6,2	4.861	6,2	15.635	6,3	170.607	6,4
2009/2010	672	6,2	1.549	6,2	3.223	6,3	4.772	6,3	15.129	6,3	167.814	6,4
2010/2011	635	6,2	1.480	6,2	3.210	6,2	4.690	6,2	15.117	6,2	166.081	6,3
2011/2012	628	6,3	1.517	6,4	3.228	6,4	4.745	6,4	14.961	6,4	164.503	6,5
2012/2013	640	6,4	1.496	6,4	3.453	6,4	4.949	6,4	15.562	6,5	168.253	6,5
2013/2014	640	6,4	1.603	6,4	3.340	6,4	4.943	6,4	16.325	6,4	171.521	6,5
2014/2015	683	6,4	1.685	6,5	3.511	6,5	5.196	6,5	17.061	6,5	177.651	6,6
2015/2016	689	6,4	1.746	6,5	3.493	6,5	5.239	6,5	17.973	6,5	183.264	6,5
2016/2017	699	6,4	1.635	6,4	3.627	6,5	5.262	6,5	18.190	6,5	184.384	6,5
2017/2018	675	6,3	1.706	6,4	3.643	6,5	5.349	6,4	18.368	6,5	183.012	6,5
2018/2019	647	6,4	1.677	6,4	3.572	6,5	5.249	6,4	18.382	6,5	180.480	6,5
Niveau van de opleiding, 2018/2019												
vmbo-bl	153	6,6	336	6,6	387	6,6	723	6,6	2.216	6,6	17.395	6,8
vmbo-kl	139	6,2	391	6,2	534	6,3	925	6,3	2.755	6,3	27.365	6,4
vmbo-gl/tl	203	6,3	495	6,3	1.090	6,4	1.585	6,4	4.894	6,4	52.612	6,5
havo	95	6,5	281	6,4	824	6,4	1.105	6,4	4.441	6,4	48.092	6,5
vwo	57	6,4	174	6,5	737	6,6	911	6,6	4.076	6,7	35.016	6,6

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen van de geslaagde leerlingen ligt in Rotterdam Zuid vanaf 2011/2012 op 6,4 of 6,5. In de jaren daarvoor was het gemiddelde lager. In de vier grote steden is dit net als in Rotterdam Zuid gestegen, naar een 6,5. Het gemiddelde centraal schriftelijk cijfer voor de verschillende vo-niveaus ligt landelijk in 2018/2019 tussen 6,4 voor vmbo-kader en 6,8 voor vmbo-bl. Op elk niveau zijn de verschillen tussen de verschillende gebieden klein, één of twee tiende punt.

Welk deel van de leerling presteert bovengemiddeld goed en zijn hierin verschillen per niveau en tussen de gebieden? Hiervoor is de grens bepaald op een gemiddeld cijfer op het centraal schriftelijk examen van 7,5 of hoger.¹⁵

¹⁵ In eerste instantie werd de grens bij een 8 gemiddeld, Cum Laude gelegd. Het aantal leerlingen dat dit haalt is echter zo beperkt dat er veel cellen in de tabel leeg bleven. Als illustratie: in 2016/2017 haalde in Rotterdam Zuid 17 leerlingen en in overig Rotterdam 55 leerlingen het diploma met de aantekening Cum Laude.

Tabel 4.10 Aantal geslaagden en aandeel geslaagden met een cijfer van 7,5 of hoger, het centraal schriftelijk examen naar niveau

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Totaal												
2008/2009	615	2,6%	1.560	3,5%	3.301	4,0%	4.861	3,9%	15.635	5,7%	170.607	6,3%
2009/2010	672	3,4%	1.549	3,1%	3.223	4,1%	4.772	3,8%	15.129	5,5%	167.814	5,8%
2010/2011	635	3,5%	1.480	3,8%	3.210	3,7%	4.690	3,7%	15.117	4,4%	166.077	5,0%
2011/2012	628	4,5%	1.517	5,0%	3.228	5,9%	4.745	5,6%	14.961	6,5%	164.503	6,8%
2012/2013	640	4,8%	1.496	5,2%	3.453	5,4%	4.949	5,3%	15.562	7,5%	168.253	7,9%
2013/2014	640	4,5%	1.603	5,6%	3.340	5,2%	4.943	5,3%	16.325	6,3%	171.521	7,2%
2014/2015	683	5,0%	1.685	7,8%	3.511	7,2%	5.196	7,4%	17.061	8,2%	177.651	8,8%
2015/2016	689	3,6%	1.746	5,3%	3.493	6,4%	5.239	6,0%	17.973	7,6%	183.264	8,3%
2016/2017	699	5,2%	1.635	5,9%	3.627	6,4%	5.262	6,2%	18.190	8,3%	184.384	8,7%
2017/2018	675	5,3%	1.706	5,5%	3.643	7,2%	5.349	6,6%	18.368	7,7%	183.012	8,0%
2018/2019	647	5,7%	1.677	6,2%	3.572	6,8%	5.249	6,6%	18.382	7,5%	180.480	8,1%
2018/2019												
vmbo-bl	153	9,2%	336	8,9%	387	7,8%	723	8,3%	2.216	8,8%	17.395	14,7%
vmbo-kl	139	0,7%	391	3,1%	534	3,2%	925	3,1%	2.755	2,8%	27.365	4,3%
vmbo-gl/tl	203	5,4%	495	5,3%	1.090	5,3%	1.585	5,3%	4.894	4,8%	52.612	6,3%
havo	95	6,3%	281	5,3%	824	5,0%	1.105	5,1%	4.441	5,1%	48.092	6,1%
vwo	57	8,8%	174	12,1%	737	13,3%	911	13,1%	4.076	15,8%	35.016	13,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid heeft 6,2 procent van de leerlingen in het vo een examencijfer van 7,5 of hoger. In de afgelopen jaren varieert dit percentage. In de vier grote steden heeft in 2017/2018 7,5 procent van de leerlingen een gemiddeld examencijfer van 7,5 of hoger.

Per niveau zijn er duidelijke verschillen, op het vmbo-basis en het vwo is het aandeel leerlingen met een gemiddelde hoger dan 7,5 duidelijk groter dan bij de andere niveaus.

4.6 Doorstroom van vo-gediplomeerden

Van de leerlingen die in 2018/2019 geslaagd zijn voor het examen in het voortgezet onderwijs is nagegaan of ze het schooljaar na het slagen een vervolgopleiding in Nederland volgen. Hierbij is ook onderzocht welk niveau de vervolgopleiding heeft. In tabel 4.11 zijn voor de verschillende vmbo niveaus, de havo en het vwo de meest gekozen vervolgopleidingen opgenomen.

Tabel 4.11 Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2018/2019, positie in 2019/2020												
vmbo-bl	153	100,0%	336	100,0%	387	100,0%	723	100,0%	2.216	100,0%	17.395	100,0%
mbo	137	89,5%	312	92,9%	370	95,6%	682	94,3%	2.106	95,0%	16.425	94,4%
waarvan niveau 2	129	84,3%	287	85,4%	355	91,7%	642	88,8%	2.026	91,4%	15.775	90,7%
andere opleiding	x		10	3,0%	x		14	1,9%	32	1,4%	494	2,8%
geen onderwijs*	x		14	4,2%	x		27	3,7%	78	3,5%	476	2,7%
vmbo-kl	139	100,0%	391	100,0%	534	100,0%	925	100,0%	2.755	100,0%	27.365	100,0%
mbo	136	97,8%	383	98,0%	519	97,2%	902	97,5%	2.677	97,2%	26.720	97,6%
waarvan niveau 3	32	23,0%	108	27,6%	179	33,5%	287	31,0%	725	26,3%	10.555	38,6%
waarvan niveau 4	97	69,8%	264	67,5%	316	59,2%	580	62,7%	1.839	66,8%	13.960	51,0%
andere opleiding	x		x		x		x		x		93	0,3%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		552	2,1%
vmbo-gl/tl	203	100,0%	495	100,0%	1.090	100,0%	1.585	100,0%	4.894	100,0%	52.612	100,0%
mbo	180	88,7%	433	87,5%	903	82,8%	1.336	84,3%	3.797	77,6%	44.455	84,5%
waarvan niveau 3	x		34	6,9%	88	8,1%	122	7,7%	239	4,9%	4.367	8,3%
waarvan niveau 4	173	85,2%	392	79,2%	798	73,2%	1.190	75,1%	3.493	71,4%	39.104	74,3%
andere opleiding	x		x		x		206	13,0%	960	19,6%	7.220	13,7%
geen onderwijs*	x		11	2,5%	x		43	3,2%	137	3,6%	937	2,1%
havo	95	100,0%	281	100,0%	824	100,0%	1.105	100,0%	4.441	100,0%	48.092	100,0%
hbo	79	83,2%	221	78,6%	571	69,3%	792	71,7%	2.864	64,5%	35.685	74,2%
andere opleiding	x		x		104	12,6%	123	11,1%	508	11,4%	4.233	8,8%
geen onderwijs*	11	11,6%	41	14,6%	149	18,1%	190	17,2%	1.069	24,1%	8.174	17,0%
vwo	57	100,0%	174	100,0%	737	100,0%	911	100,0%	4.076	100,0%	35.016	100,0%
hbo	x		x		x		36	4,0%	145	3,6%	2.875	8,2%
wo	47	82,5%	138	79,3%	566	76,8%	704	77,3%	2.636	64,7%	25.511	72,9%
andere opleiding	x		x		x		x		26	0,6%	188	0,5%
geen onderwijs*	x		x		x		169	18,6%	1.269	31,1%	6.442	18,4%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

De doorstroom van leerlingen uit Rotterdam Zuid met een 'vmbo-bl'-diploma is vergelijkbaar met die in de andere gebieden die in de tabel worden onderscheiden. Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een iets groter deel dan gemiddeld in overig Rotterdam door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of

vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

Doorstroom van vmbo geslaagden in het mbo

Volgen vmbo geslaagden een vervolgopleiding in een vergelijkbare richting? Ook voor deze tabel is vanaf dit jaar gebruik gemaakt van de nieuwe profielindeling in het vmbo, zie ook tabel 4.4. Voor de doorstroom gaat het om drie groepen, leerlingen met een techniekprofiel, leerlingen met een algemeen profiel en leerlingen met een zorg en welzijn profiel. Voor de geslaagden staat in tabel 4.12 welk deel doorstroomt naar een vergelijkbare mbo-richting. Voor de vmbo-gediplomeerden met een techniekprofiel is dat de doorstroming naar mbo techniek en mbo vervoer, transport en logistiek. Voor geslaagden met een algemeen profiel kijken we welk deel er doorstroomt naar zorg, techniek en vervoer. Van de leerlingen met zorg en welzijnprofiel is de doorstroming naar mbo zorg in de tabel opgenomen. Geslaagden met een vmbo-kl diploma kunnen ook doorstromen naar een mbo zorg opleiding.¹⁶ De percentages zijn berekend op het aantal geslaagden in de betreffende sector. Leesvoorbeeld, in Rotterdam Zuid volgt 47,5 procent van de geslaagden vmbo-basis in met een techniekprofiel het volgende jaar een mbo-opleiding in de sector techniek.

---

¹⁶ Vanuit vmbo basis is er geen doorstroming naar zorg opleidingen in het mbo.

Tabel 4.12 Aandeel geslaagden in het vmbo naar profiel 2018/2019, dat doorstroomt naar aansluitende mbo-sector, woongebied schooljaar 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo-basisberoeps												
<i>Techniekprofiel</i>												
mbo Techniek	10	52,6%	19	47,5%	43	47,3%	62	47,3%	221	55,7%	2.700	67,4%
mbo Vervoer, transport en logistiek	x		10	25,0%	25	27,5%	35	26,7%	40	10,1%	310	7,7%
<i>Algemeen profiel</i>												
mbo Zorg	x		x		x		x		x		73	0,6%
mbo Techniek	14	13,1%	41	16,0%	38	13,5%	79	14,7%	266	15,3%	2.112	16,4%
mbo Vervoer, transport en logistiek	x		12	4,7%	20	7,1%	32	5,9%	46	2,6%	424	3,3%
<i>Profiel zorg en welzijn</i>												
mbo Zorg	x		x		x		x		x		50	1,2%
vmbo-kaderberoeps												
<i>Techniekprofiel</i>												
mbo Techniek	15	65,2%	52	64,2%	68	65,4%	120	64,9%	307	66,7%	4.235	75,9%
mbo Vervoer, transport en logistiek	x		15	18,5%	x				24	5,2%	268	4,8%
<i>Algemeen profiel</i>												
mbo Zorg	22	20,0%	51	17,2%	63	15,0%	114	15,9%	386	17,2%	3.851	18,1%
mbo Techniek	11	10,0%	40	13,5%	64	15,3%	104	14,5%	392	17,5%	3.879	18,3%
mbo Vervoer, transport en logistiek	14	12,7%	29	9,8%	32	7,6%	61	8,5%	91	4,1%	690	3,2%
<i>Profiel zorg en welzijn</i>												
mbo Zorg	20	48,8%	44	37,3%	38	35,8%	82	36,6%	232	37,7%	2.412	35,7%
vmbo-gemengd												
<i>Techniekprofiel</i>												
mbo Techniek	x		x		x		x		41	41,8%	600	71,5%
mbo Vervoer, transport en logistiek	x		x		x		25	50,0%	26	26,5%	84	10,0%
<i>Algemeen profiel</i>												
mbo Zorg	x		x		x		18	14,1%	28	12,3%	918	16,3%
mbo Techniek	x		11	19,0%	23	32,9%	34	26,6%	56	24,6%	1.343	23,8%
mbo Vervoer, transport en logistiek	x		x		x		x		x		142	2,5%
<i>Profiel zorg en welzijn</i>												
mbo Zorg	x		x		x		x		15	33,3%	323	39,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Een grote meerderheid van de geslaagden met een vmbo-bl techniekprofiel gaat verder met een mbo-opleiding in de techniek of vervoer transport en logistiek. In Rotterdam Zuid en ook in de rest van Rotterdam is doorstroming naar vervoer, transport en logistiek duidelijk groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Van de geslaagden met een vmbo-kl diploma met een techniekprofiel stroomt een nog groter deel door naar een aansluitende mbo-opleiding, ook hier is de doorstroom naar de sector vervoer, transport en logistiek groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Waarschijnlijk is de aanwezigheid van het STC een factor in de doorstroom naar de sector vervoer, transport en logistiek.

Van de vmbo-leerlingen met een algemeen profiel stroomt in de basisberoepsleerweg in alle gebieden ongeveer 15 procent door naar een mbo-opleiding in de techniek. In de kaderberoeps- en de gemengde-leerweg is de doorstroom in de vier grote steden wat groter dan in Rotterdam Zuid.

Geslaagden met een zorg en welzijnprofiel die doorstromen naar een mbo zorg opleiding zijn er vooral in de kaderberoepsleerweg, in de basisberoeps- en gemengde-leerweg kiezen geslaagden maar zeer beperkt voor een mbo zorg opleiding. Van de gediplomeerden in de kaderberoepsleerweg stroomt ruim een derde door naar een mbo-zorgopleiding. In de focuswijken is de doorstroom naar mbo-zorg met bijna 50 procent nog groter.

4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo

In tabel 4.13 staat het schoolverzuim naar niveau op het voortgezet onderwijs. In de tabel zijn de leerlingen opgenomen van wie in een schooljaar minimaal één verzuimmelding is gedaan.¹⁷ De gegevens over relatief schoolverzuim zijn afkomstig van de gemeente Rotterdam. Er zijn geen gegevens beschikbaar voor de het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in vier grote steden.

Tabel 4.13 Relatief verzuim in het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, leeftijd, woongebied en schooljaar 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal 2018/2019	195	4,9%	523	5,3%	828	4,0%	1351	4,4%	.	.	.	.
tot en met 12 jaar	15	1,9%	54	2,7%	64	1,6%	118	2,0%	.	.	.	.
13-14 jaar	66	4,1%	177	4,3%	306	3,8%	483	4,0%	.	.	.	.
15 jaar	60	7,3%	140	7,0%	217	5,6%	357	6,1%	.	.	.	.
16 jaar	31	6,4%	94	7,7%	162	5,9%	256	6,5%	.	.	.	.
17 jaar of ouder	23	8,5%	58	8,3%	79	3,7%	137	4,9%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is van 5,3 procent van de leerlingen in het vo in 2019/2020 een verzuimmelding gedaan. Dat is hoger dan in de rest van Rotterdam, daar ligt dit percentage op 4,4 procent. Oudere kinderen verzuimen vaker dan jongere kinderen. In tabel 4.14 is het verzuim uitgesplitst naar type onderwijs. In deze tabel zijn de aantallen lager dan in tabel 4.13. Dat komt omdat er in deze tabel alleen de leerlingen in het derde en vierde leerjaar zijn opgenomen. In het 1^e en 2^e leerjaar zitten leerlingen vaak nog in gemengde klassen. Om de vergelijking zuiverder te maken zijn leerjaar 5 en 6 van havo en vwo buiten beschouwing gelaten.

¹⁷ De gemeente rapporteert over het aantal meldingen in haar jaarlijkse rapport leerplicht. In dit onderzoek wordt gerapporteerd over daadwerkelijk verzuim. Meldingen verzuim die achteraf geen schoolverzuim bleken te zijn, zijn niet meegeteld.

Tabel 4.14 Relatief verzuim in het leerjaar 3 en 4 van het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal leerjaar 3 en 4	100	5,9%	263	6,7%	471	5,5%	734	5,7%				
praktijkonderwijs	17	16,0%	36	16,4%	47	13,5%	83	14,6%	.		.	
vmbo-basisberoeps	28	9,6%	84	24,2%	119	16,2%	203	14,1%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	27	8,1%	52	6,5%	116	9,3%	168	8,2%	.		.	
vmbo gl/tl	17	3,6%	55	4,5%	116	4,7%	171	4,6%	.		.	
havo/vwo	11	2,2%	36	2,7%	73	1,9%	109	2,1%	.		.	

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het schoolverzuim in het 3^e en 4^e leerjaar van het voortgezet onderwijs is in Rotterdam Zuid 6,7 procent en hoger dan in overig Rotterdam. In het vmbo kaderberoepsopleiding is het verzuim in Rotterdam Zuid juist lager dan in overig Rotterdam, in het vmbo-gl/tl is het verzuim vergelijkbaar in beide gebieden. In de andere onderwijstypen ligt het verzuim in Rotterdam Zuid hoger dan in overig Rotterdam. In vergelijking met de voorgaande jaren liggen de cijfers duidelijk lager. Mogelijk komt dit door de Coronacrisis en het daaruit volgende thuisonderwijs waardoor er minder verzuim is geregistreerd (zie tabel b4.14 in de bijlage).

Voortijdig schoolverlaten

Leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) worden aangeduid als nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). De landelijke en gemeentelijke overheden zijn al geruime tijd bezig voortijdig schoolverlaten te terug te dringen. Onderdeel van dit beleid is dat voortijdig schoolverlaten nauwgezet wordt gemonitord. De monitoring van het aantal vsv'ers en de afbakening van de populatie is in handen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS gebruikt deze cijfers van DUO vooralsnog niet. Het CBS publiceert zelf wel een bestand op basis waarvan het aantal vsv'ers in kaart kan worden gebracht, maar vanwege de enigszins afwijkende definitie liggen de cijfers van het CBS beduidend hoger dan de cijfers van DUO. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd. In tabel 4.13 zijn de resultaten voor de nieuwe meetmethode opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv'ers is het aantal nieuwe vsv'ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en vermenigvuldigd met 100.

Tabel 4.15 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar *

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2012/2013, leerlingen	3.739		8.846		19.022		27.868		96.011		923.247	
nieuw vsv'ers	39	1,1%	79	0,9%	146	0,8%	225	0,8%	992	1,0%	5288	0,6%
2013/2014, leerlingen	3.725		8.872		18.987		27.859		98.131		934.867	
nieuw vsv'ers	37	1,0%	62	0,7%	139	0,7%	201	0,7%	987	1,0%	5.114	0,6%
2014/2015, leerlingen	3.699		8.818		19.171		27.989		99.624		940.720	
nieuw vsv'ers	20	0,5%	57	0,6%	144	0,8%	201	0,7%	945	0,9%	5.244	0,6%
2015/2016, leerlingen	3.668		8.855		19.216		28.071		101.789		948.633	
nieuw vsv'ers	35	1,0%	63	0,7%	135	0,7%	198	0,7%	992	1,0%	5.541	0,6%
2016/2017, leerlingen	3.679		8.920		19.374		28.294		103.549		949.197	
nieuw vsv'ers	16	0,4%	49	0,5%	119	0,6%	168	0,6%	984	1,0%	6.237	0,7%
2017/2018, leerlingen	3.679		9.145		19.302		28.447		104.181		932.682	
nieuw vsv'ers	25	0,7%	63	0,7%	126	0,6%	189	0,7%	913	0,9%	5.434	0,6%
2018/2019, leerlingen	3.617		9.065		19.204		28.269		104.852		915.826	
nieuw vsv'ers	25	0,7%	53	0,6%	140	0,7%	193	0,7%	900	0,9%	5.279	0,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2018/2019 zijn voorlopige cijfers

Het percentage nieuwe vsv'ers is in het schooljaar 2018/2019 in alle gebieden vergelijkbaar en ligt in het algemeen onder de één procent.

Hoofdstuk 5 Mbo

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de onderwijspositie van de studenten in opleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs, het mbo. In paragraaf 5.2 wordt de verdeling gemaakt naar verschillende leerwegen; bbl, bol en extraneus. In paragraaf 5.3 wordt de verdeling van de mbo-studenten over de verschillende niveaus in het mbo gepresenteerd. De verdeling van de studenten over de verschillende sectoren en met name opleidingen in 'zorg' en 'techniek' staan centraal in paragraaf 5.4. Paragraaf 5.5 geeft een overzicht van de examens in het mbo en in paragraaf 5.6 wordt een aanzet gedaan om de positie van de gediplomeerden een jaar later te beschrijven. In paragraaf 5.7 komt het nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo kort aan bod.

5.2 Studenten mbo naar leerweg

In tabel 5.1 zijn de studenten in het mbo ingedeeld naar de leerweg die zij volgen, de beroepsopleidende leerweg (bol), beroepsbegeleidende leerweg (bbl) of extraneus. Daarbij is ook onderscheid gemaakt tussen studenten tot en met 22 jaar en oudere studenten.

Tabel 5.1 Studenten in het mbo naar leerweg en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
bol	2.584	92,5%	5.855	91,4%	8.659	90,3%	14.514	90,8%	42.273	89,9%	350.489	82,5%
bbl	169	6,0%	459	7,2%	793	8,3%	1.252	7,8%	3.913	8,3%	68.164	16,0%
extraneï	42	1,5%	93	1,5%	134	1,4%	227	1,4%	828	1,8%	6.077	1,4%
Studenten van 23 jaar of ouder												
bol	464	52,5%	974	47,8%	1.083	43,7%	2.057	45,5%	4.794	40,5%	21.748	25,3%
bbl	388	43,9%	986	48,4%	1.313	53,0%	2.299	50,9%	6.672	56,4%	61.315	71,3%
extraneï	31	3,5%	77	3,8%	83	3,3%	160	3,5%	374	3,2%	2.908	3,4%
Studenten totaal												
bol	3.048	82,9%	6.829	80,9%	9.742	80,7%	16.571	80,8%	47.067	80,0%	372.237	72,9%
bbl	557	15,1%	1.445	17,1%	2.106	17,5%	3.551	17,3%	10.585	18,0%	129.479	25,4%
extraneï	73	2,0%	170	2,0%	217	1,8%	387	1,9%	1.202	2,0%	8.985	1,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt het overgrote deel van de mbo'ers een bol opleiding. De verdeling van de studenten over de drie leerwegen is vergelijkbaar met de situatie in de vier grote steden. Landelijk is het aandeel bol kleiner en het aandeel bbl groter.

5.3 Studenten mbo naar niveau

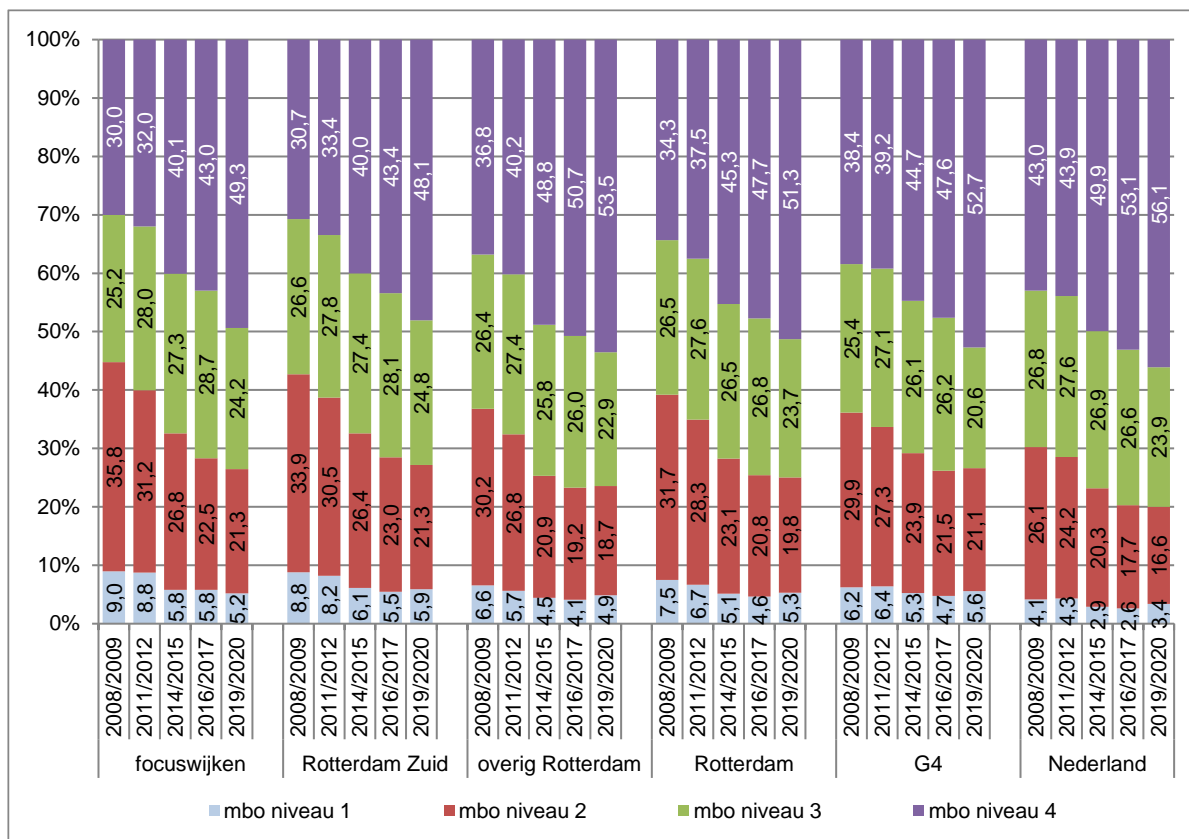
Binnen het mbo bestaan vier niveaus: niveau 1 (de entree-opleiding), niveau 2 (de basisberoepsopleiding), niveau 3 (de vakopleiding) en niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding).

Tabel 5.2 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	149	5,3%	376	5,9%	459	4,8%	835	5,2%	2.498	5,3%	13.905	3,3%
niveau 2	627	22,4%	1.429	22,3%	1.805	18,8%	3.234	20,2%	9.963	21,2%	71.393	16,8%
niveau 3	551	19,7%	1.318	20,6%	1.941	20,2%	3.259	20,4%	8.361	17,8%	90.828	21,4%
niveau 4	1.468	52,5%	3.284	51,3%	5.381	56,1%	8.665	54,2%	26.274	55,8%	248.854	58,6%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	42	4,8%	122	6,0%	128	5,2%	250	5,5%	786	6,6%	3.499	4,1%
niveau 2	156	17,7%	368	18,1%	450	18,2%	818	18,1%	2.457	20,8%	13.490	15,7%
niveau 3	338	38,3%	772	37,9%	823	33,2%	1.595	35,3%	3.798	32,1%	31.155	36,2%
niveau 4	347	39,3%	775	38,0%	1.078	43,5%	1.853	41,0%	4.799	40,5%	37.827	44,0%
Studenten totaal												
niveau 1	191	5,2%	498	5,9%	587	4,9%	1.085	5,3%	3.284	5,6%	17.404	3,4%
niveau 2	783	21,3%	1.797	21,3%	2.255	18,7%	4.052	19,8%	12.420	21,1%	84.883	16,6%
niveau 3	889	24,2%	2.090	24,8%	2.764	22,9%	4.854	23,7%	12.159	20,6%	121.983	23,9%
niveau 4	1.815	49,3%	4.059	48,1%	6.459	53,5%	10.518	51,3%	31.073	52,7%	286.681	56,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt ongeveer 6 procent van alle mbo studenten een entree-opleiding (niveau 1). Verder zien we dat ruim een vijfde van de studenten de basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt. Een kwart volgt de vakopleiding (niveau 3). Het aandeel studenten dat een middenkader- of specialistenopleiding (niveau 4) volgt is het grootst en ligt rond de 48 procent. Gemiddeld in de vier grote steden zien we een iets ander beeld. Het aandeel studenten op niveau 1 is iets vergelijkbaar (5,6 procent). Ook het deel dat een opleiding op niveau 2 volgt is vergelijkbaar. Een kleiner aandeel dan in Rotterdam Zuid volgt een opleiding op niveau 3 (20,6 procent). Op niveau 4 is het percentage mbo-studenten in de vier grote steden (52,7 procent) juist hoger dan in Rotterdam Zuid.

Figuur 5.1 Studenten in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.1 is te zien dat de verdeling van de studenten over de verschillende niveaus in het mbo in alle gebieden over de jaren een vergelijkbare ontwikkeling doormaakt. Het aandeel studenten aan een entree-opleiding (niveau 1) wordt kleiner in de eerste jaren af, en blijft na 2014/2015 op een vergelijkbaar niveau. Het aandeel studenten dat een basisberoepsopleiding (niveau 2) wordt over de jaren kleiner. Verder is het aandeel studenten dat een vakopleiding (niveau 3) volgt redelijk stabiel tot het schooljaar 2016/2017, daarna wordt het aandeel kleiner. Het deel van de studenten dat een middenkader of specialistenopleiding (niveau 4) volgt, is over de jaren sterk gegroeid.

5.4 Studenten mbo naar sector

Eén van de doelstellingen van het NPRZ is het vergroten van het aantal studenten in de sector 'techniek' en 'zorg'. In tabel 5.3 wordt de deelname in sectoren gepresenteerd.¹⁸

Tabel 5.3 Studenten en studenten in het mbo, naar sector en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
techniek	608	21,8%	1.443	22,5%	2.278	23,8%	3.721	23,3%	10.963	23,3%	123.959	29,2%
vervoer, transport en logistiek	252	9,0%	597	9,3%	895	9,3%	1.492	9,3%	2.215	4,7%	17.351	4,1%
zorg	364	13,0%	762	11,9%	998	10,4%	1.760	11,0%	4.914	10,5%	48.395	11,4%
economie	908	32,5%	2.123	33,1%	3.318	34,6%	5.441	34,0%	17.119	36,4%	120.353	28,3%
welzijn, verzorging	548	19,6%	1.194	18,6%	1.619	16,9%	2.813	17,6%	8.857	18,8%	75.455	17,8%
groen	12	0,4%	47	0,7%	130	1,4%	177	1,1%	547	1,2%	16.539	3,9%
overig	103	3,7%	241	3,8%	348	3,6%	589	3,7%	2.399	5,1%	22.678	5,3%
Studenten 23 jaar of ouder												
techniek	176	19,9%	405	19,9%	514	20,7%	919	20,3%	2.560	21,6%	22.494	26,2%
vervoer, transport en logistiek	46	5,2%	112	5,5%	190	7,7%	302	6,7%	592	5,0%	3.231	3,8%
zorg	250	28,3%	565	27,7%	687	27,7%	1.252	27,7%	3.197	27,0%	29.847	34,7%
economie	170	19,3%	426	20,9%	474	19,1%	900	19,9%	2.526	21,3%	12.540	14,6%
welzijn, verzorging	168	19,0%	368	18,1%	455	18,4%	823	18,2%	2.040	17,2%	12.595	14,7%
groen	26	2,9%	52	2,6%	34	1,4%	86	1,9%	244	2,1%	1.707	2,0%
overig	47	5,3%	109	5,4%	125	5,0%	234	5,2%	681	5,8%	3.557	4,1%
Studenten totaal												
techniek	784	21,3%	1.848	21,9%	2.792	23,1%	4.640	22,6%	13.523	23,0%	146.453	28,7%
vervoer, transport en logistiek	298	8,1%	709	8,4%	1.085	9,0%	1.794	8,7%	2.807	4,8%	20.582	4,0%
zorg	614	16,7%	1.327	15,7%	1.685	14,0%	3.012	14,7%	8.111	13,8%	78.242	15,3%
economie	1.078	29,3%	2.549	30,2%	3.792	31,4%	6.341	30,9%	19.645	33,4%	132.893	26,0%
welzijn, verzorging	716	19,5%	1.562	18,5%	2.074	17,2%	3.636	17,7%	10.897	18,5%	88.050	17,2%
groen	38	1,0%	99	1,2%	164	1,4%	263	1,3%	791	1,3%	18.246	3,6%
overig	150	4,1%	350	4,1%	473	3,9%	823	4,0%	3.080	5,2%	26.235	5,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

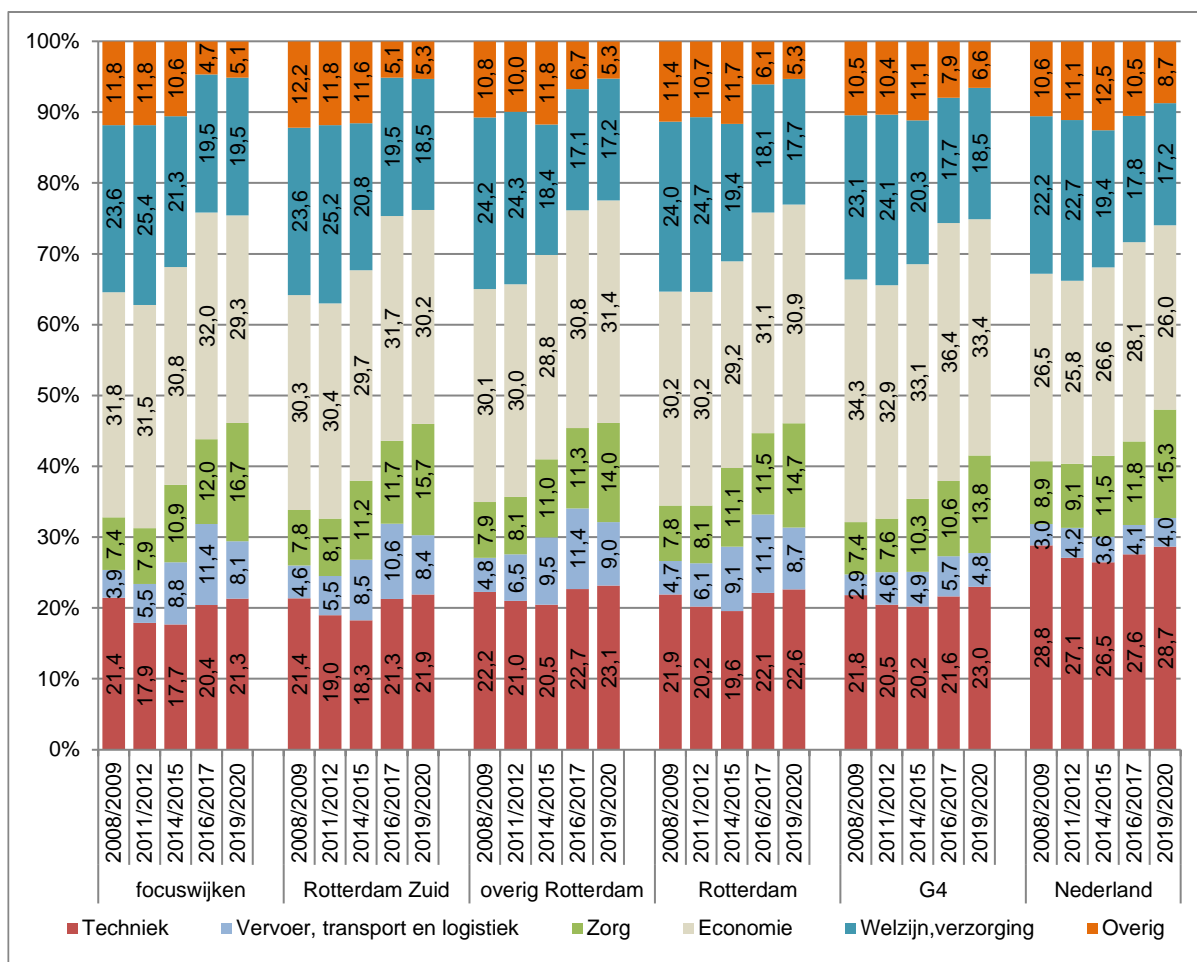
In Rotterdam Zuid volgt 22,5 procent van de mbo-studenten tot en met 22 jaar een opleiding in de richting techniek, en 11,9 procent volgt een opleiding in de zorg. Ten opzichte van de vier grote steden gemiddeld is het aandeel studenten in de 'zorg' iets hoger en het aandeel in de 'techniek' iets lager. In de andere sectoren is het aandeel studenten in de richting 'economie' iets lager, en het aandeel studenten in de richting 'vervoer, transport en logistiek' groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Onder de studenten die 23 jaar of ouder zijn, is het aandeel dat een mbo volgt in de sector 'zorg' en hoger dan onder de studenten jonger dan 23 jaar. Ten aanzien van de sector 'techniek' is het verschil met jongere studenten klein. Minder dan jongeren volgen de studenten die 23 jaar en ouder zijn een studie in de sector 'economie' en 'vervoer, transport en logistiek'.

¹⁸ De indeling van opleidingen in sectoren wordt toegelicht in bijlage 9

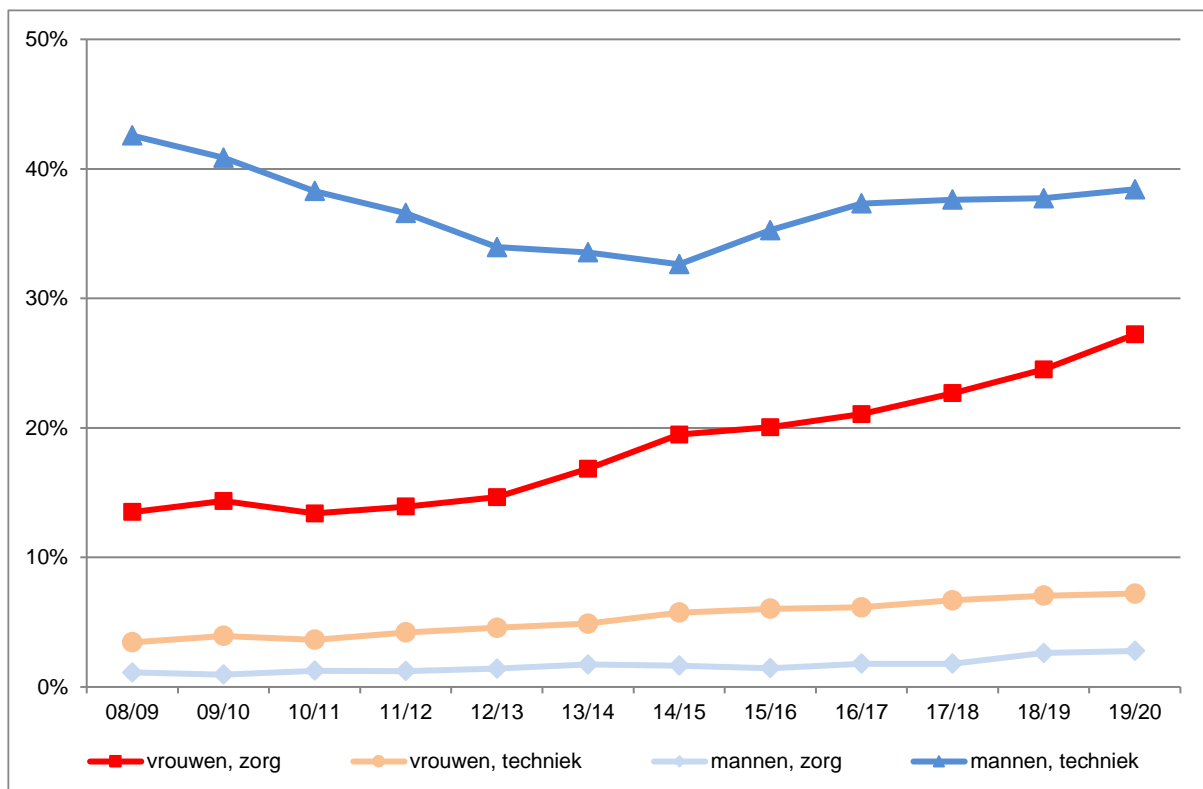

In figuur 5.3 wordt de ontwikkeling van de verdeling van de mbo-studenten over de sectoren over de jaren weergegeven.

Figuur 5.2 Studenten in het mbo naar sector naar woongebied en jaar (geselecteerde jaren)
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de mbo-studenten die in Rotterdam Zuid wonen, is het aandeel studenten in de richting 'zorg' sinds 2008/2009 toegenomen van 7,8 naar 15,7 procent. Ook in de focuswijken is dit aandeel toegenomen. Gemiddeld genomen is er onder de mbo-studenten in de vier grote steden ook een toename, de groei in Rotterdam Zuid is groter dan gemiddeld. Van de op Rotterdam Zuid wonende studenten volgt in 2019/2020 21,9 procent een studie in de richting 'techniek'. Dat is hoger dan in de jaren ervoor. Ook in de vier grote steden is het aandeel studenten dat techniek studeert in het afgelopen jaar iets toegenomen. Het aandeel dat een opleiding in de sector vervoer, transport en logistiek volgt, neemt vanaf 2016/2017 iets af, maar ligt nog duidelijk hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 5.3 Studenten in de mbo-sectoren 'zorg' en 'techniek' in de Rotterdam Zuid naar geslacht en jaar
 Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.4 is de ontwikkeling van de deelname in Rotterdam Zuid in de sector 'zorg' en 'techniek' naar geslacht afgebeeld. In beide sectoren is een groot verschil tussen de deelname van mannen en vrouwen. In de sector 'zorg' stijgt de deelname in Rotterdam Zuid in de loop van de jaren. In de sector 'techniek' is in de periode 2008/2009 tot en met 2014/2015 onder mannen een afname zichtbaar: in 2008/2009 volgde 42,6 procent van de mannen een techniek opleiding, in 2014/2015 is dat gedaald naar 32,6 procent. De jaren erna stijgt de deelname weer iets, maar in de afgelopen jaren stabiliseert het aandeel mannen dat een opleiding in de 'techniek' tot 38,4 procent in 2019/2020. De deelname van vrouwen in de 'techniek' stijgt van 3,4 procent in 2008/2009 naar 7,2 procent in 2019/2020. Voor de overige gebieden zijn deze gegevens opgenomen in tabel b5.7 in bijlage 5.

5.5 Diploma's mbo naar niveau

Binnen het SSB is een bestand beschikbaar met mbo-gediplomeerden. In tabel 5.4 is een overzicht van deze gediplomeerden naar leeftijd opgenomen. De meest recente cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2018/2019.

Tabel 5.4 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2018/2019

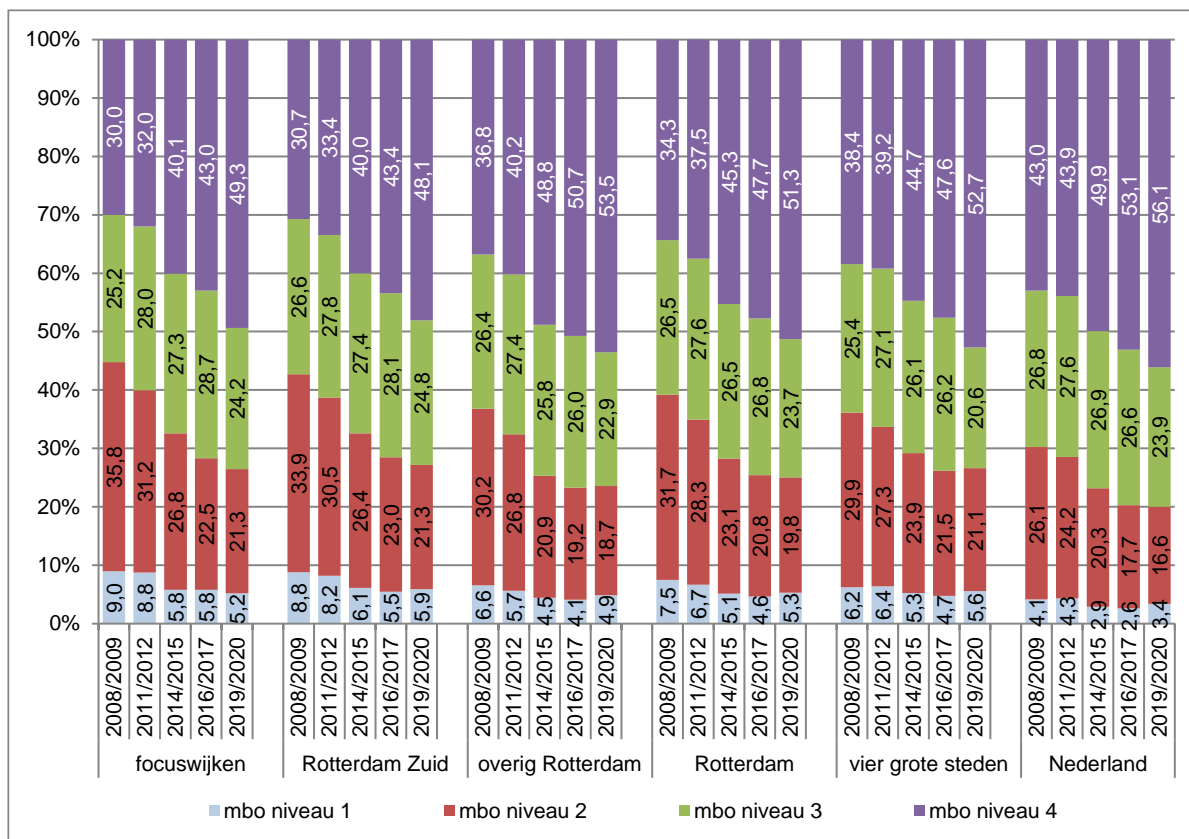
	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	139	18,2%	286	16,6%	272	10,4%	558	12,9%	1.890	14,4%	9.878	8,2%
niveau 2	231	30,2%	513	29,7%	670	25,6%	1.183	27,3%	3.668	27,9%	27.485	22,8%
niveau 3	121	15,8%	286	16,6%	541	20,7%	827	19,1%	2.313	17,6%	27.715	23,0%
niveau 4	273	35,7%	640	37,1%	1.133	43,3%	1.773	40,8%	5.253	40,0%	55.489	46,0%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	25	8,5%	52	7,7%	79	8,7%	131	8,3%	564	13,2%	2.185	6,9%
niveau 2	79	26,8%	199	29,4%	237	26,2%	436	27,6%	1.107	25,9%	6.217	19,6%
niveau 3	81	27,5%	204	30,1%	246	27,2%	450	28,4%	1.125	26,4%	10.553	33,3%
niveau 4	110	37,3%	222	32,8%	343	37,9%	565	35,7%	1.471	34,5%	12.724	40,2%
Studenten totaal												
niveau 1	164	15,5%	338	14,1%	351	10,0%	689	11,6%	2.454	14,1%	12.063	7,9%
niveau 2	310	29,3%	712	29,6%	907	25,8%	1.619	27,3%	4.775	27,5%	33.702	22,1%
niveau 3	202	19,1%	490	20,4%	787	22,4%	1.277	21,6%	3.438	19,8%	38.268	25,1%
niveau 4	383	36,2%	862	35,9%	1.476	41,9%	2.338	39,5%	6.724	38,7%	68.213	44,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) dit gaat om studenten die voorkomen in het inschrijvingsbestand van het SSB.

Van de mbo'ers van Rotterdam Zuid die in 2018/2019 een diploma hebben behaald, haalt 14,1 procent een diploma op mbo niveau 1, 29,6 procent een diploma op niveau 2, 20,4 procent een diploma op niveau 3 en 35,9 procent een diploma op niveau 4. Het beeld onder gediplomeerde mbo'ers uit de focuswijken wijkt hier weinig vanaf. In de vier grote steden is de verdeling vergelijkbaar: het aandeel gediplomeerden op niveau 4 is in Rotterdam Zuid nog wel iets lager.

Er is in Rotterdam Zuid een groot verschil tussen jongere en oudere studenten voor wat het betreft het niveau van het behaalde diploma. De jongere studenten behalen vaker een diploma op niveau 1 en niveau 4, terwijl de studenten van 23 jaar of ouder vaker een diploma op niveau 3 behalen. Dit verschil is ook te zien in Rotterdam. In de vier grote steden zijn er ook meer jongeren die een diploma op niveau 4 halen. Maar het aandeel gediplomeerden op niveau 1 verschilt weinig tussen jongere en oudere studenten.

Figuur 5.4 Studenten met een diploma in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gediplomeerden met een diploma op niveau 4 neemt over de jaren in alle gebieden toe.

5.6 Doorstroom van mbo-gediplomeerden

Voor de studenten die in 2018/2019 een mbo-diploma hebben behaald, is per niveau nagegaan of ze een jaar later nog een opleiding volgen. Als dit een mbo-opleiding is, is gekeken welk niveau die vervolgopleiding heeft. In de tabel is ook vermeld welk deel van de studenten het schooljaar na het behalen van het diploma geen bekostigd onderwijs volgt.

Tabel 5.5. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied (examen in 2018/2019, positie in 2019/2020)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2018/2019, positie in 2019/2020												
mbo 1	164	100,0%	338	100,0%	351	100,0%	689	100,0%	2.454	100,0%	12.063	100,0%
naar												
mbo	124	75,6%	266	78,7%	268	76,4%	534	77,5%	1.768	72,0%	8.623	71,5%
niveau 2	122	74,4%	260	76,9%	262	74,6%	522	75,8%	1.712	69,8%	8.263	68,5%
overig onderwijs	1	0,6%	1	0,3%	3	0,9%	4	0,6%	24	1,0%	123	1,0%
geen onderwijs*	39	23,8%	71	21,0%	80	22,8%	151	21,9%	662	27,0%	3.317	27,5%
mbo 2	310	100,0%	712	100,0%	907	100,0%	1.619	100,0%	4.775	100,0%	33.702	100,0%
naar												
mbo	179	57,7%	396	55,6%	473	52,1%	869	53,7%	2.578	54,0%	17.498	51,9%
niveau 3	106	34,2%	238	33,4%	308	34,0%	546	33,7%	1.459	30,6%	12.310	36,5%
niveau 4	72	23,2%	150	21,1%	161	17,8%	311	19,2%	1.070	22,4%	4.632	13,7%
overig onderwijs	0	0,0%	2	0,3%	1	0,1%	3	0,2%	8	0,2%		0,0%
geen onderwijs*	131	42,3%	314	44,1%	433	47,7%	747	46,1%	2.189	45,8%	16.121	47,8%
mbo 3	202	100,0%	490	100,0%	787	100,0%	1.277	100,0%	3.438	100,0%	38.268	100,0%
naar												
mbo	67	33,2%	164	33,5%	258	32,8%	422	33,0%	1.205	35,0%	11.742	30,7%
niveau 4	64	31,7%	158	32,2%	247	31,4%	405	31,7%	1.151	33,5%	11.018	28,8%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,2%	3	0,4%	4	0,3%	13	0,4%	178	0,5%
geen onderwijs*	135	66,8%	325	66,3%	526	66,8%	851	66,6%	2.220	64,6%	26.348	68,9%
mbo 4	383	100,0%	862	100,0%	1.476	100,0%	2.338	100,0%	6.724	100,0%	68.213	100,0%
naar												
hbo	137	35,8%	312	36,2%	509	34,5%	821	35,1%	2.463	36,6%	23.490	34,4%
overig onderwijs	6	1,6%	10	1,2%	23	1,6%	33	1,4%	73	1,1%	1.099	1,6%
geen onderwijs*	240	62,7%	540	62,6%	944	64,0%	1.484	63,5%	4.188	62,3%	43.624	64,0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

In Rotterdam Zuid stroomt ongeveer 80 procent van de niveau 1 gediplomeerden door naar een vervolgopleiding, dat is meer dan gemiddeld in de vier grote steden. Van de studenten met een niveau 2 diploma stroomt ruim de helft door naar een vervolgopleiding. De doorstroom van mbo 2 naar mbo 4 is de afgelopen jaren toegenomen. In Rotterdam Zuid van 7,1 procent in 2014/2015 naar 21,1 procent in 2019/2020. Ook in de andere gebieden is er een toename in de doorstroom van niveau 2 naar niveau 4. De doorstroomcijfers van de voorgaande examenjaren zijn in tabel b5.10 in de bijlage opgenomen. Van de studenten met een niveau 3 of niveau 4 diploma leert ongeveer een derde deel verder, dit geldt zowel in Rotterdam Zuid als in de andere gebieden.

5.7 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo

Voortijdig schoolverlaten komt in het mbo veel vaker voor dan in het voortgezet onderwijs. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in het mbo is daarom een speerpunt van het vsv-beleid. Zoals eerder in paragraaf 4.7 is aangegeven, wijken de gegevens van het CBS af van de landelijk gehanteerde DUO-cijfers. In tabel 5.6 is de ontwikkeling van de CBS-cijfers in de afgelopen jaren ter indicatie opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv'ers is het aantal nieuwe vsv'ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal studenten in het mbo en vermenigvuldigd met 100. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd, in tabel 5.6 zijn de cijfers volgens deze nieuwe methode opgenomen.¹⁹ De resultaten laten zien dat het aandeel nieuwe vsv'ers in alle onderscheiden gebieden, volgens de nieuwe meetmethode tot schooljaar 2014/2015 is gedaald. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid ligt het aandeel vsv'ers in de afgelopen jaren tussen 8 en 10 procent, tot 2016/2017 is er een geleidelijke daling, de laatste twee jaren is het aandeel nieuwe vsv'ers in alle gebieden weer iets hoger.

Tabel 5.6 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, woongebied en schooljaar*

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2012/2013, studenten	3.004		6.454		10.027		16.481		47.061		411.742	
nieuw vsv'ers	297	11,0%	597	10,2%	845	9,2%	1.442	9,6%	4.209	9,8%	24.207	6,2%
2013/2014, studenten	3.040		6.500		10.132		16.632		46.878		408.998	
nieuw vsv'ers	290	10,5%	600	10,2%	844	9,1%	1.444	9,5%	4.136	9,7%	22.390	5,8%
2014/2015, studenten	3.030		6.581		10.080		16.661		46.099		410.175	
nieuw vsv'ers	241	8,0%	550	8,4%	790	7,8%	1.340	8,0%	3.938	8,5%	22.671	5,5%
2015/2016, studenten	2.997		6.581		10.107		16.688		46.017		409.392	
nieuw vsv'ers	285	9,5%	571	8,7%	781	7,7%	1.352	8,1%	3.900	8,5%	21.487	5,0%
2016/2017, studenten	2.924		6.557		10.040		16.597		46.489		415.589	
nieuw vsv'ers	232	7,9%	515	7,9%	792	7,9%	1.307	7,9%	3.842	8,3%	21.778	5,0%
2017/2018, studenten	2.877		6.481		9.810		16.291		46.749		418.175	
nieuw vsv'ers	264	9,2%	606	9,4%	821	8,4%	1.427	8,8%	4.039	8,6%	23.616	5,6%
2018/2019, studenten	2.800		6.339		9.665		16.004		46.913		422.376	
nieuw vsv'ers	260	9,3%	587	9,3%	805	8,3%	1.392	8,7%	4.146	8,8%	25.959	6,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

¹⁹ Voor de volledigheid zijn de gegevens volgens de voormalige methode, tot en met 2012/2013, opgenomen in tabel b5.12 in de bijlage.

Hoofdstuk 6 Hoger onderwijs

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de onderwijspositie van de studenten in het hoger onderwijs beschreven. In de tweede paragraaf wordt het onderscheid gemaakt tussen het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Een deel van de studenten in het hoger onderwijs is niet in Rotterdam opgegroeid, in paragraaf 6.3 wordt daar aandacht aanbesteed. Binnen het hoger onderwijs worden verschillende onderwijssectoren onderscheiden in paragraaf 6.4 wordt de verdeling van de studenten over deze sectoren beschreven. Paragraaf 6.5 geeft een overzicht van de gediplomeerden in het hoger onderwijs.

6.2 Studenten in het hbo en wo

In tabel 6.1 is een overzicht gemaakt van de onderwijsdeelname in het hoger onderwijs, hierbij is onderscheid gemaakt tussen studenten in het hoger beroepsonderwijs (hbo) en studenten in het wetenschappelijk onderwijs (wo).²⁰ Daarbij is ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijd.

Tabel 6.1 Studenten in het hoger onderwijs naar leeftijd en woongebied in 2019/2020

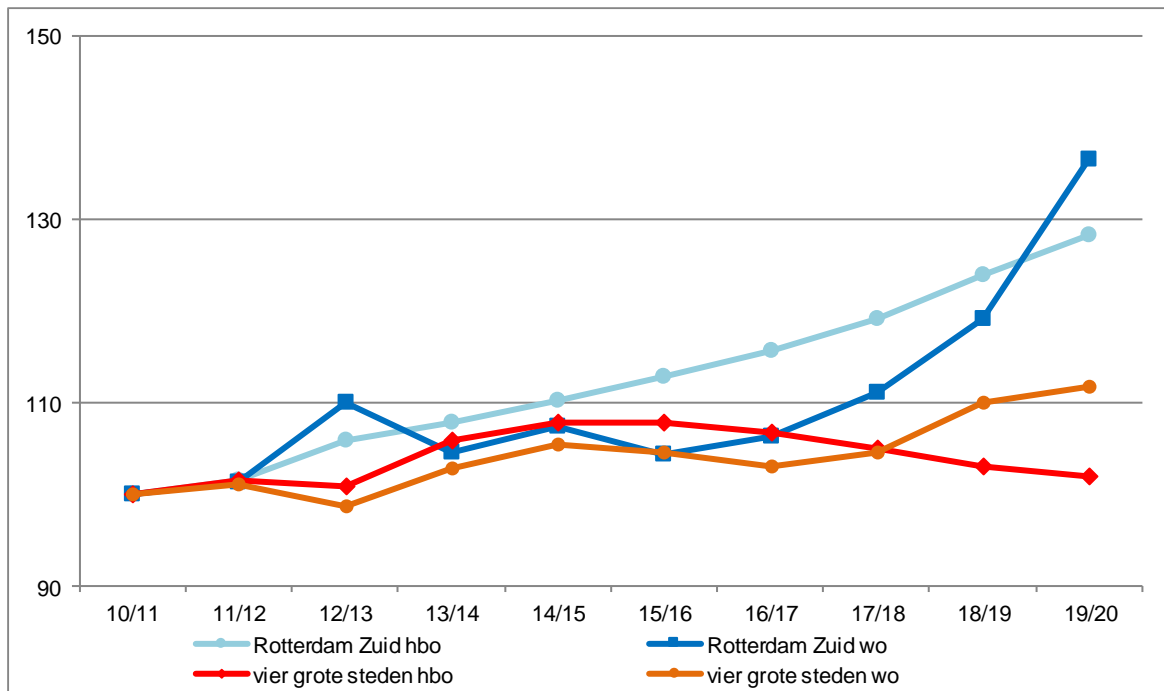
	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs	2.961		5.838		12.919		18.757		70.375		447.598	
tot 22 jaar	1.414	47,8%	2.782	47,7%	6.454	50,0%	9.236	49,2%	35.395	50,3%	281.907	63,0%
23-26 jaar	930	31,4%	1.723	29,5%	3.860	29,9%	5.583	29,8%	21.436	30,5%	99.687	22,3%
27 jaar of ouder	617	20,8%	1.333	22,8%	2.605	20,2%	3.938	21,0%	13.544	19,2%	66.004	14,7%
wetenschappelijk onderwijs	1.150		2.481		15.484		17.965		77.318		282.969	
tot 22 jaar	573	49,8%	1.259	50,7%	8.800	56,8%	10.059	56,0%	39.564	51,2%	171.745	60,7%
23-26 jaar	379	33,0%	817	32,9%	5.155	33,3%	5.972	33,2%	28.292	36,6%	84.686	29,9%
27 jaar of ouder	198	17,2%	405	16,3%	1.529	9,9%	1.934	10,8%	9.462	12,2%	26.538	9,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid wonen in 2019/2020 5.838 studenten die in het hoger beroepsonderwijs studeren. In vergelijking met de vier grote steden is een groter deel van de in Rotterdam Zuid wonende studenten ouder dan 27 jaar. Ook onder de 2.481 wo studenten die in Rotterdam Zuid wonen is het aandeel studenten van 27 jaar of ouder groter dan in de vier grote steden.

In figuur 6.1 is de ontwikkeling van het aantal studenten in het hbo en wo in Rotterdam Zuid en de vier grote steden tegen elkaar afgezet. Daarvoor is een indexcijfer gemaakt met als startjaar het schooljaar 2010/2011, waarbij het indexcijfer start met 100.

²⁰ In dit hoofdstuk zijn alleen studenten opgenomen die een opleiding volgen in het bekostigd onderwijs.

Figuur 6.1 Ontwikkeling aantal studenten hbo en wo in Rotterdam Zuid en de vier grote steden, 2010/2011 tot en met 2019/2020, indexcijfer met 2010/2011=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid stijgt het aantal hbo'ers sinds 2008/2009. Het aantal hbo'ers in de vier grote steden stijgt tot en met 2014/2015, daarna zet een daling van het aantal hbo studenten in. Het aantal wo'ers in Rotterdam Zuid stijgt de laatste twee jaren sterk. Ook gemiddeld in de vier grote steden stijgt het aantal wo'ers in de afgelopen jaren, maar minder sterk dan in Rotterdam Zuid.

6.3 Herkomst van studenten in Rotterdam

Een deel van de studenten in het hoger onderwijs woonde ergens anders voor ze aan hun opleiding begonnen. Deze jongeren zijn 'nieuw' in Rotterdam. Door de verandering van de regels in studiefinanciering is het voor studenten mogelijk minder eenvoudig om zelfstandig te gaan wonen. Hierdoor lijkt het aandeel studenten af te nemen, maar ligt dat mogelijk aan de afname van het aantal studenten dat naar Rotterdam verhuist. Voor NPRZ is de vraag vooral, hoe vergaat het de jongeren die in Rotterdam Zuid zijn opgegroeid. Om dit onderscheid te kunnen maken wordt in de volgende tabel gekeken naar de herkomst van de eerstejaarsstudenten. In de tabel staat welk deel van de studenten dat voor het eerst in het hoger onderwijs instroomt ook tijdens de vooropleiding al in het betreffende gebied woonde en welk deel nieuw in het gebied is.²¹ In de tabel worden alleen cijfers opgenomen van Rotterdam, Rotterdam Zuid en overig Rotterdam.

²¹ Een eerstejaars student is een student die in de vijf jaren ervoor geen opleiding in het hoger onderwijs heeft gevolgd. Voor de woonplaats is de plek waar de student twee jaar ervoor woonde genomen.

Tabel 6.2 Herkomst van eerstejaarsstudenten in Rotterdam 2019/2020

	Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs						
totaal eerstejaars	1.079		2.423		3.502	
afkomstig uit zelfde gebied	790	73,2%	1.723	71,1%	2.557	73,0%
afkomstig uit Rotterdam	25	2,3%	19	0,8%		
afkomstig buiten Rotterdam	264	24,5%	681	28,1%	945	27,0%
wetenschappelijk onderwijs						
totaal eerstejaars	375		2.172		2.547	
afkomstig uit zelfde gebied	198	52,8%	796	36,6%	1.006	39,5%
afkomstig van buiten het gebied	177	47,2%	1.376	63,4%	1.541	60,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de 1.079 eerstejaars hbo studenten in Rotterdam Zuid woonde driekwart al in Rotterdam Zuid, van de 375 eerstejaars wo-studenten woonde iets meer dan de helft al in Rotterdam Zuid. Het aandeel nieuwe studenten in het hbo van buiten Rotterdam is in Rotterdam Zuid kleiner dan in overig Rotterdam. In het wo is het aandeel studenten dat nieuw is, in overig Rotterdam duidelijk groter dan in Rotterdam Zuid.

6.4 Studenten naar sector in het hbo en wo

In tabel 6.3 is de verdeling van de hbo en wo studenten over de verschillen onderwijssectoren opgenomen. De indeling in onderwijssectoren is gebaseerd op de croho indeling, dit is een tiending, waarvan een aantal gebieden (of richtingen) meer voorkomt in het hbo (onderwijs) of het wo (recht). De gebieden waarin de meeste studenten hun opleiding volgen zijn in de tabel opgenomen.

Tabel 6.3 Studenten in het hoger onderwijs naar onderwijssector en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs	2.961		5.838		12.919		18.757		70.375		447.598	
onderwijs	360	12,2%	690	11,8%	1.470	11,4%	2.160	11,5%	7.373	10,5%	56.183	12,6%
techniek	535	18,1%	1.058	18,1%	2.365	18,3%	3.423	18,2%	12.903	18,3%	94.682	21,2%
gezondheidszorg	209	7,1%	483	8,3%	1.027	7,9%	1.510	8,1%	6.111	8,7%	49.994	11,2%
economie	1.149	38,8%	2.367	40,5%	5.384	41,7%	7.751	41,3%	29.144	41,4%	163.420	36,5%
gedrag en maatschappij	384	13,0%	789	13,5%	1.399	10,8%	2.188	11,7%	8.245	11,7%	55.284	12,4%
taal en cultuur	311	10,5%	419	7,2%	1.202	9,3%	1.621	8,6%	6.077	8,6%	15.510	3,5%
overig	13	0,4%	32	0,5%	72	0,6%	104	0,6%	522	0,7%	12.525	2,8%
wetenschappelijk onderwijs	1.150		2.481		15.484		17.965		77.318		282.969	
natuur	58	5,0%	145	5,8%	466	3,0%	611	3,4%	9.915	12,8%	32.042	11,3%
techniek	96	8,3%	246	9,9%	1.619	10,5%	1.865	10,4%	4.740	6,1%	42.549	15,0%
gezondheidszorg	161	14,0%	312	12,6%	1.990	12,9%	2.302	12,8%	10.160	13,1%	33.895	12,0%
economie	246	21,4%	519	20,9%	5.492	35,5%	6.011	33,5%	13.101	16,9%	41.289	14,6%
recht	167	14,5%	379	15,3%	1.482	9,6%	1.861	10,4%	7.759	10,0%	29.332	10,4%
gedrag en maatschappij	248	21,6%	511	20,6%	2.514	16,2%	3.025	16,8%	15.791	20,4%	50.085	17,7%
taal en cultuur	132	11,5%	264	10,6%	1.168	7,5%	1.432	8,0%	9.573	12,4%	29.890	10,6%
overig	42	3,7%	105	4,2%	753	4,9%	858	4,8%	6.279	8,1%	23.887	8,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de hbo studenten die in Rotterdam Zuid wonen volgt 40,5 procent een economie-opleiding, 18,1 procent volgt een techniek opleiding, 13,5 een opleiding gedrag en maatschappij en 11,8 procent een opleiding op het onderwijsgebied. Deze

verdeling is vergelijkbaar met de verdeling van de hbo-studenten in de vier grote steden.

Van de wo studenten die in Rotterdam Zuid wonen volgt 20,9 procent en economie-opleiding, 20,6 procent volgt een gedrag en maatschappij opleiding en 15,3 procent een opleiding op het gebied van recht.

In het wo wijkt de verdeling van de studenten in Rotterdam Zuid wel af van de verdeling in de vier grote steden. Het aandeel studenten recht, economie en techniek is groter dan in de vier grote steden. Er wonen in Rotterdam Zuid minder studenten die een opleiding in de onderwijssector natuur volgen.

6.5 Gediplomeerden in het hoger onderwijs

In de volgende tabel staan de aantallen studenten in hbo die het bachelor of master diploma hebben behaald. Daarbij zijn ook de belangrijkste onderwijssectoren opgenomen.

Tabel 6.4 Gediplomeerden in het hbo naar onderwijssector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
bachelor	317		651		1.823		2.474		10.782		63.188	
onderwijs	54	17,0%	92	14,1%	240	13,2%	332	13,4%	1.140	10,6%	7.644	12,1%
techniek	62	19,6%	115	17,7%	303	16,6%	418	16,9%	1.876	17,4%	12.714	20,1%
gezondheidszorg	22	6,9%	53	8,1%	175	9,6%	228	9,2%	1.051	9,7%	8.066	12,8%
economie	95	30,0%	235	36,1%	723	39,7%	958	38,7%	4.244	39,4%	21.963	34,8%
gedrag en maatschappij	42	13,2%	95	14,6%	204	11,2%	299	12,1%	1.351	12,5%	8.626	13,7%
taal en cultuur	38	12,0%	54	8,3%	170	9,3%	224	9,1%	1.058	9,8%	2.416	3,8%
master	28		44		191		235		821		3.453	
taal en cultuur	18	64,3%	26	59,1%	91	47,6%	117	49,8%	462	56,3%	805	23,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 6.3 bleek de verdeling van de studenten over de onderwijssectoren in Rotterdam Zuid vergelijkbaar met die in de vier grote steden. Ook in de verdeling van de bachelor gediplomeerden over de onderwijssectoren is Rotterdam Zuid vergelijkbaar met de vier grote steden.

In tabel 6.5 staan de aantallen studenten in wo die in 2018/2019 het bachelor of master diploma hebben behaald. Wederom is een onderverdeling gemaakt naar belangrijkste onderwijssectoren.

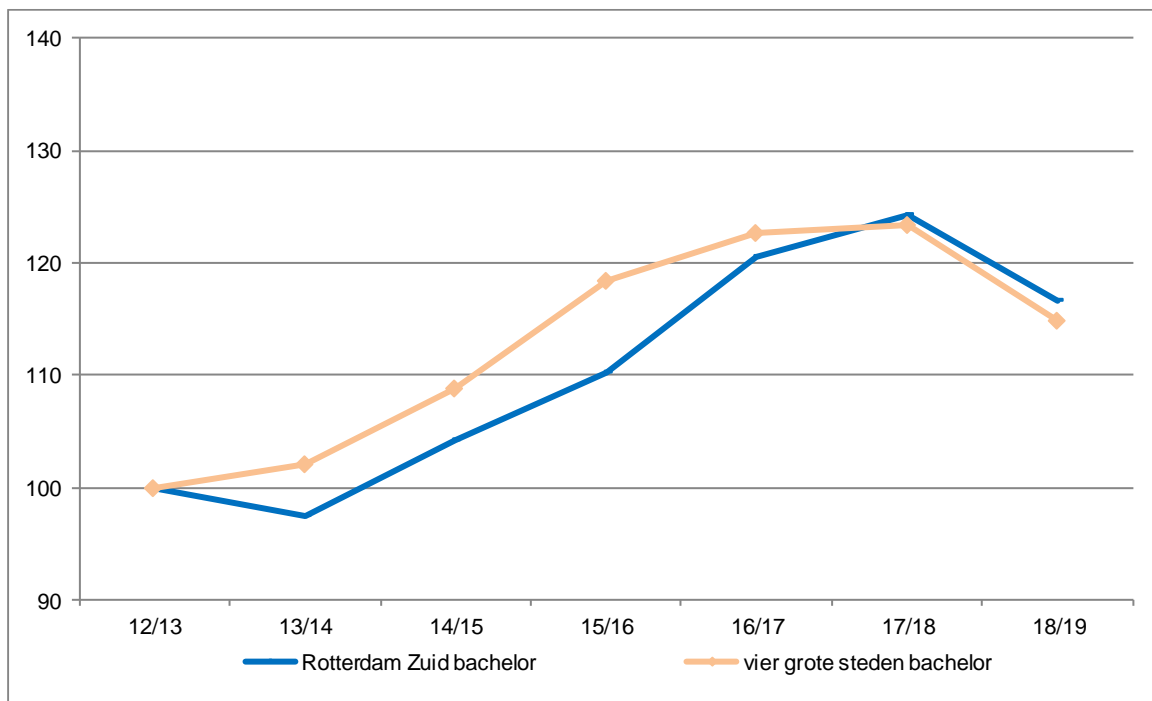
Tabel 6.5 Gediplomeerden in het wo naar onderwijssector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
bachelor	105		215		1.929		2.144		9.591		32.832	
gezondheidszorg	16	15,2%	31	14,4%	245	12,7%	276	12,9%	1.317	13,7%	4.248	12,9%
economie	29	27,6%	57	26,5%	779	40,4%	836	39,0%	1.635	17,0%	4.681	14,3%
recht	15	14,3%	30	14,0%	170	8,8%	200	9,3%	901	9,4%	3.253	9,9%
gedrag en maatschappij	22	21,0%	46	21,4%	370	19,2%	416	19,4%	2.034	21,2%	6.337	19,3%
taal en cultuur	10	9,5%	21	9,8%	106	5,5%	127	5,9%	1.154	12,0%	3.467	10,6%
master	149		279		2.415		2.694		12.415		35.080	
gezondheidszorg	x	.	17	6,1%	128	5,3%	145	5,4%	624	5,0%	1.860	5,3%
economie	39	26,2%	87	31,2%	1.163	48,2%	1.250	46,4%	3.118	25,1%	7.529	21,5%
recht	23	15,4%	46	16,5%	230	9,5%	276	10,2%	1.523	12,3%	3.981	11,3%
gedrag en maatschappij	28	18,8%	48	17,2%	339	14,0%	387	14,4%	3.247	26,2%	7.840	22,3%
taal en cultuur	27	18,1%	40	14,3%	188	7,8%	228	8,5%	1.560	12,6%	3.810	10,9%
postmaster/doctoraal	20		36		259		295		1.461		3.579	
gezondheidszorg	15	75,0%	27	75,0%	235	90,7%	262	88,8%	1.188	81,3%	2.679	74,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel bachelor en master gediplomeerden in de onderwijssector economie aanzienlijk hoger dan in de vier grote steden. Ook het aandeel gediplomeerden met een opleiding recht is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.

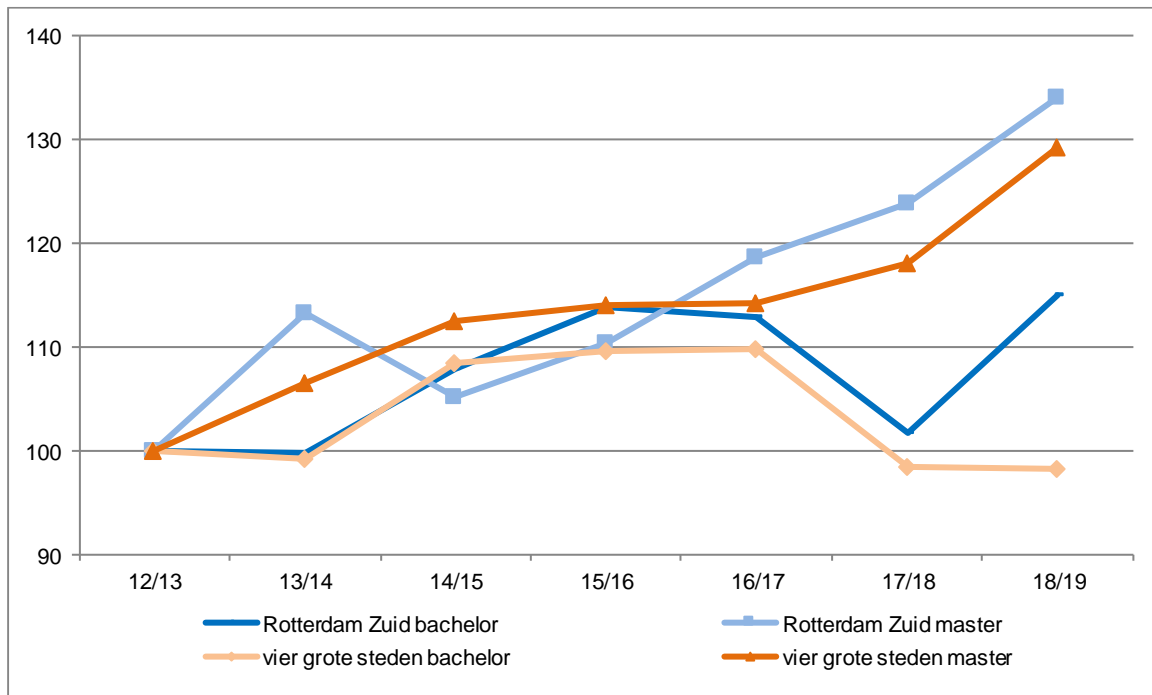
In de figuren 6.2 en 6.3 is de ontwikkeling van de gediplomeerden in het hbo (figuur 6.2) en het wo (figuur 6.3) opgenomen. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt tussen studenten die in Rotterdam Zuid en de vier grote steden wonen, hiervoor is een indexcijfer gebruikt met als startjaar 2012/2013.

Figuur 6.2 Ontwikkeling aantal gediplomeerden voor bachelor in het hbo in Rotterdam Zuid en de vier grote steden, 2010/2011 tot en met 2018/2019, indexcijfer met 2012/2013=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tot 2017/2018 stijgt het aantal gediplomeerden in het hbo, zowel in Rotterdam Zuid als gemiddeld in de vier grote steden. In het studiejaar 2018/2019 neemt het aantal bachelor gediplomeerden in beide gebieden af.

Figuur 6.3 Ontwikkeling aantal gediplomeerden voor bachelor en master in het wo in Rotterdam Zuid en de vier grote steden, 2010/2011 tot en met 2018/2019, indexcijfer met 2012/2013=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aantal master gediplomeerden in het wo dat in Rotterdam Zuid woont stijgt vanaf 2014/2015. De ontwikkeling van het aantal master gediplomeerden in Rotterdam Zuid is vergelijkbaar met het beeld in de vier grote steden.

Het aantal bachelor diploma's in Rotterdam Zuid neemt vanaf 2012/2013 toe, maar vanaf 2015/2016 stopt de stijging. In 2016/2017 is er een afname van het aantal bachelor diploma's, het laatste jaar is er weer een stijging te zien. In de vier grote steden is het beeld tot 2016/2017 redelijk vergelijkbaar, de stijging in Rotterdam Zuid in het laatste jaar is in de vier grote steden niet terug te zien.

Hoofdstuk 7 Overgang onderwijs naar arbeidsmarkt

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de overgang vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt besproken. In paragraaf 7.2 is een beeld geschetst van de doorstroom naar arbeid en onderwijs na het behalen van een diploma. Van de leerlingen en studenten die een diploma halen, is bepaald of zij het jaar erop doorgestroomd zijn naar de arbeidsmarkt of dat zij doorgestroomd zijn in het onderwijs of naar geen van beiden ('overig').²² Hierbij zijn ook de leerlingen opgenomen die zonder diploma het onderwijs verlaten én geen startkwalificatie hebben behaald. In paragraaf 7.3 wordt de vervolgloopbaan voor vmbo-scholieren en mbo-studenten met de afstudeerrichtingen 'zorg' en 'techniek' nader bekeken. De laatste paragraaf gaat in op het aandeel werkzame geslaagden naar niveau en sector van de mbo-opleiding en geslaagden in het hoger onderwijs. Van hen is ook bepaald welk aandeel economisch zelfstandig is.

7.2 Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar

Uitgangspunt zijn alle leerlingen en studenten die in de schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 een diploma hebben gehaald of het onderwijs hebben verlaten zonder een diploma én zonder een startkwalificatie te halen. Van deze leerlingen en studenten is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2017 (uitstromers schooljaar 2015/2016), op 1 oktober 2018 (uitstromers schooljaar 2016/2017) en op 1 oktober 2019 (uitstromers schooljaar 2017/2018) betaald werk verrichten, onderwijs volgen of geen van beide. Personen die onderwijs volgen én betaald werk verrichten worden geteld bij de onderwijsvolgenden. Ook van degenen die zonder diploma én zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, is bepaald of zij na ruim een jaar weer onderwijs volgen of betaald werk hebben of geen van beide.

Gezien de kleine aantallen in met name de focuswijken is er in de analyse voor gekozen om de gegevens over de drie schooljaren bij elkaar opgeteld te presenteren. Ook dan komen in enkele gevallen nog aantallen onder de 4 voor. Deze aantallen zijn om mogelijke herkenbaarheid van individuele personen te voorkomen in de tabel vervangen door een kruisje.

In de tabel is het woongebied het gebied waar de persoon woonde op 1 oktober in het schooljaar waarin het diploma is behaald. Er is geen leeftijdsselectie toegepast: alle geslaagden zijn opgenomen in de tabel, behalve degenen die een jaar later niet

---

²² Degenen die geteld worden tot de werkenden, volgen geen onderwijs meer.

meer in het bevolkingsbestand zijn opgenomen.²³ In tabel 7.1 zijn de gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs en het mbo opgenomen. In tabel 7.2 de gediplomeerden uit het hoger onderwijs en degenen die zonder diploma en startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten.

Tabel 7.1 Uitstroom uit het voortgezet onderwijs en mbo, schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 naar werk, onderwijs of overig op 1 oktober 2017 resp. 2018 resp. 2019, naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	30	6%	61	6%	74	5%	135	5%	495	6%	3.661	6%
vervolgonderwijs	426	89%	982	91%	1.324	90%	2.306	90%	6.972	89%	54.105	90%
overig	20	4%	42	4%	68	5%	110	4%	373	5%	2.074	3%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	20	4%	50	4%	67	4%	117	4%	385	4%	3.365	4%
vervolgonderwijs	428	93%	1.073	93%	1.545	92%	2.618	93%	7.982	92%	79.305	94%
overig	11	2%	28	2%	64	4%	92	3%	297	3%	1.664	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	21	3%	50	3%	111	3%	161	3%	536	4%	4.373	3%
vervolgonderwijs	646	94%	1.521	95%	3.102	94%	4.623	95%	13.714	94%	154.496	96%
overig	18	3%	32	2%	76	2%	108	2%	358	2%	2.402	1%
havo												
arbeidsmarkt	20	6%	70	8%	222	9%	292	9%	1438	11%	13.890	10%
vervolgonderwijs	288	91%	729	88%	2.131	87%	2.860	87%	10.526	84%	125.749	87%
overig	10	3%	34	4%	95	4%	129	4%	565	5%	4.415	3%
vwo												
arbeidsmarkt	x	≤3%	21	5%	62	3%	83	4%	506	5%	4.038	4%
vervolgonderwijs	128	≥95%	404	93%	1.806	94%	2.210	94%	10.220	92%	95.966	94%
overig	x	≤2%	10	2%	47	2%	57	2%	381	3%	2.567	3%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	485	33%	1.088	33%	1.408	36%	2.496	34%	6.995	34%	57.893	42%
vervolgonderwijs	826	56%	1.818	55%	2.013	51%	3.831	53%	10.852	53%	68.044	49%
overig	173	12%	413	12%	537	14%	950	13%	2.723	13%	11.852	9%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	1.082	52%	2.521	55%	4.245	57%	6.766	56%	17.921	55%	196.893	62%
vervolgonderwijs	800	38%	1.696	37%	2.602	35%	4.298	36%	12.138	37%	108.390	34%
overig	200	10%	398	9%	582	8%	980	8%	2.548	8%	14.462	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Voortgezet onderwijs

Leerlingen die een diploma halen in het voortgezet onderwijs, volgen het jaar erop voor het merendeel wederom onderwijs. Verschillen tussen de gebieden zijn beperkt. Wel valt op is dat de havisten in de vier grote steden gemiddeld iets minder vaak doorstromen naar het vervolgonderwijs ten opzichte van de andere woongebieden en dus ook ten opzichte van Rotterdam Zuid.

Middelbaar beroepsonderwijs

Vanuit het mbo stromen er verhoudingsgewijs meer studenten door naar de arbeidsmarkt dan vanuit het voortgezet onderwijs. Er zijn geen grote verschillen

²³ Dit zijn degenen die bijvoorbeeld zijn geëmigreerd of overleden.

tussen Rotterdam Zuid en het gemiddelde in de vier grote steden. Het landelijk beeld wijkt af: meer mbo'ers stromen de arbeidsmarkt op na het behalen van het diploma.

Tabel 7.2 Uitstroom uit het hoger onderwijs en uitstroom van niet-startkwalificeerden, schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 naar werk, onderwijs of overig op 1 oktober 2017 resp. 2018 resp. 2019, naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo, bachelor												
arbeidsmarkt	716	83%	1.449	82%	4.573	82%	6.022	82%	26.678	80%	155.329	83%
vervolgonderwijs	80	9%	176	10%	634	11%	810	11%	4.232	13%	22.016	12%
overig	62	7%	137	8%	375	7%	512	7%	2.487	7%	10.227	5%
hbo, master												
arbeidsmarkt	34	≥85%	80	≥89%	344	≥90%	424	90%	1.778	90%	9.555	96%
vervolgonderwijs	x	≤8%	x	≤3%	x	≤1%	6	1%	32	2%	103	1%
overig	x	≤8%	7	≥8%	36	≥9%	43	9%	167	8%	344	3%
hbo, associate degree												
arbeidsmarkt	50	70%	115	67%	230	70%	345	69%	564	67%	3.215	64%
vervolgonderwijs	16	23%	38	22%	82	25%	120	24%	223	26%	1.567	31%
overig	5	7%	19	11%	16	5%	35	7%	57	7%	204	4%
wo, bachelor												
arbeidsmarkt	128	39%	257	35%	1.631	30%	1.888	30%	9.602	31%	25.249	27%
vervolgonderwijs	175	54%	422	58%	3.461	63%	3.883	62%	19.140	61%	61.478	66%
overig	22	7%	53	7%	395	7%	448	7%	2.413	8%	6.704	7%
wo, master												
arbeidsmarkt	250	85%	652	88%	5.211	92%	5.863	92%	29.140	92%	79.585	91%
vervolgonderwijs	15	5%	26	4%	117	2%	143	2%	635	2%	1.817	2%
overig	28	10%	60	8%	327	6%	387	6%	2.029	6%	5.831	7%
wo, postmaster, doctoraal												
arbeidsmarkt	42	≥86%	101	≥89%	749	≥97%	850	96%	4.393	94%	10.803	94%
vervolgonderwijs	x	≤6%	x	≤3%	x	x	10	1%	52	1%	132	1%
overig	4	≥8%	9	≥8%	21	≥3%	30	3%	215	5%	503	4%
zonder dipl., geen sk												
arbeidsmarkt	449	47%	943	45%	1.361	43%	2.304	44%	7.029	46%	44.397	51%
vervolgonderwijs	184	19%	431	21%	660	21%	1.091	21%	3.150	21%	17.892	20%
overig	321	34%	711	34%	1.113	36%	1.824	35%	5.150	34%	25.284	29%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Hoger onderwijs

Studenten die een hbo- of wo-diploma halen, kunnen na het behalen van een bachelor-diploma verder studeren voor een masterdiploma. In het wo volgt een groot deel van de bachelor-geslaagden na een jaar nog onderwijs volgt. Er zijn geen grote verschillen tussen de hbo- en wo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met het gemiddelde in de vier grote steden. Degenen met een hbo associate degree²⁴ zijn iets minder vaak te vinden in het vervolgonderwijs en wat vaker bij 'overig'. De geslaagden uit Rotterdam Zuid met een WO-bachelor diploma stromen iets vaker de arbeidsmarkt op dan gemiddeld in de vier grote steden. De geslaagden die een WO-

²⁴ Een tweejarige opleiding op hbo-niveau die opleidt tot een wettelijk erkend diploma. Met dit diploma kunnen studenten direct aan de slag of verder studeren aan een bacheloropleiding.

masterdiploma halen doen dit juist minder vaak dan gemiddeld in de vier grote steden.

Geen startkwalificatie

De laatste groep die is onderscheiden is de groep die zonder een diploma uit het onderwijs stroomt en geen startkwalificatie heeft gehaald. Een vijfde deel van hen volgt ruim een jaar later weer onderwijs.²⁵ In Rotterdam Zuid heeft 34 procent het jaar erop geen werk én geen opleiding. Dit wijkt niet af van het gemiddelde in de vier grote steden. Ook het aandeel werkenden is vrijwel gelijk in Rotterdam Zuid aan het gemiddelde in de vier grote steden.

7.3 Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek

In de volgende tabellen zijn geslaagden opgenomen die geslaagd zijn met een (v)mbo-diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek'.²⁶ Overigens hebben de geslaagden met vmbo-tl een algemeen profiel en zijn daarom niet in de tabel opgenomen.

Bij de geslaagden die de arbeidsmarkt zijn ingestroomd, is gekeken naar de bedrijfssector waar zij werken na één jaar. De sectoren 'zorg' en 'techniek' resulteren overwegend in werk in de betreffende sector. Hierbij moet wel meegenomen worden dat het gaat om de sector waarin het betreffende bedrijf actief is. Bij het CBS is geen informatie beschikbaar om te bepalen of iemand ook daadwerkelijk een functie in de zorg of de techniek vervult.

Tabel 7.3 Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg/welzijn en techniek) schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 naar werk (in de sector zorg, techniek of overig) op 1 oktober 2017 resp. 2018 resp. 2019, naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg/welzijn												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	x	x	≤ 1%	x	x	10	0%	98	0%
arbeidsmarkt overig	7	≥ 2%	21	≥ 3%	21	≥ 4%	42	≥ 3%	159	4%	1.377	4%
vervolgonderwijs	343	≥ 95%	791	≥ 95%	559	≥ 94%	1.350	≥ 95%	3.582	93%	34.688	94%
overig	8	≥ 2%	17	≥ 2%	14	≥ 2%	31	≥ 2%	120	3%	863	2%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	8	4%	22	4%	20	3%	42	3%	78	3%	834	2%
arbeidsmarkt overig	15	7%	23	5%	15	2%	38	3%	99	3%	1009	3%
vervolgonderwijs	177	86%	443	88%	726	91%	1.169	90%	2.701	90%	32.937	93%
overig	7	3%	16	3%	33	4%	49	4%	131	4%	754	2%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

²⁵ Een voorbeeld: Van deelnemers die op 1 okt. 2015 ingeschreven waren in het onderwijs en die op 1 okt. 2016 geen diploma met een startkwalificatie hebben behaald én geen onderwijs volgen is bepaald of zij op 1 oktober 2017 werken, onderwijs volgen of geen beiden doen (overig).

²⁶ Zie bijlage 9 voor de indeling naar sectoren.

In tabel 7.3 zijn de geslaagden uit het vmbo te zien.²⁷ De geslaagden met een diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek' volgen in het jaar erop voor het grootste deel wederom onderwijs. In de landelijke cijfers is dit beeld ook te zien. Slechts enkele procenten hebben in de "eigen sector" werk, en eveneens slechts enkele procenten in overige sectoren. De categorie 'arbeidsmarkt overig' bevat ook uitzendkrachten; van hen is de sector waarin zij werken niet bekend.

Tabel 7.4 Uitstroom uit mbo 1 en 2 (richting techniek) schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 naar werk vervolgonderwijs of overig op 1 oktober 2017 resp. 2018 resp. 2019, naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	46	18%	110	20%	123	19%	233	20%	708	21%	9.069	27%
arbeidsmarkt uitzendwerk	31	12%	53	10%	49	8%	102	9%	244	7%	2.709	8%
arbeidsmarkt overig	16	6%	44	8%	68	11%	112	9%	386	11%	2.780	8%
vervolgonderwijs	130	52%	292	53%	339	53%	631	53%	1.779	52%	17.330	51%
overig	28	11%	53	10%	57	9%	110	9%	307	9%	1.800	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

De geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid met mbo-niveau 1 en 2 in de richting 'techniek' werken het jaar erop even vaak als gemiddeld in de vier grote steden en volgen net zo vaak onderwijs.

Op dit mbo-niveau zijn er weinig studenten die een opleiding doen in de richting 'zorg'. Dit is om die reden weggelaten.

Tabel 7.5 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018 naar werk vervolgonderwijs of overig op 1 oktober 2017 resp. 2018 resp. 2019, naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	154	46%	401	54%	636	60%	1.037	57%	2.459	56%	31.271	69%
arbeidsmarkt uitzendwerk	29	9%	56	8%	56	5%	112	6%	226	5%	695	2%
arbeidsmarkt overig	46	14%	73	10%	96	9%	169	9%	431	10%	3.218	7%
vervolgonderwijs	86	26%	171	23%	234	22%	405	22%	1.027	24%	9.263	20%
overig	21	6%	43	6%	46	4%	89	5%	222	5%	937	2%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	97	28%	251	28%	517	31%	768	30%	1.925	28%	30.535	38%
arbeidsmarkt uitzendwerk	18	5%	54	6%	96	6%	150	6%	347	5%	4.217	5%
arbeidsmarkt overig	77	22%	187	21%	394	23%	581	23%	1.591	23%	15.718	19%
vervolgonderwijs	121	35%	325	37%	546	32%	871	34%	2.461	36%	27.269	34%
overig	35	10%	72	8%	129	8%	201	8%	494	7%	3.485	4%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Op mbo-niveau 3 en 4 zijn de geslaagden uit de richting 'zorg' uit de focuswijken (46 procent) minder aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' dan de geslaagden uit Rotterdam Zuid (54 procent) en uit de vier grote steden (56 procent). Op landelijk

²⁷ In deze analyse zijn geen leerlingen uit het vmbo-theoretisch leerweg opgenomen, in het vmbo-tl wordt geen onderscheid tussen zorg en techniek gemaakt

niveau is dit aandeel groter. De geslaagden uit de focuswijken werken iets vaker in een andere bedrijfssector.

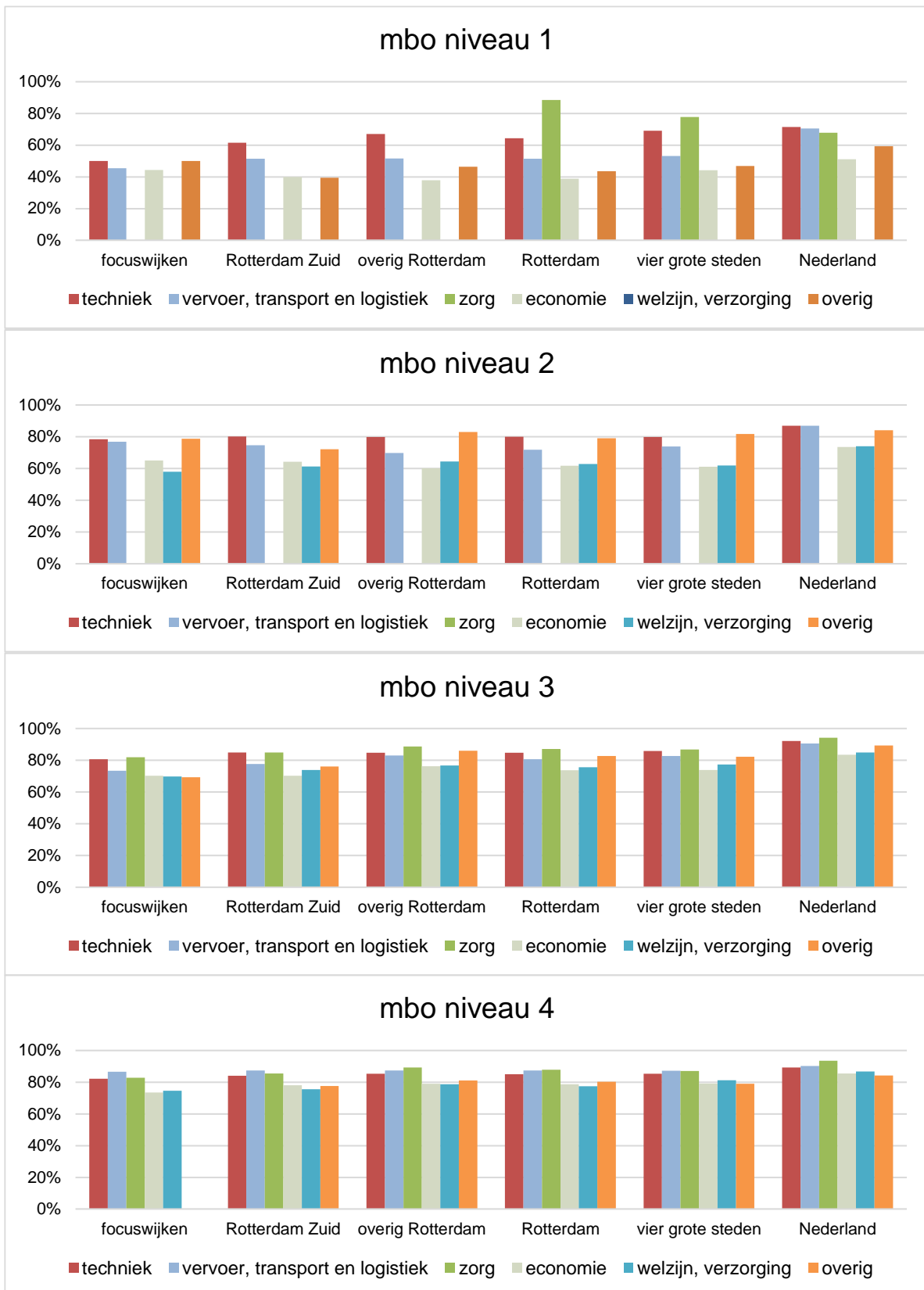
Van de geslaagden met een techniekdiploma werkt het jaar erop 28 procent in de technieksector, dit is in Rotterdam Zuid gelijk aan het gemiddelde in de vier grote steden.

7.4 Doorstroom van mbo-gediplomeerden per sector naar werk

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de arbeidsmarktkansen van mbo-gediplomeerden en de kans op economische zelfstandigheid na het behalen van een mbo-diploma. Doelstelling van het NPRZ is de kansen op werk en het economisch zelfstandig zijn na het verlaten van het onderwijs te vergroten.

Van de mbo-gediplomeerden is bepaald of zij aan het werk zijn na het behalen van een diploma en of zij economisch zelfstandig zijn. Het betreft hier alle gediplomeerden ongeacht hun leeftijd die na het behalen van het diploma *geen* onderwijs meer volgen. De percentages zijn daarom hoger dan in de tabellen in de vorige paragrafen. Daarin zijn de onderwijsvolgenden in het totaal meegeteld. Het genoemde gebied is het woongebied in het schooljaar dat het diploma is behaald.

In de volgende figuur worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau en mbo-sector van het behaalde diploma in de schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018. Van hen is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016), op 1 oktober 2018 (uitstromers 2016/2017) en op 1 oktober 2019 (uitstromers 2017/2018) werk hebben met een werkweek van ten minste 12 uur. Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling. In tabel b7.6b zijn de achterliggende gegevens weergegeven.

Figuur 7.1 Uitstroom gediplomeerden uit mbo naar niveau en sector, schooljaren 2015/2016 t/m 2017/2018 naar aandeel met werk (12 uur of meer per week) respectievelijk op 1 oktober 2017, 2018 en 2019* naar woongebied, *voorlopig

Het aantal gediplomeerden met werk op mbo *niveau 1* is minder groot dan bij de andere niveaus. In Rotterdam Zuid zijn er in de drie schooljaren samen minder dan 200 gediplomeerden (zie ook tabel b7.6 in de bijlage). Het grootste deel heeft een diploma 'economie'. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden hebben degenen uit Rotterdam Zuid minder vaker werk met een werkweek van 12 uur en meer.

De gediplomeerden met mbo *niveau 2* uit Rotterdam Zuid hebben met een diploma 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' vaker werk dan degenen met een andere richting. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden hebben de gediplomeerden in de meeste richtingen uit Rotterdam Zuid ongeveer in gelijke mate werk. Alleen voor de richting 'overig' geldt dat de gediplomeerden minder vaak aan het werk zijn en voor de richting 'economie' iets vaker.

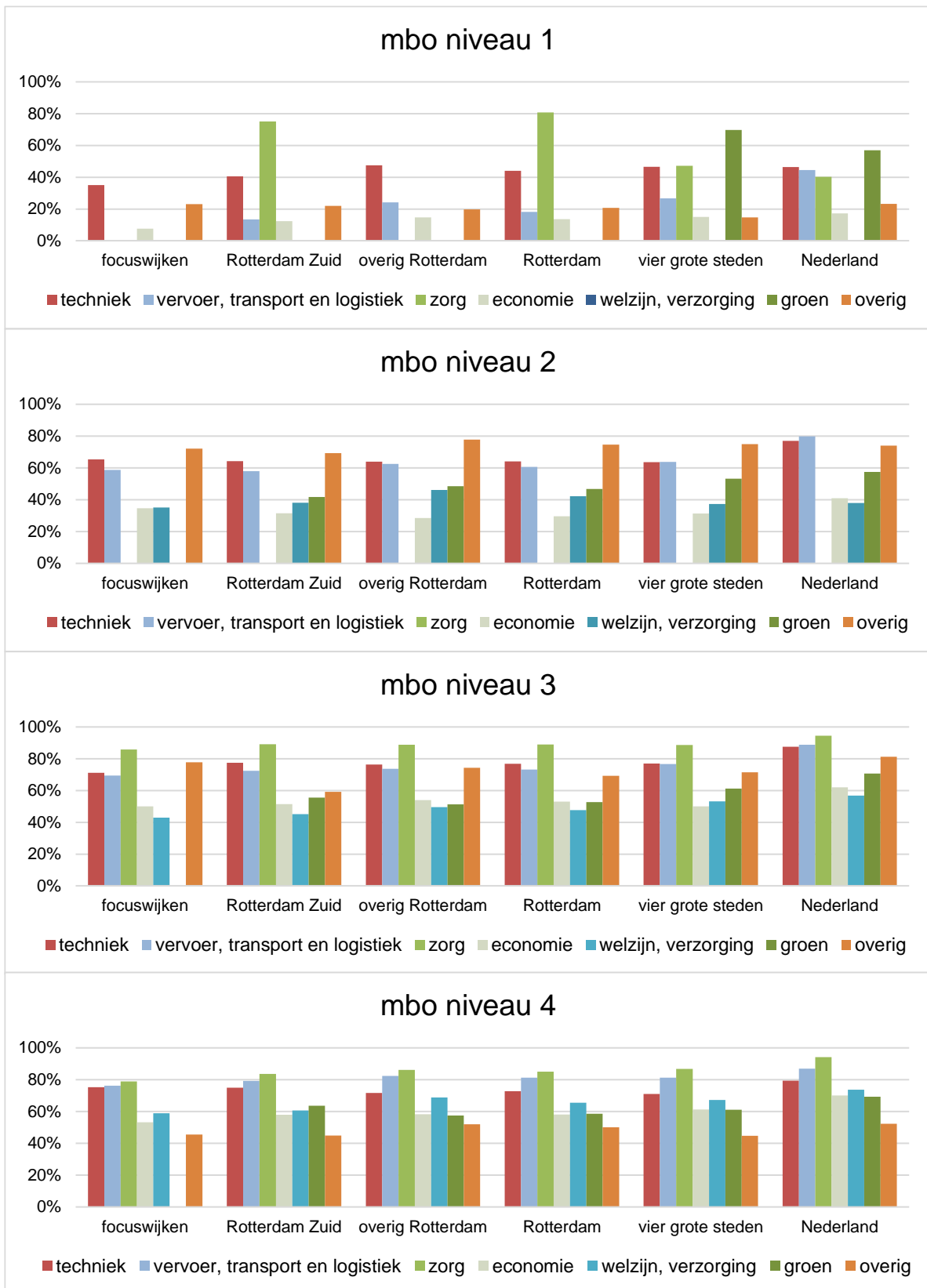
Mbo'ers in Rotterdam Zuid met een diploma op *niveau 3* 'zorg' en 'techniek' hebben even vaak werk als gemiddeld in de vier grote steden, voor de andere richtingen is dit minder vaak. Onder degenen met een diploma in de richting 'zorg' en 'techniek' is het aandeel werkenden in Rotterdam Zuid het hoogst, 85 procent.

De gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met *mbo-diploma niveau 4* zijn ongeveer even vaak aan het werk als gemiddeld in de vier grote steden. Alleen degenen met een diploma 'welzijn en verzorging' zijn iets minder vaak aan het werk.

In de volgende figuur worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau en mbo-sector van het behaalde diploma in de schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018. Van hen is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016), op 1 oktober 2018 (uitstromers 2016/2017) en op 1 oktober 2019 (uitstromers 2017/2018) economisch zelfstandig zijn.²⁸ Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling. De achterliggende gegevens, de aantallen en percentages zijn opgenomen in tabel b7.7b in de bijlage.

---

28 Definitie van het CBS: Economische zelfstandigheid is een begrip dat beleidsmatig verbonden is met het bestaansminimum: iemand wordt als economisch zelfstandig beschouwd als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming op of boven de drempelwaarde ligt van de beleidsnorm voor het individuele inkomensminimum. Die drempelwaarde is gelijkgesteld aan 70% van het wettelijke netto minimumloon, ofwel de netto bijstand van een alleenstaande.

Figuur 7.2 Uitstroom gediplomeerden uit mbo naar niveau en sector, schooljaren 2015/2016 t/m 2017/2018 naar economische zelfstandigheid respectievelijk op 1 oktober 2017, 2018 en 2019 naar woongebied

Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden zijn in Rotterdam Zuid gediplomeerden op mbo *niveau 1* met een opleiding in de richting 'zorg' (zorghulp) en 'overig' vaker economisch zelfstandig. In de andere richtingen zijn minder gediplomeerden uit Rotterdam Zuid economisch zelfstandig.

De geslaagden uit Rotterdam Zuid die op mbo *niveau 2* een diploma hebben, zijn even vaak ('techniek', 'economie' en 'welzijn en zorg') of minder vaak economisch zelfstandig ('vervoer, transport en logistiek', 'groen' en 'overig') als gemiddeld in de vier grote steden. De gediplomeerden met een diploma richting 'overig', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' zijn vaker dan de andere geslaagden economisch zelfstandig in Rotterdam Zuid.

Mbo'ers in Rotterdam Zuid met een diploma op *niveau 3* 'techniek', 'zorg' en 'economie' zijn ongeveer even vaak economisch zelfstandig als gemiddeld in de vier grote steden. De gediplomeerden met een andere afstudeerrichting zijn minder vaak economisch zelfstandig dan gemiddeld in de vier grote steden. De gediplomeerden in Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'zorg', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' zijn vaker dan de andere geslaagden economisch zelfstandig.

Gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met een *niveau 4 mbo diploma* in de richting 'techniek' en 'groen' zijn in grotere mate economisch zelfstandig dan gemiddeld in de vier grote steden. De geslaagden in de andere richtingen op 'overig' na zijn dit minder vaak. Het vaakst economisch zelfstandig zijn de geslaagden met de richting 'zorg', 'vervoer, transport en logistiek' of 'techniek' hebben.

7.5 Doorstroom van ho-gediplomeerden per sector naar werk

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de arbeidsmarktkansen van gediplomeerden in het hoger onderwijs en de kans op economische zelfstandigheid na het behalen van een mbo-diploma. Doelstelling van het NPRZ is de kansen op werk en het economisch zelfstandig zijn na het verlaten van het onderwijs te vergroten. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de geslaagden die een hbo- en de geslaagden die een wo-diploma hebben gehaald.

In de volgende tabel worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau, hbo of wo, en de richting van het behaalde diploma in de schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018. Van hen is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016), op 1 oktober 2018 (uitstromers 2016/2017) en op 1 oktober 2019 (uitstromers 2017/2018) werk hebben met een werkweek van ten minste 12 uur. Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling.

Tabel 7.6 Uitstroom gediplomeerden uit hoger onderwijs naar niveau en richting, schooljaren 2015/2016 t/m 2017/2018 naar aantal en aandeel met werk (12 uur of meer per week) respectievelijk op 1 oktober 2017, 2018 en 2019** naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo												
onderwijs	48	89%	96	91%	307	93%	403	92%	1.590	91%	11.794	93%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	x	x	x	x	60	81%	1.540	88%
techniek	x	x	101	91%	264	90%	365	90%	1.670	89%	11.613	91%
gezondheidszorg	x	x	40	91%	192	89%	232	90%	1.200	90%	8.890	92%
economie	111	87%	260	86%	705	88%	965	87%	4.201	86%	22.007	89%
gedrag en maatschappij	41	89%	87	90%	235	90%	322	90%	1.427	87%	9.554	88%
taal en cultuur	37	79%	50	77%	232	79%	282	79%	1.235	79%	2.505	78%
wo												
onderwijs	x	x	x	x	34	94%	x	x	273	93%	927	94%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	x	x	x	x	100	83%	1.033	83%
natuur	x	x	x	x	43	84%	51	86%	1.146	87%	2.792	86%
techniek	x	x	x	x	188	93%	207	93%	694	93%	3.999	90%
gezondheidszorg	x	x	44	90%	340	91%	384	91%	1.835	91%	4.749	89%
economie	40	85%	105	86%	1.349	87%	1.454	87%	3.806	88%	9.671	88%
recht	15	71%	x	x	403	88%	476	88%	2.149	88%	5.300	88%
gedrag en maatschappij	45	79%	93	82%	471	86%	564	85%	4.452	87%	11.292	85%
taal en cultuur	14	78%	28	82%	197	90%	225	89%	2.063	83%	5.232	81%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * voluit: landbouw en natuurlijke omgeving, ** voorlopig

Van de geslaagden uit Rotterdam Zuid met een *hbo-diploma* in alle weergegeven richtingen behalve 'taal en cultuur', werkt 86 procent of meer 12 uur per week na een jaar. Ten opzichte van de vier grote steden zijn de verschillen beperkt.

Van de *wo-gediplomeerden* uit Rotterdam Zuid heeft 82 procent of meer het jaar erop werk met een werkweek van tenminste 12 uur. De verschillen met de gemiddelden in de vier grote steden zijn klein. Degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma met de richting 'gedrag en maatschappij' hebben iets minder vaak werk dan gemiddeld in de vier grote steden.

In de volgende tabel worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau, hbo of wo, en de richting van het behaalde diploma in de schooljaren 2015/2016, 2016/2017 en 2017/2018. Van hen is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016), op 1 oktober 2018 (uitstromers 2016/2017) en op 1 oktober 2019 (uitstromers 2017/2018) economisch zelfstandig zijn.²⁹ Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling.

29 Definitie van het CBS: Economische zelfstandigheid is een begrip dat beleidsmatig verbonden is met het bestaansminimum: iemand wordt als economisch zelfstandig beschouwd als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming op of boven de drempelwaarde ligt van de beleidsnorm voor het individuele inkomensminimum. Die drempelwaarde is gelijkgesteld aan 70% van het wettelijke netto minimumloon, ofwel de netto bijstand van een alleenstaande.

Tabel 7.7 Uitstroom gediplomeerden uit ho naar niveau en richting, schooljaren 2015/2016 t/m 2017/2018 naar aantal en aandeel met economisch zelfstandigen respectievelijk op 1 oktober 2017, 2018 en 2019 naar woongebied.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo												
onderwijs	45	85%	94	90%	304	92%	398	92%	1.563	90%	11.784	93%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	9	69%	10	67%	55	75%	1.469	85%
techniek	52	91%	99	89%	257	88%	356	89%	1.572	84%	11.203	88%
gezondheidszorg	x	x	40	91%	191	89%	231	89%	1.160	88%	8.848	92%
economie	105	82%	243	80%	675	85%	918	83%	3.942	82%	20.960	85%
gedrag en maatschappij	38	83%	82	86%	223	85%	305	85%	1.330	82%	9.231	85%
taal en cultuur	18	39%	27	43%	135	48%	162	47%	790	52%	1.627	53%
WO												
onderwijs	x	x	x	x	31	86%	37	86%	254	88%	898	91%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	x	x	x	x	99	83%	946	80%
natuur	x	x	x	x	40	78%	48	81%	1.090	84%	2.612	82%
techniek	x	x	x	x	171	86%	190	86%	660	89%	3.839	88%
gezondheidszorg	x	x	41	84%	336	91%	377	90%	1.801	90%	4.611	87%
economie	41	89%	100	83%	1.250	83%	1.350	83%	3.575	84%	8.980	83%
recht	15	71%	67	79%	368	81%	435	81%	1.972	82%	4.928	83%
gedrag en maatschappij	42	75%	79	70%	422	78%	501	77%	3.984	78%	10.024	77%
taal en cultuur	12	67%	23	68%	158	73%	181	72%	1.729	70%	4.369	69%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * voluit: landbouw en natuurlijke omgeving

Een jaar na het behalen van een *hbo-diploma* is het aandeel geslaagden uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'gezondheidszorg', 'onderwijs' en 'techniek' dat economisch zelfstandig is het grootst. Onder de geslaagden met een diploma met de richting 'taal en cultuur' is dit het kleinst. Vergeleken met het gemiddelde in de vier grote steden zijn degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'techniek', 'gedrag en maatschappij' en 'gezondheidszorg' vaker economisch zelfstandig en degenen met een diploma in de richting 'taal en cultuur' juist minder vaak. Bij de laatste richting betreft het slechts een klein aantal personen.

Onder geslaagden uit Rotterdam Zuid met een *wo-diploma* is 68 procent of meer na een jaar economisch zelfstandig. Van de geslaagden met een diploma in de richtingen 'gezondheidszorg' (84 procent) en 'economie' (83 procent) is de economische zelfstandigheid het hoogst. In de richtingen 'gezondheidszorg', 'recht', en 'gedrag en maatschappij' is het percentage economische zelfstandigheid lager dan het gemiddelde in de vier grote steden.

Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs

Wat is speciaal onderwijs?

Speciaal onderwijs is onderwijs voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of stoornis. Deze kinderen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het gewone onderwijs.

Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters:

Cluster 1: blinde, slechtziende kinderen. Dit zijn scholen voor visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen die slechtziend of blind zijn. De meeste van deze kinderen gaan met speciale begeleiding naar het gewone onderwijs. De overige bezoeken speciale scholen.

Cluster 2: dove, slechthorende kinderen. Dit cluster bestaat uit scholen voor dove en slechthorende kinderen en voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of taalmoeilijkheden. De scholen zijn er ook voor kinderen met communicatieve problemen, zoals bij bepaalde vormen van autisme.

Cluster 3: gehandicapte en langdurig zieke kinderen. Dit zijn scholen voor leerlingen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen. En voor langdurig zieke kinderen en leerlingen met epilepsie.

Cluster 4: kinderen met stoornissen en gedragsproblemen. Dit cluster bestaat uit scholen voor kinderen met psychiatrische stoornissen of ernstige gedragsproblemen. Ook scholen die verbonden zijn aan pedologische (kinderkundige) instituten vallen onder dit cluster.

Voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs gaan meestal na hun 12e naar het voortgezet speciaal onderwijs. Hier kunnen ze blijven tot hun 20e verjaardag. Het voortgezet speciaal onderwijs werkt met dezelfde clusters.

Speciaal basisonderwijs

Naast het speciaal onderwijs is er het speciaal basisonderwijs. Speciale basisscholen zijn bedoeld voor:

- moeilijk lerende kinderen;
- kinderen met opvoedingsmoeilijkheden;
- alle andere kinderen die speciale ondersteuning en aandacht nodig hebben.

Deze scholen hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om deze te bereiken. De scholen hebben kleinere groepen en meer deskundigen. Leerlingen kunnen tot hun 14e jaar op een school voor speciaal basisonderwijs terecht.

Na het speciaal basisonderwijs gaan leerlingen naar het vmbo, het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.

Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1

Tabel b1.1 Aantal jongeren per 1 oktober 2019 voorlopig³⁰ en groei t.o.v. oktober 2009

	0 t/m 3 jaar	to 2009	4 t/m 13 jaar	to 2009	14 t/m 17 jaar	to 2009	18 t/m 22 jaar	to 2009	23 t/m 26 jaar	to 2009	totaal 0 t/m 26 jaar	to 2009
focuswijken	4.249	-1%	9.338	-1%	3.497	-8%	6.265	-2%	6.615	9%	29.964	0%
Rotterdam Zuid	10.489	6%	23.585	7%	8.767	-1%	13.615	-1%	13.896	10%	70.352	5%
overig Rotterdam	18.837	1%	44.196	4%	17.002	-2%	31.854	6%	31.589	12%	143.478	5%
Rotterdam	29.326	3%	67.781	5%	25.769	-2%	45.469	4%	45.485	11%	213.830	5%
G4	109.741	0%	248.277	10%	93.143	11%	162.744	5%	179.329	18%	793.234	9%
Nederland	687.643	-7%	1.847.632	-7%	808.061	1%	1.097.024	8%	880.968	11%	5.321.328	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/OBI

Tabel b1.2 Onderwijsvolgend jongeren per 1 oktober 2019 voorlopig en groei t.o.v. oktober 2009

	4 t/m 13 jaar	groei tov 2009	14 t/m 17 jaar	groei tov 2009	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 4 t/m 26 jaar	groei tov 2009
focuswijken	9.338	-1%	3.433	-7%	4.149	4%	1.845	21%	18.765	1%
Rotterdam Zuid	23.585	7%	8.603	0%	8.820	4%	3.668	11%	44.676	5%
overig Rotterdam	44.196	4%	16.669	-1%	22.420	9%	10.520	11%	93.805	5%
Rotterdam	67.781	5%	25.272	-1%	31.240	8%	14.188	11%	138.481	5%
G4	248.277	10%	89.799	12%	110.960	3%	56.937	10%	505.973	9%
Nederland	1.847.632	-7%	788.032	2%	736.530	9%	227.540	12%	3.599.734	-1%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/OBI

Tabel b1.3 Werkende jongeren per oktober 2019 voorlopig en groei t.o.v. oktober 2009

	14 t/m 17 jaar	groei tov 2009	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 14 t/m 26 jaar	groei tov 2009
focuswijken	1.146	45%	3.918	9%	4.864	19%	9.928	17%
Zuid	2.888	37%	8.526	6%	10.226	17%	21.640	14%
overig Rotterdam	5.948	28%	18.094	4%	23.194	15%	47.236	12%
Rotterdam	8.836	31%	26.620	4%	33.420	16%	68.876	13%
G4	32.589	43%	94.093	3%	132.354	21%	259.036	16%
Nederland	359.410	29%	753.045	8%	687.703	10%	1.800.158	12%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/OBI

Tabel b1.4 Onderwijsvolgende en werkende jongeren per 1 oktober 2019 voorlopig en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei tov 2009
focuswijken	2.554	16%	1.237	27%	3.791	20%
Zuid	5.437	14%	2.518	19%	7.955	15%
overig Rotterdam	12.554	8%	6.655	8%	19.209	8%
Rotterdam	17.991	9%	9.173	11%	27.164	10%
G4	63.852	2%	36.305	7%	100.157	4%
Nederland	494.681	11%	152.919	8%	647.600	10%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/OBI

Tabel b1.5 Geen onderwijsvolgende en niet werkende jongeren per 1 oktober 2019 voorlopig en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei tov 2009	23 t/m 26 jaar	groei tov 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei tov 2009
focuswijken	752	-24%	1.143	-21%	1.895	-22%
Zuid	1.706	-14%	2.520	-8%	4.226	-10%
overig Rotterdam	3.894	10%	4.530	-4%	8.424	2%
Rotterdam	5.600	1%	7.050	-5%	12.650	-3%
G4	21.543	14%	26.343	3%	47.886	7%
Nederland	102.130		118.644	9%	220.774	9%

³⁰ 2019 zijn voorlopige cijfers. De voorlopige cijfers kunnen met name afwijken voor werk omdat de verwerking van de gegevens van zelfstandigen bij de belastingdienst lang duurt.

Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3

Tabel b3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar type en woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs												
2010/2011	7.380	94,4%	17.118	94,0%	32.092	94,8%	49.210	94,5%	177.542	95,3%	1.527.286	95,2%
2011/2012	7.360	94,7%	17.106	94,1%	33.061	94,7%	50.167	94,5%	180.190	95,4%	1.509.253	95,2%
2012/2013	7.301	95,2%	17.050	94,4%	33.055	95,0%	50.105	94,8%	181.839	95,6%	1.489.734	95,3%
2013/2014	7.163	95,4%	17.023	94,6%	33.195	95,2%	50.218	95,0%	184.068	95,8%	1.468.234	95,5%
2014/2015	7.227	95,4%	17.140	94,7%	33.495	95,5%	50.635	95,2%	186.181	95,9%	1.448.703	95,5%
2015/2016	7.258	95,1%	17.438	94,7%	33.765	95,7%	51.203	95,4%	188.353	96,1%	1.433.897	95,7%
2016/2017	7.256	95,0%	17.692	94,8%	33.956	96,0%	51.648	95,6%	189.208	96,1%	1.418.723	95,8%
2017/2018	7.245	94,6%	17.774	94,4%	34.065	95,9%	51.839	95,4%	189.081	95,9%	1.406.745	95,7%
2018/2019	7.225	94,1%	17.951	94,1%	34.210	95,8%	52.161	95,2%	189.357	95,7%	1.398.116	95,5%
Speciaal basisonderwijs												
2010/2011	246	3,1%	565	3,1%	835	2,5%	1.400	2,7%	4.322	2,3%	42.624	2,7%
2011/2012	244	3,1%	570	3,1%	906	2,6%	1.476	2,8%	4.326	2,3%	41.568	2,6%
2012/2013	196	2,6%	491	2,7%	838	2,4%	1.329	2,5%	4.100	2,2%	39.731	2,5%
2013/2014	179	2,4%	479	2,7%	797	2,3%	1.276	2,4%	3.974	2,1%	37.932	2,5%
2014/2015	181	2,4%	494	2,7%	736	2,1%	1.230	2,3%	3.859	2,0%	36.648	2,4%
2015/2016	176	2,3%	460	2,5%	662	1,9%	1.122	2,1%	3.694	1,9%	34.560	2,3%
2016/2017	171	2,2%	430	2,3%	582	1,6%	1.012	1,9%	3.649	1,9%	33.733	2,3%
2017/2018	174	2,3%	441	2,3%	568	1,6%	1.009	1,9%	3.747	1,9%	33.841	2,3%
2018/2019	186	2,4%	468	2,5%	574	1,6%	1.042	1,9%	4.040	2,0%	34.823	2,4%
Speciaal onderwijs												
2010/2011	191	2,4%	524	2,9%	939	2,8%	1.463	2,8%	4.449	2,4%	34.078	2,1%
2011/2012	170	2,2%	511	2,8%	948	2,7%	1.459	2,7%	4.442	2,4%	34.095	2,2%
2012/2013	170	2,2%	511	2,8%	909	2,6%	1.420	2,7%	4.278	2,2%	33.191	2,1%
2013/2014	167	2,2%	487	2,7%	864	2,5%	1.351	2,6%	4.164	2,2%	31.687	2,1%
2014/2015	166	2,2%	467	2,6%	835	2,4%	1.302	2,4%	4.058	2,1%	30.979	2,0%
2015/2016	194	2,5%	512	2,8%	850	2,4%	1.362	2,5%	4.037	2,1%	29.552	2,0%
2016/2017	210	2,7%	532	2,9%	840	2,4%	1.372	2,5%	4.018	2,0%	29.054	2,0%
2017/2018	239	3,1%	612	3,3%	879	2,5%	1.491	2,7%	4.319	2,2%	29.796	2,0%
2018/2019	269	3,5%	657	3,4%	938	2,6%	1.595	2,9%	4.514	2,3%	30.791	2,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
Basisonderwijs	1.481	94,1%	5.282	94,4%	17.287	96,5%	22.569	96,0%	84.143	96,5%	1.028.891	95,8%
Speciaal basisonderwijs	38	2,4%	129	2,3%	225	1,3%	354	1,5%	1.454	1,7%	24.560	2,3%
Speciaal onderwijs	55	3,5%	183	3,3%	408	2,3%	591	2,5%	1559	1,8%	20249	1,9%
Turks												
Basisonderwijs	1.312	95,6%	2.239	94,6%	1.977	94,9%	4216	94,7%	14.251	94,1%	38.013	93,7%
Speciaal basisonderwijs	16	1,2%	44	1,9%	42	2,0%	86	1,9%	392	2,6%	1199	3,0%
Speciaal onderwijs	44	3,2%	84	3,5%	65	3,1%	149	3,3%	494	3,3%	1.341	3,3%
Marokkaans												
Basisonderwijs	1.103	95,3%	2.221	95,3%	3.838	96,1%	6.059	95,8%	24.641	95,0%	53.748	94,5%
Speciaal basisonderwijs	18	1,6%	40	1,7%	63	1,6%	103	1,6%	649	2,5%	1.581	2,8%
Speciaal onderwijs	36	3,1%	70	3,0%	93	2,3%	163	2,6%	645	2,5%	1.568	2,8%
Surinaams												
Basisonderwijs	524	95,1%	1.383	95,6%	1.861	94,1%	3.244	94,7%	10.219	94,6%	24.346	94,5%
Speciaal basisonderwijs	13	2,4%	28	1,9%	53	2,7%	81	2,4%	306	2,8%	801	3,1%
Speciaal onderwijs	14	2,5%	36	2,5%	64	3,2%	100	2,9%	274	2,5%	605	2,3%
Antilliaans												
Basisonderwijs	506	88,8%	1.538	89,2%	1.178	90,2%	2.716	89,6%	4.907	90,7%	16.811	90,9%
Speciaal basisonderwijs	31	5,4%	93	5,4%	65	5,0%	158	5,2%	263	4,9%	941	5,1%
Speciaal onderwijs	33	5,8%	94	5,4%	63	4,8%	157	5,2%	238	4,4%	734	4,0%
Westers allochtoon												
Basisonderwijs	1.173	93,5%	2.305	94,3%	3.661	96,8%	5.966	95,8%	25.041	96,7%	113.938	95,8%
Speciaal basisonderwijs	35	2,8%	51	2,1%	45	1,2%	96	1,5%	370	1,4%	2.318	1,9%
Speciaal onderwijs	46	3,7%	89	3,6%	75	2,0%	164	2,6%	491	1,9%	2.720	2,3%
Niet-westers allochtoon												
Basisonderwijs	1.126	93,7%	2.983	94,2%	4.407	94,6%	7.390	94,4%	26.151	94,9%	122.339	94,6%
Speciaal basisonderwijs	35	2,9%	83	2,6%	81	1,7%	164	2,1%	606	2,2%	3.421	2,6%
Speciaal onderwijs	41	3,4%	101	3,2%	170	3,6%	271	3,5%	813	2,9%	3.573	2,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Opleidingsniveau leerlingen in het basisonderwijs

Tabel b3.3a Hoogst voltooid opleidingsniveau ouders van alle leerlingen en van leerlingen groep 8 in het basisonderwijs, naar woongebied, 1 oktober 2017

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
t/m mbo-1	2.232	30,8%	4.685	26,4%	5.712	16,8%	10.397	20,1%	33.204	17,6%	147.354	10,5%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	2.992	41,3%	7.485	42,1%	10.396	30,5%	17.881	34,5%	50.004	26,4%	415.452	29,5%
hoger onderwijs	1.310	18,1%	3.973	22,4%	15.008	44,1%	18.981	36,6%	86.537	45,8%	665.543	47,3%
onbekend	711	9,8%	1.631	9,2%	2.949	8,7%	4.580	8,8%	19.336	10,2%	178.396	12,7%
Opleidingsniveau ouders groep 8												
t/m mbo-1	295	37,9%	615	32,9%	763	20,1%	1.378	24,3%	4.404	21,2%	19.066	11,1%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	274	35,2%	732	39,1%	1.030	27,1%	1.762	31,1%	5.153	24,8%	46.118	26,8%
hoger onderwijs	130	16,7%	358	19,1%	1.577	41,6%	1.935	34,2%	8.988	43,2%	77.823	45,3%
onbekend	79	10,2%	165	8,8%	424	11,2%	589	10,4%	2.262	10,9%	28.905	16,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.3b Hoogst voltooid opleidingsniveau ouders van alle leerlingen en van leerlingen groep 8 in het basisonderwijs, naar woongebied, 1 oktober 2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
t/m mbo-1	2.046	28,3%	4.399	24,5%	5.284	15,4%	9.683	18,6%	31.092	16,4%	137.867	9,9%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	3.027	41,9%	7.612	42,4%	10.672	31,2%	18.284	35,1%	50.652	26,7%	421.649	30,2%
hoger onderwijs	1.424	19,7%	4.241	23,6%	15.396	45,0%	19.637	37,6%	88.025	46,5%	678.182	48,5%
onbekend	728	10,1%	1.699	9,5%	2.858	8,4%	4.557	8,7%	19.588	10,3%	160.418	11,5%
Opleidingsniveau ouders groep 8												
t/m mbo-1	274	33,8%	538	28,1%	717	18,4%	1.255	21,6%	4.258	19,6%	18.728	10,9%
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	314	38,7%	778	40,6%	1.158	29,8%	1.936	33,4%	5.538	25,5%	47.233	27,4%
hoger onderwijs	151	18,6%	427	22,3%	1.625	41,8%	2.052	35,4%	9.479	43,7%	79.919	46,4%
onbekend	72	8,9%	174	9,1%	387	10,0%	561	9,7%	2.410	11,1%	26.345	15,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Referentieniveaus en centrale eindtoets

Tabel b3.4a Referentieniveaus rekenen, lezen en taal, naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.
2015/2016												
Referentieniveau rekenen												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	177	22,1%	383	20,3%	654	17,5%	1037	18,4%	3.385	16,4%	24.685	13,8%
=1F	349	43,5%	860	45,6%	1.611	43,0%	2.471	43,9%	8.922	43,2%	79.913	44,5%
=1S	189	23,6%	476	25,2%	1.337	35,7%	1.813	32,2%	7.409	35,9%	62.779	35,0%
=2F	87	10,8%	168	8,9%	145	3,9%	313	5,6%	946	4,6%	12.059	6,7%
Referentieniveau lezen												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	31	3,9%	73	3,9%	89	2,4%	162	2,9%	618	3,0%	4.176	2,3%
=1F	346	43,1%	700	37,1%	1098	29,3%	1.798	31,9%	5.845	28,3%	43.423	24,2%
=2F	425	53,0%	1.114	59,0%	2.560	68,3%	3.674	65,2%	14.199	68,7%	131.837	73,5%
Referentieniveau taal												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	46	5,7%	123	6,5%	179	4,8%	302	5,4%	1.140	5,5%	8.608	4,8%
=1F	299	37,3%	691	36,6%	1.418	37,8%	2.109	37,4%	7.855	38,0%	69.313	38,6%
=2F	457	57,0%	1.073	56,9%	2.150	57,4%	3.223	57,2%	11.667	56,5%	101.515	56,6%
2016/2017												
Referentieniveau rekenen												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	106	13,6%	214	11,2%	355	9,4%	569	10,0%	1.994	9,5%	12.622	7,2%
=1F	407	52,0%	1009	52,6%	1.725	45,6%	2.734	47,9%	9.491	45,3%	78.513	45,0%
=1S	164	21,0%	450	23,4%	1.515	40,0%	1.965	34,5%	8.105	38,6%	65.573	37,5%
=2F	105	13,4%	246	12,8%	189	5,0%	435	7,6%	1.382	6,6%	17.958	10,3%
Referentieniveau lezen												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	37	4,7%	67	3,5%	107	2,8%	174	3,1%	742	3,5%	4.722	2,7%
=1F	341	43,6%	782	40,8%	1301	34,4%	2.083	36,5%	7.125	34,0%	52.816	30,2%
=2F	404	51,7%	1.070	55,8%	2.376	62,8%	3.446	60,4%	13.105	62,5%	117.128	67,1%
Referentieniveau taal												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	23	2,9%	57	3,0%	143	3,8%	200	3,5%	977	4,7%	6.233	3,6%
=1F	360	46,0%	865	45,1%	1.537	40,6%	2.402	42,1%	8.555	40,8%	69.540	39,8%
=2F	399	51,0%	997	52,0%	2.104	55,6%	3.101	54,4%	11.440	54,5%	98.893	56,6%
2017/2018												
Referentieniveau rekenen												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	137	17,9%	286	15,5%	338	9,0%	624	11,1%	1.975	9,7%	12.854	7,6%
=1F	356	46,4%	878	47,5%	1.723	45,7%	2.601	46,3%	9.204	45,0%	74.481	43,8%
=1S	181	23,6%	501	27,1%	1.495	39,7%	1.996	35,5%	7.935	38,8%	69.804	41,0%
=2F	93	12,1%	182	9,9%	212	5,6%	394	7,0%	1.326	6,5%	12.912	7,6%
Referentieniveau lezen												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	46	6,0%	82	4,4%	140	3,7%	222	4,0%	725	3,5%	3.709	2,2%
=1F	287	37,4%	645	34,9%	968	25,7%	1.613	28,7%	5.408	26,5%	40.001	23,5%
=2F	434	56,6%	1.120	60,6%	2.660	70,6%	3.780	67,3%	14.307	70,0%	126.341	74,3%
Referentieniveau taal												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	39	5,1%	96	5,2%	218	5,8%	314	5,6%	1.089	5,3%	7.100	4,2%
=1F	329	42,9%	747	40,4%	1.295	34,4%	2.042	36,4%	7.529	36,8%	63.020	37,1%
=2F	399	52,0%	1.004	54,4%	2.255	59,8%	3.259	58,0%	11.822	57,8%	99.931	58,8%

2018/2019**Referentieniveau rekenen**

geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	97	12,4%	217	11,8%	367	9,7%	584	10,4%	1.960	9,3%	11.531	6,8%
=1F	401	51,3%	926	50,2%	1.713	45,1%	2.639	46,8%	9.621	45,7%	78.173	46,4%
=1S/2F	283	36,2%	700	38,0%	1.717	45,2%	2.417	42,9%	9.471	45,0%	78.917	46,8%

Referentieniveau lezen

geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	61	7,8%	113	6,1%	119	3,1%	232	4,1%	599	2,8%	2.933	1,7%
=1F	257	32,9%	550	29,8%	930	24,5%	1.480	26,2%	5.037	23,9%	35.087	20,8%
=2F	463	59,3%	1.180	64,0%	2.748	72,4%	3.928	69,6%	15.416	73,2%	130.601	77,5%

Referentieniveau taal

geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	73	9,3%	132	7,2%	160	4,2%	292	5,2%	854	4,1%	5.372	3,2%
=1F	324	41,5%	757	41,1%	1.356	35,7%	2.113	37,5%	7.803	37,1%	62.278	36,9%
=2F	384	49,2%	954	51,8%	2.281	60,1%	3.235	57,4%	12.395	58,9%	100.971	59,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.4b Referentieniveaus rekenen, lezen en taal, naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.
2018/2019												
Referentieniveau rekenen												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	97	12,4%	217	11,8%	367	9,7%	584	10,4%	1.960	9,3%	11.531	6,8%
=1F	401	51,3%	926	50,2%	1.713	45,1%	2.639	46,8%	9.621	45,7%	78.173	46,4%
=1S/2F	283	36,2%	700	38,0%	1.717	45,2%	2.417	42,9%	9.471	45,0%	78.917	46,8%
Referentieniveau lezen												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	61	7,8%	113	6,1%	119	3,1%	232	4,1%	599	2,8%	2.933	1,7%
=1F	257	32,9%	550	29,8%	930	24,5%	1.480	26,2%	5.037	23,9%	35.087	20,8%
=2F	463	59,3%	1.180	64,0%	2.748	72,4%	3.928	69,6%	15.416	73,2%	130.601	77,5%
Referentieniveau taal												
geen	30		74		90		164		633		3.604	
<1F	73	9,3%	132	7,2%	160	4,2%	292	5,2%	854	4,1%	5.372	3,2%
=1F	324	41,5%	757	41,1%	1.356	35,7%	2.113	37,5%	7.803	37,1%	62.278	36,9%
=2F	384	49,2%	954	51,8%	2.281	60,1%	3.235	57,4%	12.395	58,9%	100.971	59,9%

Tabel b3.5 Score Eindtoets in groep 8 naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets												
2009/2010	680	528,2	1.523	528,8	2.881	533,0	4.404	531,6	15.282	533,2	131.172	535,6
2010/2011	737	528,8	1.666	529,4	3.006	533,6	4.672	532,1	16.346	533,9	138.583	535,7
2011/2012	724	529,5	1.668	530,0	3.317	534,0	4.985	532,7	17.013	534,0	145.246	535,6
2012/2013	741	528,8	1.710	529,8	3.388	533,4	5.098	532,2	18.003	533,5	152.161	535,1
2013/2014	676	528,5	1.549	529,6	3.465	533,8	5.014	532,5	18.119	533,7	151.060	534,9
2014/2015	657	529,8	1.473	530,8	3.520	534,5	4.993	533,4	18.021	534,2	153.696	535,1
2015/2016	556	529,5	1.333	530,7	3.348	533,8	4.681	532,9	16.986	533,7	133.603	534,8
2016/2017	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.452	534,4	115.954	535,5
2017/2018	310	530,6	939	531,8	3.145	535,0	4.084	534,3	15.405	534,8	101.602	535,6
2018/2019	257	533,2	765	533,2	2.563	535,4	3.328	534,9	13.966	535,3	86.731	536,1
IEP eindtoets												
2015/2016	210	77,9	489	77,5	304	76,4	793	77,1	2.352	78,4	29.945	79,9
2016/2017	392	73,1	822	74,0	592	75,1	1.414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5
2017/2018	477	77,0	922	78,2	637	80,9	1.559	79,3	4.408	80,2	47.047	81,4
2018/2019	535	76,4	1.088	77,7	873	80,5	1.961	78,9	4.901	80,5	52.082	82,2

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.6 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
tot en met vmbo basis	127	18,4%	276	16,5%	341	9,5%	617	11,7%	1.910	10,7%	11.776	7,0%
vmbo kader	101	14,6%	273	16,3%	531	14,8%	804	15,3%	2.473	13,8%	19.496	11,6%
vmbo gl/tl	205	29,7%	501	29,9%	903	25,2%	1.404	26,7%	3.763	21,0%	39.889	23,7%
havo/vwo	257	37,2%	626	37,4%	1.813	50,5%	2.439	46,3%	9.765	54,5%	97.064	57,7%
2011/2012												
tot en met vmbo basis	120	15,1%	275	14,8%	362	9,5%	637	11,2%	1.995	10,3%	12.649	7,1%
vmbo kader	142	17,9%	331	17,8%	502	13,2%	833	14,7%	2.715	14,0%	21.641	12,2%
vmbo gl/tl	231	29,1%	528	28,3%	904	23,7%	1.432	25,2%	4.120	21,2%	42.056	23,8%
havo/vwo	302	38,0%	730	39,2%	2.040	53,6%	2.770	48,8%	10.588	54,5%	100.681	56,9%
2012/2013												
tot en met vmbo basis	135	16,9%	304	16,2%	404	10,8%	708	12,6%	2.246	11,2%	14.080	7,6%
vmbo kader	132	16,6%	308	16,5%	473	12,7%	781	13,9%	2.785	13,8%	23.746	12,8%
vmbo gl/tl	236	29,6%	551	29,4%	918	24,6%	1.469	26,2%	4.294	21,3%	45.113	24,3%
havo/vwo	294	36,9%	709	37,9%	1.934	51,9%	2.643	47,2%	10.796	53,7%	102.472	55,3%
2013/2014												
tot en met vmbo basis	154	21,1%	321	18,6%	393	10,2%	714	12,8%	2.300	11,2%	15.142	8,2%
vmbo kader	119	16,3%	296	17,1%	528	13,7%	824	14,8%	2.878	14,1%	24.979	13,6%
vmbo gl/tl	220	30,1%	482	27,9%	901	23,4%	1.383	24,8%	4.092	20,0%	44.770	24,3%
havo/vwo	238	32,6%	627	36,3%	2.024	52,6%	2.651	47,6%	11.208	54,7%	99.448	53,9%
2014/2015												
tot en met vmbo basis	174	22,6%	391	21,6%	427	11,0%	818	14,4%	2.504	12,0%	15.627	8,4%
vmbo kader	150	19,5%	333	18,4%	515	13,2%	848	14,9%	2.957	14,2%	25.649	13,9%
vmbo gl/tl	193	25,1%	459	25,3%	1005	25,8%	1.464	25,7%	4.081	19,6%	45.049	24,3%
havo/vwo	252	32,8%	629	34,7%	1.941	49,9%	2.570	45,1%	11.267	54,1%	98.859	53,4%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	149	18,1%	337	17,4%	325	8,6%	662	11,5%	2.160	10,3%	13.814	7,6%
vmbo kader	142	17,3%	308	15,9%	554	14,6%	862	15,0%	2.878	13,7%	24.287	13,4%
vmbo gl/tl	199	24,2%	484	24,9%	853	22,5%	1.337	23,3%	4.014	19,1%	42.152	23,3%
havo/vwo	333	40,5%	811	41,8%	2.060	54,3%	2.871	50,1%	11.945	56,9%	100.499	55,6%
2016/2017												
tot en met vmbo basis	105	13,4%	240	12,5%	323	8,4%	563	9,7%	1.981	9,3%	12.074	6,9%
vmbo kader	145	18,5%	305	15,9%	497	12,9%	802	13,9%	2.724	12,8%	22.231	12,6%
vmbo gl/tl	204	26,1%	468	24,4%	800	20,7%	1.268	21,9%	3.890	18,3%	38.258	21,8%
havo/vwo	328	41,9%	908	47,3%	2.242	58,1%	3.150	54,5%	12.693	59,6%	103.326	58,7%
2017/2018												
tot en met vmbo basis	137	17,5%	289	15,5%	316	8,3%	605	10,7%	1.860	8,9%	11.653	6,8%
vmbo kader	143	18,2%	306	16,4%	485	12,8%	791	14,0%	2.691	12,9%	21.916	12,7%
vmbo gl/tl	185	23,6%	452	24,2%	722	19,0%	1.174	20,7%	3.608	17,3%	36.860	21,4%
havo/vwo	319	40,7%	823	44,0%	2.271	59,9%	3.094	54,6%	12.648	60,8%	101.483	59,0%
2018/2019												
tot en met vmbo basis	120	15,0%	274	14,5%	263	6,9%	537	9,4%	1.645	7,7%	10.930	6,4%
vmbo kader	141	17,7%	322	17,0%	523	13,7%	845	14,8%	2.767	13,0%	21.924	12,9%
vmbo gl/tl	219	27,4%	493	26,1%	803	21,0%	1.296	22,7%	3.969	18,6%	37.713	22,2%
havo/vwo	318	39,8%	800	42,4%	2.242	58,5%	3.042	53,2%	12.906	60,6%	99.612	58,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.7 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
tot en met vmbo basis	61	16,1%	136	15,0%	136	7,3%	272	9,8%	853	8,2%	5712	6,8%
vmbo kader	58	15,3%	148	16,3%	269	14,4%	417	15,0%	1391	13,3%	11059	13,1%
vmbo gl/tl	106	28,0%	220	24,3%	395	21,1%	615	22,1%	1901	18,2%	18334	21,7%
havo/vwo	154	40,6%	403	44,4%	1.073	57,3%	1.476	53,1%	6.318	60,4%	49.311	58,4%
vrouwen												
tot en met vmbo basis	59	14,1%	138	14,1%	127	6,5%	265	9,0%	792	7,3%	5218	6,1%
vmbo kader	83	19,8%	174	17,7%	254	13,0%	428	14,6%	1376	12,7%	10865	12,7%
vmbo gl/tl	113	27,0%	273	27,8%	408	20,8%	681	23,2%	2068	19,1%	19379	22,6%
havo/vwo	164	39,1%	397	40,4%	1.169	59,7%	1.566	53,3%	6.588	60,9%	50.301	58,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.8 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar etnische herkomst en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
tot en met vmbo basis	x	x	50	10,5%	81	4,3%	131	5,6%	375	4,0%	6.758	5,3%
vmbo kader	x	x	81	17,1%	193	10,3%	274	11,6%	807	8,7%	15.519	12,2%
vmbo gl/tl	47	35,9%	127	26,7%	339	18,0%	466	19,8%	1.448	15,6%	28.036	22,0%
havo/vwo	53	40,5%	217	45,7%	1.266	67,4%	1.483	63,0%	6.640	71,6%	77.251	60,6%
Turks												
tot en met vmbo basis	40	21,2%	56	19,1%	25	9,4%	81	14,5%	269	14,7%	693	13,6%
vmbo kader	36	19,0%	50	17,1%	48	18,1%	98	17,6%	345	18,8%	1.000	19,6%
vmbo gl/tl	34	18,0%	53	18,1%	82	30,9%	135	24,2%	424	23,1%	1.321	25,9%
havo/vwo	79	41,8%	134	45,7%	110	41,5%	244	43,7%	796	43,4%	2.085	40,9%
Marokkaans												
tot en met vmbo basis	16	11,0%	33	11,8%	53	10,8%	86	11,2%	347	10,8%	772	11,0%
vmbo kader	15	10,3%	36	12,9%	94	19,2%	130	16,9%	585	18,3%	1.198	17,0%
vmbo gl/tl	48	32,9%	91	32,5%	106	21,6%	197	25,6%	716	22,4%	1.761	25,0%
havo/vwo	67	45,9%	120	42,9%	237	48,4%	357	46,4%	1.551	48,5%	3.316	47,1%
Surinaams												
tot en met vmbo basis	11	16,2%	22	12,4%	23	8,8%	45	10,3%	175	12,4%	372	11,0%
vmbo kader	18	26,5%	36	20,3%	43	16,4%	79	18,0%	268	19,0%	612	18,1%
vmbo gl/tl	14	20,6%	51	28,8%	77	29,4%	128	29,2%	348	24,7%	819	24,2%
havo/vwo	25	36,8%	68	38,4%	119	45,4%	187	42,6%	620	43,9%	1.581	46,7%
Antilliaans												
tot en met vmbo basis	20	33,3%	51	29,0%	19	15,7%	70	23,6%	106	19,9%	314	16,2%
vmbo kader	14	23,3%	42	23,9%	33	27,3%	75	25,3%	121	22,7%	410	21,2%
vmbo gl/tl	13	21,7%	45	25,6%	31	25,6%	76	25,6%	134	25,1%	482	24,9%
havo/vwo	13	21,7%	38	21,6%	38	31,4%	76	25,6%	173	32,4%	727	37,6%
Westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	17	19,5%	27	13,6%	24	6,2%	51	8,7%	148	6,2%	762	6,0%
vmbo kader	10	11,5%	31	15,7%	45	11,5%	76	12,9%	246	10,3%	1.409	11,1%
vmbo gl/tl	26	29,9%	53	26,8%	66	16,9%	119	20,2%	381	15,9%	2.572	20,2%
havo/vwo	34	39,1%	87	43,9%	255	65,4%	342	58,2%	1.615	67,6%	8.000	62,8%
Niet-westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	x	x	35	12,1%	38	9,0%	73	10,2%	225	8,5%	1.259	10,1%
vmbo kader	x	x	46	15,9%	67	15,8%	113	15,8%	395	14,9%	1.776	14,3%
vmbo gl/tl	37	31,6%	73	25,2%	102	24,1%	175	24,5%	518	19,6%	2.722	21,9%
havo/vwo	47	40,2%	136	46,9%	217	51,2%	353	49,4%	1.511	57,0%	6.651	53,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.9 Schooladvies groep 8 basisonderwijs, naar opleidingsniveau ouders en woongebied in 2017/2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
totaal	778		1.870		3.794		5.664		20.807		171.912	
tot en met vmbo bl	135	17%	289	15%	316	8%	605	11%	1.860	9%	11.653	7%
vmbo kl	142	18%	306	16%	485	13%	791	14%	2.691	13%	21.916	13%
vmbo gl/tl	183	24%	452	24%	722	19%	1.174	21%	3.608	17%	36.860	21%
havo/vwo	318	41%	823	44%	2.271	60%	3.094	55%	12.648	61%	101.483	59%
maximaal niveau mbo 1	295		615		763		1378		4.404		19.066	
tot en met vmbo bl	66	22%	139	23%	143	19%	282	20%	835	19%	3.313	17%
vmbo kl	63	21%	118	19%	157	21%	275	20%	959	22%	4.187	22%
vmbo gl/tl	73	25%	157	26%	183	24%	340	25%	982	22%	4.900	26%
havo/vwo	93	32%	201	33%	280	37%	481	35%	1.628	37%	6.666	35%
mbo 2- 4 tot en met vwo	274		732		1030		1.762		5.153		46.118	
tot en met vmbo bl	47	17%	109	15%	109	11%	218	12%	585	11%	4.324	9%
vmbo kl	52	19%	133	18%	176	17%	309	18%	947	18%	8.312	18%
vmbo gl/tl	68	25%	190	26%	257	25%	447	25%	1.171	23%	12.089	26%
havo/vwo	107	39%	300	41%	488	47%	788	45%	2.450	48%	21.393	46%
hbo/wo	130		358		1.577		1.935		8.988		77.823	
tot en met vmbo bl	x	x	18	5%	30	2%	48	2%	165	2%	1.553	2%
vmbo kl	x	x	25	7%	80	5%	105	5%	410	5%	4.660	6%
vmbo gl/tl	23	18%	62	17%	183	12%	245	13%	986	11%	12.419	16%
havo/vwo	85	65%	253	71%	1284	81%	1537	79%	7.427	83%	59.191	76%
onbekend	79		165		424		589		2.262		28.905	
tot en met vmbo bl	x	x	23	14%	34	8%	57	10%	275	12%	2.463	9%
vmbo kl	x	x	30	18%	72	17%	102	17%	375	17%	4.757	16%
vmbo gl/tl	19	24%	43	26%	99	23%	142	24%	469	21%	7.452	26%
havo/vwo	33	42%	69	42%	219	52%	288	49%	1.143	51%	14.233	49%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.10 Herziene adviezen groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	19	1%	75	1%
vmbo kader	12	8%	41	13%	37	7%	78	9%	212	7%	1.051	4%
vmbo gl/tl	44	22%	94	19%	102	12%	196	15%	519	13%	3.267	8%
havo/vwo	64	19%	145	18%	265	13%	410	14%	1.324	11%	8.128	8%
2016/2017												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	16	1%	74	1%
vmbo kader	x	x	x	x	x	x	x	x	211	8%	1.094	5%
vmbo gl/tl	26	13%	90	19%	97	12%	187	15%	504	13%	3.442	9%
havo/vwo	73	22%	196	22%	298	13%	494	16%	1.510	12%	9.383	9%
2017/2018												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	22	1%	105	1%
vmbo kader	30	21%	50	16%	51	11%	101	13%	287	11%	1.139	5%
vmbo gl/tl	47	26%	104	23%	102	14%	206	18%	546	15%	3.247	9%
havo/vwo	87	27%	180	22%	367	16%	547	18%	1.723	14%	9.302	9%
2018/2019												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	10	4%	17	3%	50	3%	184	2%
vmbo kader	43	30%	81	25%	121	23%	202	24%	510	18%	2.082	9%
vmbo gl/tl	82	37%	146	30%	174	22%	320	25%	761	19%	4.438	12%
havo/vwo	102	32%	210	26%	368	16%	578	19%	1.847	14%	10.808	11%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.11 Verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.
2017/2018												
bo	208	2,9%	411	2,3%	369	1,1%	780	1,5%	.	.	.	.
sbo	x	x	21	4,8%	29	5,1%	50	5,0%	.	.	.	.
2018/2019												
bo	206	2,9%	444	2,5%	411	1,2%	855	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	15	3,2%	13	2,3%	28	2,7%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.12 Verzuim in het regulier basisonderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011 bo								
groep 1	20	2,3%	33	1,7%	52	1,4%	85	1,5%
groep 2	29	2,7%	63	2,5%	69	1,6%	132	1,9%
groep 3	32	3,1%	61	2,6%	79	1,8%	140	2,1%
groep 4	22	2,4%	52	2,3%	62	1,4%	114	1,7%
groep 5	20	2,2%	39	1,9%	41	1,0%	80	1,3%
groep 6	19	2,2%	42	2,1%	51	1,3%	93	1,5%
groep 7	21	2,4%	47	2,3%	47	1,2%	94	1,5%
groep 8	15	1,8%	33	1,7%	44	1,1%	77	1,3%
2012/2013 bo								
groep 1	22	2,4%	55	2,7%	54	1,3%	109	1,8%
groep 2	29	2,8%	62	2,6%	98	2,2%	160	2,4%
groep 3	32	3,3%	63	2,8%	78	1,8%	141	2,1%
groep 4	20	2,2%	61	2,8%	68	1,6%	129	2,0%
groep 5	29	3,1%	57	2,6%	64	1,5%	121	1,9%
groep 6	25	3,0%	47	2,3%	49	1,2%	96	1,6%
groep 7	18	2,1%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	16	2,0%	35	1,8%	46	1,2%	81	1,4%
2014/2015 bo								
groep 1	30	3,4%	47	2,2%	36	0,9%	83	1,4%
groep 2	29	2,7%	55	2,2%	51	1,0%	106	1,4%
groep 3	31	3,2%	56	2,4%	48	1,1%	104	1,5%
groep 4	28	3,0%	66	3,1%	46	1,1%	112	1,7%
groep 5	23	2,6%	49	2,4%	31	0,8%	80	1,3%
groep 6	29	3,4%	48	2,3%	42	1,1%	90	1,5%
groep 7	16	1,8%	39	1,9%	28	0,7%	67	1,1%
groep 8	15	1,9%	29	1,6%	38	1,0%	67	1,2%
2016/2017 bo								
groep 1	38	4,0%	59	2,7%	35	0,9%	94	1,5%
groep 2	33	3,1%	81	3,0%	50	1,0%	131	1,7%
groep 3	20	2,0%	51	2,1%	80	1,7%	131	1,8%
groep 4	23	2,6%	53	2,3%	53	1,2%	106	1,6%
groep 5	23	2,6%	46	2,1%	60	1,4%	106	1,7%
groep 6	22	2,5%	42	2,1%	31	0,8%	73	1,2%
groep 7	17	2,1%	47	2,4%	33	0,8%	80	1,4%
groep 8	15	1,9%	35	1,8%	41	1,1%	76	1,3%
2017/2018 bo								
groep 1	23	2,6%	42	2,0%	31	0,8%	73	1,2%
groep 2	48	4,5%	83	3,2%	70	1,4%	153	2,1%
groep 3	41	4,1%	82	3,2%	60	1,3%	142	2,0%
groep 4	20	2,0%	51	2,2%	52	1,2%	103	1,5%
groep 5	21	2,5%	47	2,2%	59	1,4%	106	1,6%
groep 6	22	2,5%	43	2,0%	45	1,1%	88	1,4%
groep 7	18	2,2%	36	1,8%	28	0,7%	64	1,1%
groep 8	15	1,9%	27	1,4%	24	0,6%	51	0,9%
2018/2019 bo								
groep 1	26	2,8%	50	2,3%	36	0,9%	86	1,4%
groep 2	33	3,4%	72	2,9%	69	1,5%	141	2,0%
groep 3	29	2,9%	69	2,8%	91	2,0%	160	2,3%
groep 4	26	2,8%	54	2,2%	52	1,1%	106	1,5%
groep 5	28	3,1%	60	2,7%	57	1,3%	117	1,8%
groep 6	24	2,9%	52	2,5%	36	0,8%	88	1,4%
groep 7	25	2,9%	53	2,5%	37	0,9%	90	1,4%
groep 8	15	1,8%	34	1,8%	33	0,8%	67	1,2%

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4

Tabel b4.1 Leerlingen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
voortgezet onderwijs	510	93,8%	2.255	93,5%	9.729	96,5%	11.984	95,9%	48.122	96,9%	702.973	96,3%
voortgezet speciaal ond.	34	6,3%	156	6,5%	354	3,5%	510	4,1%	1.528	3,1%	27.172	3,7%
Turks												
voortgezet onderwijs	895	96,1%	1.478	95,8%	1.427	95,2%	2.905	95,5%	9.368	95,9%	27.263	95,9%
voortgezet speciaal ond.	36	3,9%	65	4,2%	72	4,8%	137	4,5%	401	4,1%	1.152	4,1%
Marokkaans												
voortgezet onderwijs	723	95,3%	1.443	94,7%	2.568	96,5%	4.011	95,8%	16.437	95,9%	36.555	95,9%
voortgezet speciaal ond.	36	4,7%	80	5,3%	94	3,5%	174	4,2%	694	4,1%	1.550	4,1%
Surinaams												
voortgezet onderwijs	339	95,0%	997	94,4%	1.495	95,2%	2.492	94,9%	7.989	95,1%	19.418	95,1%
voortgezet speciaal ond.	18	5,0%	59	5,6%	76	4,8%	135	5,1%	414	4,9%	1.006	4,9%
Antilliaans												
voortgezet onderwijs	272	92,2%	846	91,7%	638	91,3%	1.484	91,5%	2.772	92,5%	10.246	92,5%
voortgezet speciaal ond.	23	7,8%	77	8,3%	61	8,7%	138	8,5%	225	7,5%	832	7,5%
Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	555	95,5%	1.168	96,9%	2.091	97,5%	3.259	97,3%	13.630	97,7%	71.369	96,6%
voortgezet speciaal ond.	26	4,5%	37	3,1%	53	2,5%	90	2,7%	327	2,3%	2.480	3,4%
Niet-Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	682	95,0%	1.774	95,5%	2.699	96,4%	4.473	96,1%	16.240	96,6%	76.232	96,6%
voortgezet speciaal ond.	36	5,0%	83	4,5%	100	3,6%	183	3,9%	579	3,4%	2.707	3,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.2 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
praktijkonderwijs	28		52		102		154		460		2.969	
vmbo basis	84	19,8%	200	18,7%	218	10,2%	418	13,0%	1.458	12,3%	10.124	10,3%
vmbo kader	100	23,6%	229	21,4%	313	14,6%	542	16,9%	1.650	14,0%	15.477	15,8%
vmbo gl/tl	135	31,8%	330	30,8%	661	30,9%	991	30,9%	3.026	25,6%	27.518	28,1%
havo/vwo	105	24,8%	313	29,2%	947	44,3%	1.260	39,2%	5.690	48,1%	44.706	45,7%
Vrouwen												
praktijkonderwijs	20		47		64		111		352		2.132	
vmbo basis	60	14,3%	151	14,6%	162	7,7%	313	10,0%	1.083	9,5%	7.052	7,4%
vmbo kader	90	21,5%	203	19,6%	320	15,2%	523	16,7%	1.469	12,8%	12.859	13,5%
vmbo gl/tl	131	31,3%	317	30,6%	637	30,3%	954	30,4%	2.825	24,7%	26.162	27,5%
havo/vwo	138	32,9%	366	35,3%	980	46,7%	1.346	42,9%	6.077	53,1%	49.152	51,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar jaar en woongebied (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
praktijkonderwijs	50		136		195		331		918		5.543	
vmbo basis	265	29,9%	533	26,0%	702	17,4%	1.235	20,3%	3.634	18,5%	26.290	13,4%
vmbo kader	157	17,7%	410	20,0%	679	16,8%	1.089	17,9%	3.210	16,3%	29.291	15,0%
vmbo gl/tl	252	28,5%	545	26,6%	1.055	26,1%	1.600	26,3%	4.682	23,8%	51.167	26,2%
havo/vwo	211	23,8%	560	27,3%	1.604	39,7%	2.164	35,5%	8.111	41,3%	88.859	45,4%
2010/2011												
praktijkonderwijs	58		114		175		289		830		5.263	
vmbo basis	242	28,2%	512	25,9%	565	14,3%	1.077	18,2%	3.293	16,8%	23.437	12,3%
vmbo kader	160	18,7%	390	19,7%	659	16,7%	1.049	17,7%	3.102	15,8%	27.902	14,6%
vmbo gl/tl	243	28,4%	547	27,7%	1.142	28,9%	1.689	28,5%	4.778	24,4%	50.498	26,4%
havo/vwo	212	24,7%	526	26,6%	1.591	40,2%	2.117	35,7%	8.404	42,9%	89.144	46,7%
2011/2012												
praktijkonderwijs	62		136		158		294		835		5.109	
vmbo basis	227	26,5%	499	24,8%	632	15,1%	1.131	18,2%	3.240	15,9%	22.457	11,5%
vmbo kader	178	20,8%	407	20,2%	588	14,0%	995	16,0%	3.070	15,1%	28.392	14,6%
vmbo gl/tl	251	29,4%	555	27,6%	1.326	31,6%	1.881	30,3%	5.249	25,8%	52.756	27,1%
havo/vwo	199	23,3%	552	27,4%	1.647	39,3%	2.199	35,4%	8.781	43,2%	90.833	46,7%
2012/2013												
praktijkonderwijs	59		132		152		284		830		5.281	
vmbo basis	188	22,2%	449	22,5%	595	14,6%	1.044	17,2%	3.174	15,4%	22.420	11,4%
vmbo kader	177	20,9%	430	21,6%	634	15,6%	1.064	17,5%	3.244	15,8%	28.746	14,6%
vmbo gl/tl	266	31,5%	601	30,1%	1.214	29,8%	1.815	29,9%	5.336	25,9%	53.685	27,3%
havo/vwo	214	25,3%	515	25,8%	1.630	40,0%	2.145	35,3%	8.815	42,9%	92.148	46,8%
2014/2015												
praktijkonderwijs	64		129		167		296		909		5.901	
vmbo basis	204	23,5%	474	22,6%	581	13,7%	1.055	16,6%	3.184	14,6%	22.360	11,0%
vmbo kader	188	21,6%	453	21,6%	660	15,5%	1.113	17,5%	3.418	15,7%	30.415	14,9%
vmbo gl/tl	274	31,5%	617	29,5%	1.274	30,0%	1.891	29,8%	5.630	25,8%	57.593	28,2%
havo/vwo	203	23,4%	551	26,3%	1.733	40,8%	2.284	36,0%	9.564	43,9%	93.583	45,9%
2016/2017												
praktijkonderwijs	54		124		175		299		957		5.935	
vmbo basis	190	22,7%	402	20,1%	549	12,7%	951	15,0%	3.104	13,8%	21.659	10,7%
vmbo kader	188	22,4%	461	23,0%	642	14,8%	1.103	17,4%	3.257	14,5%	30.486	15,0%
vmbo gl/tl	247	29,5%	573	28,6%	1.277	29,5%	1.850	29,2%	5.552	24,7%	56.841	28,0%
havo/vwo	213	25,4%	568	28,3%	1.858	42,9%	2.426	38,3%	10.562	47,0%	94.191	46,4%
2018/2019												
praktijkonderwijs	64		130		202		332		962		5.624	
vmbo basis	173	20,5%	409	19,6%	420	10,0%	829	13,2%	2.661	11,7%	18.603	9,4%
vmbo kader	164	19,5%	409	19,6%	663	15,8%	1.072	17,0%	3.161	13,9%	29.294	14,7%
vmbo gl/tl	230	27,3%	587	28,1%	1.281	30,5%	1.868	29,7%	5.564	24,4%	55.568	28,0%
havo/vwo	276	32,7%	683	32,7%	1.839	43,8%	2.522	40,1%	11.384	50,0%	95.182	47,9%
2019/2020												
praktijkonderwijs	48		99		166		265		812		5.101	
vmbo basis	144	17,1%	351	16,6%	380	9,0%	731	11,5%	2.541	10,9%	17.176	8,9%
vmbo kader	190	22,5%	432	20,5%	633	14,9%	1.065	16,8%	3.119	13,4%	28.336	14,7%
vmbo gl/tl	266	31,6%	647	30,7%	1.298	30,6%	1.945	30,6%	5.851	25,1%	53.680	27,8%
havo/vwo	243	28,8%	679	32,2%	1.927	45,5%	2.606	41,1%	11.767	50,5%	93.858	48,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.4 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar*

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	572	62,4%	1.216	56,6%	2.414	55,5%	3.630	55,8%	12.614	59,6%	112.623	56,5%
Lager dan advies	77	22,3%	196	21,0%	328	16,9%	524	18,3%	1.405	16,4%	12.615	14,5%
Gelijk aan advies	225	65,2%	636	68,2%	1.401	72,3%	2.037	71,0%	6.119	71,5%	64.754	74,5%
Hoger dan advies	43	12,5%	101	10,8%	208	10,7%	309	10,8%	1.037	12,1%	9.515	11,0%
2012/2013												
Geen advies bepaald	264	29,2%	614	28,9%	1.380	32,7%	1.994	31,4%	7.570	35,4%	63.045	31,2%
Lager dan advies	138	21,6%	330	21,8%	508	17,9%	838	19,2%	2.417	17,5%	22.008	15,8%
Gelijk aan advies	441	68,9%	1.042	68,9%	2.040	71,7%	3.082	70,7%	10.022	72,5%	104.224	74,9%
Hoger dan advies	61	9,5%	141	9,3%	297	10,4%	438	10,1%	1.390	10,1%	12.953	9,3%
2013/2014												
Geen advies bepaald	157	17,3%	335	15,5%	593	13,5%	928	14,2%	3.779	17,0%	29.530	14,3%
Lager dan advies	187	24,9%	462	25,3%	641	16,9%	1.103	19,6%	3.343	18,2%	28.395	16,0%
Gelijk aan advies	504	67,0%	1.229	67,3%	2.790	73,5%	4.019	71,4%	13.368	72,6%	132.705	74,8%
Hoger dan advies	61	8,1%	136	7,4%	367	9,7%	503	8,9%	1.695	9,2%	16.323	9,2%
2014/2015												
Geen advies bepaald	89	9,6%	242	10,9%	374	8,4%	616	9,3%	2.637	11,6%	22.535	10,7%
Lager dan advies	215	25,6%	521	26,2%	714	17,6%	1.235	20,5%	3.815	19,0%	30.069	16,0%
Gelijk aan advies	556	66,1%	1.312	66,1%	2.989	73,7%	4.301	71,2%	14.538	72,3%	140.090	74,7%
Hoger dan advies	70	8,3%	152	7,7%	351	8,7%	503	8,3%	1.758	8,7%	17.477	9,3%
2015/2016												
Geen advies bepaald	92	9,8%	198	9,1%	292	6,8%	490	7,6%	2.004	8,7%	15.311	7,2%
Lager dan advies	179	21,1%	423	21,4%	659	16,4%	1.082	18,1%	3.551	16,9%	29.624	15,1%
Gelijk aan advies	580	68,3%	1.349	68,2%	2.967	74,0%	4.316	72,1%	15.457	73,6%	146.981	74,9%
Hoger dan advies	90	10,6%	205	10,4%	384	9,6%	589	9,8%	2.004	9,5%	19.510	9,9%
2016/2017												
Geen advies bepaald	145	16,2%	349	15,9%	334	7,6%	683	10,4%	2.379	10,1%	14.035	6,7%
Lager dan advies	166	22,1%	396	21,4%	686	17,0%	1.082	18,4%	3.185	15,0%	27.436	14,1%
Gelijk aan advies	495	66,0%	1.213	65,6%	2.928	72,4%	4.141	70,3%	15.739	74,3%	145.547	74,7%
Hoger dan advies	89	11,9%	239	12,9%	431	10,7%	670	11,4%	2.257	10,7%	21.934	11,3%
2017/2018												
Geen advies bepaald	141	15,8%	250	11,4%	360	8,2%	610	9,3%	2.151	9,1%	12.988	6,2%
Lager dan advies	140	18,6%	352	18,1%	580	14,4%	932	15,6%	2.830	13,2%	25.631	13,1%
Gelijk aan advies	472	62,6%	1.262	64,8%	2.860	71,2%	4.122	69,1%	15.959	74,5%	145.652	74,3%
Hoger dan advies	142	18,8%	333	17,1%	579	14,4%	912	15,3%	2.620	12,2%	24.681	12,6%
2018/2019												
Geen advies bepaald	142	15,7%	284	12,8%	397	9,0%	681	10,3%	2.393	10,1%	12.840	6,3%
Lager dan advies	111	14,5%	288	14,9%	583	14,5%	871	14,7%	2.823	13,2%	25.786	13,5%
Gelijk aan advies	572	74,8%	1.429	73,9%	3.055	76,2%	4.484	75,5%	16.460	77,1%	144.927	75,7%
Hoger dan advies	82	10,7%	217	11,2%	370	9,2%	587	9,9%	2.056	9,6%	20.718	10,8%
2019/2020												
Geen advies bepaald	117	13,1%	242	11,0%	448	10,2%	690	10,4%	2.540	10,5%	13.029	6,6%
Lager dan advies	136	17,6%	333	16,9%	541	13,7%	874	14,8%	2.879	13,4%	25.792	13,9%
Gelijk aan advies	571	73,8%	1.458	74,2%	3.085	78,0%	4.543	76,7%	16.756	77,8%	143.496	77,5%
Hoger dan advies	67	8,7%	175	8,9%	330	8,3%	505	8,5%	1.915	8,9%	15.834	8,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied, 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	99	21,9%	172	15,3%	213	9,5%	385	11,4%	1.492	12,1%	3.657	3,6%
Lager dan advies	55	15,6%	165	17,3%	344	17,0%	509	17,1%	1.669	15,5%	16.367	16,8%
Gelijk aan advies	269	76,2%	701	73,6%	1.522	75,0%	2.223	74,6%	8.259	76,5%	72.684	74,8%
Hoger dan advies	29	8,2%	86	9,0%	162	8,0%	248	8,3%	864	8,0%	8.086	8,3%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	27	6,2%	99	9,1%	181	8,4%	280	8,6%	1.276	10,8%	3.386	3,5%
Lager dan advies	56	13,6%	124	12,6%	238	12,0%	362	12,2%	1.089	10,3%	9.283	9,9%
Gelijk aan advies	303	73,5%	729	74,0%	1.532	77,3%	2.261	76,2%	8.235	78,2%	72.081	76,7%
Hoger dan advies	53	12,9%	132	13,4%	212	10,7%	344	11,6%	1.206	11,5%	12.607	13,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.6 Aandeel opstomers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel opstomers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	x		17	9,6%	44	9,6%	61	9,6%	260	10,8%	2.789	8,9%
maximaal niveau mbo 1	32	10,7%	65	10,5%	83	9,8%	148	10,1%	522	10,6%	2.118	9,7%
mbo 2 t/m mbo4	16	6,6%	54	8,2%	75	8,2%	129	8,2%	384	9,1%	3.788	8,8%
havo/vwo	x		15	12,0%	23	9,7%	38	10,5%	101	8,3%	749	8,8%
hoger onderwijs	x		24	6,3%	105	7,0%	129	6,9%	648	7,4%	6.390	8,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.7 Aandeel afstromers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel afstromers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	11		29	16,3%	59	12,9%	88	13,9%	341	14,1%	4.576	14,6%
maximaal niveau mbo 1	53	17,8%	117	18,8%	142	16,7%	259	17,6%	824	16,8%	3.734	17,2%
mbo 2 t/m mbo4	42	17,2%	113	17,1%	148	16,2%	261	16,6%	677	16,0%	7.367	17,1%
havo/vwo	x		14	11,2%	34	14,4%	48	13,3%	173	14,2%	1.384	16,3%
hoger onderwijs	23		60	15,7%	158	10,5%	218	11,6%	864	9,9%	8.731	10,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.8 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Centrale Eindtoets en IEP eindtoets-advies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets												
Geen advies bepaald	494	55,4%	1.125	51,0%	1.222	27,7%	2.347	35,5%	7.730	32,1%	78.365	39,5%
Lager dan advies	76	19,1%	233	21,5%	496	15,6%	729	17,1%	2.186	13,4%	20.662	17,2%
Gelijk aan advies	256	64,5%	693	64,0%	2.145	67,4%	2.838	66,5%	11.231	68,6%	82.155	68,6%
Hoger dan advies	65	16,4%	157	14,5%	541	17,0%	698	16,4%	2.943	18,0%	16.969	14,2%
IEP-Eindtoets												
Geen advies bepaald	551	61,8%	1.450	65,7%	3.857	87,6%	5.307	80,3%	20.646	85,7%	157.243	79,4%
Lager dan advies	111	32,6%	209	27,6%	94	17,2%	303	23,2%	610	17,7%	8.490	20,8%
Gelijk aan advies	183	53,8%	433	57,1%	323	59,0%	756	57,9%	2.099	60,9%	26.061	63,7%
Hoger dan advies	46	13,5%	116	15,3%	130	23,8%	246	18,9%	735	21,3%	6.357	15,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.9 Uitgestroomd uit het vo aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	740	83,0%	1.829	85,0%	3.804	87,0%	5.633	86,0%	17.835	88,0%	187.321	91,0%
2009/2010	800	84,0%	1.811	86,0%	3.746	86,0%	5.557	86,0%	17.550	86,0%	186.667	90,0%
2010/2011	747	85,0%	1.717	86,0%	3.559	87,0%	5.276	87,0%	17.358	87,0%	185.946	89,0%
2011/2012	760	83,0%	1.786	85,0%	3.787	86,0%	5.573	86,0%	17.531	86,0%	186.153	89,0%
2012/2013	749	86,0%	1.758	86,0%	3.899	89,0%	5.657	88,0%	17.895	87,0%	187.147	90,0%
2013/2014	749	86,0%	1.844	88,0%	3.823	88,0%	5.667	88,0%	18.607	88,0%	189.687	91,0%
2014/2015	775	89,0%	1.888	90,0%	4.005	88,0%	5.893	89,0%	19.190	89,0%	195.072	91,0%
2015/2016	779	88,4%	1.925	90,7%	3.945	88,5%	5.870	89,3%	19.963	89,9%	200.044	91,5%
2016/2017	781	89,5%	1.849	88,4%	4.056	89,4%	5.905	89,1%	20.483	88,8%	203.113	90,8%
2017/2018	784	86,1%	1.962	87,0%	4.074	89,4%	6.036	88,6%	20.806	88,3%	201.801	90,7%
2018/2019	747	82,1%	1.877	85,1%	3.892	89,2%	5.769	87,8%	20.641	87,4%	192.588	90,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.10 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
vmbo-bl	211	93,0%	464	93,0%	587	92,0%	1.051	93,0%	3.013	92,0%	24.327	93,0%
vmbo-kl	144	88,0%	374	92,0%	583	90,0%	957	91,0%	3.034	90,0%	28.058	93,0%
vmbo-gl/tl	218	82,0%	507	84,0%	1.033	89,0%	1.540	87,0%	4.425	88,0%	50.421	94,0%
havo	94	64,0%	286	71,0%	833	81,0%	1.119	79,0%	3.791	82,0%	47.044	86,0%
vwo	73	71,0%	198	77,0%	768	83,0%	966	82,0%	3.572	88,0%	37.471	91,0%
2010/2011												
vmbo-bl	182	93,0%	396	94,0%	484	92,0%	880	93,0%	2.581	91,0%	21.823	93,0%
vmbo-kl	150	93,0%	329	92,0%	526	94,0%	855	94,0%	2.714	92,0%	26.647	93,0%
vmbo-gl/tl	227	81,0%	516	83,0%	1.043	88,0%	1.559	86,0%	4.650	87,0%	50.476	92,0%
havo	123	75,0%	296	78,0%	861	82,0%	1.157	81,0%	3.978	81,0%	50.103	84,0%
vwo	65	74,0%	180	79,0%	645	83,0%	825	82,0%	3.435	85,0%	36.897	88,0%
2011/2012												
vmbo-bl	195	91,0%	409	91,0%	455	92,0%	864	92,0%	2.448	92,0%	21.028	93,0%
vmbo-kl	156	81,0%	352	89,0%	586	89,0%	938	89,0%	2.743	89,0%	26.291	92,0%
vmbo-gl/tl	219	89,0%	514	89,0%	1.113	84,0%	1.627	85,0%	4.603	84,0%	50.688	89,0%
havo	127	71,0%	323	76,0%	940	83,0%	1.263	81,0%	4.061	82,0%	51.277	86,0%
vwo	63	63,0%	188	72,0%	693	85,0%	881	82,0%	3.676	84,0%	36.869	87,0%
2012/2013												
vmbo-bl	175	91,0%	396	92,0%	513	92,0%	909	92,0%	2.606	93,0%	20.697	94,0%
vmbo-kl	172	85,0%	385	85,0%	557	92,0%	942	89,0%	2.646	90,0%	26.641	92,0%
vmbo-gl/tl	243	88,0%	542	87,0%	1.336	86,0%	1.878	86,0%	5.123	84,0%	53.741	90,0%
havo	101	76,0%	270	77,0%	838	87,0%	1.108	85,0%	4.024	84,0%	50.212	87,0%
vwo	61	74,0%	171	75,0%	663	90,0%	834	87,0%	3.512	88,0%	35.894	91,0%
2014/2015												
vmbo-bl	190	90,0%	438	92,0%	530	95,0%	968	93,0%	2.780	94,0%	21.374	95,0%
vmbo-kl	145	94,0%	365	92,0%	672	91,0%	1.037	91,0%	2.977	91,0%	28.400	94,0%
vmbo-gl/tl	258	89,0%	609	90,0%	1.249	88,0%	1.858	89,0%	5.338	89,0%	56.735	93,0%
havo	125	78,0%	316	84,0%	875	81,0%	1.191	82,0%	4.317	84,0%	52.495	86,0%
vwo	57	89,0%	160	88,0%	679	90,0%	839	89,0%	3.778	91,0%	36.068	92,0%
2016/2017												
vmbo-bl	179	96,1%	383	95,3%	507	93,9%	890	94,5%	2.868	94,4%	21.376	95,6%
vmbo-kl	168	91,7%	416	91,6%	612	91,3%	1.028	91,4%	3.082	93,8%	30.032	94,7%
vmbo-gl/tl	254	89,8%	574	89,0%	1.231	89,4%	1.805	89,3%	5.450	88,3%	59.010	91,8%
havo	122	82,8%	311	81,4%	963	85,0%	1.274	84,1%	4.845	83,0%	54.601	86,0%
vwo	58	75,9%	165	75,8%	743	90,4%	908	87,8%	4.238	88,7%	38.094	90,3%
2017/2018												
vmbo-bl	161	92,5%	356	94,4%	519	95,8%	875	95,2%	2.704	94,2%	20.073	94,9%
vmbo-kl	173	90,8%	439	92,3%	584	92,6%	1.023	92,5%	3.127	93,2%	29.678	94,0%
vmbo-gl/tl	248	90,3%	568	90,5%	1.243	87,0%	1.811	88,1%	5.414	88,0%	57.673	91,5%
havo	142	72,5%	387	73,6%	979	85,6%	1.366	82,2%	5.233	81,5%	55.743	86,4%
vwo	60	70,0%	212	78,3%	749	91,6%	961	88,7%	4.328	89,6%	38.634	91,0%
2018/2019												
vmbo-bl	168	91,1%	362	92,8%	418	92,6%	780	92,7%	2.362	93,8%	18.465	94,2%
vmbo-kl	161	86,3%	431	90,7%	580	92,1%	1.011	91,5%	2.993	92,0%	29.079	94,1%
vmbo-gl/tl	195	86,7%	474	87,8%	1.093	90,4%	1.567	89,6%	5.165	88,0%	49.961	91,8%
havo	142	66,9%	375	74,9%	992	83,1%	1.367	80,8%	5.461	81,3%	55.854	86,1%
vwo	81	70,4%	235	74,0%	809	91,1%	1.044	87,3%	4.660	87,5%	39.229	89,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, geslacht, woongebied en 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vmbo-bl	87	89,7%	192	93,2%	240	94,6%	432	94,0%	1.300	94,0%	10.705	93,6%
vmbo-kl	85	88,2%	231	89,6%	295	91,5%	526	90,7%	1.527	91,5%	15.242	93,8%
vmbo-gl/tl	95	84,2%	229	84,7%	529	90,5%	758	88,8%	2.567	87,5%	25.536	91,5%
havo	68	73,5%	176	77,3%	486	82,5%	662	81,1%	2.625	81,9%	26.320	86,6%
vwo	41	68,3%	98	74,5%	362	92,0%	460	88,3%	2.128	88,7%	17.971	90,2%
Vrouwen												
vmbo-bl	81	92,6%	170	92,4%	178	89,9%	348	91,1%	1.062	93,6%	7.760	95,1%
vmbo-kl	76	84,2%	200	92,0%	285	92,6%	485	92,4%	1.466	92,6%	13.837	94,4%
vmbo-gl/tl	100	89,0%	245	90,6%	564	90,2%	809	90,4%	2.598	88,6%	24.425	92,0%
havo	74	60,8%	199	72,9%	506	83,6%	705	80,6%	2.836	80,8%	29.534	85,6%
vwo	40	72,5%	137	73,7%	447	90,4%	584	86,5%	2.532	86,4%	21.258	88,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11a Geslaagden in het voortgezet onderwijs, naar niveau, woongebied schooljaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	614		1.557		3.296		4.864		15.649		170.670	
vmbo-bl	196	32,0%	432	27,7%	540	16,4%	977	20,1%	2.772	17,7%	22.624	13,3%
vmbo-kl	127	20,6%	344	22,1%	525	15,9%	871	17,9%	2.731	17,4%	26.094	15,3%
vmbo-gl/tl	179	29,1%	426	27,4%	919	27,9%	1.340	27,5%	3.894	24,9%	47.396	27,8%
havo	60	9,8%	203	13,0%	675	20,5%	884	18,2%	3.109	19,9%	40.458	23,7%
vwo	52	8,4%	152	9,8%	637	19,3%	792	16,3%	3.143	20,1%	34.099	20,0%
2010/2011	633		1.476		3.099		4.577		15.033		166.071	
vmbo-bl	169	26,7%	372	25,2%	445	14,4%	818	17,9%	2.349	15,6%	20.295	12,2%
vmbo-kl	140	22,0%	303	20,5%	494	16,0%	804	17,6%	2.497	16,6%	24.782	14,9%
vmbo-gl/tl	184	29,0%	428	29,0%	918	29,6%	1.341	29,3%	4.046	26,9%	46.438	28,0%
havo	92	14,6%	231	15,6%	706	22,8%	937	20,5%	3.222	21,4%	42.087	25,3%
vwo	48	7,6%	142	9,6%	535	17,3%	677	14,8%	2.920	19,4%	32.469	19,6%
2011/2012	629		1.524		3.244		4.758		14.978		165.030	
vmbo-bl	177	28,2%	372	24,4%	419	12,9%	795	16,7%	2.252	15,0%	19.556	11,8%
vmbo-kl	126	20,1%	313	20,6%	522	16,1%	835	17,5%	2.441	16,3%	24.188	14,7%
vmbo-gl/tl	195	31,0%	457	30,0%	935	28,8%	1.383	29,1%	3.867	25,8%	45.112	27,3%
havo	90	14,3%	245	16,1%	780	24,0%	1.023	21,5%	3.330	22,2%	44.098	26,7%
vwo	40	6,3%	135	8,9%	589	18,2%	722	15,2%	3.088	20,6%	32.076	19,4%
2012/2013	641		1.499		3.459		4.957		15.579		168.680	
vmbo-bl	159	24,8%	364	24,3%	472	13,6%	836	16,9%	2.424	15,6%	19.455	11,5%
vmbo-kl	146	22,8%	327	21,8%	512	14,8%	838	16,9%	2.381	15,3%	24.510	14,5%
vmbo-gl/tl	214	33,4%	472	31,5%	1.149	33,2%	1.615	32,6%	4.303	27,6%	48.367	28,7%
havo	77	12,0%	208	13,9%	729	21,1%	942	19,0%	3.380	21,7%	43.684	25,9%
vwo	45	7,0%	128	8,6%	597	17,3%	726	14,6%	3.091	19,8%	32.664	19,4%
2014/2015	685		1.693		3.534		5.221		17.137		178.093	
vmbo-bl	171	25,0%	403	23,8%	504	14,2%	900	17,2%	2.613	15,2%	20.305	11,4%
vmbo-kl	136	19,9%	336	19,8%	612	17,3%	944	18,1%	2.709	15,8%	26.696	15,0%
vmbo-gl/tl	230	33,5%	548	32,4%	1.099	31,1%	1.654	31,7%	4.751	27,7%	52.764	29,6%
havo	98	14,2%	265	15,7%	709	20,1%	977	18,7%	3.626	21,2%	45.146	25,3%
vwo	51	7,4%	141	8,3%	611	17,3%	747	14,3%	3.438	20,1%	33.183	18,6%
2016/2017	699		1.635		3.627		5.262		18.190		184.384	
vmbo-bl	172	24,6%	365	22,3%	476	13,1%	841	16,0%	2.706	14,9%	20.427	11,1%
vmbo-kl	154	22,0%	381	23,3%	559	15,4%	940	17,9%	2.891	15,9%	28.439	15,4%
vmbo-gl/tl	228	32,6%	511	31,3%	1.101	30,4%	1.612	30,6%	4.811	26,4%	54.166	29,4%
havo	101	14,4%	253	15,5%	819	22,6%	1.072	20,4%	4.023	22,1%	46.938	25,5%
vwo	44	6,3%	125	7,6%	672	18,5%	797	15,1%	3.759	20,7%	34.414	18,7%
2017/2018	675		1.706		3.643		5.349		18.368		183.012	
vmbo-bl	149	22,1%	336	19,7%	497	13,6%	833	15,6%	2.546	13,9%	19.058	10,4%
vmbo-kl	157	23,3%	405	23,7%	541	14,9%	946	17,7%	2.915	15,9%	27.883	15,2%
vmbo-gl/tl	224	33,2%	514	30,1%	1.081	29,7%	1.595	29,8%	4.764	25,9%	52.748	28,8%
havo	103	15,3%	285	16,7%	838	23,0%	1.123	21,0%	4.264	23,2%	48.161	26,3%
vwo	42	6,2%	166	9,7%	686	18,8%	852	15,9%	3.879	21,1%	35.162	19,2%
2018/2019	647		1.677		3.572		5.249		18.382		180.480	
vmbo-bl	153	23,6%	336	20,0%	387	10,8%	723	13,8%	2.216	12,1%	17.395	9,6%
vmbo-kl	139	21,5%	391	23,3%	534	14,9%	925	17,6%	2.755	15,0%	27.365	15,2%
vmbo-gl/tl	203	31,4%	495	29,5%	1.090	30,5%	1.585	30,2%	4.894	26,6%	52.612	29,2%
havo	95	14,7%	281	16,8%	824	23,1%	1.105	21,1%	4.441	24,2%	48.092	26,6%
vwo	57	8,8%	174	10,4%	737	20,6%	911	17,4%	4.076	22,2%	35.016	19,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.12 Geslaagden in havo en vwo naar profiel en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2013/2014												
havo	x		260		684		944		3.452		44.416	
natuur en techniek	x	.	18	6,9%	57	8,3%	75	7,9%	329	9,5%	4.474	10,1%
natuur en gezondheid	x	.	51	19,6%	112	16,4%	163	17,3%	660	19,1%	9.049	20,4%
NT en NG	x	.	17	6,5%	56	8,2%	73	7,7%	191	5,5%	3.302	7,4%
economie en maatschappij	x	.	127	48,8%	321	46,9%	448	47,5%	1.637	47,4%	19.679	44,3%
cultuur en maatschappij	x	.	32	12,3%	110	16,1%	142	15,0%	540	15,6%	6.510	14,7%
EM en CM	x	.	15	5,8%	28	4,1%	43	4,6%	95	2,8%	1.396	3,1%
vwo	x		124		564		688		3.225		31.753	
natuur en techniek	x	.	22	17,7%	100	17,7%	122	17,7%	518	16,1%	5.109	16,1%
natuur en gezondheid	x	.	27	21,8%	90	16,0%	117	17,0%	676	21,0%	6.225	19,6%
NT en NG	x	.	22	17,7%	112	19,9%	134	19,5%	572	17,7%	6.000	18,9%
economie en maatschappij	x	.	30	24,2%	136	24,1%	166	24,1%	741	23,0%	8.171	25,7%
cultuur en maatschappij	x	.	13	10,5%	63	11,2%	76	11,0%	422	13,1%	3.449	10,9%
EM en CM	x	.	10	8,1%	63	11,2%	73	10,6%	293	9,1%	2.769	8,7%
2014/2015												
havo	x		263		706		969		3.599		45.317	
natuur en techniek	x	.	17	6,5%	74	10,5%	91	9,4%	380	10,6%	4.822	10,6%
natuur en gezondheid	x	.	44	16,7%	106	15,0%	150	15,5%	701	19,5%	9.477	20,9%
NT en NG	x	.	22	8,4%	86	12,2%	108	11,1%	289	8,0%	3.827	8,4%
economie en maatschappij	x	.	121	46,0%	310	43,9%	431	44,5%	1.572	43,7%	19.479	43,0%
cultuur en maatschappij	x	.	42	16,0%	104	14,7%	146	15,1%	547	15,2%	6.128	13,5%
EM en CM	x	.	17	6,5%	26	3,7%	43	4,4%	110	3,1%	1.575	3,5%
vwo	x		141		609		750		3.431		33.125	
natuur en techniek	x	.	31	22,0%	145	23,8%	176	23,5%	656	19,1%	5.601	16,9%
natuur en gezondheid	x	.	31	22,0%	88	14,4%	119	15,9%	727	21,2%	6.806	20,5%
NT en NG	x	.	20	14,2%	101	16,6%	121	16,1%	589	17,2%	6.390	19,3%
economie en maatschappij	x	.	37	26,2%	158	25,9%	195	26,0%	811	23,6%	8.207	24,8%
cultuur en maatschappij	x	.	7	5,0%	64	10,5%	71	9,5%	395	11,5%	3.286	9,9%
EM en CM	x	.	15	10,6%	52	8,5%	67	8,9%	252	7,3%	2.812	8,5%
2015/2016												
havo	x		276		761		1.037		4.041		47.938	
natuur en techniek	x	.	23	8,3%	88	11,6%	111	10,7%	457	11,3%	5.390	11,2%
natuur en gezondheid	x	.	62	22,5%	124	16,3%	186	17,9%	822	20,3%	10.812	22,6%
NT en NG	x	.	22	8,0%	69	9,1%	91	8,8%	309	7,6%	4.141	8,6%
economie en maatschappij	x	.	115	41,7%	344	45,2%	459	44,3%	1.762	43,6%	20.437	42,6%
cultuur en maatschappij	x	.	43	15,6%	95	12,5%	138	13,3%	543	13,4%	5.595	11,7%
EM en CM	x	.	11	4,0%	41	5,4%	52	5,0%	147	3,6%	1.556	3,2%
vwo	x		142		555		697		3.378		32.608	
natuur en techniek	x	.	21	14,8%	139	25,0%	160	23,0%	613	18,1%	5.512	16,9%
natuur en gezondheid	x	.	31	21,8%	68	12,3%	99	14,2%	644	19,1%	6.461	19,8%
NT en NG	x	.	34	23,9%	91	16,4%	125	17,9%	663	19,6%	6.826	20,9%
economie en maatschappij	x	.	28	19,7%	150	27,0%	178	25,5%	741	21,9%	7.778	23,9%
cultuur en maatschappij	x	.	18	12,7%	53	9,5%	71	10,2%	423	12,5%	2.992	9,2%
EM en CM	x	.	10	7,0%	54	9,7%	64	9,2%	291	8,6%	3.009	9,2%

2016/2017

havo	x		257		814		1.071		4.025		46.915	
natuur en techniek	x	.	9	3,5%	94	11,5%	103	9,6%	422	10,5%	5.493	11,7%
natuur en gezondheid	x	.	54	21,0%	176	21,6%	230	21,5%	825	20,5%	10.701	22,8%
NT en NG	x	.	45	17,5%	67	8,2%	112	10,5%	374	9,3%	3.789	8,1%
economie en maatschappij	x	.	106	41,2%	367	45,1%	473	44,2%	1.740	43,2%	20.267	43,2%
cultuur en maatschappij	x	.	30	11,7%	84	10,3%	114	10,6%	519	12,9%	5.295	11,3%
EM en CM	x	.	13	5,1%	26	3,2%	39	3,6%	145	3,6%	1.364	2,9%
vwo	x		125		671		796		3.757		34.412	
natuur en techniek	x	.	28	22,4%	157	23,4%	185	23,2%	693	18,4%	6.479	18,8%
natuur en gezondheid	x	.	20	16,0%	92	13,7%	112	14,1%	716	19,1%	7.220	21,0%
NT en NG	x	.	27	21,6%	137	20,4%	164	20,6%	762	20,3%	6.989	20,3%
economie en maatschappij	x	.	30	24,0%	172	25,6%	202	25,4%	879	23,4%	8.155	23,7%
cultuur en maatschappij	x	.	9	7,2%	55	8,2%	64	8,0%	379	10,1%	2.821	8,2%
EM en CM	x	.	10	8,0%	56	8,3%	66	8,3%	319	8,5%	2.716	7,9%

2017/2018

havo	x		280		830		1.110		4.251		48.127	
natuur en techniek	x	.	23	8,2%	76	9,2%	99	8,9%	417	9,8%	5.442	11,3%
natuur en gezondheid	x	.	62	22,1%	189	22,8%	251	22,6%	939	22,1%	11.169	23,2%
NT en NG	x	.	32	11,4%	77	9,3%	109	9,8%	356	8,4%	3.754	7,8%
economie en maatschappij	x	.	123	43,9%	370	44,6%	493	44,4%	1.874	44,1%	21.112	43,9%
cultuur en maatschappij	x	.	23	8,2%	93	11,2%	116	10,5%	537	12,6%	5.382	11,2%
EM en CM	x	.	17	6,1%	25	3,0%	42	3,8%	127	3,0%	1.263	2,6%
vwo	x		166		686		852		3.879		35.160	
natuur en techniek	x	.	44	26,5%	214	31,2%	258	30,3%	733	18,9%	6.531	18,6%
natuur en gezondheid	x	.	28	16,9%	112	16,3%	140	16,4%	671	17,3%	7.363	20,9%
NT en NG	x	.	37	22,3%	99	14,4%	136	16,0%	893	23,0%	7.172	20,4%
economie en maatschappij	x	.	27	16,3%	138	20,1%	165	19,4%	773	19,9%	8.151	23,2%
cultuur en maatschappij	x	.	10	6,0%	55	8,0%	65	7,6%	397	10,2%	2.931	8,3%
EM en CM	x	.	20	12,0%	68	9,9%	88	10,3%	408	10,5%	2.987	8,5%

2018/2019

havo	x		280		820		1.100		4.436		48.051	
natuur en techniek	x	.	27	9,6%	57	7,0%	84	7,6%	470	10,6%	4.960	10,3%
natuur en gezondheid	x	.	73	26,1%	185	22,6%	258	23,5%	1.002	22,6%	11.114	23,1%
NT en NG	x	.	28	10,0%	81	9,9%	109	9,9%	359	8,1%	4.085	8,5%
economie en maatschappij	x	.	105	37,5%	384	46,8%	489	44,5%	1.964	44,3%	21.292	44,3%
cultuur en maatschappij	x	.	25	8,9%	90	11,0%	115	10,5%	519	11,7%	5.169	10,8%
EM en CM	x	.	22	7,9%	23	2,8%	45	4,1%	120	2,7%	1.423	3,0%
vwo	x		174		737		911		4.076		35.014	
natuur en techniek	x	.	35	20,1%	214	29,0%	249	27,3%	895	22,0%	6.247	17,8%
natuur en gezondheid	x	.	19	10,9%	91	12,3%	110	12,1%	681	16,7%	6.906	19,7%
NT en NG	x	.	60	34,5%	154	20,9%	214	23,5%	839	20,6%	7.851	22,4%
economie en maatschappij	x	.	16	9,2%	146	19,8%	162	17,8%	894	21,9%	8.090	23,1%
cultuur en maatschappij	x	.	10	5,7%	38	5,2%	48	5,3%	364	8,9%	2.753	7,9%
EM en CM	x	.	35	20,1%	93	12,6%	128	14,1%	398	9,8%	3.126	8,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13a Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014 plek in 2014/2015												
vmbo-bl	154	100,0%	352	100,0%	490	100,0%	842	100,0%	2.509	100,0%	19.849	100,0%
mbo	141	91,6%	326	92,6%	463	94,5%	789	93,7%	2.286	91,1%	18.169	91,5%
waarvan niveau 2	133	86,4%	309	87,8%	452	92,2%	761	90,4%	2.198	87,6%	17.574	88,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	26	1,0%	490	2,5%
geen onderwijs*	12	7,8%	22	6,3%	27	5,5%	49	5,8%	197	7,9%	1.190	6,0%
vmbo kl	131	100,0%	341	100,0%	523	100,0%	864	100,0%	2.562	100,0%	25.516	100,0%
mbo	121	92,4%	324	95,0%	500	95,6%	824	95,4%	2.410	94,1%	24.456	95,8%
waarvan niveau 3	47	35,9%	157	46,0%	219	41,9%	376	43,5%	1.076	42,0%	11.315	44,3%
waarvan niveau 4	66	50,4%	135	39,6%	225	43,0%	360	41,7%	1.086	42,4%	9.139	35,8%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	.	139	0,5%
geen onderwijs*	10	7,6%	16	4,7%	21	4,0%	37	4,3%	147	5,7%	921	3,6%
vmbo-gl/tl	226	100,0%	535	100,0%	1.087	100,0%	1.622	100,0%	4.641	100,0%	50.659	100,0%
mbo	202	89,4%	470	87,9%	914	84,1%	1.384	85,3%	3.743	80,7%	42.365	83,6%
waarvan niveau 3	27	11,9%	55	10,3%	98	9,0%	153	9,4%	368	7,9%	5.300	10,5%
waarvan niveau 4	174	77,0%	400	74,8%	798	73,4%	1.198	73,9%	3.268	70,4%	35.325	69,7%
andere opleiding	22	9,7%	57	10,7%	137	12,6%	194	12,0%	719	15,5%	7.001	13,8%
geen onderwijs*	x	.	x	.	36	3,3%	44	2,7%	179	3,9%	1.293	2,6%
havo	93	100,0%	261	100,0%	685	100,0%	946	100,0%	3.454	100,0%	44.463	100,0%
hbo	81	87,1%	217	83,1%	536	78,2%	753	79,6%	2.612	75,6%	36.809	82,8%
andere opleiding	x	.	17	6,5%	66	9,6%	83	8,8%	270	7,8%	3.380	7,6%
geen onderwijs*	10	10,8%	27	10,3%	83	12,1%	110	11,6%	572	16,6%	4.274	9,6%
vwo	39	100,0%	124	100,0%	564	100,0%	688	100,0%	3.227	100,0%	31.754	100,0%
hbo	x	.	x	.	24	4,3%	33	4,8%	151	4,7%	3.222	10,1%
wo	35	89,7%	108	87,1%	482	85,5%	590	85,8%	2.521	78,1%	25.693	80,9%
andere opleiding	x	.	x	.	0	0,0%	1	0,1%	8	0,2%	83	0,3%
geen onderwijs*	x	.	x	.	58	10,3%	64	9,3%	547	17,0%	2.756	8,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.13b Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2014/2015 plek in 2015/2016												
vmbo-bl	171	100,0%	403	100,0%	501	100,0%	904	100,0%	2.620	100,0%	20.344	100,0%
mbo	164	95,9%	381	94,5%	461	92,0%	842	93,1%	2.429	92,7%	18.561	91,2%
waarvan niveau 2	162	94,7%	370	91,8%	454	90,6%	824	91,2%	2.364	90,2%	18.043	88,7%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	12	0,5%	558	2,7%
geen onderwijs*	7	4,1%	21	5,2%	39	7,8%	60	6,6%	179	6,8%	1.225	6,0%
Vmbo-kl	136	100,0%	336	100,0%	609	100,0%	945	100,0%	2.715	100,0%	26.717	100,0%
mbo	131	96,3%	317	94,3%	582	95,6%	899	95,1%	2.563	94,4%	25.642	96,0%
waarvan niveau 3	56	41,2%	136	40,5%	266	43,7%	402	42,5%	1.202	44,3%	12.475	46,7%
waarvan niveau 4	64	47,1%	141	42,0%	244	40,1%	385	40,7%	1.079	39,7%	9.623	36,0%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	0,3%	163	0,6%
geen onderwijs*	x	.	18	5,4%	27	4,4%	45	4,8%	145	5,3%	912	3,4%
vmbo-gl/tl	230	100,0%	550	100,0%	1.099	100,0%	1.649	100,0%	4.772	100,0%	52.927	100,0%
mbo	203	88,3%	472	85,8%	902	82,1%	1.374	83,3%	3.740	78,4%	43.590	82,4%
waarvan niveau 3	12	5,2%	49	8,9%	114	10,4%	163	9,9%	355	7,4%	5.371	10,1%
waarvan niveau 4	185	80,4%	411	74,7%	768	69,9%	1.179	71,5%	3.282	68,8%	36.600	69,2%
andere opleiding	22	9,6%	69	12,5%	159	14,5%	228	13,8%	850	17,8%	7.981	15,1%
geen onderwijs*	x	.	x	.	38	3,5%	47	2,9%	182	3,8%	1.356	2,6%
havo	98	100,0%	265	100,0%	710	100,0%	975	100,0%	3.606	100,0%	45.362	100,0%
hbo	78	79,6%	209	78,9%	491	69,2%	700	71,8%	2.372	65,8%	34.400	75,8%
andere opleiding	x	.	26	9,8%	89	12,5%	115	11,8%	392	10,9%	4.356	9,6%
geen onderwijs*	12	12,2%	30	11,3%	130	18,3%	160	16,4%	842	23,3%	6.606	14,6%
vwo	51	100,0%	141	100,0%	609	100,0%	750	100,0%	3.430	100,0%	33.121	100,0%
hbo	x	.	x	.	20	3,3%	25	3,3%	117	3,4%	3.002	9,1%
wo	43	84,3%	117	83,0%	497	81,6%	614	81,9%	2.328	67,9%	24.990	75,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	19	0,6%	170	0,5%
geen onderwijs*	x	.	17	12,1%	90	14,8%	107	14,3%	966	28,2%	4.959	15,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13c Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
vmbo-bl	153	100,0%	387	100,0%	492	100,0%	879	100,0%	2.671	100,0%	20.413	100,0%
mbo	145	94,8%	366	94,6%	464	94,3%	830	94,4%	2.506	93,8%	18.853	92,4%
waarvan niveau 2	144	94,1%	360	93,0%	450	91,5%	810	92,2%	2.433	91,1%	18.150	88,9%
andere opleiding	x	.	2	0,5%	0	0,0%	2	0,2%	9	0,3%	706	3,5%
geen onderwijs*	x	.	19	4,9%	28	5,7%	47	5,3%	156	5,8%	854	4,2%
vmbo-kl	147	100,0%	370	100,0%	578	100,0%	948	100,0%	2.886	100,0%	28.059	100,0%
mbo	143	97,3%	364	98,4%	559	96,7%	923	97,4%	2.759	95,6%	27.171	96,8%
waarvan niveau 3	50	34,0%	125	33,8%	244	42,2%	369	38,9%	1.215	42,1%	13.471	48,0%
waarvan niveau 4	91	61,9%	222	60,0%	268	46,4%	490	51,7%	1.327	46,0%	10.813	38,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	0	0,0%	9	0,3%	177	0,6%
geen onderwijs*	x	.	x	.	x	.	25		118		711	
vmbo-gl/tl	229	100,0%	570	100,0%	1.103	100,0%	1.673	100,0%	4.969	100,0%	54.089	100,0%
mbo	191	83,4%	466	81,8%	901	81,7%	1.367	81,7%	3.932	79,1%	44.556	82,4%
waarvan niveau 3	x	.	37	6,5%	77	7,0%	114	6,8%	313	6,3%	4.670	8,6%
waarvan niveau 4	178	77,7%	416	73,0%	804	72,9%	1.220	72,9%	3.524	70,9%	38.620	71,4%
andere opleiding	30	13,1%	92	16,1%	173	15,7%	265	15,8%	852	17,1%	8.354	15,4%
geen onderwijs*	x	.	12	2,6%	29	3,2%	41	3,0%	185	4,7%	1.179	2,6%
havo	111	100,0%	277	100,0%	765	100,0%	1.042	100,0%	4.045	100,0%	47.968	100,0%
hbo	92	82,9%	228	82,3%	555	72,5%	783	75,1%	2.645	65,4%	35.755	74,5%
andere opleiding	8	7,2%	15	5,4%	78	10,2%	93	8,9%	420	10,4%	4.675	9,7%
geen onderwijs*	11	9,9%	34	12,3%	132	17,3%	166	15,9%	980	24,2%	7.538	15,7%
vwo	49	100,0%	142	100,0%	555	100,0%	697	100,0%	3.378	100,0%	32.602	100,0%
hbo	x	.	12	8,5%	21	3,8%	33	4,7%	106	3,1%	2.562	7,9%
wo	41	83,7%	115	81,0%	427	76,9%	542	77,8%	2.297	68,0%	24.621	75,5%
andere opleiding	x	.	2	1,4%	3	0,5%	5	0,7%	14	0,4%	172	0,5%
geen onderwijs*	x	.	15	10,6%	107	19,3%	122	17,5%	975	28,9%	5.419	16,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13d Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2016/2017, positie in 2017/2018												
vmbo-bl	172	100,0%	365	100,0%	476	100,0%	841	100,0%	2.706	100,0%	20.427	100,0%
mbo	160	93,0%	344	94,2%	451	94,7%	795	94,5%	2.550	94,2%	19.160	93,8%
waarvan niveau 2	150	87,2%	312	85,5%	414	87,0%	726	86,3%	2.410	89,1%	18.347	89,8%
andere opleiding	x		6	1,6%	6	1,3%	12	1,4%	28	1,0%	595	2,9%
geen onderwijs*	x		15	4,1%	19	4,0%	34	4,0%	128	4,7%	672	3,3%
vmbo-kl	154	100,0%	381	100,0%	559	100,0%	940	100,0%	2.891	100,0%	28.439	100,0%
mbo	151	98,1%	370	97,1%	544	97,3%	914	97,2%	2.799	96,8%	27.629	97,2%
waarvan niveau 3	41	26,6%	130	34,1%	243	43,5%	373	39,7%	1.127	39,0%	12.917	45,4%
waarvan niveau 4	106	68,8%	226	59,3%	265	47,4%	491	52,2%	1.490	51,5%	12.145	42,7%
andere opleiding	x		x		x		x		x		189	0,7%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		621	2,2%
vmbo-gl/tl	228	100,0%	511	100,0%	1.101	100,0%	1.612	100,0%	4.811	100,0%	54.166	100,0%
mbo	197	86,4%	419	82,0%	901	81,8%	1.320	81,9%	3.770	78,4%	44.404	82,0%
waarvan niveau 3	x		x		x		104	6,5%	263	5,5%	4.429	8,2%
waarvan niveau 4	182	79,8%	392	76,7%	804	73,0%	1.196	74,2%	3.419	71,1%	38.930	71,9%
andere opleiding	x		x		x		257	15,9%	908	18,9%	8.625	15,9%
geen onderwijs*	x		x		x		35	2,7%	133	3,5%	1.137	2,6%
havo	101	100,0%	253	100,0%	819	100,0%	1.072	100,0%	4.023	100,0%	46.938	100,0%
hbo	83	82,2%	197	77,9%	595	72,6%	792	73,9%	2.680	66,6%	35.068	74,7%
andere opleiding	8	7,9%	18	7,1%	86	10,5%	104	9,7%	449	11,2%	4.400	9,4%
geen onderwijs*	10	9,9%	38	15,0%	138	16,8%	176	16,4%	894	22,2%	7.470	15,9%
vwo	44	100,0%	125	100,0%	672	100,0%	797	100,0%	3.759	100,0%	34.414	100,0%
hbo	x		x		x		32	4,0%	103	2,7%	2.712	7,9%
wo	37	84,1%	102	81,6%	543	80,8%	645	80,9%	2.604	69,3%	25.896	75,2%
andere opleiding	x		x		x		8	1,0%	16	0,4%	149	0,4%
	x		x		x		112	14,1%	1.036	27,6%	5.657	16,4%
geen onderwijs*	x		x		x		111	14,6%	972	28,1%	5.388	16,7%
	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.13e Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2017/2018, positie in 2018/2019												
vmbo-bl	149	100,0%	336	100,0%	497	100,0%	833	100,0%	2.546	100,0%	19.058	100,0%
mbo	145	97,3%	325	96,7%	477	96,0%	802	96,3%	2.435	95,6%	17.922	94,0%
waarvan niveau 2	137	91,9%	303	90,2%	453	91,1%	756	90,8%	2.346	92,1%	17.184	90,2%
andere opleiding	x		x		x		6	0,7%	19	0,7%	569	3,0%
geen onderwijs*	x		x		x		25	3,0%	92	3,6%	567	3,0%
vmbo-kl	157	100,0%	405	100,0%	541	100,0%	946	100,0%	2.915	100,0%	27.883	100,0%
mbo	154	98,1%	397	98,0%	524	96,9%	921	97,4%	2.827	97,0%	27.225	97,6%
waarvan niveau 3	48	30,6%	133	32,8%	211	39,0%	344	36,4%	893	30,6%	11.189	40,1%
waarvan niveau 4	104	66,2%	251	62,0%	294	54,3%	545	57,6%	1.786	61,3%	13.868	49,7%
andere opleiding	x		x		x		x		x		130	0,5%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		528	1,9%
vmbo-gl/tl	224	100,0%	514	100,0%	1.081	100,0%	1.595	100,0%	4.764	100,0%	52.748	100,0%
mbo	203	90,6%	454	88,3%	873	80,8%	1.327	83,2%	3.751	78,7%	44.047	83,5%
waarvan niveau 3	11	4,9%	36	7,0%	62	5,7%	98	6,1%	191	4,0%	4.135	7,8%
waarvan niveau 4	186	83,0%	404	78,6%	793	73,4%	1.197	75,0%	3.483	73,1%	39.027	74,0%
andere opleiding	x		x		x		242	15,2%	895	18,8%	7.757	14,7%
geen onderwijs*	x		x		x		26	2,0%	118	3,1%	944	2,1%
havo	103	100,0%	285	100,0%	838	100,0%	1.123	100,0%	4.264	100,0%	48.161	100,0%
hbo	85	82,5%	222	77,9%	594	70,9%	816	72,7%	2.810	65,9%	35.952	74,6%
andere opleiding	x		22	7,7%	88	10,5%	110	9,8%	421	9,9%	4.300	8,9%
geen onderwijs*	x		41	14,4%	156	18,6%	197	17,5%	1.033	24,2%	7.909	16,4%
vwo	42	100,0%	166	100,0%	686	100,0%	852	100,0%	3.879	100,0%	35.162	100,0%
hbo	x		x		x		43	5,0%	133	3,4%	2.899	8,2%
wo	35	83,3%	134	80,7%	511	74,5%	645	75,7%	2.684	69,2%	26.075	74,2%
andere opleiding	x		x		x		2	0,2%	15	0,4%	180	0,5%
geen onderwijs*	x		x		x		162	19,0%	1.047	27,0%	6.008	17,1%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.14 Verzuim in het 3^e en 4^e jaar van het voortgezet onderwijs naar, woongebied en schooljaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
praktijkonderwijs	36	29,5%	69	27,1%	52	17,9%	121	22,2%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	83	21,9%	183	21,0%	226	19,9%	409	20,4%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	61	17,4%	124	15,1%	173	14,5%	297	14,7%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	48	9,4%	88	7,7%	157	6,1%	245	6,6%	.	.	.	.
havo	22	7,4%	34	4,9%	71	4,1%	105	4,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	18	4,1%	22	1,4%	40	2,0%	.	.	.	.
2013/2014												
praktijkonderwijs	31	29,5%	54	23,4%	52	17,8%	106	20,3%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	80	20,6%	187	20,9%	195	17,8%	382	19,2%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	44	13,7%	100	12,7%	171	13,1%	271	12,9%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	50	9,3%	99	7,9%	175	7,0%	274	7,3%	.	.	.	.
havo	23	8,7%	57	8,5%	67	3,8%	124	5,1%	.	.	.	.
vwo	x	.	x	.	x	.	31	1,6%	.	.	.	.
2014/2015												
praktijkonderwijs	32	29,4%	54	24,2%	58	18,8%	112	21,1%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	67	16,8%	164	17,7%	228	21,0%	392	19,5%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	59	17,4%	132	15,8%	161	11,9%	293	13,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	42	7,9%	88	7,1%	127	5,0%	215	5,7%	.	.	.	.
havo	15	5,5%	44	6,4%	63	3,3%	107	4,2%	.	.	.	.
vwo	x	.	x	.	x	.	27	1,3%	.	.	.	.
2015/2016												
praktijkonderwijs	36	29,5%	73	29,4%	75	23,6%	148	26,1%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	84	22,9%	183	22,1%	206	20,5%	389	21,2%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	45	13,0%	117	13,7%	190	14,8%	307	14,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	34	6,4%	76	6,2%	155	6,2%	231	6,2%	.	.	.	.
havo	27	9,4%	61	8,7%	79	4,0%	140	5,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	13	2,5%	25	1,5%	38	1,7%	.	.	.	.
2016/2017												
praktijkonderwijs	28	25,7%	74	31,0%	63	19,6%	137	24,4%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	78	21,6%	149	19,5%	167	16,3%	316	17,7%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	38	10,5%	102	11,6%	173	13,6%	275	12,8%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	43	7,8%	90	7,3%	186	7,1%	276	7,1%	.	.	.	.
havo	22	8,4%	52	7,5%	117	5,9%	169	6,3%	.	.	.	.
vwo	x	.	12	2,4%	25	1,5%	37	1,7%	.	.	.	.
2017/2018												
praktijkonderwijs	31	27,0%	68	26,3%	72	20,5%	140	22,9%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	56	16,2%	136	17,8%	188	19,8%	324	18,9%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	40	11,7%	111	12,5%	127	10,4%	238	11,3%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	31	6,3%	74	6,4%	144	5,8%	218	6,0%	.	.	.	.
havo	25	9,8%	60	8,7%	98	4,8%	158	5,8%	.	.	.	.
vwo	x	x	15	3,1%	36	2,1%	51	2,3%	.	.	.	.
2017/2018												
praktijkonderwijs	25	21,2%	48	19,0%	94	24,7%	142	22,4%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	46	13,8%	127	16,8%	188	22,9%	315	20,0%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	46	14,2%	116	13,9%	205	16,4%	321	15,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	34	7,3%	80	6,9%	204	8,1%	284	7,8%	.	.	.	.
havo	15	5,7%	46	6,5%	122	6,0%	168	6,1%	.	.	.	.
vwo	x	x	7	1,3%	29	1,6%	36	1,5%	.	.	.	.
2018/2019												
praktijkonderwijs	17	16,0%	36	16,4%	47	13,5%	83	14,6%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	28	9,6%	84	24,2%	119	16,2%	203	14,1%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	27	8,1%	52	6,5%	116	9,3%	168	8,2%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	17	3,6%	55	4,5%	116	4,7%	171	4,6%	.	.	.	.
havo/vwo	11	2,2%	36	2,7%	73	1,9%	109	2,1%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel b5.1 Studenten in het mbo naar leerweg en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
bol	3.120	76,8%	6.757	74,6%	9.835	74,5%	16.592	74,5%	45.693	72,3%	340.431	65,3%
bbl	897	22,1%	2.178	24,0%	3.189	24,1%	5.367	24,1%	15.823	25,0%	168.937	32,4%
extraneï	47	1,2%	128	1,4%	185	1,4%	313	1,4%	1.652	2,6%	11.769	2,3%
2009/2010												
bol	3.232	79,1%	6.998	76,3%	10.002	76,1%	17.000	76,2%	46.619	73,1%	349.528	65,9%
bbl	795	19,5%	2.022	22,1%	2.943	22,4%	4.965	22,3%	15.120	23,7%	167.847	31,6%
extraneï	57	1,4%	146	1,6%	200	1,5%	346	1,6%	2.013	3,2%	13.080	2,5%
2010/2011												
bol	3.397	79,6%	7.209	77,1%	10.627	76,5%	17.836	76,8%	47.590	72,6%	356.087	66,0%
bbl	777	18,2%	1.935	20,7%	2.964	21,3%	4.899	21,1%	15.565	23,8%	166.613	30,9%
extraneï	94	2,2%	201	2,2%	297	2,1%	498	2,1%	2.363	3,6%	17.009	3,2%
2011/2012												
bol	3.290	80,0%	7.027	78,7%	10.354	77,5%	17.381	78,0%	47.183	74,4%	356.054	67,3%
bbl	733	17,8%	1.734	19,4%	2.741	20,5%	4.475	20,1%	14.046	22,2%	158.536	30,0%
extraneï	87	2,1%	163	1,8%	267	2,0%	430	1,9%	2.160	3,4%	14.431	2,7%
2012/2013												
bol	3.292	82,0%	6.987	80,1%	10.312	78,6%	17.299	79,2%	47.025	75,8%	358.578	69,1%
bbl	631	15,7%	1.525	17,5%	2.520	19,2%	4.045	18,5%	12.676	20,4%	146.572	28,2%
extraneï	91	2,3%	212	2,4%	291	2,2%	503	2,3%	2.304	3,7%	14.090	2,7%
2013/2014												
bol	3.409	84,9%	7.216	83,2%	10.649	81,6%	17.865	82,3%	47.981	78,8%	369.014	72,7%
bbl	512	12,8%	1.247	14,4%	2.085	16,0%	3.332	15,3%	10.629	17,5%	125.135	24,6%
extraneï	93	2,3%	210	2,4%	313	2,4%	523	2,4%	2.298	3,8%	13.696	2,7%
2014/2015												
bol	3.496	88,2%	7.486	86,9%	10.840	85,5%	18.326	86,0%	48.244	83,1%	376.556	77,0%
bbl	377	9,5%	952	11,1%	1.574	12,4%	2.526	11,9%	8.162	14,1%	102.552	21,0%
extraneï	90	2,3%	176	2,0%	271	2,1%	447	2,1%	1.615	2,8%	10.094	2,1%
2015/2016												
bol	3.513	88,7%	7.538	87,2%	10.840	85,7%	18.378	86,3%	48.225	84,4%	377.111	78,3%
bbl	365	9,2%	938	10,9%	1.621	12,8%	2.559	12,0%	7.678	13,4%	96.956	20,1%
extraneï	81	2,0%	167	1,9%	181	1,4%	348	1,6%	1.211	2,1%	7.714	1,6%
2016/2017												
bol	3.405	88,6%	7.480	86,9%	10.832	86,2%	18.312	86,5%	48.634	84,2%	380.579	77,6%
bbl	363	9,4%	979	11,4%	1.551	12,3%	2.530	12,0%	7.920	13,7%	101.388	20,7%
extraneï	76	2,0%	147	1,7%	176	1,4%	323	1,5%	1.191	2,1%	8.161	1,7%
2017/2018												
bol	3.248	87,3%	7.141	85,1%	10.438	84,9%	17.579	85,0%	48.127	83,4%	378.322	76,5%
bbl	394	10,6%	1.103	13,1%	1.665	13,5%	2.768	13,4%	8.399	14,6%	107.805	21,8%
extraneï	77	2,1%	145	1,7%	198	1,6%	343	1,7%	1.167	2,0%	8.385	1,7%
2018/2019												
bol	3.141	85,4%	6.841	82,4%	10.020	82,4%	16.861	82,4%	47.487	81,0%	375.372	74,3%
bbl	465	12,6%	1.299	15,6%	1.890	15,6%	3.189	15,6%	9.780	16,7%	120.645	23,9%
extraneï	72	2,0%	165	2,0%	243	2,0%	408	2,0%	1.347	2,3%	9.192	1,8%
2019/2020												
bol	3.048	82,9%	6.829	80,9%	9.742	80,7%	16.571	80,8%	47.067	80,0%	372.237	72,9%
bbl	557	15,1%	1.445	17,1%	2.106	17,5%	3.551	17,3%	10.585	18,0%	129.479	25,4%
extraneï	73	2,0%	170	2,0%	217	1,8%	387	1,9%	1.202	2,0%	8.985	1,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.2 Studenten in het mbo naar leerweg en geslacht 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
bol	1.342	80,7%	3.100	78,0%	4.671	78,1%	7.771	78,1%	22.761	77,4%	179.744	68,1%
bbl	278	16,7%	764	19,2%	1.175	19,6%	1.939	19,5%	5.957	20,3%	78.429	29,7%
extraneï	42	2,5%	108	2,7%	138	2,3%	246	2,5%	693	2,4%	5.795	2,2%
vrouwen												
bol	1.706	84,6%	3.729	83,4%	5.071	83,4%	8.800	83,4%	24.306	82,6%	192.493	78,0%
bbl	279	13,8%	681	15,2%	931	15,3%	1.612	15,3%	4.628	15,7%	51.050	20,7%
extraneï	31	1,5%	62	1,4%	79	1,3%	141	1,3%	509	1,7%	3.190	1,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.3 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	365	9,0%	799	8,8%	867	6,6%	1.666	7,5%	3.943	6,2%	21.624	4,1%
niveau 2	1.455	35,8%	3.070	33,9%	3.993	30,2%	7.063	31,7%	18.885	29,9%	136.029	26,1%
niveau 3	1.025	25,2%	2.408	26,6%	3.488	26,4%	5.896	26,5%	16.059	25,4%	139.423	26,8%
niveau 4	1.219	30,0%	2.786	30,7%	4.863	36,8%	7.649	34,3%	24.283	38,4%	224.074	43,0%
2010/2011												
niveau 1	372	8,7%	807	8,6%	924	6,7%	1.731	7,4%	4.258	6,5%	24.773	4,6%
niveau 2	1.427	33,4%	2.953	31,6%	3.886	28,0%	6.839	29,4%	18.660	28,5%	136.206	25,2%
niveau 3	1.146	26,9%	2.587	27,7%	3.762	27,1%	6.349	27,3%	17.453	26,6%	147.382	27,3%
niveau 4	1.323	31,0%	2.998	32,1%	5.319	38,3%	8.317	35,8%	25.151	38,4%	231.359	42,9%
2011/2012												
niveau 1	360	8,8%	731	8,2%	756	5,7%	1.487	6,7%	4.063	6,4%	22.733	4,3%
niveau 2	1.283	31,2%	2.724	30,5%	3.581	26,8%	6.305	28,3%	17.276	27,3%	128.249	24,2%
niveau 3	1.152	28,0%	2.484	27,8%	3.658	27,4%	6.142	27,6%	17.181	27,1%	145.834	27,6%
niveau 4	1.315	32,0%	2.985	33,4%	5.370	40,2%	8.355	37,5%	24.868	39,2%	232.215	43,9%
2012/2013												
niveau 1	357	8,9%	759	8,7%	810	6,2%	1.569	7,2%	4.183	6,7%	21.971	4,2%
niveau 2	1.214	30,2%	2.535	29,1%	3.175	24,2%	5.710	26,1%	16.587	26,8%	121.016	23,3%
niveau 3	1.065	26,5%	2.349	26,9%	3.556	27,1%	5.905	27,0%	16.285	26,3%	142.704	27,5%
niveau 4	1.378	34,3%	3.082	35,3%	5.584	42,5%	8.666	39,7%	24.949	40,2%	233.558	45,0%
2014/2015												
niveau 1	229	5,8%	527	6,1%	565	4,5%	1.092	5,1%	3.061	5,3%	14.185	2,9%
niveau 2	1.062	26,8%	2.278	26,4%	2.649	20,9%	4.927	23,1%	13.879	23,9%	99.299	20,3%
niveau 3	1.082	27,3%	2.362	27,4%	3.279	25,8%	5.641	26,5%	15.118	26,1%	131.454	26,9%
niveau 4	1.589	40,1%	3.446	40,0%	6.192	48,8%	9.638	45,3%	25.958	44,7%	244.265	49,9%
2016/2017												
niveau 1	223	5,8%	471	5,5%	513	4,1%	984	4,6%	2.741	4,7%	12.880	2,6%
niveau 2	866	22,5%	1.982	23,0%	2.411	19,2%	4.393	20,8%	12.387	21,5%	86.542	17,7%
niveau 3	1.103	28,7%	2.417	28,1%	3.265	26,0%	5.682	26,8%	15.108	26,2%	130.506	26,6%
niveau 4	1.652	43,0%	3.736	43,4%	6.370	50,7%	10.106	47,7%	27.509	47,6%	260.200	53,1%
2018/2019												
niveau 1	219	6,0%	474	5,7%	483	4,0%	957	4,7%	3.138	5,4%	16.421	3,2%
niveau 2	814	22,1%	1.840	22,2%	2.404	19,8%	4.244	20,7%	12.715	21,7%	85.549	16,9%
niveau 3	898	24,4%	2.124	25,6%	2.959	24,3%	5.083	24,8%	13.173	22,5%	125.784	24,9%
niveau 4	1.747	47,5%	3.867	46,6%	6.307	51,9%	10.174	49,7%	29.602	50,5%	277.587	54,9%
2019/2020												
niveau 1	191	5,2%	498	5,9%	587	4,9%	1.085	5,3%	3.284	5,6%	17.404	3,4%
niveau 2	783	21,3%	1.797	21,3%	2.255	18,7%	4.052	19,8%	12.420	21,1%	84.883	16,6%
niveau 3	889	24,2%	2.090	24,8%	2.764	22,9%	4.854	23,7%	12.159	20,6%	121.983	23,9%
niveau 4	1.815	49,3%	4.059	48,1%	6.459	53,5%	10.518	51,3%	31.073	52,7%	286.681	56,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.4 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, geslacht en woongebied 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
niveau 1	101	6,1%	279	7,0%	327	5,5%	606	6,1%	1.971	6,7%	10.453	4,0%
niveau 2	422	25,4%	984	24,8%	1.324	22,1%	2.308	23,2%	7.309	24,8%	52.912	20,0%
niveau 3	378	22,7%	944	23,8%	1.402	23,4%	2.346	23,6%	6.148	20,9%	65.903	24,9%
niveau 4	761	45,8%	1.765	44,4%	2.931	49,0%	4.696	47,2%	14.041	47,6%	134.885	51,1%
Vrouwen												
niveau 1	90	4,5%	219	4,9%	260	4,3%	479	4,5%	1.313	4,5%	6.951	2,8%
niveau 2	361	17,9%	813	18,2%	931	15,3%	1.744	16,5%	5.111	17,3%	31.971	13,0%
niveau 3	511	25,3%	1.146	25,6%	1.362	22,4%	2.508	23,8%	6.011	20,4%	56.080	22,7%
niveau 4	1.054	52,3%	2.294	51,3%	3.528	58,0%	5.822	55,2%	17.032	57,8%	151.796	61,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.5 Studenten in het mbo naar sector en jaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
techniek	871	21,4%	1.938	21,4%	2.938	22,2%	4.876	21,9%	13.784	21,8%	150.182	28,8%
vervoer, transport en logistiek	160	3,9%	418	4,6%	638	4,8%	1.056	4,7%	1.843	2,9%	15.768	3,0%
zorg	301	7,4%	709	7,8%	1.039	7,9%	1.748	7,8%	4.659	7,4%	46.297	8,9%
economie	959	23,6%	2.143	23,6%	3.197	24,2%	5.340	24,0%	14.621	23,1%	115.812	22,2%
welzijn, verzorging	1.293	31,8%	2.750	30,3%	3.974	30,1%	6.724	30,2%	21.658	34,3%	137.868	26,5%
groen	25	0,6%	106	1,2%	181	1,4%	287	1,3%	927	1,5%	21.589	4,1%
overig	455	11,2%	999	11,0%	1.242	9,4%	2.241	10,1%	5.676	9,0%	33.621	6,5%
2011/2012												
techniek	736	17,9%	1.695	19,0%	2.809	21,0%	4.504	20,2%	12.978	20,5%	143.177	27,1%
vervoer, transport en logistiek	225	5,5%	491	5,5%	873	6,5%	1.364	6,1%	2.896	4,6%	22.451	4,2%
zorg	324	7,9%	725	8,1%	1.086	8,1%	1.811	8,1%	4.809	7,6%	47.998	9,1%
economie	1.043	25,4%	2.248	25,2%	3.253	24,3%	5.501	24,7%	15.258	24,1%	120.104	22,7%
welzijn, verzorging	1.295	31,5%	2.710	30,4%	4.010	30,0%	6.720	30,2%	20.877	32,9%	136.505	25,8%
groen	40	1,0%	125	1,4%	239	1,8%	364	1,6%	1.043	1,6%	23.524	4,4%
overig	447	10,9%	930	10,4%	1.092	8,2%	2.022	9,1%	5.528	8,7%	35.262	6,7%
2014/2015												
techniek	701	17,7%	1.573	18,3%	2.598	20,5%	4.171	19,6%	11.725	20,2%	129.417	26,5%
vervoer, transport en logistiek	347	8,8%	735	8,5%	1.202	9,5%	1.937	9,1%	2.831	4,9%	17.486	3,6%
zorg	433	10,9%	963	11,2%	1.400	11,0%	2.363	11,1%	5.991	10,3%	56.077	11,5%
economie	844	21,3%	1.789	20,8%	2.336	18,4%	4.125	19,4%	11.778	20,3%	94.727	19,4%
welzijn, verzorging	1.219	30,8%	2.559	29,7%	3.658	28,8%	6.217	29,2%	19.232	33,1%	130.146	26,6%
groen	24	0,6%	85	1,0%	265	2,1%	350	1,6%	896	1,5%	21.271	4,3%
overig	395	10,0%	910	10,6%	1.226	9,7%	2.136	10,0%	5.568	9,6%	40.078	8,2%
2016/2017												
techniek	784	20,4%	1.832	21,3%	2.848	22,7%	4.680	22,1%	12.495	21,6%	135.094	27,6%
vervoer, transport en logistiek	440	11,4%	914	10,6%	1.430	11,4%	2.344	11,1%	3.279	5,7%	20.273	4,1%
zorg	460	12,0%	1.007	11,7%	1.424	11,3%	2.431	11,5%	6.126	10,6%	57.960	11,8%
economie	749	19,5%	1.681	19,5%	2.148	17,1%	3.829	18,1%	10.235	17,7%	87.440	17,8%
welzijn, verzorging	1.231	32,0%	2.729	31,7%	3.863	30,8%	6.592	31,1%	21.023	36,4%	137.787	28,1%
groen	28	0,7%	68	0,8%	188	1,5%	256	1,2%	795	1,4%	20.641	4,2%
overig	152	4,0%	375	4,4%	658	5,2%	1.033	4,9%	3.792	6,6%	30.933	6,3%
2018/2019												
techniek	784	21,3%	1.848	21,9%	2.792	23,1%	4.640	22,6%	13.523	23,0%	146.453	28,7%
vervoer, transport en logistiek	298	8,1%	709	8,4%	1.085	9,0%	1.794	8,7%	2.807	4,8%	20.582	4,0%
zorg	614	16,7%	1.327	15,7%	1.685	14,0%	3.012	14,7%	8.111	13,8%	78.242	15,3%
economie	716	19,5%	1.562	18,5%	2.074	17,2%	3.636	17,7%	10.897	18,5%	88.050	17,2%
welzijn, verzorging	1.078	29,3%	2.549	30,2%	3.792	31,4%	6.341	30,9%	19.645	33,4%	132.893	26,0%
groen	38	1,0%	99	1,2%	164	1,4%	263	1,3%	791	1,3%	18.246	3,6%
overig	150	4,1%	350	4,1%	473	3,9%	823	4,0%	3.080	5,2%	26.235	5,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.6 Studenten in het mbo naar sector, geslacht, woongebied en 2019/2020

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
techniek	643	38,7%	1.526	38,4%	2.227	37,2%	3.753	37,7%	11.233	38,2%	121.130	45,9%
vervoer, transport en logistiek	254	15,3%	593	14,9%	882	14,7%	1.475	14,8%	2.177	7,4%	16.087	6,1%
zorg	45	2,7%	110	2,8%	163	2,7%	273	2,7%	942	3,2%	10.298	3,9%
economie	483	29,1%	1.181	29,7%	1.918	32,1%	3.099	31,1%	10.067	34,2%	68.359	25,9%
welzijn, verzorging	130	7,8%	301	7,6%	428	7,2%	729	7,3%	2.624	8,9%	23.017	8,7%
groen	16	1,0%	40	1,0%	66	1,1%	106	1,1%	347	1,2%	8.708	3,3%
overig	91	5,5%	221	5,6%	300	5,0%	521	5,2%	2.021	6,9%	16.369	6,2%
Vrouwen												
techniek	141	7,0%	322	7,2%	565	9,3%	887	8,4%	2.290	7,8%	25.323	10,3%
vervoer, transport en logistiek	44	2,2%	116	2,6%	203	3,3%	319	3,0%	630	2,1%	4.495	1,8%
zorg	569	28,2%	1.217	27,2%	1.522	25,0%	2.739	26,0%	7.169	24,3%	67.944	27,5%
economie	595	29,5%	1.368	30,6%	1.874	30,8%	3.242	30,7%	9.578	32,5%	64.534	26,2%
welzijn, verzorging	586	29,1%	1.261	28,2%	1.646	27,1%	2.907	27,5%	8.273	28,1%	65.033	26,4%
groen	22	1,1%	59	1,3%	98	1,6%	157	1,5%	444	1,5%	9.538	3,9%
overig	59	2,9%	129	2,9%	173	2,8%	302	2,9%	1.059	3,6%	9.866	4,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.7 Studenten in het mbo naar sector techniek en zorg, geslacht, woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen, zorg												
2008/2009	18	1,0%	46	1,1%	73	1,1%	119	1,1%	406	1,3%	3.893	1,4%
2009/2010	15	0,8%	40	1,0%	83	1,3%	123	1,2%	421	1,4%	4.013	1,4%
2010/2011	20	1,0%	53	1,2%	82	1,2%	135	1,2%	441	1,4%	4.286	1,5%
2011/2012	25	1,3%	50	1,2%	106	1,6%	156	1,5%	491	1,6%	4.617	1,6%
2012/2013	23	1,3%	56	1,4%	129	2,0%	185	1,8%	553	1,8%	5.187	1,9%
2013/2014	32	1,8%	69	1,7%	124	1,9%	193	1,9%	663	2,2%	5.607	2,1%
2014/2015	33	1,8%	66	1,6%	124	2,0%	190	1,9%	654	2,3%	5.366	2,1%
2015/2016	28	1,5%	59	1,4%	114	1,8%	173	1,7%	601	2,1%	5.069	2,0%
2016/2017	31	1,7%	75	1,8%	131	2,1%	206	2,0%	634	2,2%	5.666	2,2%
2017/2018	29	1,7%	75	1,9%	148	2,4%	223	2,2%	693	2,4%	6.880	2,7%
2018/2019	49	2,8%	103	2,6%	159	2,6%	262	2,6%	825	2,8%	8.603	3,3%
2019/2020	45	2,7%	110	2,8%	163	2,7%	273	2,7%	942	3,2%	10.298	3,9%
vrouwen, zorg												
2008/2009	283	12,9%	663	13,5%	966	14,2%	1.629	13,9%	4.253	13,1%	42.404	17,3%
2009/2010	315	14,2%	712	14,4%	937	13,9%	1.649	14,1%	4.209	12,9%	42.732	17,1%
2010/2011	312	13,4%	682	13,4%	963	13,7%	1.645	13,6%	4.244	12,8%	42.974	16,9%
2011/2012	299	13,6%	675	13,9%	980	14,6%	1.655	14,3%	4.318	13,5%	43.381	17,5%
2012/2013	313	14,3%	697	14,6%	1.080	16,0%	1.777	15,4%	4.638	14,6%	47.278	19,2%
2013/2014	361	16,2%	790	16,8%	1.205	18,1%	1.995	17,6%	5.096	16,3%	50.527	20,9%
2014/2015	400	18,6%	897	19,5%	1.276	19,7%	2.173	19,6%	5.337	18,1%	50.711	21,7%
2015/2016	397	19,0%	911	20,0%	1.352	21,3%	2.263	20,8%	5.526	19,2%	50.389	21,9%
2016/2017	429	21,6%	932	21,1%	1.293	20,6%	2.225	20,8%	5.492	19,0%	52.294	22,4%
2017/2018	464	23,2%	1.008	22,7%	1.281	20,9%	2.289	21,6%	5.766	20,0%	55.161	23,5%
2018/2019	473	24,3%	1.072	24,5%	1.370	22,6%	2.442	23,4%	6.318	21,7%	60.346	25,0%
2019/2020	569	28,2%	1.217	27,2%	1.522	25,0%	2.739	26,0%	7.169	24,3%	67.944	27,5%
mannen, techniek												
2008/2009	807	43,0%	1.769	42,6%	2.579	40,1%	4.348	41,1%	12.224	39,9%	135.054	48,9%
2009/2010	732	39,4%	1.719	40,9%	2.533	39,5%	4.252	40,0%	12.054	38,8%	134.346	47,9%
2010/2011	719	37,0%	1.628	38,3%	2.597	37,9%	4.225	38,1%	11.879	36,8%	130.896	45,8%
2011/2012	653	34,1%	1.491	36,6%	2.409	36,3%	3.900	36,4%	11.207	35,6%	125.841	44,7%
2012/2013	603	33,0%	1.347	34,0%	2.236	35,1%	3.583	34,6%	10.618	35,0%	119.604	43,7%
2013/2014	587	32,8%	1.336	33,6%	2.235	35,0%	3.571	34,4%	10.178	34,3%	114.252	42,9%
2014/2015	582	32,1%	1.309	32,6%	2.094	33,8%	3.403	33,3%	9.753	34,2%	110.710	43,3%
2015/2016	629	33,7%	1.445	35,3%	2.261	36,0%	3.706	35,7%	9.920	34,9%	110.262	43,8%
2016/2017	660	35,5%	1.560	37,3%	2.280	36,2%	3.840	36,7%	10.319	35,7%	113.331	44,2%
2017/2018	618	36,1%	1.478	37,6%	2.282	37,2%	3.760	37,3%	10.543	36,8%	116.499	45,3%
2018/2019	650	37,5%	1.483	37,7%	2.336	38,3%	3.819	38,1%	11.003	37,4%	120.650	45,8%
2019/2020	643	38,7%	1.526	38,4%	2.227	37,2%	3.753	37,7%	11.233	38,2%	121.130	45,9%
vrouwen, techniek												
2008/2009	64	2,9%	169	3,4%	359	5,3%	528	4,5%	1.560	4,8%	15.128	6,2%
2009/2010	71	3,2%	195	3,9%	378	5,6%	573	4,9%	1.614	4,9%	16.482	6,6%
2010/2011	66	2,8%	185	3,6%	413	5,9%	598	4,9%	1.736	5,2%	17.161	6,8%
2011/2012	83	3,8%	204	4,2%	400	5,9%	604	5,2%	1.771	5,5%	17.336	7,0%
2012/2013	88	4,0%	217	4,6%	425	6,3%	642	5,6%	1.856	5,9%	17.973	7,3%
2013/2014	101	4,5%	229	4,9%	466	7,0%	695	6,1%	1.932	6,2%	18.249	7,6%
2014/2015	119	5,5%	264	5,7%	504	7,8%	768	6,9%	1.972	6,7%	18.707	8,0%
2015/2016	130	6,2%	274	6,0%	537	8,4%	811	7,4%	2.047	7,1%	19.714	8,6%
2016/2017	124	6,3%	272	6,1%	568	9,1%	840	7,9%	2.176	7,5%	21.763	9,3%
2017/2018	131	6,5%	297	6,7%	583	9,5%	880	8,3%	2.280	7,9%	23.266	9,9%
2018/2019	139	7,1%	308	7,0%	565	9,3%	873	8,4%	2.259	7,7%	24.568	10,2%
2019/2020	141	7,0%	322	7,2%	565	9,3%	887	8,4%	2.290	7,8%	25.323	10,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.8 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	155	14,8%	333	13,6%	364	10,2%	697	11,6%	2.123	11,8%	12.106	7,8%
niveau 2	387	36,9%	879	35,8%	1.200	33,6%	2.079	34,5%	5.972	33,1%	48.500	31,2%
niveau 3	250	23,9%	612	24,9%	890	24,9%	1.502	24,9%	3.999	22,2%	39.284	25,3%
niveau 4	256	24,4%	631	25,7%	1.120	31,3%	1.751	29,0%	5.944	33,0%	55.553	35,7%
2010/2011												
niveau 1	166	14,3%	365	14,1%	409	10,8%	774	12,1%	2.499	12,8%	15.283	9,2%
niveau 2	401	34,6%	891	34,4%	1.238	32,7%	2.129	33,4%	6.476	33,2%	50.591	30,4%
niveau 3	272	23,5%	626	24,2%	965	25,5%	1.591	24,9%	4.335	22,2%	42.447	25,5%
niveau 4	319	27,5%	710	27,4%	1.179	31,1%	1.889	29,6%	6.198	31,8%	57.845	34,8%
2011/2012												
niveau 1	178	14,3%	374	13,7%	391	9,9%	765	11,4%	2.570	12,8%	14.889	8,7%
niveau 2	433	34,9%	949	34,8%	1.315	33,1%	2.264	33,8%	6.522	32,5%	52.506	30,8%
niveau 3	329	26,5%	676	24,8%	993	25,0%	1.669	24,9%	4.644	23,2%	43.695	25,6%
niveau 4	301	24,3%	726	26,6%	1.270	32,0%	1.996	29,8%	6.303	31,5%	59.283	34,8%
2012/2013												
niveau 1	232	18,5%	473	17,2%	474	11,5%	947	13,8%	2.701	13,4%	14.959	8,6%
niveau 2	424	33,8%	899	32,7%	1.267	30,7%	2.166	31,5%	6.557	32,6%	51.520	29,8%
niveau 3	247	21,9%	624	22,7%	995	24,1%	1.619	23,5%	4.417	22,0%	45.026	26,0%
niveau 4	324	25,8%	754	27,4%	1.389	33,7%	2.143	31,2%	6.419	31,9%	61.662	35,6%
2014/2015												
niveau 1	186	14,0%	401	14,0%	411	10,4%	812	11,9%	2.281	11,6%	10.481	6,4%
niveau 2	439	33,1%	911	31,8%	1.080	27,4%	1.991	29,3%	6.067	30,8%	43.729	26,8%
niveau 3	286	21,6%	650	22,7%	944	24,0%	1.594	23,4%	4.543	23,1%	44.867	27,5%
niveau 4	414	31,2%	906	31,6%	1.500	38,1%	2.406	35,4%	6.801	34,5%	64.110	39,3%
2015/2016												
niveau 1	152	11,9%	333	12,1%	381	9,7%	714	10,7%	2.100	11,5%	10.008	6,6%
niveau 2	416	32,6%	915	33,3%	1.071	27,4%	1.986	29,8%	5.271	29,0%	38.284	25,2%
niveau 3	312	24,5%	685	24,9%	996	25,5%	1.681	25,2%	4.343	23,9%	41.586	27,4%
niveau 4	396	31,0%	817	29,7%	1.465	37,4%	2.282	34,2%	6.469	35,6%	61.754	40,7%
2016/2017												
niveau 1	159	13,1%	353	12,9%	385	9,8%	738	11,1%	2.022	11,3%	9.928	6,4%
niveau 2	352	28,9%	778	28,4%	967	24,6%	1.745	26,2%	4.594	25,7%	34.990	22,6%
niveau 3	313	25,7%	703	25,7%	959	24,4%	1.662	24,9%	4.204	23,6%	40.775	26,3%
niveau 4	394	32,3%	903	33,0%	1.619	41,2%	2.522	37,8%	7.026	39,4%	69.253	44,7%
2017/2018												
niveau 1	151	13,6%	330	13,1%	336	9,4%	666	10,9%	2.093	12,1%	10.638	7,1%
niveau 2	273	24,6%	643	25,6%	840	23,5%	1.483	24,3%	4.494	26,0%	32.740	21,9%
niveau 3	256	23,0%	583	23,2%	812	22,7%	1.395	22,9%	3.716	21,5%	38.771	26,0%
niveau 4	431	38,8%	958	38,1%	1.590	44,4%	2.548	41,8%	6.952	40,3%	67.213	45,0%
2019/2020												
niveau 1	164	15,5%	338	14,1%	351	10,0%	689	11,6%	2.454	14,1%	12.063	7,9%
niveau 2	310	29,3%	712	29,6%	907	25,8%	1.619	27,3%	4.775	27,5%	33.702	22,1%
niveau 3	202	19,1%	490	20,4%	787	22,4%	1.277	21,6%	3.438	19,8%	38.268	25,1%
niveau 4	383	36,2%	862	35,9%	1.476	41,9%	2.338	39,5%	6.724	38,7%	68.213	44,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.10. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014, plek in 2014/2015												
mbo 1	191	100,0%	385	100,0%	426	100,0%	811	100,0%	2.671	100,0%	14.555	100,0%
naar												
mbo	132	69,1%	252	65,5%	228	53,5%	480	59,2%	1.341	50,2%	6.811	46,8%
niveau 2	130	68,1%	245	63,6%	219	51,4%	464	57,2%	1.287	48,2%	6.489	44,6%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	x	.	27	1,0%	316	2,2%
geen onderwijs*	59	30,9%	133	34,5%	198	46,5%	331	40,8%	1.330	49,8%	7.744	53,2%
mbo 2	393	100,0%	886	100,0%	1.213	100,0%	2.099	100,0%	6.168	100,0%	48.260	100,0%
naar												
mbo	202	51,4%	438	49,4%	624	51,4%	1.062	50,6%	2.764	44,8%	22.036	45,7%
niveau 3	169	43,0%	356	40,2%	469	38,7%	825	39,3%	2.241	36,3%	18.265	37,8%
niveau 4	27	6,9%	63	7,1%	123	10,1%	186	8,9%	398	6,5%	2.579	5,3%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	16	0,8%	72	1,2%	311	0,6%
geen onderwijs*	186	47,3%	439	49,5%	582	48,0%	1.021	48,6%	3.332	54,0%	25.913	53,7%
mbo 3	293	100,0%	637	100,0%	1.013	100,0%	1.650	100,0%	4.557	100,0%	45.600	100,0%
naar												
mbo	144	49,1%	285	44,7%	400	39,5%	685	41,5%	1.833	40,2%	15.211	33,4%
niveau 4	135	46,1%	270	42,4%	378	37,3%	648	39,3%	1.746	38,3%	14.047	30,8%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	11	0,7%	32	0,7%	333	0,7%
geen onderwijs*	149	50,9%	350	54,9%	604	59,6%	954	57,8%	2.692	59,1%	30.056	65,9%
mbo 4	333	100,0%	750	100,0%	1.456	100,0%	2.206	100,0%	6.788	100,0%	62.966	100,0%
naar												
hbo	158	47,4%	337	44,9%	621	42,7%	958	43,4%	2.936	43,3%	25.284	40,2%
overig onderwijs	x	.	13	1,7%	15	1,0%	28	1,3%	70	1,0%	1.272	2,0%
geen onderwijs*	171	51,4%	400	53,3%	820	56,3%	1.220	55,3%	3.782	55,7%	36.410	57,8%
examen in 2014/2015, plek in 2015/2016												
mbo 1	186	100,0%	401	100,0%	411	100,0%	812	100,0%	2.281	100,0%	10.481	100,0%
naar												
mbo	130	69,9%	272	67,8%	274	66,7%	546	67,2%	1.296	56,8%	5.722	54,6%
niveau 2	128	68,8%	269	67,1%	272	66,2%	541	66,6%	1.254	55,0%	5.515	52,6%
overig onderwijs	5	2,7%	7	1,7%	8	1,9%	15	1,8%	66	2,9%	398	3,8%
geen onderwijs*	51	27,4%	122	30,4%	129	31,4%	251	30,9%	919	40,3%	4.361	41,6%
mbo 2	439	100,0%	911	100,0%	1.080	100,0%	1.991	100,0%	6.067	100,0%	43.729	100,0%
naar												
mbo	243	55,4%	518	56,9%	575	53,2%	1.093	54,9%	2.868	47,3%	21.536	49,2%
niveau 3	195	44,4%	415	45,6%	453	41,9%	868	43,6%	2.368	39,0%	18.072	41,3%
niveau 4	41	9,3%	83	9,1%	102	9,4%	185	9,3%	391	6,4%	2.460	5,6%
overig onderwijs	7	1,6%	23	2,5%	33	3,1%	56	2,8%	168	2,8%	1.386	3,2%
geen onderwijs*	189	43,1%	370	40,6%	472	43,7%	842	42,3%	3.031	50,0%	20.807	47,6%
mbo 3	286	100,0%	650	100,0%	944	100,0%	1.594	100,0%	4.543	100,0%	44.867	100,0%
naar												
mbo	142	49,7%	282	43,4%	399	42,3%	681	42,7%	1.817	40,0%	15.101	33,7%
niveau 4	106	37,1%	240	36,9%	308	32,6%	548	34,4%	1.622	35,7%	13.082	29,2%
overig onderwijs	5	1,7%	16	2,5%	29	3,1%	45	2,8%	91	2,0%	1.282	2,9%
geen onderwijs*	139	48,6%	352	54,2%	516	54,7%	868	54,5%	2.635	58,0%	28.484	63,5%
mbo 4	414	100,0%	906	100,0%	1.500	100,0%	2.406	100,0%	6.801	100,0%	64.110	100,0%
naar												
hbo	153	37,0%	340	37,5%	545	36,3%	885	36,8%	2.506	36,8%	22.458	35,0%
overig onderwijs	8	1,9%	16	1,8%	21	1,4%	37	1,5%	89	1,3%	1.239	1,9%
geen onderwijs*	253	61,1%	550	60,7%	934	62,3%	1.484	61,7%	4.206	61,8%	40.413	63,0%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

Tabel b5.10a. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
mbo 1	152	100,0%	333	100,0%	381	100,0%	714	100,0%	2.100	100,0%	10.002	100,0%
naar												
mbo	105	69,1%	224	67,3%	241	63,3%	465	65,1%	1.326	63,1%	6.210	62,1%
niveau 2	102	67,1%	217	65,2%	237	62,2%	454	63,6%	1.282	61,0%	5.948	59,5%
overig onderwijs	1	0,7%	1	0,3%	2	0,5%	3	0,4%	38	1,8%	286	2,9%
geen onderwijs*	46	30,3%	108	32,4%	138	36,2%	246	34,5%	736	35,0%	3.506	35,1%
mbo 2	416	100,0%	915	100,0%	1.071	100,0%	1.986	100,0%	5.271	100,0%	38.284	100,0%
naar												
mbo	266	63,9%	570	62,3%	598	55,8%	1.168	58,8%	2.837	53,8%	20.858	54,5%
niveau 3	213	51,2%	447	48,9%	476	44,4%	923	46,5%	2.328	44,2%	17.490	45,7%
niveau 4	45	10,8%	102	11,1%	108	10,1%	210	10,6%	435	8,3%	2.601	6,8%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	4	0,4%	4	0,2%	17	0,3%	153	0,4%
geen onderwijs*	150	36,1%	345	37,7%	469	43,8%	814	41,0%	2.417	45,9%	17.273	45,1%
mbo 3	312	100,0%	685	100,0%	996	100,0%	1.681	100,0%	4.343	100,0%	41.586	100,0%
naar												
mbo	138	44,2%	276	40,3%	347	34,8%	623	37,1%	1.605	37,0%	13.748	33,1%
niveau 4	133	42,6%	264	38,5%	334	33,5%	598	35,6%	1.548	35,6%	12.870	30,9%
overig onderwijs	1	0,3%	3	0,4%	3	0,3%	6	0,4%	18	0,4%	233	0,6%
geen onderwijs*	173	55,4%	406	59,3%	646	64,9%	1.052	62,6%	2.720	62,6%	27.605	66,4%
mbo 4	396	100,0%	817	100,0%	1.465	100,0%	2.282	100,0%	6.469	100,0%	61.754	100,0%
naar												
hbo	170	42,9%	320	39,2%	571	39,0%	891	39,0%	2.565	39,7%	22.478	36,4%
overig onderwijs	4	1,0%	7	0,9%	19	1,3%	26	1,1%	67	1,0%	1.175	1,9%
geen onderwijs*	222	56,1%	490	60,0%	875	59,7%	1.365	59,8%	3.837	59,3%	38.101	61,7%
examen in 2016/2017, positie in 2017/2018												
mbo 1	159	100,0%	353	100,0%	385	100,0%	738	100,0%	2.022	100,0%	9.928	100,0%
naar												
mbo	116	73,0%	262	74,2%	270	70,1%	532	72,1%	1.362	67,4%	6.630	66,8%
niveau 2	113	71,1%	254	72,0%	257	66,8%	511	69,2%	1.298	64,2%	6.304	63,5%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,3%	4	1,0%	5	0,7%	21	1,0%	201	2,0%
geen onderwijs*	43	27,0%	90	25,5%	111	28,8%	201	27,2%	639	31,6%	3.097	31,2%
mbo 2	352	100,0%	778	100,0%	967	100,0%	1.745	100,0%	4.594	100,0%	34.990	100,0%
naar												
mbo	211	59,9%	441	56,7%	514	53,2%	955	54,7%	2.361	51,4%	18.362	52,5%
niveau 3	175	49,7%	366	47,0%	436	45,1%	802	46,0%	1.977	43,0%	15.312	43,8%
niveau 4	33	9,4%	69	8,9%	71	7,3%	140	8,0%	342	7,4%	2.399	6,9%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,1%	3	0,3%	4	0,2%	22	0,5%		0,0%
geen onderwijs*	141	40,1%	336	43,2%	450	46,5%	786	45,0%	2.211	48,1%	16.498	47,2%
mbo 3	313	100,0%	703	100,0%	959	100,0%	1.662	100,0%	4.204	100,0%	40.775	100,0%
naar												
mbo	123	39,3%	288	41,0%	316	33,0%	604	36,3%	1.602	38,1%	13.544	33,2%
niveau 4	120	38,3%	282	40,1%	306	31,9%	588	35,4%	1.561	37,1%	12.703	31,2%
overig onderwijs	1	0,3%	2	0,3%	5	0,5%	7	0,4%	23	0,5%	204	0,5%
geen onderwijs*	189	60,4%	413	58,7%	638	66,5%	1.051	63,2%	2.579	61,3%	27.027	66,3%
mbo 4	394	100,0%	903	100,0%	1.619	100,0%	2.522	100,0%	7.026	100,0%	69.253	100,0%
naar												
hbo	162	41,1%	369	40,9%	613	37,9%	982	38,9%	2.814	40,1%	25.089	36,2%
overig onderwijs	8	2,0%	15	1,7%	6	0,4%	21	0,8%	68	1,0%	1.270	1,8%
geen onderwijs*	224	56,9%	519	57,5%	1.000	61,8%	1.519	60,2%	4.144	59,0%	42.894	61,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.10b. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2017/2018, positie in 2018/2019												
mbo 1	151	100,0%	330	100,0%	336	100,0%	666	100,0%	2.093	100,0%	10.638	100,0%
naar												
mbo	114	75,5%	247	74,8%	252	75,0%	499	74,9%	1.509	72,1%	7.644	71,9%
niveau 2	113	74,8%	239	72,4%	247	73,5%	486	73,0%	1.439	68,8%	7.287	68,5%
overig onderwijs	3	2,0%	4	1,2%	1	0,3%	5	0,8%	27	1,3%	146	1,4%
geen onderwijs*	34	22,5%	79	23,9%	83	24,7%	162	24,3%	557	26,6%	2.848	26,8%
mbo 2	273	100,0%	643	100,0%	840	100,0%	1.483	100,0%	4.494	100,0%	32.740	100,0%
naar												
mbo	172	63,0%	379	58,9%	440	52,4%	819	55,2%	2.519	56,1%	17.207	52,6%
niveau 3	115	42,1%	269	41,8%	331	39,4%	600	40,5%	1.706	38,0%	13.173	40,2%
niveau 4	54	19,8%	103	16,0%	99	11,8%	202	13,6%	759	16,9%	3.476	10,6%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	3	0,4%	3	0,2%	11	0,2%		0,0%
geen onderwijs*	101	37,0%	264	41,1%	397	47,3%	661	44,6%	1.964	43,7%	15.433	47,1%
mbo 3	256	100,0%	583	100,0%	812	100,0%	1.395	100,0%	3.716	100,0%	38.771	100,0%
naar												
mbo	102	39,8%	222	38,1%	283	34,9%	505	36,2%	1.329	35,8%	12.385	31,9%
niveau 4	91	35,5%	206	35,3%	269	33,1%	475	34,1%	1.284	34,6%	11.615	30,0%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,2%	4	0,5%	5	0,4%	17	0,5%	183	0,5%
geen onderwijs*	154	60,2%	360	61,7%	525	64,7%	885	63,4%	2.370	63,8%	26.203	67,6%
mbo 4	431	100,0%	958	100,0%	1.590	100,0%	2.548	100,0%	6.952	100,0%	67.213	100,0%
naar												
hbo	174	40,4%	366	38,2%	555	34,9%	921	36,1%	2.649	38,1%	24.014	35,7%
overig onderwijs	4	0,9%	16	1,7%	19	1,2%	35	1,4%	75	1,1%	1.148	1,7%
geen onderwijs*	253	58,7%	576	60,1%	1.016	63,9%	1.592	62,5%	4.228	60,8%	42.051	62,6%
examen in 2018/2019, positie in 2019/2020												
mbo 1	164	100,0%	338	100,0%	351	100,0%	689	100,0%	2.454	100,0%	12.063	100,0%
naar												
mbo	124	75,6%	266	78,7%	268	76,4%	534	77,5%	1.768	72,0%	8.623	71,5%
niveau 2	122	74,4%	260	76,9%	262	74,6%	522	75,8%	1.712	69,8%	8.263	68,5%
overig onderwijs	1	0,6%	1	0,3%	3	0,9%	4	0,6%	24	1,0%	123	1,0%
geen onderwijs*	39	23,8%	71	21,0%	80	22,8%	151	21,9%	662	27,0%	3.317	27,5%
mbo 2	310	100,0%	712	100,0%	907	100,0%	1.619	100,0%	4.775	100,0%	33.702	100,0%
naar												
mbo	179	57,7%	396	55,6%	473	52,1%	869	53,7%	2.578	54,0%	17.498	51,9%
niveau 3	106	34,2%	238	33,4%	308	34,0%	546	33,7%	1.459	30,6%	12.310	36,5%
niveau 4	72	23,2%	150	21,1%	161	17,8%	311	19,2%	1.070	22,4%	4.632	13,7%
overig onderwijs	0	0,0%	2	0,3%	1	0,1%	3	0,2%	8	0,2%		0,0%
geen onderwijs*	131	42,3%	314	44,1%	433	47,7%	747	46,1%	2.189	45,8%	16.121	47,8%
mbo 3	202	100,0%	490	100,0%	787	100,0%	1.277	100,0%	3.438	100,0%	38.268	100,0%
naar												
mbo	67	33,2%	164	33,5%	258	32,8%	422	33,0%	1.205	35,0%	11.742	30,7%
niveau 4	64	31,7%	158	32,2%	247	31,4%	405	31,7%	1.151	33,5%	11.018	28,8%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,2%	3	0,4%	4	0,3%	13	0,4%	178	0,5%
geen onderwijs*	135	66,8%	325	66,3%	526	66,8%	851	66,6%	2.220	64,6%	26.348	68,9%
mbo 4	383	100,0%	862	100,0%	1.476	100,0%	2.338	100,0%	6.724	100,0%	68.213	100,0%
naar												
hbo	137	35,8%	312	36,2%	509	34,5%	821	35,1%	2.463	36,6%	23.490	34,4%
overig onderwijs	6	1,6%	10	1,2%	23	1,6%	33	1,4%	73	1,1%	1.099	1,6%
geen onderwijs*	240	62,7%	540	62,6%	944	64,0%	1.484	63,5%	4.188	62,3%	43.624	64,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.12 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, oude methode

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten, meetmethode t/m 2012/2013												
2008/2009, studenten	2.732		6.098		9.272		15.370		43.853		393.839	
	3.103		6.902		10.513		17.415		49.020		424.338	
nieuw vsv'ers	371	13,6%	804	13,2%	1.241	13,4%	2.045	13,3%	5.167	11,8%	30.499	7,7%
2009/2010, studenten	3.316		7.231		10.831		18.062		51.136		443.600	
nieuw vsv'ers	396	13,6%	831	13,0%	1.199	12,4%	2.030	12,7%	5.134	11,2%	30.155	7,3%
2010/2011, studenten	3.235		6.980		10.446		17.426		49.169		423.150	
nieuw vsv'ers	405	14,3%	856	14,0%	1.184	12,8%	2.040	13,3%	5.108	11,6%	29.332	7,4%
2011/2012, studenten	3.054		6.605		10.463		17.068		48.266		419.830	
nieuw vsv'ers	325	11,9%	698	11,8%	1.030	10,9%	1.728	11,3%	4.602	10,5%	27.536	7,0%
2012/2013, studenten	3.010		6.481		10.052		16.533		47.214		412.793	
nieuw vsv'ers	300	11,1%	609	10,4%	857	9,3%	1.466	9,7%	4.277	10,0%	24.672	6,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6

Tabel b6.1 Studenten in het hoger onderwijs naar leeftijd en woongebied (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
hoger beroepsonderwijs	2.243		4.620		13.069		17.689		70.003		407.912	
tot 22 jaar	1.103	49,2%	2.253	48,8%	6.731	51,5%	8.984	50,8%	36.075	51,5%	254.721	62,4%
23-26 jaar	741	33,0%	1.444	31,3%	3.800	29,1%	5.244	29,6%	20.809	29,7%	89.944	22,0%
27 jaar of ouder	399	17,8%	923	20,0%	2.538	19,4%	3.461	19,6%	13.119	18,7%	63.247	15,5%
wetenschappelijk onderwijs	870		1.840		12.192		14.032		69.922		236.651	
tot 22 jaar	424	48,7%	918	49,9%	6.469	53,1%	7.387	52,6%	35.272	50,4%	136.868	57,8%
23-26 jaar	309	35,5%	616	33,5%	4.156	34,1%	4.772	34,0%	24.970	35,7%	72.183	30,5%
27 jaar of ouder	137	15,7%	306	16,6%	1.567	12,9%	1.873	13,3%	9.680	13,8%	27.600	11,7%
2013/2014												
hoger beroepsonderwijs	2.274		4.903		13.248		18.151		73.032		424.148	
tot 22 jaar	1.039	45,7%	2.250	45,9%	6.750	51,0%	9.000	49,6%	38.193	52,3%	267.563	63,1%
23-26 jaar	807	35,5%	1.635	33,3%	4.000	30,2%	5.635	31,0%	22.168	30,4%	98.008	23,1%
27 jaar of ouder	428	18,8%	1.018	20,8%	2.498	18,9%	3.516	19,4%	12.671	17,3%	58.577	13,8%
wetenschappelijk onderwijs	848		1.900		12.377		14.277		71.109		239.368	
tot 22 jaar	394	46,5%	879	46,3%	6.889	55,7%	7.768	54,4%	37.819	53,2%	143.612	60,0%
23-26 jaar	308	36,3%	666	35,1%	4.025	32,5%	4.691	32,9%	24.593	34,6%	71.478	29,9%
27 jaar of ouder	146	17,2%	355	18,7%	1.463	11,8%	1.818	12,7%	8.697	12,2%	24.278	10,1%
2015/2016												
hoger beroepsonderwijs	2.444		5.132		13.315		18.447		74.297		424.810	
tot 22 jaar	1.048	42,9%	2.277	44,4%	6.581	49,4%	8.858	48,0%	38.041	51,2%	263.577	62,0%
23-26 jaar	928	38,0%	1.770	34,5%	4.233	31,8%	6.003	32,5%	23.416	31,5%	102.937	24,2%
27 jaar of ouder	468	19,1%	1.085	21,1%	2.501	18,8%	3.586	19,4%	12.840	17,3%	58.296	13,7%
wetenschappelijk onderwijs	844		1.896		12.755		14.651		72.338		242.722	
tot 22 jaar	406	48,1%	901	47,5%	7.319	57,4%	8.220	56,1%	38.159	52,8%	145.059	59,8%
23-26 jaar	293	34,7%	647	34,1%	4.097	32,1%	4.744	32,4%	25.811	35,7%	74.027	30,5%
27 jaar of ouder	145	17,2%	348	18,4%	1.339	10,5%	1.687	11,5%	8.368	11,6%	23.636	9,7%
2017/2018												
hoger beroepsonderwijs	2.713		5.421		13.471		18.892		72.476		434.641	
tot 22 jaar	1.211	44,6%	2.442	45,0%	6.668	49,5%	9.110	48,2%	36.328	50,1%	270.531	62,2%
23-26 jaar	938	34,6%	1.776	32,8%	4.192	31,1%	5.968	31,6%	23.008	31,7%	102.874	23,7%
27 jaar of ouder	564	20,8%	1.203	22,2%	2.611	19,4%	3.814	20,2%	13.140	18,1%	61.236	14,1%
wetenschappelijk onderwijs	924		2.021		13.797		15.818		72.344		255.454	
tot 22 jaar	436	47,2%	985	48,7%	7.811	56,6%	8.796	55,6%	36.323	50,2%	152.592	59,7%
23-26 jaar	325	35,2%	690	34,1%	4.582	33,2%	5.272	33,3%	27.388	37,9%	78.475	30,7%
27 jaar of ouder	163	17,6%	346	17,1%	1.404	10,2%	1.750	11,1%	8.633	11,9%	24.387	9,5%
2018/2019												
hoger beroepsonderwijs	2.770		5.590		13.005		18.595		69.651		436.318	
tot 22 jaar	1.251	45,2%	2.548	45,6%	6.490	49,9%	9.038	48,6%	34.568	49,6%	273.261	62,6%
23-26 jaar	920	33,2%	1.745	31,2%	3.932	30,2%	5.677	30,5%	21.939	31,5%	99.991	22,9%
27 jaar of ouder	599	21,6%	1.297	23,2%	2.583	19,9%	3.880	20,9%	13.144	18,9%	63.066	14,5%
wetenschappelijk onderwijs	985		2.127		14.010		16.137		72.154		262.820	
tot 22 jaar	454	46,1%	1.013	47,6%	7.898	56,4%	8.911	55,2%	35.911	49,8%	157.818	60,0%
23-26 jaar	348	35,3%	732	34,4%	4.649	33,2%	5.381	33,3%	27.319	37,9%	80.012	30,4%
27 jaar of ouder	183	18,6%	382	18,0%	1.463	10,4%	1.845	11,4%	8.924	12,4%	24.990	9,5%
2019/2020												
hoger beroepsonderwijs	2.961		5.838		12.919		18.757		70.375		447.598	
tot 22 jaar	1.414	47,8%	2.782	47,7%	6.454	50,0%	9.236	49,2%	35.395	50,3%	281.907	63,0%
23-26 jaar	930	31,4%	1.723	29,5%	3.860	29,9%	5.583	29,8%	21.436	30,5%	99.687	22,3%
27 jaar of ouder	617	20,8%	1.333	22,8%	2.605	20,2%	3.938	21,0%	13.544	19,2%	66.004	14,7%
wetenschappelijk onderwijs	1.150		2.481		15.484		17.965		77.318		282.969	
tot 22 jaar	573	49,8%	1.259	50,7%	8.800	56,8%	10.059	56,0%	39.564	51,2%	171.745	60,7%
23-26 jaar	379	33,0%	817	32,9%	5.155	33,3%	5.972	33,2%	28.292	36,6%	84.686	29,9%
27 jaar of ouder	198	17,2%	405	16,3%	1.529	9,9%	1.934	10,8%	9.462	12,2%	26.538	9,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.2a Herkomst van eerstejaarsstudenten hbo in Rotterdam

	Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
2015/2016						
totaal eerstejaars	963		2.188		3.151	
afkomstig uit zelfde gebied	755	78,4%	1.562	71,4%	2.389	75,8%
afkomstig van buiten het gebied	208	21,6%	626	28,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					762	24,2%
2016/2017						
totaal eerstejaars	988		2.426		3.414	
afkomstig uit zelfde gebied	762	77,1%	1.743	71,8%	2.583	75,7%
afkomstig van buiten het gebied	226	22,9%	683	28,2%		
afkomstig buiten Rotterdam					831	24,3%
2017/2018						
totaal eerstejaars	1.023		2.395		3.418	
afkomstig uit zelfde gebied	781	76,3%	1.795	74,9%	2.639	77,2%
afkomstig uit Rotterdam	39	3,8%	24	1,0%		
afkomstig buiten Rotterdam	203	19,8%	576	24,1%	779	22,8%
2018/2019						
totaal eerstejaars	1.120		2.527		3.647	
afkomstig uit zelfde gebied	812	72,5%	1.791	70,9%	2.690	73,8%
afkomstig uit Rotterdam	44	3,9%	43	1,7%		
afkomstig buiten Rotterdam	264	23,6%	693	27,4%	957	26,2%
2019/2020						
totaal eerstejaars	1.079		2.423		3.502	
afkomstig uit zelfde gebied	790	73,2%	1.723	71,1%	2.557	73,0%
afkomstig uit Rotterdam	25	2,3%	19	0,8%		
afkomstig buiten Rotterdam	264	24,5%	681	28,1%	945	27,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.2b Herkomst van eerstejaarsstudenten wo in Rotterdam

	Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
2015/2016						
totaal eerstejaars	230		1.660		1.890	
afkomstig uit zelfde gebied	153	66,5%	688	41,4%	856	45,3%
afkomstig van buiten het gebied	77	33,5%	972	58,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.034	54,7%
2016/2017						
totaal eerstejaars	245		1.785		2.030	
afkomstig uit zelfde gebied	157	64,1%	685	38,4%	854	42,1%
afkomstig van buiten het gebied	88	35,9%	1.100	61,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.176	57,9%
2017/2018						
totaal eerstejaars	270		2.123		2.393	
afkomstig uit zelfde gebied	138	51,1%	766	36,1%	922	38,5%
afkomstig van buiten het gebied	132	48,9%	1.357	63,9%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.471	61,5%
2018/2019						
totaal eerstejaars	288		1.728		2.016	
afkomstig uit zelfde gebied	189	65,6%	737	42,7%	943	46,8%
afkomstig van buiten het gebied	99	34,4%	991	57,3%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.073	53,2%
2019/2020						
totaal eerstejaars	375		2.172		2.547	
afkomstig uit zelfde gebied	198	52,8%	796	36,6%	1.006	39,5%
afkomstig van buiten het gebied	177	47,2%	1.376	63,4%	1.541	60,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.3a Studenten in het hoger beroepsonderwijs naar onderwijssector en woongebied in geselecteerde jaren

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
ho	2.243		4.620		13.069		17.689		70.003		407.912	
onderwijs	243	10,8%	542	11,7%	1.557	11,9%	2.099	11,9%	8.032	11,5%	63.542	15,6%
techniek	295	13,2%	626	13,5%	1.773	13,6%	2.399	13,6%	9.878	14,1%	69.737	17,1%
gezondheidszorg	113	5,0%	238	5,2%	840	6,4%	1.078	6,1%	4.980	7,1%	36.094	8,8%
economie	1.030	45,9%	2.109	45,6%	5.561	42,6%	7.670	43,4%	29.810	42,6%	148.547	36,4%
gedrag en maatschappij	451	20,1%	898	19,4%	1.936	14,8%	2.834	16,0%	10.731	15,3%	65.158	16,0%
taal en cultuur	106	4,7%	191	4,1%	1.350	10,3%	1.541	8,7%	6.303	9,0%	15.949	3,9%
overig	5	0,2%	16	0,3%	52	0,4%	68	0,4%	269	0,4%	8.885	2,2%
2013/2014												
ho	2.274		4.903		13.248		18.151		73.032		424.148	
onderwijs	262	11,5%	619	12,6%	1.554	11,7%	2.173	12,0%	8.174	11,2%	60.141	14,2%
techniek	346	15,2%	723	14,7%	1.927	14,5%	2.650	14,6%	10.899	14,9%	75.671	17,8%
gezondheidszorg	135	5,9%	318	6,5%	961	7,3%	1.279	7,0%	5.821	8,0%	41.295	9,7%
economie	975	42,9%	2.129	43,4%	5.564	42,0%	7.693	42,4%	30.455	41,7%	153.117	36,1%
gedrag en maatschappij	442	19,4%	912	18,6%	1.887	14,2%	2.799	15,4%	11.128	15,2%	68.759	16,2%
taal en cultuur	108	4,7%	186	3,8%	1.302	9,8%	1.488	8,2%	6.228	8,5%	15.394	3,6%
overig	6	0,3%	16	0,3%	53	0,4%	69	0,4%	327	0,4%	9.771	2,3%
2015/2016												
ho	2.444		5.132		13.315		18.447		74.297		424.810	
onderwijs	288	11,8%	618	12,0%	1.556	11,7%	2.174	11,8%	8.036	10,8%	57.443	13,5%
techniek	395	16,2%	818	15,9%	2.151	16,2%	2.969	16,1%	12.143	16,3%	82.169	19,3%
gezondheidszorg	146	6,0%	332	6,5%	1.089	8,2%	1.421	7,7%	6.281	8,5%	42.414	10,0%
economie	956	39,1%	2.139	41,7%	5.454	41,0%	7.593	41,2%	30.054	40,5%	149.775	35,3%
gedrag en maatschappij	462	18,9%	941	18,3%	1.837	13,8%	2.778	15,1%	11.355	15,3%	67.983	16,0%
taal en cultuur	184	7,5%	256	5,0%	1.167	8,8%	1.423	7,7%	6.002	8,1%	14.286	3,4%
overig	13	0,5%	28	0,5%	61	0,5%	89	0,5%	426	0,6%	10.740	2,5%
2017/2018												
ho	2.713		5.421		13.471		18.892		72.476		434.641	
onderwijs	326	12,0%	630	11,6%	1.616	12,0%	2.246	11,9%	7.745	10,7%	56.243	12,9%
techniek	482	17,8%	943	17,4%	2.360	17,5%	3.303	17,5%	12.745	17,6%	90.139	20,7%
gezondheidszorg	204	7,5%	424	7,8%	1.065	7,9%	1.489	7,9%	6.190	8,5%	45.917	10,6%
economie	1.031	38,0%	2.178	40,2%	5.508	40,9%	7.686	40,7%	28.891	39,9%	150.423	34,6%
gedrag en maatschappij	460	17,0%	943	17,4%	1.701	12,6%	2.644	14,0%	10.578	14,6%	65.603	15,1%
taal en cultuur	194	7,2%	271	5,0%	1.159	8,6%	1.430	7,6%	5.855	8,1%	14.319	3,3%
overig	16	0,6%	32	0,6%	62	0,5%	94	0,5%	472	0,7%	11.997	2,8%
2019/2020												
ho	2.961		5.838		12.919		18.757		70.375		447.598	
onderwijs	360	12,2%	690	11,8%	1.470	11,4%	2.160	11,5%	7.373	10,5%	56.183	12,6%
techniek	535	18,1%	1.058	18,1%	2.365	18,3%	3.423	18,2%	12.903	18,3%	94.682	21,2%
gezondheidszorg	209	7,1%	483	8,3%	1.027	7,9%	1.510	8,1%	6.111	8,7%	49.994	11,2%
economie	1.149	38,8%	2.367	40,5%	5.384	41,7%	7.751	41,3%	29.144	41,4%	163.420	36,5%
gedrag en maatschappij	384	13,0%	789	13,5%	1.399	10,8%	2.188	11,7%	8.245	11,7%	55.284	12,4%
taal en cultuur	311	10,5%	419	7,2%	1.202	9,3%	1.621	8,6%	6.077	8,6%	15.510	3,5%
overig	13	0,4%	32	0,5%	72	0,6%	104	0,6%	522	0,7%	12.525	2,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.3b Studenten in het wetenschappelijk onderwijs naar onderwijssector en woongebied in geselecteerde jaren

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
wo	870		1.840		12.192		14.032		69.922		236.651	
natuur	32	3,7%	64	3,5%	204	1,7%	268	1,9%	6.650	9,5%	19.760	8,3%
techniek	101	11,6%	214	11,6%	925	7,6%	1.139	8,1%	3.292	4,7%	30.118	12,7%
gezondheidszorg	128	14,7%	259	14,1%	1.978	16,2%	2.237	15,9%	11.022	15,8%	30.994	13,1%
economie	249	28,6%	492	26,7%	4.819	39,5%	5.311	37,8%	11.760	16,8%	37.001	15,6%
recht	137	15,7%	300	16,3%	1.350	11,1%	1.650	11,8%	8.051	11,5%	27.472	11,6%
gedrag en maatschappij	153	17,6%	325	17,7%	1.827	15,0%	2.152	15,3%	15.634	22,4%	47.971	20,3%
taal en cultuur	68	7,8%	174	9,5%	995	8,2%	1.169	8,3%	11.081	15,8%	31.755	13,4%
overig	2	0,2%	12	0,7%	94	0,8%	106	0,8%	2.432	3,5%	11.580	4,9%
2013/2014												
wo	848		1.900		12.377		14.277		71.109		239.368	
natuur	35	4,1%	80	4,2%	284	2,3%	364	2,5%	7.594	10,7%	22.233	9,3%
techniek	84	9,9%	178	9,4%	959	7,7%	1.137	8,0%	3.302	4,6%	32.560	13,6%
gezondheidszorg	121	14,3%	262	13,8%	2.003	16,2%	2.265	15,9%	11.157	15,7%	31.900	13,3%
economie	211	24,9%	503	26,5%	5.007	40,5%	5.510	38,6%	12.055	17,0%	36.096	15,1%
recht	143	16,9%	342	18,0%	1.280	10,3%	1.622	11,4%	7.807	11,0%	26.006	10,9%
gedrag en maatschappij	160	18,9%	347	18,3%	1.830	14,8%	2.177	15,2%	15.385	21,6%	46.592	19,5%
taal en cultuur	83	9,8%	164	8,6%	858	6,9%	1.022	7,2%	10.152	14,3%	29.234	12,2%
overig	11	1,3%	24	1,3%	156	1,3%	180	1,3%	3.657	5,1%	14.747	6,2%
2015/2016												
wo	844		1.896		12.755		14.651		72.338		242.722	
natuur	41	4,9%	100	5,3%	304	2,4%	404	2,8%	8.602	11,9%	24.752	10,2%
techniek	76	9,0%	170	9,0%	1.035	8,1%	1.205	8,2%	3.531	4,9%	36.209	14,9%
gezondheidszorg	128	15,2%	282	14,9%	2.028	15,9%	2.310	15,8%	11.290	15,6%	32.412	13,4%
economie	188	22,3%	428	22,6%	4.917	38,5%	5.345	36,5%	11.592	16,0%	34.027	14,0%
recht	146	17,3%	353	18,6%	1.397	11,0%	1.750	11,9%	7.997	11,1%	26.190	10,8%
gedrag en maatschappij	171	20,3%	352	18,6%	1.903	14,9%	2.255	15,4%	15.284	21,1%	44.160	18,2%
taal en cultuur	78	9,2%	170	9,0%	817	6,4%	987	6,7%	9.519	13,2%	27.720	11,4%
overig	16	1,9%	41	2,2%	354	2,8%	395	2,7%	4.523	6,3%	17.252	7,1%
2017/2018												
wo	924		2.021		13.797		15.818		72.344		255.454	
natuur	46	5,0%	103	5,1%	336	2,4%	439	2,8%	9.200	12,7%	27.821	10,9%
techniek	67	7,3%	166	8,2%	1.231	8,9%	1.397	8,8%	3.872	5,4%	39.171	15,3%
gezondheidszorg	144	15,6%	279	13,8%	1.914	13,9%	2.193	13,9%	10.502	14,5%	32.542	12,7%
economie	198	21,4%	465	23,0%	5.250	38,1%	5.715	36,1%	12.045	16,6%	36.299	14,2%
recht	146	15,8%	354	17,5%	1.436	10,4%	1.790	11,3%	7.633	10,6%	26.697	10,5%
gedrag en maatschappij	193	20,9%	375	18,6%	2.056	14,9%	2.431	15,4%	14.414	19,9%	43.854	17,2%
taal en cultuur	110	11,9%	210	10,4%	981	7,1%	1.191	7,5%	9.251	12,8%	27.816	10,9%
overig	20	2,2%	69	3,4%	593	4,3%	662	4,2%	5.427	7,5%	21.254	8,3%
2019/2020												
wo	1.150		2.481		15.484		17.965		77.318		282.969	
natuur	58	5,0%	145	5,8%	466	3,0%	611	3,4%	9.915	12,8%	32.042	11,3%
techniek	96	8,3%	246	9,9%	1.619	10,5%	1.865	10,4%	4.740	6,1%	42.549	15,0%
gezondheidszorg	161	14,0%	312	12,6%	1.990	12,9%	2.302	12,8%	10.160	13,1%	33.895	12,0%
economie	246	21,4%	519	20,9%	5.492	35,5%	6.011	33,5%	13.101	16,9%	41.289	14,6%
recht	167	14,5%	379	15,3%	1.482	9,6%	1.861	10,4%	7.759	10,0%	29.332	10,4%
gedrag en maatschappij	248	21,6%	511	20,6%	2.514	16,2%	3.025	16,8%	15.791	20,4%	50.085	17,7%
taal en cultuur	132	11,5%	264	10,6%	1.168	7,5%	1.432	8,0%	9.573	12,4%	29.890	10,6%
overig	42	3,7%	105	4,2%	753	4,9%	858	4,8%	6.279	8,1%	23.887	8,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.4 Gediplomeerden in het hbo naar onderwijssector en woongebied en studiejaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
bachelor	204		451		1.671		2.122		9.389		54.928	
onderwijs	20	9,8%	60	13,3%	200	12,0%	260	12,3%	1.063	11,3%	8.357	15,2%
techniek	27	13,2%	67	14,9%	231	13,8%	298	14,0%	1.325	14,1%	9.700	17,7%
gezondheidszorg	13	6,4%	28	6,2%	105	6,3%	133	6,3%	825	8,8%	5.862	10,7%
economie	74	36,3%	163	36,1%	661	39,6%	824	38,8%	3.421	36,4%	17.587	32,0%
gedrag en maatschappij	42	20,6%	84	18,6%	230	13,8%	314	14,8%	1.413	15,0%	9.335	17,0%
taal en cultuur	27	13,2%	47	10,4%	236	14,1%	283	13,3%	1.287	13,7%	2.717	4,9%
master	10		28		112		140		632		3.323	
taal en cultuur	x	.	x	.	x	.	67	47,9%	327	51,7%	570	17,2%
2014/2015												
bachelor	253		538		1.674		2.212		10.222		59.063	
onderwijs	32	12,6%	76	14,1%	173	10,3%	249	11,3%	1.031	10,1%	7.988	13,5%
techniek	48	19,0%	86	16,0%	231	13,8%	317	14,3%	1.486	14,5%	10.358	17,5%
gezondheidszorg	12	4,7%	33	6,1%	130	7,8%	163	7,4%	909	8,9%	6.518	11,0%
economie	89	35,2%	217	40,3%	674	40,3%	891	40,3%	4.076	39,9%	20.322	34,4%
gedrag en maatschappij	44	17,4%	81	15,1%	229	13,7%	310	14,0%	1.461	14,3%	9.884	16,7%
taal en cultuur	28	11,1%	45	8,4%	228	13,6%	273	12,3%	1.202	11,8%	2.576	4,4%
master	11		24		139		163		659		3.355	
taal en cultuur	x	.	x	.	x	.	79	48,5%	369	56,0%	623	18,6%
2016/2017												
bachelor	296		595		1.962		2.557		11.508		63.444	
onderwijs	28	9,5%	65	10,9%	198	10,1%	263	10,3%	1.073	9,3%	7.837	12,4%
techniek	46	15,5%	98	16,5%	312	15,9%	410	16,0%	1.807	15,7%	11.687	18,4%
gezondheidszorg	17	5,7%	44	7,4%	166	8,5%	210	8,2%	1.128	9,8%	7.982	12,6%
economie	102	34,5%	227	38,2%	806	41,1%	1.033	40,4%	4.537	39,4%	21.099	33,3%
gedrag en maatschappij	53	17,9%	98	16,5%	255	13,0%	353	13,8%	1.744	15,2%	10.729	16,9%
taal en cultuur	48	16,2%	60	10,1%	208	10,6%	268	10,5%	1.140	9,9%	2.495	3,9%
master	16		36		146		182		734		3.391	
taal en cultuur	12	75,0%	17	47,2%	74	50,7%	91	50,0%	394	53,7%	601	17,7%
2018/2019												
bachelor	317		651		1.823		2.474		10.782		63.188	
onderwijs	54	17,0%	92	14,1%	240	13,2%	332	13,4%	1.140	10,6%	7.644	12,1%
techniek	62	19,6%	115	17,7%	303	16,6%	418	16,9%	1.876	17,4%	12.714	20,1%
gezondheidszorg	22	6,9%	53	8,1%	175	9,6%	228	9,2%	1.051	9,7%	8.066	12,8%
economie	95	30,0%	235	36,1%	723	39,7%	958	38,7%	4.244	39,4%	21.963	34,8%
gedrag en maatschappij	42	13,2%	95	14,6%	204	11,2%	299	12,1%	1.351	12,5%	8.626	13,7%
taal en cultuur	38	12,0%	54	8,3%	170	9,3%	224	9,1%	1.058	9,8%	2.416	3,8%
master	28		44		191		235		821		3.453	
taal en cultuur	18	64,3%	26	59,1%	91	47,6%	117	49,8%	462	56,3%	805	23,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.5 Gediplomeerden in het wo naar onderwijssector en woongebied en studiejaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
bachelor	89		217		1.646		1.863		9.760		31.051	
gezondheidszorg	16	18,0%	29	13,4%	289	17,6%	318	17,1%	1.494	15,3%	4.265	13,7%
economie	27	30,3%	64	29,5%	674	40,9%	738	39,6%	1.480	15,2%	4.591	14,8%
recht	x	.	33	15,2%	176	10,7%	209	11,2%	1.084	11,1%	3.532	11,4%
gedrag en maatschappij	25	28,1%	46	21,2%	253	15,4%	299	16,0%	2.367	24,3%	6.948	22,4%
taal en cultuur	x	.	22	10,1%	133	8,1%	155	8,3%	1.577	16,2%	4.156	13,4%
master	98		230		1.780		2.010		9.603		29.125	
gezondheidszorg	x	.	13	5,7%	98	5,5%	111	5,5%	455	4,7%	1.500	5,2%
economie	29	29,6%	81	35,2%	907	51,0%	988	49,2%	2.305	24,0%	6.478	22,2%
recht	18	18,4%	42	18,3%	196	11,0%	238	11,8%	1.198	12,5%	3.539	12,2%
gedrag en maatschappij	23	23,5%	51	22,2%	273	15,3%	324	16,1%	2.873	29,9%	7.555	25,9%
taal en cultuur	10	10,2%	22	9,6%	131	7,4%	153	7,6%	1.315	13,7%	3.461	11,9%
postmaster/doctoraal	20		44		287		331		1.854		4.084	
gezondheidszorg	19	95,0%	40	90,9%	264	92,0%	304	91,8%	1.495	80,6%	3.017	73,9%
2014/2015												
bachelor	103		236		1.775		2.011		10.581		32.896	
gezondheidszorg	18	17,5%	33	14,0%	283	15,9%	316	15,7%	1.639	15,5%	4.437	13,5%
economie	26	25,2%	60	25,4%	752	42,4%	812	40,4%	1.715	16,2%	5.014	15,2%
recht	22	21,4%	41	17,4%	194	10,9%	235	11,7%	1.084	10,2%	3.384	10,3%
gedrag en maatschappij	14	13,6%	46	19,5%	315	17,7%	361	18,0%	2.542	24,0%	6.996	21,3%
taal en cultuur	x	.	23	9,7%	117	6,6%	140	7,0%	1.509	14,3%	4.003	12,2%
master	93		248		1.865		2.113		10.810		30.841	
gezondheidszorg	x	.	11	4,4%	94	5,0%	105	5,0%	549	5,1%	1.675	5,4%
economie	28	30,1%	83	33,5%	922	49,4%	1.005	47,6%	2.652	24,5%	6.506	21,1%
recht	14	15,1%	42	16,9%	228	12,2%	270	12,8%	1.508	14,0%	3.996	13,0%
gedrag en maatschappij	26	28,0%	51	20,6%	266	14,3%	317	15,0%	2.893	26,8%	7.562	24,5%
taal en cultuur	x	.	19	7,7%	158	8,5%	177	8,4%	1.548	14,3%	3.662	11,9%
postmaster/doctoraal	17		31		213		244		1.569		3.792	
gezondheidszorg	x	.	21	67,7%	182	85,4%	203	83,2%	1.203	76,7%	2.689	70,9%
2016/2017												
bachelor	118		256		1.846		2.102		10.715		32.439	
gezondheidszorg	25	21,2%	46	18,0%	287	15,5%	333	15,8%	1.599	14,9%	4.612	14,2%
economie	27	22,9%	61	23,8%	708	38,4%	769	36,6%	1.700	15,9%	4.693	14,5%
recht	17	14,4%	44	17,2%	192	10,4%	236	11,2%	1.060	9,9%	3.148	9,7%
gedrag en maatschappij	33	28,0%	58	22,7%	352	19,1%	410	19,5%	2.526	23,6%	6.455	19,9%
taal en cultuur	x	.	15	5,9%	110	6,0%	125	5,9%	1.424	13,3%	3.746	11,5%
master	104		264		2.121		2.385		10.965		31.548	
gezondheidszorg	x	.	17	6,4%	89	4,2%	106	4,4%	579	5,3%	1.706	5,4%
economie	38	36,5%	90	34,1%	1.029	48,5%	1.119	46,9%	2.759	25,2%	6.688	21,2%
recht	17	16,3%	45	17,0%	247	11,6%	292	12,2%	1.429	13,0%	3.741	11,9%
gedrag en maatschappij	22	21,2%	60	22,7%	295	13,9%	355	14,9%	2.971	27,1%	7.356	23,3%
taal en cultuur	x	.	19	7,2%	156	7,4%	175	7,3%	1.355	12,4%	3.550	11,3%
postmaster/doctoraal	18		37		247		284		1.484		3.713	
gezondheidszorg	15	83,3%	28	75,7%	213	86,2%	241	84,9%	1.156	77,9%	2.710	73,0%

2018/2019

bachelor	105		215		1.929		2.144		9.591		32.832	
gezondheidszorg	16	15,2%	31	14,4%	245	12,7%	276	12,9%	1.317	13,7%	4.248	12,9%
economie	29	27,6%	57	26,5%	779	40,4%	836	39,0%	1.635	17,0%	4.681	14,3%
recht	15	14,3%	30	14,0%	170	8,8%	200	9,3%	901	9,4%	3.253	9,9%
gedrag en maatschappij	22	21,0%	46	21,4%	370	19,2%	416	19,4%	2.034	21,2%	6.337	19,3%
taal en cultuur	10	9,5%	21	9,8%	106	5,5%	127	5,9%	1.154	12,0%	3.467	10,6%
master	149		279		2.415		2.694		12.415		35.080	
gezondheidszorg	x	.	17	6,1%	128	5,3%	145	5,4%	624	5,0%	1.860	5,3%
economie	39	26,2%	87	31,2%	1.163	48,2%	1.250	46,4%	3.118	25,1%	7.529	21,5%
recht	23	15,4%	46	16,5%	230	9,5%	276	10,2%	1.523	12,3%	3.981	11,3%
gedrag en maatschappij	28	18,8%	48	17,2%	339	14,0%	387	14,4%	3.247	26,2%	7.840	22,3%
taal en cultuur	27	18,1%	40	14,3%	188	7,8%	228	8,5%	1.560	12,6%	3.810	10,9%
postmaster/doctoraal	20		36		259		295		1.461		3.579	
gezondheidszorg	15	75,0%	27	75,0%	235	90,7%	262	88,8%	1.188	81,3%	2.679	74,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 7 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 7

Tabel b7.1a Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar positie oktober 2012 resp. 2013 resp. 2014.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	22	4%	54	5%	68	5%	122	5%	434	6%	3.723	6%
vervolgonderwijs	447	89%	982	89%	1.154	86%	2.136	87%	6.130	87%	52.729	89%
overig	36	7%	69	6%	118	9%	187	8%	473	7%	3.050	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	12	3%	33	3%	66	4%	99	4%	350	5%	2.943	4%
vervolgonderwijs	380	92%	871	92%	1.379	90%	2.250	91%	6.651	90%	68.743	93%
overig	19	5%	40	4%	84	5%	124	5%	351	5%	2.091	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	10	2%	21	2%	80	3%	101	2%	408	3%	3.725	3%
vervolgonderwijs	561	94%	1.301	95%	2.818	94%	4.119	94%	11.485	93%	133.924	95%
overig	23	4%	43	3%	100	3%	143	3%	401	3%	2.750	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	43	6%	173	8%	216	7%	969	10%	10.020	8%
vervolgonderwijs	241	92%	628	90%	1.957	88%	2.585	88%	8.590	85%	116.587	89%
overig	8	3%	23	3%	103	5%	126	4%	495	5%	3.903	3%
vwo												
arbeidsmarkt	9	≥ 7%	16	4%	58	3%	74	3%	399	4%	3.129	3%
vervolgonderwijs	122	≥ 91%	378	92%	1.622	94%	2.000	94%	8.419	92%	91.861	94%
overig	x	≤ 2%	15	4%	42	2%	57	3%	303	3%	2.350	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	558	30%	1.360	33%	2.051	38%	3.411	36%	11.730	40%	107.985	50%
vervolgonderwijs	919	49%	1.904	46%	2.355	44%	4.259	45%	12.421	42%	81.571	38%
overig	409	22%	870	21%	989	18%	1.859	20%	5.130	18%	24.831	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	825	46%	2.057	50%	3.424	51%	5.481	51%	16.355	51%	187.969	60%
vervolgonderwijs	709	39%	1.555	38%	2.530	38%	4.085	38%	12.285	38%	104.938	34%
overig	270	15%	511	12%	717	11%	1.228	11%	3.629	11%	20.032	6%
hbo												
arbeidsmarkt	619	37%	1.418	39%	4.759	41%	6.177	41%	26.490	42%	165.904	41%
vervolgonderwijs	941	57%	1.982	55%	6.035	53%	8.017	53%	32.594	52%	221.631	55%
overig	100	6%	212	6%	685	6%	897	6%	3.621	6%	15.777	4%
wo												
arbeidsmarkt	305	47%	778	51%	5.992	54%	6.770	53%	37.161	54%	106.005	45%
vervolgonderwijs	273	42%	605	40%	4.123	37%	4.728	37%	26.352	38%	112.438	48%
overig	68	11%	146	10%	1.017	9%	1.163	9%	5.626	8%	17.630	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	523	33%	1.134	33%	1.696	34%	2.830	34%	9.017	38%	67.451	47%
vervolgonderwijs	385	24%	852	25%	1.223	25%	2.075	25%	5.850	25%	32.606	23%
overig	701	44%	1.449	42%	2.020	41%	3.469	41%	8.962	38%	43.114	30%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b7.3a Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	6	0%	108	0%
arbeidsmarkt overig	8	≥ 2%	22	3%	21	≥ 4%	43	3%	177	5%	1.719	4%
vervolgonderwijs	305	≥ 91%	693	92%	500	≥ 92%	1.193	91%	3.177	90%	37.428	92%
overig	19	≥ 6%	36	5%	29	≥ 5%	65	5%	171	5%	1.381	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	≥ 4%	16	4%	12	2%	28	3%	80	3%	876	2%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 2%	11	3%	22	3%	33	3%	83	3%	939	3%
vervolgonderwijs	161	≥ 89%	347	89%	562	87%	909	87%	2.258	88%	33.091	92%
overig	10	≥ 4%	17	4%	53	8%	70	7%	150	6%	1.165	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.4a Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	x	x	≤ 6%	5	5%	8	6%	48	10%	1.041	27%
arbeidsmarkt uitzendwerk	4	x	6	≥ 13%	10	11%	16	12%	20	4%	90	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 6%	5	5%	7	5%	30	6%	389	10%
vervolgonderwijs	11	x	23	≥ 49%	54	59%	77	56%	267	56%	1.660	42%
overig	5	x	12	≥ 26%	17	19%	29	21%	114	24%	738	19%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	58	25%	137	26%	223	27%	360	27%	1.030	24%	15.878	31%
arbeidsmarkt uitzendwerk	18	8%	31	6%	51	6%	82	6%	225	5%	3.631	7%
arbeidsmarkt overig	16	7%	40	8%	72	9%	112	8%	451	11%	4.145	8%
vervolgonderwijs	102	44%	244	47%	389	46%	633	47%	2.026	47%	23.737	47%
overig	38	16%	65	13%	102	12%	167	12%	537	13%	3.572	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.5a Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	117	52%	302	58%	501	63%	803	61%	2.053	63%	26.460	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	10	4%	19	4%	20	3%	39	3%	112	3%	443	1%
arbeidsmarkt overig	35	15%	72	14%	98	12%	170	13%	361	11%	3.075	8%
vervolgonderwijs	56	25%	102	20%	132	17%	234	18%	569	17%	5.549	15%
overig	9	4%	23	4%	40	5%	63	5%	172	5%	1.028	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt zorg	88	32%	230	33%	446	35%	676	34%	1.750	30%	29.796	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	17	6%	36	5%	48	4%	84	4%	288	5%	4.332	6%
arbeidsmarkt overig	38	14%	113	16%	211	16%	324	16%	1.069	18%	12.513	16%
vervolgonderwijs	98	36%	261	37%	466	36%	727	36%	2.264	38%	26.011	34%
overig	33	12%	66	9%	118	9%	184	9%	535	9%	4.005	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1b Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar positie oktober 2013 resp. 2014 resp. 2015.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	19	4%	51	5%	69	5%	120	5%	456	6%	3.515	6%
vervolgonderwijs	440	90%	963	89%	1.192	87%	2.155	88%	6.215	87%	52.487	89%
overig	29	6%	68	6%	116	8%	184	7%	502	7%	2.980	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	15	4%	37	4%	63	4%	100	4%	373	5%	2.865	4%
vervolgonderwijs	372	94%	905	93%	1.426	92%	2.331	92%	6.696	91%	69.518	93%
overig	10	3%	32	3%	68	4%	100	4%	314	4%	1.975	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	7	1%	18	1%	74	2%	92	2%	395	3%	3.573	2%
vervolgonderwijs	612	96%	1.417	96%	2.997	95%	4.414	95%	12.094	94%	138.453	96%
overig	16	3%	34	2%	90	3%	124	3%	379	3%	2.655	2%
havo												
arbeidsmarkt	11	4%	37	5%	180	8%	217	7%	959	9%	9.565	7%
vervolgonderwijs	239	92%	662	92%	1.936	87%	2.598	88%	8.835	86%	119.104	90%
overig	10	4%	23	3%	100	5%	123	4%	502	5%	3.930	3%
vwo												
arbeidsmarkt	4	≥ 3%	12	3%	50	3%	62	3%	351	4%	2.807	3%
vervolgonderwijs	117	≥ 94%	361	93%	1.662	95%	2.023	94%	8.795	93%	91.605	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	42	2%	58	3%	282	3%	2.210	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	549	29%	1.286	31%	2.028	38%	3.314	35%	11.603	40%	102.968	49%
vervolgonderwijs	975	51%	2.023	49%	2.391	45%	4.414	47%	12.279	42%	80.755	39%
overig	381	20%	812	20%	921	17%	1.733	18%	5.141	18%	25.270	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	828	45%	2.054	49%	3.632	51%	5.686	51%	16.804	51%	191.933	60%
vervolgonderwijs	734	40%	1.582	38%	2.660	38%	4.242	38%	12.415	37%	107.304	33%
overig	272	15%	522	13%	784	11%	1.306	12%	3.888	12%	21.177	7%
hbo												
arbeidsmarkt	596	37%	1.338	38%	4.557	41%	5.895	40%	25.836	41%	162.565	40%
vervolgonderwijs	921	57%	1.977	56%	6.019	54%	7.996	54%	33.100	53%	228.421	56%
overig	100	6%	219	6%	650	6%	869	6%	3.696	6%	16.203	4%
wo												
arbeidsmarkt	331	49%	827	52%	6.071	54%	6.898	53%	36.964	53%	105.093	44%
vervolgonderwijs	285	42%	635	40%	4.220	37%	4.855	38%	27.285	39%	115.778	49%
overig	60	9%	138	9%	1.038	9%	1.176	9%	5.661	8%	17.766	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	470	35%	945	33%	1.425	34%	2.370	34%	7.938	38%	56.684	46%
vervolgonderwijs	303	22%	692	24%	1.028	25%	1.720	25%	4.869	23%	27.224	22%
overig	577	43%	1.205	42%	1.708	41%	2.913	42%	7.973	38%	38.429	31%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b7.3b Uitstroom uit vmbo-basis, -kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	4	0%	68	0%
arbeidsmarkt overig	6	≥ 2%	17	≥ 2%	16	≥ 3%	43	3%	188	5%	1.585	4%
vervolgonderwijs	331	≥ 94%	760	≥ 93%	510	≥ 91%	1.270	92%	3.234	90%	36.882	93%
overig	12	≥ 3%	34	≥ 4%	31	≥ 6%	65	5%	173	5%	1.314	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	4%	16	5%	16	3%	32	3%	85	3%	807	2%
arbeidsmarkt overig	4	2%	8	2%	20	3%	28	3%	79	3%	892	3%
vervolgonderwijs	153	90%	313	89%	550	88%	863	88%	2.186	88%	31.544	92%
overig	6	4%	16	5%	39	6%	55	6%	139	6%	1.070	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.4b Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	5	x	16	≥27%	14	≥16%	30	21%	76	14%	847	23%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	12	2%	84	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	37	7%	366	10%
vervolgonderwijs	13	x	30	≥ 50%	50	≥ 58%	80	56%	277	51%	1.617	44%
overig	x	x	8	≥ 13%	16	≥ 19%	24	17%	137	25%	733	20%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	22%	109	22%	208	26%	317	25%	951	23%	14.395	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	8%	30	6%	54	7%	84	7%	238	6%	3.693	8%
arbeidsmarkt overig	15	7%	42	9%	70	9%	112	9%	537	13%	4.329	9%
vervolgonderwijs	106	47%	248	50%	367	46%	615	48%	1.895	46%	22.290	46%
overig	35	16%	63	13%	100	13%	163	13%	538	13%	3.377	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.5b Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	121	57%	295	60%	497	62%	792	61%	2.045	61%	27.775	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	8	4%	17	3%	27	3%	44	3%	131	4%	564	1%
arbeidsmarkt overig	26	12%	58	12%	90	11%	148	11%	355	11%	3.137	8%
vervolgonderwijs	47	22%	93	19%	144	18%	237	18%	601	18%	5.841	15%
overig	11	5%	27	6%	46	6%	73	6%	202	6%	1.151	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	88	30%	238	32%	483	36%	721	35%	1.813	30%	29.928	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	7%	44	6%	65	5%	109	5%	297	5%	4.703	6%
arbeidsmarkt overig	44	15%	119	16%	217	16%	336	16%	1.103	18%	12.781	17%
vervolgonderwijs	105	36%	270	37%	449	33%	719	35%	2.208	37%	25.535	33%
overig	32	11%	64	9%	128	10%	192	9%	597	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1c Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar positie oktober 2014 resp. 2015 resp. 2016.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	16	3%	46	4%	74	5%	120	5%	486	6%	3.537	6%
vervolgonderwijs	441	92%	1.001	90%	1.280	88%	2.281	89%	6.537	87%	53.297	89%
overig	24	5%	63	6%	103	7%	166	6%	492	7%	2.774	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	17	4%	38	4%	73	4%	111	4%	384	5%	2.944	4%
vervolgonderwijs	381	94%	925	93%	1.496	91%	2.421	92%	6.960	91%	71.915	94%
overig	8	2%	31	3%	70	4%	101	4%	301	4%	1.887	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	9	1%	25	2%	87	3%	112	2%	431	3%	3.689	2%
vervolgonderwijs	649	97%	1.500	96%	3.157	95%	4.657	95%	12.930	94%	145.909	96%
overig	13	2%	34	2%	85	3%	119	2%	380	3%	2.628	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	46	6%	181	8%	227	8%	1069	10%	10.097	8%
vervolgonderwijs	248	91%	671	91%	1.867	87%	2.538	88%	8.960	85%	119.726	89%
overig	11	4%	20	3%	97	5%	117	4%	522	5%	4.150	3%
Vwo												
arbeidsmarkt	5	≥ 4%	9	2%	49	3%	58	3%	366	4%	2.935	3%
vervolgonderwijs	127	≥ 94%	369	94%	1.687	95%	2.056	95%	9.103	93%	92.404	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	38	2%	54	2%	294	3%	2.365	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	533	28%	1.208	30%	1.829	36%	3.037	33%	10.560	38%	90.414	47%
vervolgonderwijs	1.005	53%	2.107	52%	2.370	47%	4.477	49%	12.392	45%	79.533	41%
overig	368	19%	749	18%	837	17%	1.586	17%	4.835	17%	23.121	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	891	47%	2.169	50%	3.859	53%	6.028	52%	17.448	52%	196.764	60%
vervolgonderwijs	754	39%	1.631	38%	2.641	36%	4.272	37%	12.273	37%	107.836	33%
overig	265	14%	511	12%	754	10%	1.265	11%	3.725	11%	20.911	6%
hbo												
arbeidsmarkt	633	37%	1.392	38%	4.484	40%	5.876	40%	25.472	40%	160.531	39%
vervolgonderwijs	963	57%	2.037	56%	6.052	55%	8.089	55%	34.396	54%	237.600	57%
overig	104	6%	205	6%	558	5%	763	5%	3.618	6%	15.902	4%
wo												
arbeidsmarkt	335	50%	844	52%	5.953	54%	6.797	54%	36.671	53%	102.871	44%
vervolgonderwijs	267	40%	625	39%	4.102	37%	4.727	37%	26.607	39%	113.254	49%
overig	67	10%	139	9%	983	9%	1.122	9%	5.488	8%	16.817	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	420	37%	846	35%	1.251	35%	2.097	35%	7.130	40%	47.862	46%
vervolgonderwijs	220	20%	544	23%	828	23%	1.372	23%	3.896	22%	21.898	21%
overig	482	43%	1.013	42%	1.477	42%	2.490	42%	7.019	39%	33.456	32%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Tabel b7.3c Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	9	0%	76	0%
arbeidsmarkt overig	5	≥ 1%	14	2%	21	≥ 4%	35	2%	177	5%	1.587	4%
vervolgonderwijs	352	≥ 94%	806	94%	526	≥ 91%	1.332	93%	3.344	91%	37.054	93%
overig	13	≥ 3%	32	4%	31	≥ 5%	63	4%	163	4%	1.190	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	x	x	7	2%	22	3%	29	3%	74	3%	769	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	9	2%	17	3%	26	2%	82	3%	858	3%
vervolgonderwijs	173	≥ 95%	364	92%	606	90%	970	91%	2.339	89%	31.362	92%
overig	x	x	16	4%	30	4%	46	4%	130	5%	963	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.4c Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	7	x	21	≥ 30%	21	≥ 25%	42	≥ 28%	76	15%	551	19%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	x	≤ 2%	12	2%	87	3%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	5	≥ 3%	39	8%	311	11%
vervolgonderwijs	11	x	33	≥ 48%	45	≥ 54%	78	≥ 52%	250	49%	1.379	47%
overig	x	x	9	≥ 13%	12	≥ 14%	21	≥ 14%	135	26%	606	21%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	53	23%	102	20%	179	25%	281	23%	930	23%	13.404	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	9%	43	8%	58	8%	101	8%	271	7%	3.665	8%
arbeidsmarkt overig	13	6%	45	9%	61	8%	106	9%	513	13%	3.957	9%
vervolgonderwijs	113	49%	265	52%	347	48%	612	50%	1.850	46%	21.269	47%
overig	33	14%	53	10%	82	11%	135	11%	488	12%	3.061	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.5c Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	145	60%	335	62%	547	62%	882	62%	2.216	61%	29.760	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	7	3%	19	4%	37	4%	56	4%	158	4%	669	2%
arbeidsmarkt overig	24	10%	53	10%	94	11%	147	10%	373	10%	3.245	8%
vervolgonderwijs	44	18%	94	17%	159	18%	253	18%	651	18%	6.607	16%
overig	20	8%	37	7%	51	6%	88	6%	227	6%	1.211	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	91	30%	223	31%	484	35%	707	34%	1.823	30%	29.949	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	6%	43	6%	68	5%	111	5%	326	5%	4.754	6%
arbeidsmarkt overig	52	17%	138	19%	254	18%	392	19%	1.156	19%	13.070	17%
vervolgonderwijs	105	35%	257	35%	447	33%	704	33%	2.166	36%	25.381	33%
overig	35	12%	70	10%	121	9%	191	9%	586	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1d Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar positie oktober 2015 resp. 2016 resp. 2017.

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	17	4%	49	4%	97	7%	146	6%	523	7%	3.694	6%
vervolgonderwijs	445	93%	1.032	91%	1.296	88%	2.328	89%	6.780	87%	54.280	90%
overig	17	4%	53	5%	85	6%	138	5%	467	6%	2.618	4%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	19	5%	39	4%	66	4%	105	4%	373	5%	3.032	4%
vervolgonderwijs	378	93%	967	93%	1.575	92%	2.542	93%	7.465	92%	75.415	94%
overig	11	3%	29	3%	68	4%	97	4%	305	4%	1.795	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	11	2%	28	2%	92	3%	120	2%	448	3%	3.924	2%
vervolgonderwijs	654	96%	1.581	96%	3.114	95%	4.695	95%	13.540	94%	151.246	96%
overig	19	3%	42	3%	84	3%	126	3%	403	3%	2.598	2%
havo												
arbeidsmarkt	19	6%	62	8%	194	9%	256	9%	1235	11%	11.567	8%
vervolgonderwijs	268	89%	717	89%	1.900	87%	2.617	87%	9.461	84%	122.548	88%
overig	13	4%	31	4%	99	5%	130	4%	553	5%	4.429	3%
Vwo												
arbeidsmarkt	x	≥ 2%	10	2%	49	3%	59	3%	397	4%	3.260	3%
vervolgonderwijs	133	≥ 95%	385	95%	1.639	95%	2.024	95%	9.346	93%	92.000	94%
overig	4	≤ 3%	11	3%	43	2%	54	3%	322	3%	2.406	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	519	29%	1.146	30%	1.622	35%	2.768	33%	9.136	36%	75.767	45%
vervolgonderwijs	953	54%	2.078	54%	2.258	49%	4.336	51%	11.983	48%	76.001	45%
overig	301	17%	617	16%	719	16%	1.336	16%	3.994	16%	18.304	11%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	985	49%	2.326	52%	4.057	55%	6.383	54%	18.100	54%	196.923	61%
vervolgonderwijs	776	38%	1.616	36%	2.640	36%	4.256	36%	12.089	36%	107.033	33%
overig	263	13%	505	11%	653	9%	1.158	10%	3.290	10%	18.124	6%
hbo												
arbeidsmarkt	717	40%	1.514	40%	4.641	41%	6.155	41%	27.439	42%	166.959	40%
vervolgonderwijs	971	54%	2.081	55%	6.154	55%	8.235	55%	34.741	53%	240.159	57%
overig	96	5%	195	5%	496	4%	691	5%	3.307	5%	14.382	3%
wo												
arbeidsmarkt	345	53%	874	55%	6.370	55%	7.244	55%	38.349	55%	106.066	46%
vervolgonderwijs	255	39%	591	37%	4.250	37%	4.841	37%	26.296	38%	109.955	48%
overig	52	8%	122	8%	897	8%	1.019	8%	5.200	7%	15.365	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	404	40%	831	39%	1.234	38%	2.065	38%	6.759	42%	43.151	48%
vervolgonderwijs	175	17%	433	20%	707	22%	1.140	21%	3.194	20%	17.590	20%
overig	436	43%	894	41%	1.302	40%	2.196	41%	6.067	38%	28.598	32%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Tabel b7.3.d Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	7	0%	80	0%
arbeidsmarkt overig	6	≤ 2%	17	≤ 2%	23	≤ 4%	17	≤ 1%	172	5%	1.494	4%
vervolgonderwijs	349	≥ 95%	814	≥ 95%	528	≥ 91%	1.342	≥ 95%	3.420	91%	36.534	93%
overig	11	≤ 3%	25	≤ 3%	26	≤ 4%	51	≤ 4%	150	4%	1.086	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	5	3%	9	2%	24	3%	33	3%	75	3%	806	2%
arbeidsmarkt overig	5	3%	10	2%	16	2%	26	2%	82	3%	902	3%
vervolgonderwijs	162	91%	389	91%	636	90%	1.025	90%	2.431	89%	32.272	93%
overig	6	3%	21	5%	29	4%	50	4%	141	5%	895	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.4.d Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	11	x	36	x	39	x	75	≥ 50%	110	26%	276	15%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	x	x	x	x	x	≤ 2%	9	2%	61	3%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	x	x	x	x	≤ 2%	33	8%	194	11%
vervolgonderwijs	9	x	27	x	24	x	51	≥ 34%	164	39%	919	50%
overig	4	x	10	x	9	x	19	≥ 13%	107	25%	376	21%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	21%	104	20%	159	23%	263	22%	810	21%	11.439	28%
arbeidsmarkt uitzendwerk	24	10%	50	9%	60	9%	110	9%	288	8%	3.392	8%
arbeidsmarkt overig	16	7%	53	10%	64	9%	117	10%	528	14%	3.595	9%
vervolgonderwijs	114	49%	275	52%	340	49%	615	50%	1.802	47%	19.814	49%
overig	29	12%	51	10%	66	10%	117	10%	392	10%	2.440	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.5.d Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	156	56%	354	59%	595	64%	949	62%	2.413	61%	31.237	71%
arbeidsmarkt uitzendwerk	11	4%	31	5%	41	4%	72	5%	192	5%	716	2%
arbeidsmarkt overig	35	13%	56	9%	92	10%	148	10%	394	10%	3.170	7%
vervolgonderwijs	52	19%	113	19%	171	18%	284	18%	743	19%	7.764	18%
overig	26	9%	45	8%	38	4%	83	5%	213	5%	1.093	2%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	85	28%	225	31%	465	33%	690	32%	1.798	29%	29.837	38%
arbeidsmarkt uitzendwerk	17	6%	44	6%	84	6%	128	6%	354	6%	4.690	6%
arbeidsmarkt overig	59	20%	148	20%	315	22%	463	22%	1.285	21%	13.684	18%
vervolgonderwijs	103	34%	248	34%	453	32%	701	33%	2.170	35%	25.488	33%
overig	38	13%	71	10%	100	7%	171	8%	528	9%	3.879	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.6 Uitstroom uit mbo naar niveau en richting schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar aandeel werkenden met een baan van 12 uur of meer op resp. 1 oktober 2015, 2016 en 2017*

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo niveau 1												
zorg	11	69%	36	77%	41	80%	77	79%	137	53%	457	50%
techniek	10	53%	20	63%	25	76%	45	69%	243	69%	1.847	74%
economie	6	43%	14	33%	21	31%	35	32%	288	43%	1.698	49%
vervoer, transp., logist.	4	40%	8	42%	20	69%	28	58%	77	71%	596	74%
welzijn, verzorging	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
overig	51	34%	115	36%	172	44%	287	40%	1.043	50%	6.490	57%
mbo niveau 2												
zorg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
techniek	73	73%	177	78%	232	73%	409	75%	1.263	76%	15.674	85%
economie	74	49%	158	50%	253	58%	411	55%	1.532	59%	12.081	71%
vervoer, transp., logist.	76	66%	168	70%	280	74%	448	72%	703	75%	7.470	88%
welzijn, verzorging	83	49%	183	53%	203	53%	386	53%	1.663	55%	12.530	69%
overig	45	61%	105	61%	193	76%	298	70%	1.050	75%	10.196	80%
mbo niveau 3												
zorg	86	87%	212	87%	361	89%	573	88%	1.442	87%	18.384	93%
techniek	65	75%	168	79%	301	85%	469	82%	1.318	82%	20.600	91%
economie	86	59%	217	63%	327	69%	544	66%	1.864	69%	17.632	80%
vervoer, transp., logist.	58	82%	126	83%	182	86%	308	85%	428	86%	3.299	91%
welzijn, verzorging	92	59%	208	63%	365	70%	573	67%	1.721	70%	16.573	80%
overig	15	65%	41	72%	105	86%	146	82%	411	82%	8.083	88%
mbo niveau 4												
zorg	104	81%	203	84%	321	89%	524	87%	1.350	87%	15.153	92%
techniek	90	80%	229	84%	530	87%	759	86%	1.937	82%	25.672	88%
economie	126	65%	319	72%	568	76%	887	74%	3.065	74%	27.272	82%
vervoer, transp., logist.	36	78%	88	80%	188	87%	276	84%	492	86%	3.595	89%
welzijn, verzorging	114	71%	271	74%	444	76%	715	76%	2.052	74%	21.763	83%
overig	18	78%	42	78%	76	75%	118	76%	430	76%	6.171	82%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * Aandeel van de gediplomeerden die het geen vervolgonderwijs het schooljaar erop doen.

Tabel b7.7 Uitstroom uit mbo naar niveau en richting schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar aandeel economische zelfstandigen op resp. 1 oktober 2015, 2016 en 2017

	focuswijken		Rotterdam Zuid		overig Rotterdam		Rotterdam		vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo niveau 1												
zorg	x	x	33	70%	37	73%	70	71%	88	35%	196	22%
techniek	x	x	13	41%	18	55%	31	48%	168	49%	1.388	57%
economie	x	x	x	x	13	20%	15	15%	87	13%	452	14%
vervoer, transp., logist.	x	x	x	x	16	55%	18	38%	64	59%	464	59%
welzijn, verzorging	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
groen	x	x	10	67%	32	65%	42	66%	183	78%	1.427	63%
overig	19	14%	55	15%	62	19%	106	17%	428	24%	2.092	25%
mbo niveau 2												
zorg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
techniek	57	58%	130	58%	194	62%	324	61%	976	60%	13.242	73%
economie	29	19%	63	20%	102	24%	165	22%	759	30%	5.849	35%
vervoer, transp., logist.	53	48%	121	52%	237	63%	358	59%	600	65%	6.765	80%
welzijn, verzorging	39	24%	88	26%	108	28%	196	27%	961	32%	6.006	34%
groen	6	50%	7	39%	23	44%	30	43%	95	49%	1.917	52%
overig	36	58%	93	61%	131	65%	224	63%	804	67%	5.841	65%
mbo niveau 3												
zorg	86	88%	217	89%	372	92%	589	91%	1.487	90%	18.477	93%
techniek	62	74%	158	75%	262	74%	420	74%	1.143	72%	19.310	85%
economie	49	33%	127	37%	209	44%	336	41%	1.154	43%	11.576	53%
vervoer, transp., logist.	51	72%	112	75%	174	82%	286	79%	401	81%	3.200	88%
welzijn, verzorging	41	26%	96	29%	188	36%	284	34%	1.004	41%	9.730	47%
groen	4	44%	10	43%	15	39%	25	41%	75	51%	2.774	65%
overig	9	64%	20	59%	58	69%	78	66%	258	72%	3.911	80%
mbo niveau 4												
zorg	97	76%	198	83%	305	84%	503	84%	1.304	84%	15.041	92%
techniek	79	71%	195	71%	445	73%	640	73%	1.576	67%	22.349	76%
economie	76	39%	222	50%	407	54%	629	53%	2.234	54%	20.804	63%
vervoer, transp., logist.	33	72%	81	74%	171	80%	252	78%	446	78%	3.327	82%
welzijn, verzorging	79	50%	209	58%	327	56%	536	57%	1.521	55%	16.914	64%
groen	x	x	9	47%	21	50%	30	49%	74	48%	3.078	63%
overig	x	x	14	40%	21	36%	35	37%	164	40%	1.136	43%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. * Aandeel van de gediplomeerden die het geen vervolgonderwijs het schooljaar erop doen.

Bijlage 8 Regeling Leerlinggewicht

Voor de bepaling van het leerlinggewicht is per 1 januari 2015 een nieuwe regeling van kracht die het gebruik van een standaard ouderverklaring verplicht stelt. Alleen bij het gebruik van deze verklaring kan een school aanspraak maken op de gewichtenregeling. De indeling in gewichten is met de invoering van de verplichte verklaring niet veranderd. Het gewicht wordt bepaald op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor wel mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht kunnen hebben. Het leerlinggewicht kan één van de volgende drie waarden hebben die bepaald worden aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders:

- Categorie 1 ouders/verzorgers die geen onderwijs hebben genoten of maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk. De ouder/verzorger heeft maximaal (speciaal) basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk gehad.
- Categorie 2 Maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs/lwoo of vmbo basis-of kaderberoepsgerichte leerweg of de ouder/verzorger heeft maximaal twee klassen/leerjaar onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs afgerond.
- Categorie 3 De ouder/verzorger heeft meer dan twee klassen/leerjaar mavo (c of d niveau), havo of vwo, dan wel vmbo gemengde leerweg of theoretische leerweg gevolgd. Voor het niveau mavo/havo/vwo kunnen ook de oudere opleidingen worden gelezen: (m)ulo, mms of hbs. Of de ouder/verzorger heeft een mbo, hbo of wo opleiding gevolgd

De regeling kent twee gewichten: 0,3 en 1,2. De gewichten zijn gekoppeld aan de eerder genoemde opleidingscategorieën 1, 2 en 3.

- Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouder(s)/verzorger(s) belast zijn met de dagelijkse verzorging en opvoeding en een opleiding uit categorie 2 hebben gehad.
- Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één ouder/verzorger een opleiding heeft gevolgd uit categorie 1 en de andere ouder/verzorger een opleiding uit categorie 1 óf 2.
- Het gewicht 0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders/verzorgers een opleiding heeft gevolgd uit categorie 3.

Bijlage 9 Sectorindeling in het MBO

In deze rapportage zijn in het mbo zeven sectoren onderscheiden. De indeling sluit voor een deel aan op de indeling die het CBS hanteert, voor aantal opleiding wijkt de indeling af.

Uitgangspunt is de opleidingsvariabele van het CBS *RICHTINGMBO2*. Hierin worden 56 categorieën onderscheiden. Van deze categorieën zijn er 51 waarvan alle daaronder vallende CREBO-codes in één van de zeven sectoren vallen. Voor 5 categorieën is een nadere uitsplitsing gemaakt. In het schema hieronder is de gekozen indeling opgenomen.

Cat nr	Indeling voor rapportage en categorienaam
	Zorg
7a	Verpleging
7b	Verzorging
7d	Medische ondersteuning
	Techniek
2b	Grafische vormgeving
2c	Audiovisuele productie
2z	OnderwijsVormgeving en audiovisuele productie; ongedeeld
4a	ICT
4z	ICT; ongedeeld
5a	Werktuigbouwkunde
5b	Productietechniek
5c	Metaalproductie
5d	Elektrotechniek
5e	Installatietechniek
5f	Proces- en chemische laboratoriumtechniek
5g	Auto-, vliegtuig- en scheepvaartindustrie
5j	Hout- en meubelindustrie
5k	Bouw
5l	Grond-, weg-, en waterbouw
5z	Techniek, industrie en bouw; ongedeeld
7e	Medische techniek
	Economie
3a	Groothandel
3b	Detailhandel
3c	Marketing en communicatie
3d	Financiële dienstverlening
3e	Boekhouding en bedrijfsadministratie
3f	Managementondersteuning
3g	Secretarieel werk en informatiedienstverlening
3h	Juridische ondersteuning
3z	Handel, administratie en juridische ondersteuning; ongedeeld
8a	Horeca: management en bediening
8b	Horeca: bereiding van maaltijden
8c	Toerisme
8d	Recreatie
8f	Facilitaire dienstverlening
	Vervoer, Transport en Logistiek
8i	Vervoer
8j	Logistiek
	Welzijn, Verzorging
1a	Ondersteuning in het onderwijs
1z	Onderwijs; ongedeeld
7f	Sociaal-pedagogisch werk
7g	Maatschappelijke en sociaal-juridische dienstverlening
7h	Sociaal-cultureel werk
8e	Sport en bewegen
8g	Haarverzorging
8h	Schoonheidsverzorging
	Groen
6a	Landbouw en natuurlijke omgeving
6b	Dierhouderij en diervverzorging
6z	Landbouw en dieren; ongedeeld
	Overig
8k	Veiligheid en milieu
8z	Persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid; ongedeeld
9a	Algemeen
9z	Combinatie van opleidingsrichtingen

Voor vijf categorieën vallen de opleidingen in verschillende sectoren. Daarvoor is de volgende indeling gemaakt naar crebocode:

2a *

Kunst, ruimtelijke presentatie en communicatie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

23098 ruimtelijke vormgeving niv 4
25158 interieuradviseur
25212 ruimtelijk vormgever
25265 technicus human technology
90940 interieuradviseur
91143 technicus middenkader wei (human technology)
91144 technicus middenkader wei (industriële design)
91530 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (medewerker productpresentatie)
91540 vormgever/medewerker ruimtelijke presentatie en communicatie
91541 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (stand-, winkel- en decorvormgever)
91542 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (vormgever productpresentatie)
91543 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (winkelpubliciteitvormgever)
92682 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
92870 pianotechnicus
92871 pianotechniek (pianotechnicus)
92872 pianotechniek (pianotechnicus/ondernemer)
94524 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
94790 human technology
95700 applicatie- en mediaontwikkeling (game-developer)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

23179 artiesten niv 4
25472 acteur
25495 danser
25496 musicalperformer
25497 muzikant
90030 artiest
90031 artiest (dans)
90032 artiest (drama)
90033 artiest (musical)
90034 artiest (muziek)
90035 artiest (sounddesign)
90036 artiest (muziek sounddesign)
90037 artiest (muziek uitvoerend)
90038 artiest(muziek)

5h*

Brood- en banketbakkerij en overige voedingsindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

90014 allround operator (allround operator voedingsindustrie)
90313 operator (operator voedingsindustrie)
97340 allround operator (allround voedingsoperator aequor)
97380 operator (voedingsoperator aequor)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10493 specialist banketbakker; l1st brood banketb bedr
10495 specialist broodbakker; l1st brood banketb bedr
10496 all-round banketbakker; l1st brood banketb bedr
10497 all-round brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
10498 all-round broodbakker; l1st brood banketb bedr
10499 banketbakker; l1st brood banketb bedr
10500 brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
10501 broodbakker; l1st brood banketb bedr
10504 assistent bakker; l1st brood banketb bedr
10767 productie-assistent versindustrie; svo (vleessector)
10769 productiemedewerker versindustrie; svo (vleessector)
10771 productievakkracht versindustrie; svo (vleessector)
10773 leidinggevende versindustrie; svo (vleessector)
10815 broodbakker grootwinkelbedrijf bb
10818 leidinggevende bakkerij grootwinkelbedrijf mk
10819 ondernemer bakkersbedrijf mk
10820 banketbakker grootwinkelbedrijf bb
10826 leidinggevende ambachtelijke bakkerij mk
11023 vakbekwaam medewerker levensmiddelentechnoloog 3 vk
11032 middenkaderfunctionaris levensmiddelentechnoloog 4 mk
11049 medewerker levensmiddelentechnoloog 2 bb
12002 assistent medewerker voedsel en groen (voedingsindustrie) as
23082 brood en banket niv 4
25172 leidinggevende bakkerij
25173 uitvoerend bakker
25174 zelfstandig werkend bakker

25183 patissier
 25460 medewerker voeding en technologie
 25461 vakbekwaam medewerker voeding en technologie
 25462 vakexpert voeding en kwaliteit
 25463 vakexpert voeding en technologie
 25464 vakexpert voeding en voorlichting
 90304 ondernemer horeca/bakkerij (ondernemer bakkerij)
 90640 assistent bakker
 90690 banketbakker
 90700 banketbakker (allround banketbakker)
 90720 brood- en banketbakker
 90730 brood- en banketbakker
 90731 brood- en banketbakker (allround brood- en banketbakker)
 91631 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (slager-traiteur)
 91632 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (worstmaker)
 91651 medewerker versdetailhandel (productiemedewerker versdetailhandel)
 91660 meewerkend voorman vlees- en gemakvoedingsindustrie
 92950 productiemedewerker vleesindustrie
 92960 productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie (productieleider vlees- en gemakvoedingsindustrie)
 93690 productievakkracht versindustrie
 93700 productiemedewerker versindustrie
 93760 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie svo)
 94220 brood en banket
 94221 brood en banket (brood- en banketbakker)
 94222 brood en banket (banketbakker)
 94230 brood en banket
 94231 brood en banket (allround broodbakker)
 94232 brood en banket (allround banketbakker)
 94233 brood en banket (allround brood- en banketbakker)
 94240 brood en banket
 94241 brood en banket (patissier)
 94242 brood en banket (leidinggevende bakkerij)
 94730 productievakkracht versindustrie
 95747 brood en banket (uitvoerend bakker)
 95748 brood en banket (zelfstandig werkend banketbakker)
 95749 brood en banket (zelfstandig werkend broodbakker)
 97210 technoloog voedingsindustrie
 97211 technoloog voedingsindustrie (specialist product en proces)
 97212 technoloog voedingsindustrie (teamleider/ coordinator)
 97213 technoloog voedingsindustrie (kwaliteitsmedewerker)
 97475 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie aequor)
 97520 kwaliteitsmanagement voeding (kwaliteitscoördinator)
 97540 food manager
 97541 voedingsmanagement (voedingspecialist)
 97542 voedingsmanagement (manager voeding)

5i*

Kleding- en schoenenindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

10915 schoenhersteller bb
 92830 leestenmaker (leestenmaker)
 92840 onderwerkmaker
 92880 schachtenmaker
 92900 schoenhersteller (schoenhersteller)
 93610 schoenhersteller
 93683 creatief vakmanschap (ambachtelijk schoenmaker)
 93684 creatief vakmanschap (hoedenmaker)
 93685 creatief vakmanschap (lederwarenmaker)
 95590 schoenhersteller (schoenhersteller/ondernemer)
 95694 orthopedische technieken (leestenmaker)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10360 middenkader medewerker productie; voc/betex
 10361 middenkader medewerker ontwikkeling; voc/betex
 10362 middenkader medewerker commercie; voc/betex
 10363 medewerker grootvak maatkleding; voc/betex
 10364 eerste medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10366 ondernemer/middenkader medewerker breedvak maatkleding; voc/betex
 10369 specialist mechanische verwerking; voc/betex
 10370 uitvoerend medewerker kleinvak maatkleding; voc/betex
 10371 uitvoerend medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10374 operator veredeling; voc/betex
 10375 operator garenverwerking; voc/betex
 10377 operator vezelverwerking; voc/betex
 10378 assistent medewerker naaizaal; voc/betex
 10379 assistent operator veredeling; voc/betex
 10380 assistent operator garenverwerking; voc/betex

25051 ontwerpend leer- en textielverwerker
 90013 allround operator (specialist textiel)
 90015 allround operator (specialist textiel)
 90314 operator (operator textiel)
 91220 medewerker design (allround medewerker design)
 91230 medewerker design (specialist design)
 91240 medewerker mode/maatkleding (basisedewerker mode/maatkleding)
 91250 medewerker mode/maatkleding (allround medewerker mode/maatkleding)
 91260 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)
 91280 productiecoördinator
 91291 operator textiel (operator textiel chemisch)
 91292 operator textiel (operator textiel mechanisch)
 92520 assistent medewerker mode/maatkleding/interieur
 92530 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker textiel)
 93780 productiecoördinator
 93781 productiecoördinator fashion (commercieel medewerker fashion)
 93782 productiecoördinator fashion (productiebegeleider fashion)
 94450 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker binnendienst textiel)
 94460 commercieel medewerker buitendienst textiel
 94470 medewerker design
 94471 medewerker design (medewerker styling)
 94472 medewerker design (cad-stylist)
 95740 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)

7c *

Hulp bij zorg en welzijn

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

10795 zorghulp; ovdb l o b

91420 zorghulp

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

10428 helpende; ovdb l o b

10745 helpende welzijn (hw); ovdb l o b

25475 begeleider gehandicaptenzorg

25476 begeleider specifieke doelgroepen

25498 helpende zorg en welzijn

91340 helpende breed

91351 helpende (zorg)

92640 helpende zorg & welzijn

7z *

Gezondheidszorg en welzijn; ongedeeld

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

22188 zorghulp (zorg en welzijn) niv 1

22190 verzorgende-ig (zorg en welzijn) niv 3

22191 mbo-verpleegkundige (zorg en welzijn) niv 4

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

22076 optiek (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek) niv 4

22189 helpende zorg & welzijn (zorg en welzijn) niv 2

22195 maatschappelijke zorg (zorg en welzijn) niv 4

22197 pedagogisch werk (zorg en welzijn) niv 4

22200 sociaal-cultureel werker (zorg en welzijn) niv 4

25047 audicien

25054 allround medewerker optiek

25055 opticien

25056 verkoopmedewerker optiek

25136 intercedent

25479 thuisbegeleider

79140 zorg en welzijn niv 4

80030 experimentele leergang vmbo-mbo niveau 2 in de sector zorg en welzijn

Bijlage 10 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden

Persoonsgegevens

SSB Gbapersoontab: Demografische achtergronden van personen in de GBA

SSB Gbaberlijkestaatbus: Burgerlijke staat van personen in de GBA

Gbaadresobjectbus: Adreskenmerken van personen in de GBA.

Vslgwbtap: Rinobjectnummer met gemeente, wijk en buurtcode.

Onderwijsgegevens

SSB Inschrwptab: Inschrijvingen in het basisonderwijs

SSB Inschrwectab: Inschrijvingen in het speciaal onderwijs

SSB Citotab: Studenten aan de Centrale Eindtoets Basisonderwijs

SSB Onderwijsstudententab: Studenten in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Onderwijsinschrtab: Inschrijvingen in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Examvotab: Examenuitslagen in het voortgezet onderwijs

SSB Diplomamotab: Diploma's in het middelbaar beroepsonderwijs

SSB Vsvtab: Voortijdig schoolverlater

SSB Brintab: Vestigingen van onderwijsinstellingen (2003 t/m 2012)

Arbeidmarktgegevens

SSB Baanprsjaarbedragtab: Banen van personen

SSB Baankenmerkenbus: Kenmerken van banen

SSB polisikobus1: Kwantitatieve gegevens van banen

SSB Poliskibus: Kwalitatieve gegevens van banen

SSB zelfstandigentab: Personen met winst uit onderneming

SSB Vrlwusuitkering1atab: Uitkeringen aan personen op grond van de Werkloosheidswet

SSB wwuitkeringint: Werkloosheidswet uitkeringen

SSB Vrlwuspersoonbus: Personen met een werkloosheidsuitkering

SSB Vrlbijstanduitkeringtab: Bijstandsuitkeringen

SSB aototjaarbedragtab: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB aototpersoonbus: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB Ovuitkpersoonbus: Overige uitkeringen

SSB Cwittab: Personen die staan ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomen

Definities en afkortingen

NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid; langjarig programma voor de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing
Rotterdam Zuid	de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde
focuswijken	de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CvB	Centrum voor Beleidsstatistiek; onderdeel van het CBS dat onder voorwaarden databestanden voor onderzoek beschikbaar stelt
SSB	Sociaal Statistisch Bestand; een collectie gegevensbestanden van het CBS
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs; vorm van hoger onderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
po	praktijkonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
vsv'ers	(nieuwe) voortijdig schoolverlaters; alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs; vorm van hoger onderwijs

DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs; Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap die verschillende onderwijswetten en regelingen uitvoert
Cito(eindtoets)	(toets voor leerlingen van het basisonderwijs in groep 8 voor het best passende vervolgonderwijs die wordt georganiseerd door het) Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
IEP eindtoets	Eindtoets in groep 8 van het basisonderwijs van Bureau ICE
autochtoon	persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren
allochtoon	persoon van wie ten minste één van de ouders in het buitenland geboren is
overig westers	allochtoon van wie ten minste één van de ouders geboren is in één van de landen in Europa (exclusief Turkije en de MOE-landen), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan
overig niet-westers	allochtoon van wie tenminste één ouder is geboren in een land in Azië (m.u.v. Japan en Indonesië), Afrika of Latijns Amerika; Antilliaanse, Surinaamse, Turkse en Marokkaanse personen behoren niet tot deze groep, maar worden apart onderscheiden

N.B.: Namen van onderwijsvormen die uit méér dan twee woorden bestaan ('voortgezet speciaal onderwijs'), zijn in dit rapport afgekort ('vso'); namen die uit één of twee woorden bestaan zijn voluit geschreven ('basisonderwijs'; 'speciaal onderwijs'. Uitzondering: in hoofdstuk 5 worden omwille van de leesbaarheid de woorden 'mbo', 'hbo' en 'wo' eveneens meestal afgekort.